G 9

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
8 h
13 — G
44

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu
71

10
A
24
47 44
F F
87 93
6—4

Digitized by Google

d by Google

Digitized by Google

ALPHABETVM BAPTIZANTIVM ET CONFIRMANTIVM

Bibl. Secr. QVO Coll. Rom.

XXIIII. PRÆCIPVIS CASIBUS FACTIS, NON FICTIS

ITEMQVE ALIIS PERMVLTIS

DECLARATUR UNIVERSA MATERIA

BAPTISMI ET CONFIRMATIONIS.

Soc. Jesu

AUCTORE

GEORGIO GOBAT S. J.

Cum facultate Superiorum.

MONACHII

Typis LUCÆ STRAUB.

Expenſis IOANNIS WAGNERI Civis & Bibliopolæ Monacenſis.

ANNO A PARTU VIRGINIS.

M. DC. LXIII.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Digitized by Google

8. 13. G. 44

REVERENDISSIMO ET AMPLISSIMO PRÆSULI AC DOMINO,

D. AUGUSTINO

CELEBERRIMI MONASTERII CREUZLINGENSIS, ORD: CANONICORUM REGULARIUM S. AUGUSTINI ABBATI,

Atque Riederenſi Præpoſito, Domino meo Gratioſo,

ADMODUM REVERENDIS RELIGIOSISSIMIS ET CLARISSIMIS PATRIBUS ac Dominis Canonicis, Venerabili D. Decano atque cæteris Capitularibus ejusdem Cœnobij

Dominis ac Patronis meis colendiſsimis.

Nihil

Digitized by Google

NIhil eſt grato animo honeſtius. Omnes hoc urbes, omnes etiam ex barbaris regionibus gentes conclamabunt: in hoc bonis, malíſque conveniet. In tanta (quanta eſſe ſolet) *judiciorum* (humanorum) *diverſitate referendam bene merentibus gratiam uno tibi, quod ajunt, ore affirmabunt.* Viſa eſt, Reverendiſsime, & Ampliſsime Domine Abbas Domine Gratioſe, Admodum Reverendi, Clariſsimi & Religioſiſsimi Domini Patres, & Canonici, mihi res poſtulare, ut hiſce verbis Philoſophi Romani *a.* præfarer. Ita omnino eſt: In tanta judiciorum humanorum diverſitate referendam bene merentibus gratiam omnes uno ore clamant; referendam, aio, ſi poſsis, agendam, ſi nequeas, aut certè dicendam. Et verò nequimus referre gratias, atque beneficia,

Digitized by Google

quibus Collegium hoc noſtrum proſecutus eſt, dum in vivis ageret, Reverendiſsimus, & Ampliſsimus Dominus Jacobus Abbas Creuzlinganus, Præpoſitus Riederenſis, omnium Veſtrum Pater; quem dum nomino, unà nomino Antiſtitem æternâ memorià digniſsimum, omnium genere virtutum cumulatiſsimum. Confirmabitis Veſtris calculis, eſſe à me dictam ipſiſsimam veritatẽ, ſi pronunciavero, fuiſſe Ideam Abbatis, in quem examuſſim convenirent, quæ Veſtri Sacratiſſimi Ordinis glorioſiſsimus inſtaurator *b.* exigit à Præpoſito, verbis Auguſtinianam ſapientiam, ſimul ac benignitatem referentibus: *Non ſe exiſtimet* (Præpoſitus) *poteſtate dominante, ſed charitate ſerviente felicem. Circa omnes ſe ipſum præbeat bonorum operum exemplum; plus à vobis amari appetat, quàm timeri.*

Quàm

Quàm felicem charitate ſe cenſuerit Jacobus Abbas pijſsimæ memoriæ, quàm eximium, conſtánsq; exemplum bonorum operum ſe ipſum præbuerit circa omnes; quàm ſtudiosè, ſimul ac religiosè appetiuerit plus à Vobis amari, quàm timeri, teſtes Vos ipſos aduoco. Quanquam quid dico: Appetiuerit? Quæram rectiùs, quàm vehementer fuerit à Vobis dilectus, amatus. Si cunctamini reſpondere, quòd fortè deſint verba, quibus explicetis ſummum Veſtrum amorem, ſtudiúmq; in illum, facietis haud ægre illi ipſi jus, copiámq;, ſuum de vobis ſenſum è cœlo promendi: *Teſtimonium perhibeo*, inquit, *vobis c. quia ſi fieri poſſet, oculos veſtros eruiſſetis, & dediſſetis mihi.* Equidem perſuaſum habeo, nullum eſſe in Venerabili, intiméque mihi colendo cœtu Veſtro, qui ſi potuiſſet jacturâ vitæ propriæ

impetrare à Superis Rev.mo Domino Jacobo vitam diuturniorem, ſimul ac vegetam, non fuiſſet ſe ſe promptè ſuccidaneam hoſtiam oblaturus Parcæ nemini parcenti. Et verò merebatur tantum in ſe amorem multis nominibus.

In primis enim ipſe Vos omnes, uno excepto, genuit in Chriſto, dum omnes aſcivit ipſe in Ordinem vitâ ipſa Vobis meritò etiam idcirco chariorem, quòd ille Genitor Veſter *cœptam ab Anteceſſore ſuo Reformationem* (mutuo verba, phraſinque litteratiſſimi ſimul ac Religioſiſsimi ſcriptoris d.) *ſalubribus Conſtitutionibus, iiſque hodie vigentibus ad optatum finem, & normam Apoſtolicam pertexuerit*; eam verò Oeconomiæ rationem inſtituerit, ut niſi belli furor, atq; appendices prædia evaſtaſſent, Cœnobium Veſtrum omni prorſus ſupellectile ſacra,

cra,

cra, profanáque, omni quoque annonâ frumentariâ, vinariâ ſpoliaſſent, ac denique illud ipſum unà cum æde ſacra in cineres redegiſſent, fuerit ipſe Aſceterium Veſtrum exornaturus tanto numero virorum eruditione, pietatéque præſtantium, ut cum plerisque florentiſsimorum in comparationem venire potuiſſet. Scitis, induſtriâ ipſius effectum, ut inſignis Præpoſitura Riederenſis fuerit Pontificiâ auctoritate unita Veſtræ Abbatiæ. Meminiſtis cùm aliorum pulcherrimorum ejus operum, tum ſingulariter illorum, quibus *præcipuas, ac ferè omnes controverſias* (loquor cum Hiſtoriographo e.) *à varijs Magnatibus Eccleſiæ Veſtræ Canonicæ motas cum ſummo ejus emolumento, Præſulis verò æternaturo nomine abſoluit.* Videtis inſuper, ut alia prætercam, oculis veſtris, gratulantur omnes boni, templum ſanè auguſtum,

ab eo exædificatum temporibus diffi-
cillimis, ſumptibus maximis, inchoa-
tum verò teſte Gabriele Bucelino *f.
fuſis ab Antiſtite perennibus ad Deum
precibus*. Ut proinde poſsint fores illi-
us baſilicæ inſigniri hôc lemmate:
TEMPLUM PIETATIS.

Illud deinde præcipuè conciliavit ſummum veſtrum ſtudium in illum, quòd memor paterni præcepti *g.* præbuerit ſe ipſum Circa omnes exemplum bonorum operum. Qui Reverendiſsimum Dominum Jacobum Abbatem Creuzlinganum dixit, uno nomine exhibuit ſpeculum, in quo inſignis vitæ integritas, morúmq; innocentia, tum deinde virtutes univerſæ, præſertim verò prudentia, fortitudo in adverſis, candor animi, modeſtia, frugalitas, humilitas, bene merendi de omnibus ſtudium, atque precandi aſsiduitas elucеſcunt.

Eſt

Eſt prudentia Magno. Auguſtino *h.* teſte *agendarum, & vitandarum rerum ſcientia.* Hâc ita excelluit Jacobus Abbas, ut licèt meritò cum Seneca *i.* ſentiret, falli, qui arbitrantur, *prudentem nunquam facti ſui pœnitere, nec unquam emendare, quod fecerit, nec mutare conſilium*, attamen rariſsimè facti pœnituerit Jacobum, conſilium raro mutârit. Explebat videlicet illa duo munia prudentis apud Salluſtium *k.* *Priuſquam incipias, conſulto, & ubi conſulueris, maturè facto opus eſt.* Prudentiæ tanto nexu copulavit animi fortitudinem, ut invicto animi robore pertulerit ingentes, frequentes fortunarum clades, atq; corporis cruciatus diriſsimos, & perquam diuturnos. Animi verò candor ita enituit in ipſo, viſus ut fuerit perpetuò verſare animo illam ab ejus, Veſtróqne Patre *l.* latam ſententiam: *Si intus habuerit*

 (Regu-

(Regularis Canonicus) *ſimulationem, totus cecidit.* Prorſus de illo aſſerere poſsis, quod ſubtilitatis laude inter Jureconſultos clarus Baldus ſcriptis mandavit. *m. Talis intelligitur mens in corde, quale verbum eſt in ore; nam tuba cordis eſt lingva loquentis.* In Jacobo non erat aliud lingua promptum, aliud animo clauſum; ſed apud omnes, quibus perſpecta ejus agendi ratio, obtinebat laudem præcipuam Prælati alieniſsimi ab omni fuco, & ſimulatione; prorſum diſsimilis illorum Præſidum, qui pulsâ animi ſinceritate aliud vultu præferunt, aliud mente verſant; patrem fronte ſimulant, inimicum pectore fovent, matrem oculis, factis novercam exprimunt.

Toties jam à me laudatus, ac ſæpius adhuc laudandus Patriarcha Veſter, vix minùs profanæ quàm ſacræ litteraturæ peritus deſcribit *n.* è M. Tullio

Tullio hanc gnomen: *Vt volet, quiſque accipiat, ego tamen Frugalitatem, hoc eſt, modeſtiam & temperantiam virtutem eſſe maximam judico.* Maximus ergo fuit Jacobus Abbas, quia ſummè frugalis, id eſt, modeſtiæ, atq; temperantiæ commendatione clarus in paucis. Quod non Veſter ſolùm, ſed univerſi quoque orbis Doctor de ſe ipſo o. hoc & de ſe dicere, ſcribere poterat Jacobus: *Fateor vobis, de pretioſa veſte erubeſco; quia non decet hanc profeſſionem, hæc membra, hos canos.* Erubeſcebat Jacobus de pretioſa veſte, de pretioſa, & delicata menſa, de ſplendido, magnóve famulitio, aut comitatu. Quin imò videtur ignoraſſe potiùs, quam erubuiſſe aut fugiſſe omnia, quæ ſplendorem, cultum ſuperfluum, pompam inanem redolebant. Non modò ab Hipponenſi Præſule didicerat *p. frugalitatem à vulgo nominari*

Parſimoniam, ſed etiam legerat illam Romani Oratoris q. la mentationē: *O Dij immortales! non intelligunt homines, quàm magnum vectigal ſit parſimonia.* Hôc magno, minimè tamen ſordido vectigali effectum, ut poſt bellicas, eáſque extremas clades, è fundamentis præter ædem ſacram, de qua ſuperiùs memini, peramplam, excelſámque, extruxerit domum intra urbis Conſtantiæ mænia Veſtris uſibus percommodam; grande æs alienum expunxerit, duo Cœnobia ſervaverit præſtito ſubſidio pecuniario; &, quod non niſi favore ſingulari Numinis fieri potuit, numerum Canonicorum Creuzlingenſium reliquerit (dum natus annos 73. functus integrè omnibus partibus optimi Præſulis ipſos annos 35. vitam cum morte pijſsimè obita commutavit an. 1660.) majorem, quàm acceperit, quando anno

1625.

1625. albis omnino calculis in caput ejusdem Collegij lectus fuit, atque perpetuò erga omnes omnia paterna officia ita cumulatè explevit, ut magno ſuorum ſolatio, non minori cum laude Veſtra potuerit uſurpare illud lacte, melléque fluentis parentis Veſtri. r. Omnes mihi libenter obediunt.

Hunc, aliósq; favores divinos conciliabant ipſi duæ præcipuæ virtutes, animi ſubmiſsio, precandíque ſtudium. Dixiſſes, eum velle ſuis moribus affirmare illud auro, cedróq; dignum axioma ſublimiſsimi ſimul, atque humillimi Doctoris ſ. *Prima ad obtinendam veritatem Chriſtianam* (ac ſupremi Numinis benevolentiam) *via eſt humilitas; ſecunda humilitas; tertia humilitas, & quoties interrogares, hoc dicerem.* Interrogo ego Vos, ejus dictorum, factorúmq; arbitros filios tanto Patre illuſtres, an unquam quid-

quam in eo ſit à vobis obſervatum, quod præſeferret faſtum, arrogantiam, ſui ipſius æſtimationem, aliorum contemptum, & non potiùs animi demiſsionem ſingularem? Dixiſſes deinde, illum eundem viſum ſibi fuiſſe perpetuò audire Auguſtum illud monitum. *t.* *Quamdiu hic ſumus, rogemus Deum, ut non à nobis amoveat deprecationem noſtram.* Equidem ita feliciter rogavit Deum, ne amoveret à ſe deprecationem ſuam, ut evaſerit planè alius ab ijs, de quibus idem Doctor omniſcius. *u.* *Multi langueſcunt in orando, & in novitate ſuæ converſionis ferventer orant, poſtea languidè, poſtea frigidè, poſtea negligenter.* Non ita ſanè Jacobus; utpote de quo etiam ſene, ſano, ægro, continuis propè doloribus excruciato, atque inſuper diviſo in muneris impeditiſsimi ſolicitam, quia neceſſariam curam verè dixeris

id,

id, quod de Turonenſi Præſule cani Eccleſia; *Oculis ac manibus in cœlum ſemper* (ubi locus ferebat) *intentus invictum ab oratione ſpiritum non relaxabat.*

Hæc piè orandi aſsiduitas impetravit ipſi cœlitus tam liberalem in egenos animum, ut *ob quotidianas eáſque largiſſimas eleemoſynas* (deſcribo verba digniſsimi fide ſcriptoris *x.*) retulerit glorioſiſsimum nomen *Patris Pauperum.* Pauperum ſemper erat memor *A*uguſtinus, ſi credimus (& quid ni?) Poſsidio *y.* ſemper & Jacobus. Fatebuntur id de ſe plurimi mortalium, fatetur & hoc Collegium noſtrum, utpote quod difficillimis temporibus expertum fuit ſæpiſsime liberalem ejus munificentiam. Vivunt hodiéque ſeni ex ijs, qui gubernacula hujus Collegij tenuerunt; agnoſcunt omnes, ac prædicant, nullum ſibi fluxiſſe

annum

annum, quo domeſticam rem noſtram non juverit Reverendiſsim. Dominus Jacobus vino, frumento, aut ære parato. Ponunt etiam in magni beneficij loco, quòd ille idem Religioſiſsimus Antiſtes edoctus iterato uſu, quantum ad omnem perfectionem conducat, octiduanis Exercitijs, ut vocamus, Spiritualibus ex norma Sancti Fundatoris noſtri Ignatij operam navare, conſueverit ijs excolendos mittere ad Collegium noſtrum, quos vel ſub finem annui tyrocinij votis Religioſis illigari, vel decurſis litterarum ſtudijs ſacerdotio inaugurari volebat. Accedit, quòd fuerit Nominis Noſtri defenſor perpetuus, non niſi perægre aurem, & quidem ſolùm ſiniſtram præbens, ſi qui famæ noſtræ coram eo ſuſtinebant obtrectare.

Horum beneficiorum recordatione impulſus volui hujusce Collegij, cujus

ius ſeptennis atque inutilis alumnus ſum, nomine poſteritati mandare ea, quæ hiſce pagellis expreſsi ad perpetuandam famam noménque Reverendiſsimi Domini Prælati adeò prolixè meriti de hôc eodem Collegio ipsáq; adeò Univerſa Minima Societate noſtra. *Nos gratias agimus* (loquor cum eo, Z. cujus verba ſunt meritò vobis oracula) *non damus, nec reddimus, nec referimus, ſi tantùm verbis agimus, retribuimus.* Ita ille. Didicimus à Plinio Juniore *a a.* liberalitatem jucundiorem à debitore grato, clariorem ab ingrato fieri. Maluimus facere jucundiorem, quàm clariorem. Voluimus autem ſub nomine Veſtro Reverendiſsime Domine Abbas, admodum Reverendi Domini, & Patres, in lucem dare hanc ſtylo Theologico ſcriptam panegyrin cum toto libello, quòd & foveritis benevolum in nos,

bene-

beneficúmque animum Patris ac Domini Veſtri, & probaveritis non uno exemplo ſincerè à Vobis amari hoc Collegium, ac poſtremò tales Vos hactenus præſtiteritis in nos, ut confidamus, & Te Reverendiſsime, Ampliſſime, atque ab humanitate laudatiſſime Domine Abbas, & Collegium Tuum commendatione Religioſarum virtutum celebratum nos perpetuo favore atque patrocinio complexurum. Benigniſsimus Deus ampliſsimam largiatur gratiam, ut Tu Gratioſe Domine, annos, faſtósq; (ſed belli neſcios) Tui ſummè Venerandi Deceſſoris annis, & factis (ut jam es auſpicatus) æques; Vos Religioſiſsimi Domini, ac Patres conſtanter non æmulemini duntaxat, ſed etiam, ut facitis, imitemini pulcherrima virtutum omnium exempla, quæ veluti amplam hæreditatem Vobis Parens,

ac

Dominus Veſter poſt ſe reliquit. Ita precamur animitus omnes. Conſtantiæ. Die 16. Julij, Anno à partu Vrirginis. M. DC. LXIII.

Tuæ Reverendiſſimæ & Ampliſſimæ Dominationis,

Veſtrarum admodum Reverendarum & Clariſsimarum Paternitatum

Servus in Chriſto humillimus

GEORGIUS GOBAT, S. J.

a. *Seneca epiſt.* 82. b. *S. Auguſt. in Reg.* c. *cum S. Paulo ad Gal.* 4. d. *admodum Reverendus ac Venerab. P. Gabriel Bucelin in part.* 2. *German. ſtemmatograph.* e. *P. Bucel. l. c.* f. *idem.* g. *S. Auguſt. in Reg.* h. Idem *de lib. arb c.* 13. i. *lib.* 3. *de ben. c.* 34. k. *in Catilin. ſerm.* 49. *de diverſ.* m. *conſ.* 160. n. *l. de beat. vit. ſub fin.* o. *ſerm.* 51 *de diverſ. ſub. l. fin.* p. *lib. de beat. vit.* q. *in Parad.* r. *S. Auguſt. ſerm.* 49. *de diu.* ſ. *D. Aug. epiſt.* 56 *ad Dioſc.* t. *in pſ.* 65. *ſub fin.* u. *Ibid.* x. *Bucel l. c.* y. *in vit. c.* 23. z. *in pſ.* 88. *ſub fin.* a a. *in Panegyr.*

Præ-

Digitized by Google

Præfatio ad Lectorem.

IAm legeris, Amice lector, in altera auctiore editione Clypei, atque Alphabetorum Communicantium, Sacrificantiúmque meam pollicitationem de Alphabeto Baptizantium, & Confirmantium; libero nunc integre fidem datam, & quidem cum Auctario; addo quippe, eſſe iam integre prælo paratum Alphabetum Sacri Audiendi, & Breviarii Recitandi. Quod proinde, faventibus Superis, videbis brevi. Eſt quoque iam affectum, Sed necdum perfectum Alphabetum Ordinis, atque Extremæ Unctionis; Excipiet, ſi benigniſſimus DEVS *vitam viréſque prorogare dignatus fuerit, hæc priora Alphabetum Matrimoniale, ac demum Pœnitentiale; idq; eâ etiam de cauſa, quòd ſciam, eſſe vota permultorum, ut hunc laborem capeſſam ad maiorem honorem, & gloriam Sacramentorum autoris* CHRISTI IESV. *Tenebo in iis eandem rationem, quam in præſenti, atque adeò ſingulas harum materiarum illuſtrabo non ſolùm viginti tribus Caſibus Factis, non Fictis, ſed longè pluribus, quia videli-*

cet

narratio ſimul, & ventilatio, diſcuſſio, de-
atio eventuum, qui non finguntur, ſed
è aſſeruntur contigiſſe, perfundit gratâ ad-
lum, ſalutarique luce materias Morales in-
as Caſibus illis, atque eventis. Eam ob
conſpicimus in Bibliothecis plurima volu-
na Conſiliorum, Reſponſorum, Deciſionum,
ibus cùm Neoterici, tum priſci Iureconſulti
ulerunt res geſtas, atque eas ad libellam, &
ſſim Sacrorum Canonum, Legúmq; Civilium
aminârunt; plerique quidem prolixè, ut ſin-
lariter Pariſius & Merochius; nonnulli ta-
en ſuccinctè, ut Oldradus, Guido Papa, ma-
nam partem Alciatus, ac maximè Martinus
avarrus. Sicebant ſapientiſſimi viri, cùm na-
ra nobis indiderit ingens deſiderium cognoſ-
ndi veritatem, conſequenter à nobis haud
aulo libentius lectitari ea, quæ revera geſta
int, quàm quæ geri potuerunt. Illa eadem
antò fideliùs mandari memoriæ, quanto explo-
atius eſt, id, quod eveniſſe certum eſt, pruden-
er credi rurſum eventurum, atque adeò meri-
ò fieri hanc conſecutionem: Hic & ille, atque
lle Caſus contigerunt reipſa, ergo à me ſunt
ſingulariter obſervandi, ut, ſi & mihi quid ſi-
mile obtigerit, habeam in promptu regulam, aut
paradigma, quod ſequar. Hinc pervulgatum
illud ex M. Tullio: Hiſtoria (& quid aliud ſunt
hi Caſus, quàm hiſtoria, ſeu hiſtoriola?) eſt
lux

lux veritatis, vita memoriæ, magiſtra vitæ. *Nec aliâ de cauſa pronunciant ſapientes, diem poſteriorem eſſe diſcipulum prioris, quàm quòd, quæ geſta ſunt, doceant, quæ gerenda ſint.*

Accedit, quòd eiusmodi Caſuum, & ſi vis, hiſtoriarum narratio, & explicatio, applicatióq; doctrinalis non modò doceat Lectorem, ſed oblectet quoque. Sunt autem, & fuerunt omnibus ſæculis longè plurimi, qui vel faſtidiant vel omnino parùm curent libros, ſere libellos, quantumvis perutiles, niſi orexis, appetentiáque excitetur in ipſorum animis, quôdam veluti ſale iucundarum, aut rerum, aut ſententiarum, aut verborum. Quò etiam factum, ut quandoque, tametſi rarò; utar aut ſtylo, aut ſententiis, verbiſve facientibus ad honeſtam hilaritatem.

Porro, quos exhibeo Caſus, deſcripſi ex probatis Scriptoribus, ex litteris ad me cùm conſilij, tum huius opuſculi concinnandi cauſa datis, ac denique ex ore illorum, qui me coràm aut conſuluerunt, aut edocuerunt, quæ cupiebam cognoſcere. Fuit autem mihi tanta cura proponendi veritates practicas, ut ad ſeptem diverſos Epiſcopatus exaraverim litteras, quibus amicè petebam, ut ad me perſcriberentur varia, quæ huc facientia poſtulabam, non mandarent autem litteris, niſi planè explorata. Eſt hæc cauſa tantæ, & non ſolitæ varietatis, quam exhibet hic liber, atque exhibebunt cæteri, præſertim ſi aliqui ex Lectoribus huius ſecuti exemplum non

Digitized by Google

paucorum ad me perſcripſerint facturа, futuráque ad lucem, ornatúmque ſecuturorum; erit autem præſentis hoc ſyſtema. Caſu I. proponetur Baptiſmi materia. II. forma. III. neceſſitas. IV. miniſter. V. obſtetrix miniſtra. VI. intentio miniſtri. VII. Baptizans cum periculo mortis propriæ. VIII. Baptizans in periculo mortis alienæ. IX. Baptizans monſtrum. X. Baptizans invitum. XI Baptizans invitis parentibus. XII. Baptizans cum & ſine nomine. XIII. Rebaptizans varios. XIV. Rebaptizans Sacerdotem. XV. Rebaptizans coniugatum & Religioſum. XVI Baptizans cum & ſine cæremoniјs. XVII. Baptizans cum & ſine patrinis. XVIII. Baptiſmus ſanguinis & flaminis. XIX. Baptiſmorum dubiorum farrago. XX. Baptiſmi effectus. XXI. Confirmationis eſſentialia. XXII. eiuſdem accidentalia. XXIII. eiuſdem effectus.

Hiſce viginti tribus Alphabeticis (ut fert nnmerus & ordo Alphabeti Latini) Caſibus quaſi primatum tenentibus adiungam circiter octoginta alios non Fictos ſed Factos. Diſcutiam quoque complures quæſtiones, aut quæſtiunculas à cæteris vel integre, vel magnam partem prætermiſſas, ſicut cognoſcet æquus Lector, cui dico: Vale. Vtere. Fruere.

APPRO-

APPROBATIO.

R. P. *Viſitatoris, & Vice-Provincialis.*

CUm liber, cui titulus eſt *Alphabetum Baptizantium ſimul & Confirmantium* à P. GEORGIO GOBAT Societatis noſtræ Theologo conſcriptus, à deputatis Patribus lectus, probatúsque ſit, Ego CHRISTOPHORUS SCHORRER Societatis JESU per Germaniam Superiorem Viſitator, ac Vice Provincialis poteſtate ab Admodum R. P. JOANNE PAULO OLIVA Societatis JESU Vicario Generali ad id mihi conceſſâ, eum typis in lucem vulgari permitto. In cujus rei fidem hoc teſtimonium chirographo, ſigillóque noſtro munitum dedi. Monachij. 10. Februarij. M. DC. LXIII.

Chriſtophorus Schorrer.

Caſus

Digitized by Google

Caſus Facti, non Ficti de Sacramentis Baptiſmi, & Confirmationis.

Atque in primis De Materia Baptiſmi.

Caſus I.

Piæ ſimplicitatis.

ANdreas Abbas Octavi Decimi narravit nobis dicens: Cùm eſſem juvenis indiſciplinatus valdè, & inquietus, ego, alijq; novem, inter quos erat quidam Hebræus venimus in eremum, ubi infirmatus eſt Hebræus uſque ad mortem, qui cœpit nos adjurare, & dicere: *Per Deum, qui judicaturus eſt vivos, & mortuos, baptizate me*; nos verò dicebamus ei: *Verè, frater, non licet nobis hoc fa-* 1

cere, ſeculares enim ſumus, hoc autem Epiſcoporum & presbyterorum eſt opus, ſed neque aqua hic eſt. Ille verò perſiſtebat adjurans nos. Ergo ereximus illum, erectumq; tenuimus, unus autem ex novem implens ambas manus arenâ, tertiò effudit ſuper caput eius dicens: *Baptizatur Theodorus in nomine Patris, & Filij, & Spiritûs ſancti*; nobis verò per ſingula reſpondentibus: *Amen*, ita ſubitò ſanavit illum Chriſtus Dominus, ut cum omni alacritate, & florido aſpectu nos omnes præcederet. Cùm verò adduxiſſemus eum Aſcalonem ad ſanctum Dionyſium, urbis Epiſcopum, ille ſtupens ob tam inauditum miraculum convocato Clero expoſuit ei totũ negotium, ut decernerent, utrùm effuſio illa arenæ reputanda eſſet fratri in baptiſmum, an non; & alij quidem dicebant, debere ei reputari in baptismum propter inauditam miraculi magnitudinem, alij verò dicebant, non. Et cùm plurima dicta eſſent,

Digitized by Google

ſent, viſum eſt beato Dionyſio mittere fratrem illum ad ſanctum Iordanem, illicq; baptizari.

Eſt ad verbum (omiſsis tamen multis brevitatis causâ) expreſſo etiam nomine Andreæ, narratio S. Sophronij *in Prato ſpirituali cap.* 106. quam etiam refert Nicephorus Calliſtus *lib.* 3. *cap.* 37. In qua præter mentionem miniſtri, & Formæ, de quibus ſermonem inſtituemus Caſu II. & IV. exprimitur materia baptiſmi apta, & inepta, itemque materia remota & proxima. 2

De his quatuor ſpeciebus quà eſſentialibus, quà accidentalibus propoſituri ea, quæ praxin baptiſmalem concernunt, dividemus hunc Caſum in duas Sectiones, quarum primâ tractabimus de materia baptiſmi remota, apta & inepta; in ſecunda de eiuſdem baptiſmi materia proxima apta, vel inepta. 3

Sectio I.

Baptiſmi materia remota, apta, & inepta.

4 SVppono primò, âb omnibus Orthodoxis admitti doctrinam illam, quam Eugenius IV. in Concilio Florentino finito anno 1439. *poſt ultim ſeſſ. in decreto* tradidit hiſce verbis: *Omnia ſacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus, tanquam materiâ, verbis tanquam formâ, personâ miniſtri conferentis ſacramentum cum intentione faciendi id, quod facit Eccleſia, quorum ſi aliquid deſit, non perficitur ſacramentum.* Per *Res* intelligitur vel aliqua ſubſtantia, ut in quinque ſacramentis, vel aliquis actus determinabilis per *formam* verborum, ut in Pœnitentia, & Matrimonio. Ægidius Coninck *in 3. part. q. 60. a. 5. n. 28.* At per verba deſignantur vel propriè dictæ voces, ut in ſex prioribus ſacramentis, vel aliquod aliud ſignum

ſignum externum faciens id, quod faceret vox, ut in matrimonio; cùm enim matrimonium ex ſua primæva origine ſit contractus Civilis, habet etiam in illa locum jus Civile *leg. ſi tamen. 48. ff. de ædilit. edict. ſſ. & qui* ſupponens animum magis factis, quàm verbis prodi.

Quare quod S. Auguſtinus *tr. 80. in Ioan.* ſcribit: *Accedit verbum ad elementum, & fit ſacramentum*, eſt in rigore verum de ſolo baptismo, in alijs autem ſacramentis quinque etiam in rigore verum de verbo, at de elemento non in rigoroſa, ſed larga, lataq; ſignificatione; ſicuti & in ultimo, ſeu matrimonio tam materia impropriè dicitur elementum, quàm nutus, quibus ſurdi, mutiq; contrahunt, impropriè appellantur verba. 5

Suppono II. omnia, vel ſaltem pleraque ſacramenta conſtare duplici materiâ, remotâ ſcilicet & proximâ. Remota eſt aliqua res, quæ aſſumitur ad actionem ſacramentalem, ut aqua, 6

chriſma, oleum, &c. Proxima eſt applicatio materiæ remotæ, ut ablutio, unctio, &c. Adeóque poteſt ut ſic dici omnia ſacramenta conſtare etiam remotâ materiâ; nam & peccata, confitentis poſſunt affici hoc nomine, & corpora contrahentium matrimonium. Coninck. *loc. cit.* & denique panis rectè vocatur materia remota Euchariſtiæ, ut ex multorum ſenſu diximus in Alph. Sacrific. Caſu 2. *n.* 18. & videri poteſt idem Coninck. *cit. n.* 28. *&* 41.

7 Suppono III. Tametſi Chriſtus Dominus non determinârit in ſpecie infima materias, & formas omnium ſacramentorum ſed aliquorum in ſubalterna duntaxat. Bellarminus *de ſacram. ordin. cap.* 9. *in fin.* applicans hanc doctrinam materijs, formíſque Diaconatûs, ac Subdiaconatûs; Suarez. *tom.* 3. *in* 3. *part. diſp.* 2. *q.* 1. *ſect.* 3. variè declarans; Tannerus *in* 3. *part. diſp.* 3. *q.* 1. *n.* 84. applicans materiæ Euchariſticæ, attamen ſacramentum nul-

nullum confici, niſi adhibeatur illa ipſa materia, quam vel per ſe immediatè, vel per Apoſtolos determinavit idem Salvator. Suarez *loc. cit. ſect.* 4.

Unde ulteriùs conficitur, ſi materia â Chriſto inſtituta mutetur adeò 8
notabiliter per admixtionem alterius, aut per aliam quamcunque rationem ita alteretur, ut nomine, ac ratione deſinat eſſe eadem ſpecie cum illa, quam Chriſtus præſcripſit, habendam eſſe pro omnino inepta; pro apta autem quo ad valorem, ſi etiam poſt alterationem ſervet nomen, ac rationem illius, quam uſurpari Salvator mandavit. Suarez *cit. ſect.* 4. His ſuppoſitis.

Quæres I. *Quænam ſit remota materia Baptiſmi?*

Reſp. *Materia hujus ſacramenti eſt aqua vera, & naturalis, nec refert, frigida ſit an calida.* Sic loquitur 9
definiendo Eugenius IV. *in cit. decret. poſt ſeſſ. ult. concilij Florentini.*

Per quam definitionem explicatur illa decretoria ſupremi Nomothetæ apud Ioannem *cap.*3. ſententia: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.* Unde meritò fratres illi, de quibus noſter Caſus, renuebant baptizare Hebræum ob defectum aquæ.

10 Quæres II. *Vtrùm in extrema neceſſitate non liceat deficiente aquâ adhibere alium liquorem?*

Reſp. *Si quis dixerit, aquam veram, & naturalem non eſſe de neceſſitate baptiſmi; anathema ſit.* Concil. Trident. *ſeſſ.* 7. *can.* 2. *de bapt.* non itaque licet alium liquorem unquam adhibere.

11 *Ergo,* inquies, *lethaliter deliquit ille Andreas juvenis poſtea Abbas, qui Hebræum baptizavit arenâ, ſeu qui fuit cooperatus baptiſmo arenario?* Reſp. concedendo conſequens per ſe loquendo; etenim & conſenſit in illum baptiſmum, & cooperatus fuit tenendo Hebræum; atqui per ſe loquen-

quendo peccat mortaliter, qui conſentit in peccatum mortale alterius, S.Th. 2.2. *q.* 62. *a.* 7. vel ei cooperatur poſitivè, S.Th. *ibid. in C. & ad* 1. Porrò illum, qui Hebræum perfudit arenâ, admiſiſſe per ſe loquendo crimen lethale ſacrilegij, ſeu seriò ſeu fictè egerit, probatur ex generali doctrina tum de baptizante in materia inepta adferenda *n.* 35. tum de fictè baptizante Caſu VI.

At luculento miraculo approbavit 12
Deus hunc baptismum. Reſp. Non ipſum baptismum, ſed optimam voluntatem, quâ inculpabiliter rati, hîc & nùnc obligare præceptum, qualis qualis baptismi, fecerunt id, quod commemorat noſter Caſus, idcirco â nobis vocatus: PIÆ SIMPLICITATIS.

Ergo poteſt huc applicari reſpon- 13
ſio S. Auguſtini *libro contra mendacium cap.* 15. loquentis de obſtetricibus, quæ, ut refertur *Exod. cap.* 1. uſæ mendacio conſervabant infantes

 juſſos

juſſos occidi, & Deus illarum bonam voluntatem eſt remuneratus ædificando ipſis *domos*, id eſt eis largiendo vel vitam æternam. S. Thom. 2.2. *q.* 110. *art. ult. ad quartum.* indicans, poſſe quempiam mendacio bonâ mente prolato mereri remunerationem temporalem; vel opes & divitias eis largiendo. S. Auguſtinus *loc. cit. cap.* 16. cujus reſponſio eſt *cit. cap.* 15. talis: *Non eſt eis remunerata fallacia, ſed benevolentia, benignitas mentis, non iniquitas mentientis.*

14 Quæres 3. *Quid per aquam veram, & naturalem intelligant Chriſtus Dominus, & Concilia ex ſenſu omnium Theologorum, quid ex aliquorum.*

Reſp. Ferè omnes Catholici intelligunt ſolam aquam elementarem, id eſt illam, quæ eſt corpus ſimplex, ſeu non eſſentialiter compoſitum ex quatuor elementis.

15 Dico in primis: *Catholici*: nec enim ſermo mihi eſt de hæreticis; de quibus vide Bellarminum *de baptiſmo lib.*

lib. 1.*cap.* 2. ubi inter cæteros refert Lutherum, qui *in colloq. Sympoſiac. cap.* 17. interrogatus num deficiente aquâ liceat baptizare, vino & cereviſiâ, primò reſpondit, judicio divino eſſe id committendum; deinde addidit, quidquid nomine balnei appellari poteſt, illud eſſe aptum ad baptizandum. Atqui Conſtantinus Magnus, eiúſque aruſpices exiſtimârunt, poſſe fieri balneum ex ſanguine Innocentium. Baronius *tom.* 4. *annal. ad ann. Chriſti* 324. *n.* 33. ex actis S. Silveſtri, ut etiam refertur *in Breviar. Rom. in feſto hujus Pontificis*; ergo, judice Luthero potuiſſet Conſtantinus baptizari ſanguine humano, conſequenter porcino.

Dico deinde: *Ferè omnes Catholici*; ſiquidem Diana *part* 5. *tr.* 3. *reſol.* 2. deſcribit verba Ioannis Puteani Profeſſoris Toloſani *in* 3. *part. S. Thomæ q.* 66. *a.* 4. *n.* 5. ſic loquentis: *Hactenus Eccleſia non definiuit, in nullo planè caſu ullam aliam aquam à natu-* 16

rali ſufficere ad validitatem baptiſmi. Unde infert ipſe, aquam roſaceam poſſe adhiberi in neceſsitate extrema. Teſtatur etiam Tannerus *tom. 4. diſp. 4. q. 1. n. 41.* â nonnullis Recentioribus doceri ubi *vera* aqua deeſt, poſſe adhiberi ſuccum expreſſum ex herbis, & hanc ſententiam eſſe practicè probabilem ob auctoritatem illorum RR. tradit expreſsè idem Tannerus.

17 Cum Puteano jungit ibidem Diana Ioannem Præpoſitum, & Chamerotam, quatenus tradunt, aquam roſaceam poſſe adhiberi aliâ omni deficiente. Sed ego nec jungo nec acenſeo, quandoquidem hi duo Doctores, ſicuti & apud eundem Dianam *part. 6. tr. 7. miſcell. reſol.* 18. noſter Stephanus Baunus, & apud Ægydium Coninck *in 3. part. q. 66. a. 4. n. 22.* alij quidam, ſolùm idcirco aquam roſaceam & ſuccos expreſſos ex plantis, & herbis cenſent eſſe validam materiam, quòd putent, non differ-

differre ſpecie âb elementari, aut dubitent, an differant; ergo non docent cum Puteano, aliam â naturali, ſeu elementari poſſe habere locum in aliquo caſu.

Quæres IV. *Quænam aquæ in ſpecie admittantur ad validum baptismum, vel reijciantur ab omnibus, quænam ſolùm â plerisq;, aut aliquibus?* 18

Reſp. I. Ab omnibus poſt D. Tom. *q.66. a. 4.* admittitur aqua fluminis, marina, pluvialis, ſulphureorum balneorum, lixivij (ſed cum diſtinctione, ut ſtatim dicam) juſculum, in quo ſunt coctæ carnes, aut alia res; *dummodo* inquit S. Thomas *ad 3. non ſit facta tanta reſolutio corporum lixatorum in aqua, quòd liquor plus habeat de aliena ſubſtantia, quàm de aqua, quod ex ſpiſſitudine percipi poteſt. Si tamen ex liquore ſic inſpiſſato exprimatur aqua ſubtilis, poteſt in ea fieri baptismus ſicut & in aqua, quæ exprimitur ex luto licet in luto fieri non poſſit.* Ita S. Thom: cui omnes facilè ſubſcri-

ſcribunt quo ad expreſsionem illam aquæ ex juſculo, & luto, atquo ad quantitatem alienæ ſubſtantiæ permixtæ non omnes, ut referam *n.* 29.

19 His â ſancto Thoma expreſsis particularibus aquis annumerant â fortiori vel â pari omnes, quà explicitè, quà implicitè fontanam, ac putealem, item teſte Tannero *cit. q.* 1. *n.* 37. *&* 39. aquam paludis, & reſolutam ex nive, grandine, gelu, ac transfuſam per venas metallicas, acetoſas, ſalſas. Excipit Gregorius de Valentia *tom.* 4. *diſp.* 4. *q.* 1. *punct.* 2. lixivium nimis decoctum.

20 Aqua collecta ex vaporibns denſatis, cùm ex ollæ ore evaporantur, & reperiuntur, in operculo teſtaceo, nemine, ut puto, reclamaturo habetur pro ſufficiente ab Antonio Fernandez, ac Diana *part.* 3. *tr.* 4. *reſ.* 5. ſicut & illa, quæ tempore hiberno fluit ex lapidibus, parietibúsque; nam eſt liquor ex äere verſus in veram aquam naturalem.

Reſp.

Reſp. II. Ab omnibus, quantum 21
quidem poſt diligentem excuſsionem librorum poſſum meminiſſe, rejiciuntur explicitè vel implicitè etiam in extrema neceſitate vinum, lac, urina, lachrimæ, ſaliva, pituita, aqua ſupernatans cruori. Silveſter *verb. baptismus.* 2° *ſſ.* 4. Henriquez *in ſumma lib.* 2. *cap.* 6. *n.* 2. Dicaſtillo *tom.* 1. *in* 3. *part. tr.* 2. *diſp.* 3. *n.* 36. Bonacina *de ſacram. q.* 2. *punct.* 3. *n.* 2. Marchantius *in reſolut. Paſtoral. ſeorſim impreßis de ſacram. cap.* 1. *n.* 6. & alij. Qui locum det ſucco ex pyris, pomis, ceraſis, expreſſo manu, ore, torculari, non ſcio; negat expreſsè Tannerus *n.* 41. Hinc verè reſcripſit Innocentius III. *cap. non ut. de bapt. & ejus effect.* Ad hunc

Caſum.

P*Oſtulâſti, utrùm parvuli ſint pro* 22
Christianis habendi, quos in articulo mortis conſtitutos propter aquæ penu-

penuriam, & abſentiam ſacerdotis aliquorum ſimplicitas in caput, & pectus, ac inter ſcapulas pro baptiſmo ſalivæ conſperſione linivit. Reſpondemus, quòd cùm in baptiſmo duo ſemper, videlicet verbum, & elementum neceſſariò requirantur, dubitare non debes, illos verum non habere baptiſmum, in quibus non ſolùm utrumque prædictorum, ſed etiam alterum eſt omiſſum.

Hactenus reſponſio Pontificis roborantis eam illâ ſententiâ Salvatoris: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, &c.* quâ etiam reſponſione ſufficienter confirmantur ea, quæ ſuperius diximus, de invaliditate baptiſmi adminiſtrati affuſione ſudoris, pituitæ, urinæ, lactis; quibus, neſcio, qui addat aquam è corpore hydropici mananem; adderem autem ego.

23 Reſp. III. Revocantur in dubium I. aqua roſacea; licet enim eam abſolutè validam pronuntiet Puteanus relatus *n.* 16. attamen abſolutè invalidam cenſent poſt S. Th. *cit.*

art.

art. 4. & 5. autores quinquaginta octo nominati â Diana *part.* 5. *tr.* 3. *reſ.* 2. quibus adhuc alios poſſem ſuccenturiare.

II. Univerſim liquores, qui per 24
alchimiam, aut diſtillationem educuntur, ex herbis, plantis, floribus; hos enim quamvis integrè reijciat Scotus *in* 4. *diſt.* 3. *q.* 3. & S. Thom. *cit. art.* 4. *ad* 5. comparans hos cum vino, itémque illi, qui repellunt ſuccum roſarum, ut videre eſt apud citatos; non tamen reijciunt in ſuprema neceſsitate illi, qui aquam roſaceam cenſent uſurpandam.

III. Sudorem eliminant prorſus 25
Henriquez, Palaus, Bonacina, Tannerus *locis citatis*; Coninck *loc. cit. n.* 24. Admittunt autem in extrema neceſsitate nonnulli, quos tacito nomine refert Baunus apud Dianam *part.* 6. *tr.* 7. *reſ.* 18. vocans eam ſententiam non improbabilem, eò quòd ſudor probabiliter non differat ſpecie ab aqua naturali; quæ ratio & rationis

nis conſequentia ſi valent, tum non ſatis video, cur non etiam dicamus id ipſum de lachrimis, ac ſaliva, cùm tamen *cap. non ut. de bapt.* dicatur, non debere dubitari, illosſ non habere verum baptiſmum, quos propter aquæ penuriam aliqui liniverant ſalivâ in articulo mortis.

26 IV. Negant etiam locum liquoribus emanantibus naturaliter ex arboribus illi ipſi, qui elicitis arte alchimiæ. At verò Dicaſtillo *loc. cit. n.* 39. cenſet, hos liquores non differre ſpecie ab aqua elementari, cum non differant odore, ſapore, colore; & certum ſit, arbores creſcere in India, è quibus aquæ copioſæ fluant pro pecoribus æquè, ac hominibus, & propterea judicat utendum in ſuprema neceſsitate. Poſſe etiam extra neceſſitatem uſurpari ſatis inſinuat Ioannes Crutius apud Dianam *part.* 3. *tr.* 4. *reſ.* 5. De pluvia cadente ex folijs arborum nemini venit in mentem dubitare, quin ſit ſufficiens.

V. Aquam

V. Aquam ex ſale reſolutam pro 27
omnino inepta habent Silveſter *verb. baptismus* 2. *ſſ.* 4. Angelus *verb. baptismus n.* 3. Coninck. *cit. q.* 66. *n.* 22. negans contrarium videri probabile, eò quòd talis aqua ſit verè corpus mixtum. Tannerus *cit. q.* 1. *n.* 38. habet pro, ut minimum, dubia, at pro abſolutê apta Henriquezius *cit. cap.* 6. *n.* 1. teſtans de communi, item Bonacina *cit. punct.* 3. *n.* 4. ac Dicaſtillo *n.* 29. cum pluribus.

VI. Cereviſiam ſine diſtinctione 28
reprobant Henriquez *cit. cap.* 6. *n.* 2. Bonacina *loc. cit. n.* 2. atque alij; admittunt cum diſtinctione Sotus *in* 4. *diſt.* 3. *a.* 4 Coninck. *loc. cit.* Tannerus *n.* 42. Laymannus *lib.* 5. *tr.* 2. *cap.* 2. *n.* 1. ſi videlicet ſit valde tenuis, ſecus ſi ſit craſſa, & decocta, tunc enim videtur amittere ſpeciem aquæ, ſicut de aqua jurulenta valde pingui, docet S. Thom. *cit. a.* 4. *in Corp.* Id ipſum de mulſo exprimunt Sotus, ac Tannerus favente Scoto *cit. q.* 3. ubi admittit medonem. VII.

Digitized by Google

29 VII. Brodium, ut loquuntur Scotus *loc. cit.* Silveſter, Bonacina, & plures alij, id eſt juſculum, in quo ſunt decocti piſces, vel carnes, tunc admittit S. Thomas *cit. art.* 4. Scotus *cit. q.* 3. ac multi alij, quando non eſt tale, ut ſpecies aquæ ſit ſoluta, ſeu deſtructa eſſentialiter, (modò remaneat apta ad abluendum) tunc autem ſolùm cenſeri ſolutam, quando in tali juſculo eſt plus de alia ſubſtantia quàm de aqua, pronunciat S. Thomas, ac Silveſter. Quod idem S. Doctor univerſim intelligit de alijs ita mixtis ex aqua elementari, alióq; humore; hancq; doctrinam teſtatur quidem Vasquez hîc *diſp.* 141. *n.* 9. eſſe extra controverſiam; ſed certè nec illi quo ad ultimam partem ſubſcribit Scotus *loc. cit. verſ. de alijs autem.* nec video ſatis, quomodo cohæreat cum doctrina ejusdem S. Doctoris 3. *part. q.* 74. *a.* 3. *ad* 3. cum communi excludentis à materia Euchariſtiæ panem factum ex tritico, cum

cum permixtione alterius frumenti *ex æquo vel quaſi.* Adde inſuper, quòd illa non ſit apta materia baptiſmi, quę, & quatenus non eſt apta ad abluendum. Scotus *loc. cit.* atque alij communi calculo.

Itaque licet fatear, excludendam 30
omnem materiam, in qua eſt vel tantum, vel plus alienæ materiæ quàm aquæ, talis enim vel non eſt apta ad lavandum vel non habet denominationem aquæ, non tamen cenſeo eſſe ſemper pro valida habendam illam, cui ineſt plus aquæ quàm alienæ materiæ, ſed attendendum eſſe, an illa mixtio faciat, ut juxta communem uſum & conceptionem hominum non conveniat ratione, ac nomine cum materia uſitata âb Eccleſia; tunc enim mixtio inducit mutationem ſubſtantialem, aliàs accidentalem. Suarez *hic diſp. 2. ſect. 4.* Laymannus *lib. 5. tr. 1. cap. 4. n. 4.* Tannerus *tom. 4. diſp. 3. q. 1. n. 97.*

Ideóque offam hordeaceam (niſi, 31

ut

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

ut addit Tannerus *n.* 40. hordeum ſit tenuiter decoctum, & ipſa oſſa ſeu juſculum valde tenue) pulmentum, colores jam attemperatos ad pingendum, non admitterem; licèt enim his minus inſit ex Materiali, ut loquuntur, quàm ex aqua, attamen à nemine uno nuncupantur aqua.

32 VIII. Atramentum absque omni dubio conſtat notabiliter majore copiâ aquæ, quàm aloës, aliorúmque Ingredientium, non ſcio tamen, qui vel admittat, vel reijciat expreſsè, nec enim ex meis omnibus doctoribus eſt, qui, dum de hoc argumento ſcriptitabat, videatur fuiſſe memor ipſius atramenti, quo ſcribebat; *An, dum illo denigrat miniſter corpuſculum, dealbat ſimul animam?* Puto equidem neminem inficiasiturum; ſanè atramentum eſt aqua nigra, æquê ac illa turbida, quæ ex luto exprimitur actu apta ad ſordes abluendas; & fortè eâ abluerent illi Æthiopes, qui colorem nigrum longè præferunt candido: ſicuti

ſicuti & aquam modico vino mixtam, non autem vinum lymphatum, ſeu dilutum admittit S. Thomas *cit. art.* 4.

Nix, grando, glacies, dum talia ſunt, ijs nequit fieri lotio, & ob hanc cauſam repudiantur à Scoto, atque alijs communiter unà cum pruina. Silveſter, Suar. Tann. *n.* 43. contra Puteanum, Præpoſitum, Granadum apud Dianam *part.* 5. *tr.* 3. *reſol.* 3. admittentes unà cum Leſsio hîc *q.*66. *n.* 14. in ſupremo articulo. *At quid ſi reſoluantur ſtatim, poſtquam ſunt applicata corpori?* Reſp. Neque tunc miniſter dicetur abluiſſe corpus, ergo nec baptizâſſe. Tannerus *loc.cit.* contra Dianam *ibid in fin.* Secus, ſi hæc liquefierent tunc, cùm ex manu miniſtri labuntur. Idem *ibid.* 33

Hiſce ſpeculativis litibus ſubjungo regulas morales admiſſas ab omnibus, aut plerisque. 34

Regula I. Peccat mortaliter, qui cùm poſsit habere aquam elementarem, 35

Digitized by Google

rem adhibet aliam. Ita omnes; quia ſcilicet, absque urgente cauſa exponit ſalutem infantis ſupremo diſcrimini. Sicuti nullo caſu licet in ſacramentis conficiendis uti materiâ, aut formâ certò ineptis.

36 Regula II. Qui verò nequit habere aquam elementarem non modò licitè adhibet (ſi ſit periculum in mora) aliquam ex ijs, quas in decurſu indicaui admitti â duobus, tribúsve Doctoribus, ſed etiam tenetur adhibere ſub mortali, ut nominatim de roſacea docet Leſsius *l. c. n.* 13. Prima pars patet, quia ſi eſt fas aliquando ſequi ſententiam quamcunque practicè probabilem, erit vel hîc maximè, nam periculum animæ tollit metum omnis temeritatis, atque imprudentiæ, *quia non intervenit temeritas præſumptionis, ubi eſt diligentia pietatis.* text. *cap. ſi nulla. de conſecr. diſt.* 4. Altera pars traditur â Dicaſtillo *tom.* 1. *in* 3. *part. tr.* 2. *diſp.* 1. *n.* 34. ex communi; quisque enim jure divino tenetur

netur æternam perniciem impedire, ſaltem quando poteſt ſine ſuo graui damno, & peccato, ut pluribus declarabimus Caſu XIII. ubi agemus de obligatione rebaptizandi.

Regula III. Idipſum dic de materia omnino dubia, ſicuti poteſt fieri in tenebris, ut quis neſciat, utrùm capiat aquam, an acetum. Diana *part. 5. tr. 3. reſol.* 1. citans multos; etenim in dubio adhibenda eſt ægro periclitanti potiùs medicina dubia (ſaltem ſi non ſit obfutura) quàm nulla. Sanchez *lib.* 1. *moral. c. 9. n.* 39. ex communi. 37

Regula IV. In utroque autem caſu conferendus eſt baptiſmus non abſolutè, ſed conditionaliter, voce, vel mente ſolâ, ſicuti explicabimus Caſu XIII. generatim, hîc autem ſpeciatim dicendum eſt: *Te baptizo, in quantum poſſum*; vel: *ſi hæc materia eſt apta, te baptizo in nomine &c.* 38

Regula V. Quando poſsibilitas adeſt, via tutiſsima eligenda eſt, ſi non 39

adeſt poſsibilitas, via tutiſsimæ proxima tenenda eſt ceſſante impoſsibilitate cautè eſt ſupplendum id, quod impoſsibilitas prohibebat. Ita ſapienter, & breviter loquitur Scotus *in 4. diſt. 3. q. 2.*

40 Regula VI. Qui moritur tinctus lavacro dubio vel aliqualiter probabili, ſepeliendus eſt loco ſacro. Marchantius in ſimili *reſol. Paſtor. de ſacram. tract. 2. cap. 1. n. 2.* nam jure ſacræ glebæ non eſt quis privandus in dubio, ut oſtendimus in Theologia Juridico-morali *cap. 50. n. 7.*

41 Regula VII. Mortale peccatum ſacrilegij committit utens aquâ impurâ, & turbidâ absque gravi neceſsitate. Palaus *part. 4. tr. 19. punct. 3.* Bonacina *de baptiſmo punct. 3. n. 7.* & alij. Factum ſtolidum obſtetricis hâc de re referam, & reprobabo Caſu XX. *n. 669.* Ille quoque graviter delinquit, qui in ſolenni baptiſmo absque neceſsitate abluit aquâ aliâ, quàm è ſacro fonte, Bonacina *punct. 7. 19.* Palaus *ibidem.* Imò mortaliter peccat

cat juxta Nugnum *in 3. part. q.* 79 *a.* 4. Silveſtrum *verb. baptiſmus* 2. *q.* 3. tum ob Clementinam *unic. de bapt.* tum ob morem univerſalem Eccleſiæ; at verò Antonius de Quintanaduenas *ſingular. tr.* 1. *ſingul.* 37. latè defendit, intervenire culpam ſolùm venialem, quam etiam evadunt illi, qui ſecuti morem ſuæ diœceſis, quando eſt acerrimum frigus, adhibent aquam communem tepefactam.

Dixi: *In ſolenni baptiſmo*; nam in privato omittitur libere benedicta. Paſqualigus *in deciſ. moral. deciſ.* 75. Quintanad. *loc. cit.* Et quidem obſequiale Conſtantienſe *fol.* 61. ſatis indicat, non eſſe tunc neceſſariam benedictam, licet in *Conſtitutionali. Synodal. part.* 1. *tit.* 6. *n.* 5. ſtatuatur, ut obſtetrices ſingulis annis aquam benedictam, antequam ſacrum oleum & chriſma fuerit infuſum in ſabbathis Paſchæ & Pentecoſtes accipiant, per annum in vaſe mundo conſeruent, & eâ in baptizando utantur, tem-

pore neceſsitatis. Obſervat autem Tannerus *cit. q.* 1. *n.* 46. poſt Henriquez *l.* 2. *c.* 6. *n.* 4. ſi fortè laicus in neceſsitate baptizaret aquâ benedictâ, malè facturum tangendo illam, quandoquidem *capit. Sabbatho ſancto de conſecr. diſt.* 4. vetantur laici eam tangere. Verùm conſtitutiones Synodales Conſtantienſes *part.* 1. *tit.* 6. *n.* 14. permittunt ut laici utantur hâc aquâ ad aſperſionem corporum, & domorum duntaxat ad depellendas diabolicas nequitias.

Sectio II.

Baptiſmi materia proxima.

42 DIxi *n.* 6. materiam proximam cujusque ſacramenti eſſe applicationem legitimam materiæ remotæ; unde fit, ut materia proxima baptiſmi ſit debita applicatio aquæ ad corpus baptizandi.

43 Quæres jam I. *Quomodo debeat fieri illa applicatio aquæ, ut ſis legitima?*

Reſp.

Reſp. I. Ita, ut poſsit dici, corpus eſſe verè lotum, ſeu ablutum, etenim vera hominis ablutio eſt de eſſentia baptismi. S. Thom. *q. 66. a. 1. & 4.* Scotus *in 4. diſt. 3. q. 3.* omnésque alij; ſive aliquæ ſordes per eam auferantur, ſive nullæ, nam ſufficit, modò poſſint aliquæ etiam minimæ auferri per eam applicationem, ſi adeſſent; nec baptismus eſt inſtitutus ad abluendas ſordes corporis, Bonacina hîc *diſp. 2. q. 2. punct. 3. n. 14.* Ac proinde fit, ut & ipſa ablutio ſit materia proxima baptismi, & applicatio aquæ neceſſario fiat per ſuccesſivum contactum quo vel aqua baptizandum, vel hic illam contingat, ſeu ipſi applicetur. Suarez hîc *diſp. 20. ſect. 2.* Bonacina *loc. cit. n. 13.* Dicaſtillo hîc *tract. 2. diſp. 1. n. 38.* nec enim aliter dicetur corpus, ſeu homo lavari.

II. Fit deinde, ut ſacrum lavacrum conferri valeat per immerſionem, affuſionem, aſperſionem. S. Thom. & Scotus *loc. cit.* aliíque omnes, 44

nes, ſuffragante uſu diverſarum diœceſeon, atque illorum Sanctorum qui nun potuerunt niſi per aſperſionem tam multos tam brevi tempore regenerare, per aquam, & nominatim Indorum Apoſtolus S. Fran. Xaverius, qui propriâ manu tinxit duodecies centena millia hominum, ut refertur in compendiolo ejus vitæ edito Lucernæ a. 1661. ex Parmenſ. exemplari.

45 III. Fit quoque, ut ad valorem baptiſmi ſufficiat aſperſio duarum, triúmve guttarum. Dicaſtillo *loc. cit, n.* 46. contra Bonacinam *ſuprà n.* 18. vel etiam unius guttæ juxta Vaſquez, *hic diſp.* 145. *n.* 32. & Paulum Conmitolum *reſponſ. moral. lib.* 1. *q.* 12. poſt Innocent. Abbat. & alios contra Dominic. Sotum, Granadum. Bonacinam *loc. cit.* alióſque apud Dianam *part.* 5. *tr.* 3. *reſol.* 5. nam unâ etiam guttâ poteſt lavari minima pars hominis, quod ſufficit, ut homo dicatur ablutus.

Ve-

Digitized by Google

Verùm ſine ulla dubitatione ſequenda etiam hîc ſunt tutiora, atque inſuper conſiderandum, quid fuerit reſpondendum ad recentem recens mihi per litteras propoſitum his verbis

Caſum.

INfans domi baptizatus tantùm aſper- ſione aquæ ex digitis, ſicut quilibet aſpergit ſe aquâ benedictâ, an verè baptizatus, an rebaptizandus ſub conditione eſt? 46

Reſpondi conſequenter, videri mihi baptizatum, nec rebaptizandum, ſi ut ſæpe fit, digitus fuerit probè immerſus in aquam, ac proinde inſperſæ quinque vel ſex guttæ; ſi verò tantùm duæ tréſve, rebaptizandum ob auctoritatem eruditi Bonacinæ; quòd ſi non conſtet, utrum duæ tréve, an verò plures fuerint excuſſæ è digitis, eſſe rebaptizandum ſub conditione, propter rationem fundamentalem adferendam, decla-

 ran-

Digitized by Google

randam, probandam Caſu XIII. *n.* 356. interim minimè dubitandum, quin per ſe loquendo peccârit graviter, qui ita heteroclito modo baptizavit ſi quidem potuit commodiùs, & certiùs; nam miniſter ſacramentorum tenetur ſequi tutiorem opinionem, ut declarabimus Caſu IV.

47 IV. Ne credas, Germanos fuiſſe abhinc annos ducentos ita vel imperitos, vel incurios, & ſocordes, ut (quod indicat Victoria apud Comitol. *cit. q.* 10.) ſoliti ſint adhibere guttulam aquæ; etenim Victoriæ ſcriptori Hiſpano impoſuit, qui hoc illi de Theutonibus narravit.

48 V. Prudentiùs aſſentieris eidem Comitolo *eâdem q.* 12. reſolventi, valuiſſe baptiſmum, quem mulier Itala contulit infanti moribundo, imprimendo in fronte ſignum crucis digito aquâ madefacto.

49 VI. Sicuti & valeret, ſi puerum immergeres in fontem, aut lacum, eſto non rurſum extraheres, ſed vel

ipſe

Digitized by Google

ipſe ultro emergeret, vel alius extraheret eum, vel ipſe ſubmergeretur per tuam malitiam, incuriámve. Suarez fusè *cit. diſp.* 20. *ſect.* 3. Dicaſtillo *n.* 63. & alij contra Scotum, Sotum, alios; & enim nulla harum circumſtantiarum tollit rationem lotionis, ac proinde immeritò exigunt partim hi, partim alij, ut emerſio ſequatur neceſſariò immerſiouem.

VII. Ex quo ulteriùs infero, illum 50
pro ſceleratè quidem, attamen verè propriéque baptizato habendum, quem pede correptũ projiceres in puteum, & fluvium prolatâ modo præſcripto formulâ. Suarez ac Dicaſtillo *loc. cit.* Reginaldus *lib.* 27. *n.* 21. alij, contra Silveſtrum *verb. baptism. n.* 8. atque alios apud hos; dicereris quippe propriè ſubmerſiſſe, ergo & propriè laviſſe, & quidem nimis liberaliter. Unde inferes, quid fuerit reſpondendum ad hunc

Caſum.

Q*Vidam deferens puerum ad bapti-* 51

zandum ad Eccleſiam valde remotam, videns in puero ſignum mortis, nec habens ſecum aquam, projecit puerum in puteum dicendo verba inſtituta; nunquid iſte puer eſt baptizatus? & ſic poteſt ſepeliri in coemet erio eccleſiaſtico?

Ad hunc caſum, quem Abbas Panormitanus *in cap. non de bapt. & ejus effect.* deſcriptis verbis refert, contigiſséque teſtatur, reſpondet ipſe rectè cum alijs Canoniſtis de hôc eventu interrogatis contra quosdam Thomiſtas, fuiſſe verè baptizatum, ſi quidem attigit aquam ante mortem; fuiſſe autem illicitum talem baptiſmum, oſtendemus Caſu VIII.

52 VIII. Univerſim verò ſufficit, & opus eſt abluere illam partem, aut particulam corporis, quâ ablutâ ſeu per aquam immediatè, ſucceſsivéque tacta poſsit idem homo verè dici lotus Vasquez *loc. cit. n.* 41. Vivaldus *in candelab. de bapt. cap.* 2. Bonacina *diſp.* 2. *q.* 2. *punct.* 3. *n.* 18. ſiquidem fruſtra plus requireres, malè minus

con-

concederes. Et quia ejusmodi denominatio poteſt tribui homini, cujus minimam particulam aqua tinxit, idcirco in rigore ſufficit tingere undâ particulam. Vasquez *cit. diſp.* 145. *n.* 27. & alij contra Dominicum Sotum, & alios. Certè tota anima eſt in quavis parte corporis, ergo poteſt tota ſanctificari in quavis parte, inquit Leſsius *in 3. p. q. 66. n.* 28.

IX. Eſt itaque pro verè baptizato habendus is, cujus capillos ſacer latex tetigit. Toletus *lib.* 2. Vaſquez *cit. n.* 31. alij multi, quos contra Leſsium *l. c.* Rodriquez, Sylvium, Bonacinam *cit. punct.* 3. *n.* 21. refert Dicaſtillo *cit. diſp.* 1. *de bapt. n.* 52. atque Cardinalis de Lugo *in Reſponſ. Moral. lib.* 1. *dub.* 1. ex inſtituto, ac proinde eruditè diſcutiens hanc litem, reſtringensq; ſuam reſponſionem ad capillos tegentes caput, non extendens ad defluentes per humeros, nec enim his, ſed illis tactis caput dicitur tactum, & conſequenter homo dicitur tactus, ut 53

pote cujus vera pars, & non duntaxat ſuperfluitas ſunt illi capilli. Vaſquez & Lugo *loc. cit.* eſtque hæc à priori ratio hujus ſententiæ, quæ etiam admittit baptiſmum illius, cujus unques tetigit aqua baptiſmalis. Octagavia apud Dianam *part. 5. tr. 3. reſol.* 4. approbantem in extrema neceſsitate.

54 X. Potiori jure dicetur ille Chriſtianus, cujus digitus pedis aut manûs eſt lotus. Vaſquez *loc. cit. n.* 28. Dicaſtillo *n.* 56. Tannerus *hic q.* 1. *n.* 60. contra Coninck *q. 66. a. 7. n.* 80. aut cujus brachium, pes, vel humeri, vel ſcapulæ, vel pectus ſolùm abluta ſunt. Dominicus Sotus, Valentia, Suarez, Vaſquez, alij cum & apud Tannerum *n.* 58. ac Dicaſtillum *n.* 54. contra Petrum, Sotum, Durandum, Paludanum, arbitratos, ablutionem capitis exigi ad valorem baptiſimi. Sed revera id aſſerunt ſine jure, ſine lege. Unde negat Tannerus, iterandum talem baptiſmum, cùm non ſit mora-

Digitized by Google

moraliter dubius, de quo videbimus Caſu XIII.

XI. At verò non legi, qui dubitet 55
de valore baptismi, quo ſolum caput eſt lotum, utpote in quo ſolo inter partes exteriores conſiſtit integritas vitæ. S. Thom. *q. 68. a. 11. ad 4.* Ut proinde & Obſequiale Conſtantienſe *fol.* 35. non præſcribat niſi ternam aquæ affuſionem in caput, & ſaltem venialis peccati damnet poſt Sotum, ac Valentiam, Tannerus *n.* 58. illum, qui cùm non habeat tantum aquæ, quantum ſufficit lavando pectori, & capiti ſimul, lavat ſolum pectus; rebaptizandúsque non ſit infans, cujus intra matrem adhuc partialiter hærentis caput eſt ablutum S. Thomas *loc. proximè. cit.* expreſsè.

XII. Quod ſi autem totaliter hæ- 56
reat adhuc in utero, ejusque caput aſpergatur aquâ, erit rebaptizandus ſub conditione, quandoquidem maximi & pluſimi Doctores, ut S. Bonavent. Alenſis, Durandus, alij, quos accu-

Digitized by Google

accumulat ſectatúrque Comitolus. *Reſponſ. Moral. lib.* 1. *q.* 13. negant, poſſe validè baptizari infantem, qui nullâ ſui parte extat extra uterum eò quòd non poſsit renaſci, qui nec dum eſt natus. Cui opinioni contrariam cùm teneant permulti recentiores cum Leſsio *in* 3. *part. q.* 68. *n.* 31. idcirco quòd & pateat facilis reſponſio ad rationem Comitoli, & conſulendum ſit extremè laboranti, & talis infans ſit verus homo, hinc fit, ut omnino teneatur obſtetrix, aut alia fæmina perita formæ baptiſmalis inſpergere aquam in uterum maternum, ſi prudenter credat, eâ tactum iri infantem. Sic expreſsè Chapeavile *de mod. miniſtrand. ſacram. temp. peſt. cap.* 2. *q.* 10. conſentientibus Bonacinâ *cit. q.* 2. *punct.* 3. *n.* 24. Dicaſtillo *cit. diſp.* 1. *n.* 29. Tannero *cit. q.* 1. *n.* 56. poſt Victoriam, Gabrielem, Valentiam, Toletum, & alios quos nominant. Equidem ſi infans vivus eximeretur ex utero matris ſectæ, non dice-

diceretur natus; & tamen deberet ei conferri ſacramentum regenerationis; ergo non ſtringit ratio Comitoli.

XIII. Ex quo inferes, illos probabiliter ſentire, qui ajunt baptiſmum collatum adhuc involuto ſecundinis proficere illi ad ſalutem æternam; cùm præſertim ſecundinæ involuentes fætum ſint aliquo modo pars illius. Vaſquez *diſp.* 125. *n.* 31. Dicaſtillo *n.* 53. Aureolus, Angelus, Silvelſter, apud & contra Tannerum *n.* 56. alióſque plures. Quod etiam conſequenter dicerent de illo baptiſmo, quem proponit hic breviſsimus 57

Caſus.

Cùm obſtetrix non poſſet aliter, baptizavit infantem in umbilico per quem ſugit alimentum â matre, an validè? 58

Reſp. contra Marchantium probabiliter validè, propter paritatem

cum

cum ſecundinis. Vide plura infrà *n.* 654.

59 XIV. At putare prodeſſe vel fætui aquam, quâ ſola mater tangitur phyſicè, vel illi ſeu infanti ſeu adulto, quo attingitur ejus ſola veſtis, caret omni probabilitate. Dicaſtillo *n.* 49. niſi fortè veſtis ſit adeò tenuis, ut aqua per illam penetret usque ad cutem. Dicaſtillo *n.* 50. Suarez, Henriquez, alij.

60 XV. Illud non prætereo, quod Bonacina *cit. punct.* 3. *n.* 20. rectè cenſeat illum habendum pro Chriſtianè loto, quem ego teneo ſub ſtillicidio, & dum aqua illum tangit, profero formulam; nam tunc ſufficienter dicor illum ipſe abluere.

61 XVI. Quando miniſter trinâ aſperſione aut immerſione profert totam formam ante tertiam immerſionem, perficit ſacramentum, ante illam, niſi intentionem reſtringat ad perfectionem tertiæ; rectè enim S. Thomas *q.* 66. *a.* 8. *ad* 3. docet, hanc rem pendere

ex

ex intentione miniſtri. Vide Suarez *diſp.* 20. *ſect.* 2. diſſentientem quoad reſtrictionem; Dicaſtillum *diſp.* 1. *de bapt. n.* 68. Bonacinam, & alios conſentientes nobis.

Quæres II. *Quomodo ſententiæ re-* 62
citatæ, aut defenſæ in hâc ſectione debeant redigi ad praxin.

Reſp. Sunt ijs applicandæ ſex priores regulæ traditæ *n.* 35. & ſequentibus mutando mutanda; etenim rationes allatæ pro ijs faciunt huc quoque. Itaque in uſu ſententiarum controverſarum dicendum: *Si tu es capax, ego te baptizo in nomine Patris &c.* Marchantius *loc. cit. n.* 4. Utrùm verò verbis, an ſolâ mente ſic exprimenda conditio intelliges ex dicendis *Caſu* 13. *n.* 411.

Quæres III. *An & quantum pec-* 63
cet baptizans per affuſionem, cùm in ejus diœceſi præſcribatur immerſio & vice verſâ.

Reſp. S. Thom. *q.* 66. *a.* 8. *in Corp.* generatim dicit, peccare graviter

ter, qui non immergit ter, cum cæteroquin deberet; Nugnus *in eundem articulum*, delinquere mortaliter, qui utitur aſperſione, cum deberet ex ritu diœceſano uti immerſione, vel affuſione; Sotus *in* 4. *diſt.* 3. *a.* 7. Gregorius de Valentia *tom.* 4. *diſp.* 4. *q.* 1. *punct*, 2. Dicaſtillo *cit. diſp.* 1. *n.* 42. ac plures alij generatim non agnoſcunt noxam niſi venialem ſicuti nec ego, quia non exiſtimo, extare in obſequialibus, ſeu Ritualibus diœceſanis verba, quibus exprimatur obligatio ad mortale, ſanè non extat in Conſtantienſi. Itaque gravitas peccati deſumenda eſt ſolùm ex metu ſcandali.

De Forma baptismi

Caſus II.

Mirandus, non demirandus.

64 B*Ernardus Clareuallenſis vocatus Abbas dilecto ſuo Henrico Archidiaco-*

diacono ſalutem, & orationes. Breviter vobis de propoſita quæſtione reſpondemus, ſine præjudicio tamen ſanius ſapientis. Raptum ex utero puerum ob periculum mortis laicus quidam, ut dicitis, baptizavit, communem verborum formam non tenens, ſed dicens: Baptizo te in nomine Dei, & ſanctæ, & veræ Crucis. *Quæritis, an baptizatus ſit puer, an magis, ſi vivat, baptizandus. Ego verè hunc baptizatum puto; nec ſonum vocis veritati fidei, & pietati intentionis præjudicare potuiſſe. Vt enim taceam, quòd in nomine Dei expreßit ſubſtantiam Trinitatis in eo ipſo quòd addidit.* Sanctæ, & veræ Crucis *manifeſtè commendavit Dominicam Paßionem.* Et paucis interjectis: *Porro autem confeßio ſanctæ Crucis non niſi Crucifixi confeßio eſt. Legimus ſanè in Actibus Apoſtolorum non modò in nomine Patris, & Filij, & Spiritûs ſancti; verùm & in nomine Domini IESV Chriſti aliquos baptizatos.* Et rurſum paucis verſibus inter-

terjectis: *Quòd ſi quis ipſum baptizatorem peccâſſe contendit, ego non crediderim, tantum fuiſſe peccatum, ut vel baptizantis, vel ipſius, qui baptizatus eſt, potuerit præjudicare ſaluti; neque enim Eccleſiaſticam contempſiſſe formam, ſed ex devotione quâdam feſtinantis fidei in hanc vocem erupiſſe videtur.*

65 Mirandum aio hunc Caſum ob exoticam devotionem fidei, rationémque baptizandi, & ob reſponſionem mirandam, ſi conſideres, quis dederit, non demirandam, ſeu obſtupeſcendam, ſi, quando, & cum quibus dederit. Dedit quippe ſanctitate, doctrinaque clariſſimus Bernardus tunc, cùm nec dum in ullo concilio Generali definita eſſet graviſſima lis de ſubſtantialibus verbis formulæ baptiſmalis, & cùm non liqueret, ſicuti nec hodiè liquet, quo ſenſu referantur Apoſtoli *Actorum* 8. baptizâſſe in nomine Chriſti, ipſo S. Thom. *q.* 66. *a.* 6. *&* 1. cum multis ſub-

ſubſcribente explicationi, quam indicat S. Bernardus, alijs eam negantibus, aſſerentibusque Apoſtolos idcirco referri baptizâſſe in nomine Chriſti, quòd baptizarent vel auctoritate, vel poteſtate traditâ ſibi à Chriſto, vel baptiſmo inſtituto à Chriſto vel formulam ita exprimerent: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij* ejus IESV Chriſti, & ſpiritûs ſancti. Vide *Leſſium in 3. part. q. 66. a. 6.* referentem has expoſitiones ex S. Baſilio *c. 12. de baptiſmo.*

Dedit autem idem ſanctiſsimus Pater hanc reſponſionem cum Nicolao Papa I. Ambroſio, Beda, ac ſuis coævis, non tamen omnino æqualibus, Hugone de S. Victore, & ipſo Magiſtro ſententiarum; nam quà certum, quà probabile eſt, hos omnes exiſtimâſſe, valere baptiſmum collatum cum invocatione ſola Dei, aut Chriſti, ut de Beda, Hugone, Magiſtro, & Adriano fatentur paſsim Theologi in decurſu nominandi, ac nominatim Caſtro Palaus *tr. 19. punct. 5. n.* 10. 66

de

de Ambroſio autem, & Nicolao I. poſt Vegam, Sotum, & alios Vaſquezius hic *diſp.* 147. *cap.* 4. Paulaus *loc. cit. n.* 13. tametſi Suarez *diſp* 21. *ſect.* 3. Bonacina *hic punct.* 4. Dicaſtillo hic *n.* 109. atque alij multi mitius explicant eos probabili quidem, non tamen irrefragabili expoſitione. Vide rurſum Leſsium *l. c. n.* 25.

67 Ergo demirari non oportet quòd Mellifluus Doctor non reſcripſerit, puerum illum fuiſſe ſaltem ſub conditione rebaptizandum. Minimè autem mirandum, quòd â gravi culpa excusârit baptizatorem, adfert quippe causam ſufficientem excuſationis hujus, ſcribítque conſentaneè ſuæ, id eſt Bernardinæ, ac Melleæ benignitati in omnes.

Cæterùm tota, ut repræſentavi, epiſtola, eſt centeſima quadrageſima memorati S. Abbatis ad verbum, omiſſis ſtudio brevitatis, aliquot verſibus huc non neceſſarijs; omiſſo quoque ob alphabeticum ordinem, glorioſo

ſimul

ſimul & humili nomine Frarris, quo ſe ipſum in ea epiſtola, non tamen in omnibus inſignit.

His præmiſsis in juſtiſsimam purgationem tam præclari Patris, inque aliquam elucidationem aliquorum ex dicendis, ſit.

Sectio I.

Traduntur generalia de forma baptiſmi.

QVæres I. *An hâc ætate tolerari poſsit opinio tam multorum, quos & indicavimus paulò antè, & exprimunt Suarez, Vaſquez, Dicaſtillo, Tannerus, alij ratos, ratum eſſe baptiſmum ſine expreſsione trium perſonarum divinarum.* 68

Reſp. cum omnibus modernis Theologis, non poſſe tolerari, ob definitiones conciliorum Lateranenſis ſub Innocentio III. cujus pars refertur *cap. firmiter de ſumm. Trinit.* & Florentini *in decreto Eugenij IV.* ſic pro-

pronunciantis: *Forma baptiſmi eſt hæc. Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritûs ſancti.* Equidem Pelagius Papa, ut refertur *cap. ſi revera de conſecr. diſt.* 4. interrogatus, reſcripſit, illos, qui ab hæreticis baptizati erant ſolummodo in nomine Domini, eſſe ſine cujusquam dubio baptizandos in ſanctæ Trinitatis nomine. Si Nicolaus 1. ſcripſit fortè contrarium, nihil definivit, utpote non interrogatus de hôc dubio. Leſſ. *cit. q. 66. n. 25.*

69 Quæres II. *Quænam ex his vocabulis ſint eſſentialia.*

Reſp. I. Licèt Bonacina hic *q. 2. punct.* 4. ac Dicaſtillo hic *n.* 130. non ſolùm negent has duas voculas: *Ego* & *In.* eſſe de eſſentia, ſed etiam pronuncient, earum omiſsionem eſſe ex ſe ſolùm venialiter malam, ac pro ſe citent plures autores, attamen, neque omnes, quos referunt, loquuntur de utraque particula, neque poteſt eorum reſponſio eſſe vera, niſi in lin-

quâ

gua Latina. Nam ſi in Germanicâ
Gallicáve omittas pronomen : *Ego.*
nullus efficietur ſenſus; ſi in his, itém-
que in Italica, Hiſpanica, Græca deſit
præpoſitio : *In.* rurſum orietur con-
fuſio , ut nôrunt periti horum idio-
matum.

II. Adhoc Scotus *in* 4. *diſt.* 3. *q.* 2. 70
Toletus *lib.* 2. *cap.* 19. Reginaldus *l.*
23. *cap.* 1. *n.* 30. alijque plures aſſe-
runt, præpoſitionem: *In.* eſſe de eſſen-
tia, quare absque dubio reus eſſet vel
gravis , ut loquitur Toletus, vel etiam
mortalis culpæ, qui in Latina etiam
lingua omitteret: *In.*

III. Idem ſentio de omittente : *Et.* 71
quia Vivaldus , Barthol. ab Angelo ,
Conradus apud Dianam *part.* 2. *tr.* 15.
ſeu 1. *miſcell. reſol.* 47. etiam ajunt ,
de eſſentia eſſe , negante breviter , ac
meritò Toleto , prolixè & fortiter
Comitolo *lib.* 1. *reſponſ. moral. q.* 9.
in caſu , quem referam paulo poſt
n. 92. Equidem in finitis locutionibus
Grammaticorum , Oratorum , Iuri-

 ſtarum,

ſtarum, Theologorum demonſtrari poteſt, omiſsione hujus copulativæ nullo modo mutari ſenſum.

72 IV. Reliquorum aliquo deficiente non fiet baptiſmus, niſi ſubſtituatur Synonymon. Sic omnes recentiores, quia ſaltem quo ad hæc verba eſt intelligenda definitio concilij Florentini relata ſuperiùs. Et utique debent talia verba uſurpari, quibus ſignificetur & unitas eſſentiæ divinæ, trinitáſque perſonarum, & baptizantis baptizatiq; perſona, & ipſa actio baptizantis. S. Thom. *q. 66. a. 5. & 6.* ejusque commentarores, ultra illos, quos hactenus nominavi. Quamvis Leſsius hic *q. 66. n.* 16. expreſsè neget, neceſſariam eſſe ſeu implicitam ſeu explicitam expreſsionē miniſtri. Dicaſtillo autem *hic diſp.* 1. *n.* 80. *&* 81. latè explicat, & probat, ſaltem indirectè & implicitè debere exprimi, ſeu indicari perſonam baptizantis.

73 Quæres III, *Quænam mutatio formulæ*

mulæ præſcriptæ reddat adminiſtrationem baptismi illicitam, aut etiam invalidam.

Reſp. I. Conſtat ex dictis, quid reſpondendum ſit, quando mutatio fit per ſubtractionem unius ex verbis formulæ, non ſubſtituendo æquivalens. Quòd ſi ſubſtituatur integre æquivalens, ut: *Te abluo* pro: *Te baptizo. in nomine Gnati* pro: *In nomine Filij* eſt quidem adminiſtratio valida, non tamen licita ob manifeſtum periculum ſcandali, & quia nefas eſt recedere ab inſtitutione Chriſti, Eccleſiæque.

Unde non leviter delinqueret La- 74
tinus ſacerdos, qui uteretur in terris Latinorum formâ Græcorum, aut qui diceret: *Ego te baptizo in nomine Genitoris, & Geniti, & Spirati, aut Spiritûs ſancti*; cùm etiam ſint graves auctores, qui negant hâc formulâ confici ſacramentum; ſicut & negat Dicaſtillo *l. c. n.* 123. caſu, quo pro: *Filij* diceres: *Verbi*; nam Ver-

bum non ſignificat conſubſtantiali-tatem, inquit ille, admittens *n.* 126. ſpeculativè loquendo. Peccaret & ille, qui diceret: *Te baptizo in virtute Patris, & Filij, & Spiritûs ſancti.* licèt enim S. Thom. *q.* 66. *a.* 5. *ad* 1. itémque Cardinalis Bellarminus *de bapt. lib.* 1. *cap.* 3. *verſ. Septimus error.* ſatis indicent, exprimátque Leſsius *hic q.* 66. *n.* 20. voculam *nomine* idem eſſe, quod *virtute* & *poteſtate*; Suarez tamen *diſp.* 21. *ſect.* 2. *conclus.* 1. id negat, aſſerens eſſe hunc ſenſum communis formulæ, verbis ipſis invocando, & profitendo Patrem, & Filium. Unde Tannerus *cit. q.* 1. *n.* 111. pro dubia forma habet hanc: Te baptizo in *virtute* eò quòd hoc vocabulum minus ſignificet, quàm *nomen.* Hoc certum eſt ex SS. PP. & concilio Florentino *in decreto Eugenij*, quòd eâ formulâ indicetur invocatio S. Trinitatis, unde S. Auguſtinus formulam baptizandi ter in eôdem loco vocat *preces.*

vide-

videlicet *cap.* 25. *lib.* 6. *de bapt. contra Donatiſtas.* & Leſsius *l. c.* tradit illud: *In nomine* indicare tria: virtutem ſeu auctoritatem, Invocationem, & Profeſsionem Trinitatis.

II. Generatim quando mutatio 75
quomodo cunque facta impedit, quò minus ſpectatis circumſtantiis reddatur idem ſubſtantialis ſenſus, quem Chriſtus voluit exprimi per verba formulæ, tunc redditur ſacramentum irritum S. Thomas *q.* 60. *a.* 8. *in Corp.* Secus ſi remaneat idem ſenſus ſubſtantialis etiam poſitâ illâ mutatione Idem *ibid.* & paſsim, quos hactenus nominavi.

III. Si tamen addatur integræ formulæ quid piam cum intentione inducendi novum ritum, adeóque tanquam ſubſtantiale, quod minimè eſt tale, tum juxta S. Thom. *ibid.* irritatur baptismus.

Pro harum regularum meliore in- 76
tellectu obſervo, â Scoto *in* 4. *diſt.* 3. *q.* 2. *verſ. Tertiò. de forma* Philoſo-

phicè, Theologicè, â Suarez. *cit. diſp.* 2. *ſect.* 4. diligenter & perſpicuè explicari octo modos mutationum, quo in forma hujus, aliorúmque ſacramentorum fieri poſſunt partim ſolùm illicitè, partim illicitè ſimul & invalidè.

Videlicet 1. additione. 2. detractione. 3. depravatione per balbutiem, Syncopen &c. 4. transpoſitione. 5. interpolatione ſeu interruptione. 6. ſubſtitutione nominum æquipollentium. 7. ſubſtitutione æquivocorum. 8. ſubſtitutione ſignorum, aut nutuum in locum verborum.

77 Ad ſubſtitutionem æquipollentium refertur, quando forma latina mutatur in linguam vulgarem, de qua Scotus *loc. cit.* ſic pronunciat: *Fortè non licet baptizanti ex officio, & ſolenniter uti verbis cujuslibet linguæ; quia ordinauit Eccleſia Romana, quòd officia Eccleſiaſtica dicantur, & ſacramenta miniſtrentur in Latino Grammatico.* Sic ille, cui junge Bonaci-

nacinam *hic q. 2. punct. 4. n. 17.* Dicaſtillum *tr. 2. de ſacram. diſp: n. 131.* & alios meritò abſolventes abſolutè â mortali illum, qui baptizat in vulgari idiomate.

Porrò tum hi, tum alij doctores 78 monent meritò, mutationem formæ eſſe ex ſuo genere crimen mortale ſacrilegij, eò quod mutatio ſoleat cedere in irreverentiam & quidem ſæpe graviſsimam ſacramenti, quamvis ex parvitate materiæ poſsit quandoque eſſe duntaxat veniale peccatum, ut ſuprà vidimus, addente Leſsio *in 3. part. q. 60. n. 29.* generatim non delinqui per ſe loquendo mortaliter, quando mutatio non reddit ſenſum ambiguum. At peccatur mortaliter, quando per variationem redditur ſacramentum dubium, niſi neceſsitas excuſet. Coninck. *c. 60. a. 8. n. 80.* quia infans exponitur maximo periculo.

Quæres IV. *An non liceat quandoque uti formâ dubiâ.* 79

Reſp. Tunc ſolùm & ſemper, quando inſtat neceſsitas baptizandi, & ruſticus, exempli gratiâ, qui baptizare deberet, dubitet, qualia verba ſint adhibenda, nam poterit, & debebit adhibere dubia. Leſsius *loc. cit.* Diana *part.* 5. *tr.* 3. *reſol.* 4. *in fin.* non enim eſt ratio, cur ſecùndùm dicta *n.* 36. ſit uſurpanda in extremo diſcrimine, materia potiùs dubia, quàm nulla, & non etiam forma dubia, quàm nulla.

80 Quæres V. *An verba formæ baptismalis ſint neceſſariò proferenda tunc, illo ipſo articulo temporis, cùm re ipsâ affunditur aqua?*

Reſp. Obſequiale Conſtantienſe *fol.* 35. ſic ſtatuit: *Diligenter advertat* (miniſter baptismi) *ne ante vel poſt abſolutionem verba ſacramenti, quæ formam continent, proferat, ſed eôdem tempore, quô baptizat, ter fundendo aquam ſuper caput infantis, hæc verba formalia ſimul dicat: N. Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiri-*

Spiritûs ſancti Amen. Et cenſeo, peccaturum mortaliter, qui integre diſcederet ab hoc præſcripto, id eſt, qui non ſaltem aliquam partem formæ recitaret poſt inchoatam, & nondum finitam ablutionem totalem, idcirco videlicet, quòd peccet mortaliter, qui absque neceſsitate miniſtrat dubium ſacramentum, ut eſt in confeſſo apud omnes; & ſingulariter, qui baptismum, utpote cujus invaliditas eſt ſemper magni, poteſt eſſe frequentiſsimè multorum maximorum malorum cauſa. Atqui baptismus integre non collatus juxta hoc præſcriptum eſt revera dubium ſacramentum, quandoquidem graviſsimi doctores, ut Scotus *in 4. diſt. 6. q. 3. verſ. Tunc ergo.* Cajetanus *tom. 1. opuſc. tract.* 26. ex inſtituto, Navarrus *in ſumma. cap. 22. n. 12. & 17.* applicans hoc ipſum ſacramentis Confirmationis, & extremæ unctionis, item plerique Summiſtarum cum & apud Henriquez *lib. 1. cap. 9. n. 10.*

litt. L. negant valere baptiſmum, ſi tota forma pronuncietur ante coeptam, vel poſt finitam ablutionem; & idem Navarrus expreſse dicit; peccare mortaliter, qui ita facit.

8.1 Licèt verò mihi præplaceat longè communior opinio recentiorum inficiantium, quidquam obeſſe valori hujus, aut aliorum ſacramentorum, etiam ſi tota omnino forma immediatè ante, vel poſt ablutionem proferatur, eò quòd poſsit nihilominus conſervari moralis coexiſtentia formæ, ac materiæ, veritáſque verborum, non poſſum tamen aſſentiri Henriquezio *loc. cit.* ac Tannero *diſp.* 3. *q.* 1. *n.* 41. negantibus, repetendum eſſe baptiſmum non collatum juxta ſententiam Scoti. Rationem generalem dabo, probabo, declarabo Caſu XIII. Regula X. Et Deus novit, utrùm non multi ex ijs, de quorum baptiſmo dubitatum fuit, ſolùm ob terrores, perturbationes, infeſtationes dæmonis, vitam ſceleratam &c.

ut

ut videbimus Caſu *XIII.* & *XX.* non fuerint baptizati ſequendo illam communem doctrinam Recentiorum.

Quæres VI. *An, quando parochus Conſtantienſis obſecutus aliqualiter ſuo Obſequiali, ſeu Rituali abſoluit formulam totam, priusquam tertiá vice affundat aquam, cenſeatur perfectum eſſe ſacramentum, ante illam tertiam affuſionem, ita, ut ſi eâ nondum peractâ moreretur infans, foret nihilominus ſalvandus.* 82

Reſp. affirmativè cum Cajetano, Nugno, Suarez, Coninck, alijs quos citant, ſequunturq; Diana *part.* 5. *tr.* 3. *reſol.* 15. Dicaſtillo *tr.* 2. *diſp.* 1. *n.* 62. *&* 68. contra Paludanum, non enim habemus rationem dicendi, eſſe intentionem Eccleſiæ inſtituentis trinam merſionem, aut affuſionem, obligare miniſtrum, ut hic ſuam intentionem ſuſpendat usque ad peractam tertiam affuſionem; poſito; quòd ante illam pronunciârit totam formulam.

83 At inquies: *Quid ſi miniſter ita ſuſpendat?* Reſpondet Diana, hanc ſuſpenſionem fore fruſtra, eò quòd non ſit in ejus poteſtate impedire, quo minus poſitâ formâ integrâ, ac neceſſariâ materiâ ſtatim perficiatur ſacramentum. Ego ex contrario fundamento ſentio cum Dicaſtillo ſuprà *n. 66.* contrarium, & dico cum S. Thom. *q. 66. a. 8. ad 3. Ex intentione miniſtri Eccleſiæ, qui intendit dare unum baptiſmum trinâ immerſione, efficitur unum baptiſma.*

84 Unde obiter deduces, quando Confeſſarius dicens: *Ego te abſoluo.* non ſuſpendit intentionem uſque ad illa verba: *A peccatis tuis.* ante horum trium verborum prolationem, tribui effectum ſacramentalem. Dicaſtillo *loc. cit. n. 63.* non tamen fruſtra addit: *A vinculo excommunicationis: A peccatis tuis.* ſicuti non fruſtra additur poſt formam prolatam tertia immerſio, aut tertia affuſio, quia & certiora ſunt hic ſectan-

da

da, & uſus communis obſervandus, & quæ ſunt ſuperflua neceſsitati, faciunt ſæpe ad majorem pietatem, decorem, majeſtatem quandam, aſtantiúmque motum pium.

Illud certius, quod plerique tradunt, ſi miniſter aut infans moreretur inchoatâ, ſed nondum finitâ ſubſtantialiter formâ, nihil planè profuturam ablutionem; quâ de re plura *n.* 208. 85

Quærunt hôc loco multi, *utrûm valeat baptiſmus, quo unus formam, alter materiam miniſtrat, aut quo unum plures baptizant*, ſed commodiùs hæc dubia expediemus Caſu IV, in quo de ipſo miniſtro diſſeretur.

Cæterùm ut regulæ ſuprà allatæ, & hæc tota materia meliùs intelligatur, ſubijciam reſolutionem Caſuum ſequentium.

Sectio II.

Caſibus factis non fictis declarantur dicta procedenti ſectione.

86 VOco Caſus Factos, non Fictos, quia, ut patebit, omnes ferè contigêrunt reapſe; merè poſsibiles, qui volet, legat Bonacinam *punct.* 4. Laymannum *de bapt. cap.* 4. Palaum *tr.* 19. *punct.* 5. & maximè Dicaſtillum *tr.* 2. *diſt.* 1. *dubit.* 6.

87 I. Caſus igitur eſt ſacerdotis, qui, ut refertur cap. *retulerunt. de bapt.* baptizabat dicendo: *Baptizo te in nomine patria, & filia, & Spiritu ſancta.* habuit enim Zacharias Papa illum pro rato, quia videlicet ignorantia Latinitatis, ac viri probitas palàm nota efficiebat, ut qui illum nôrant, facilè intelligerent, tres Perſonas divinas deſignari verbis illis.

At quid ſi non ex ignorantia, ſed ex malitia quis ita loqueretur?

Reſp.

Reſp. S. Th. *q. 60. a. 7. ad 3.* dubitaret de intentione, & conſequenter de valore, fortè Coninck negaret valorem; nam eâdem *q. 60. n. 7.* exprimit in eo baptismo admittendo circumſtantiam *palàm notæ* probitatis, & imperitiæ; concederet Dicaſt illo, utpote qui *tr. 1. diſp. 1. n. 142.* expreſsè dicit, valere ſacramentum, etiamſi ex induſtriâ committatur error accidentalis in forma; & *n.* 182. dicit, formam, quę valet in uno loco, valere ubiquē. Aſſentior huic auctori, modò non deſit debita intentio, in illo ex induſtria nimis induſtrio ſolocopæo; nam etiam hîc locum habet illa generalis regula Suarez. *diſp. 2. ſect. 4. verſ. Septima mutatio.* ſic loquentis: *Neceſſarium non eſt, ut verba per miniſtrum corrupta habeant per ſe ſumpta in rigore ſignificationem â Chriſto intentam, ſed ſatis eſt, ut ex modo, quo hic & nunc proferuntur juxta communem concipiendi modum talem ſenſum ingerant audientibus.* Et declarat hanc regu-

Digitized by Google

regulam exemplo ſacerdotis, de quo Zacharias Papa, videtúrque idem auctor, clarè & in terminis hanc reſolutionem noſtram tradere *eâdem diſp. ſect. 5. verſ. Secundò fieri.*

88 II. Mulieris Belgicæ, quæ valde corruptè, ut ſolent plebeij in terra Leodienſi, loquens Gallicè, ac tingens infantem ſic dicit: *Efan i, & batiſe a no des pere, & des fils, & des ſaint eſprit.* In quâ forma articulus *des* eſt apud Gallos pluralis numeri, adeóque illa carbonaria, ut ei perſimilem nominat Marchantius *in reſol. Paſtoral. de ſacram. tr. 1. cap. 2. n. 1.* referens hunc Caſum, baptizabat in nomine Patrum & Filiorum, & Spirituum ſanctorum; rectè tamen reſolvit idem doctor, nil obfuiſſe valori, ut deduces ex paulò antè dictis.

Hujus autem occaſione moneo cum prædicto Marchantio, eſſe conſultum, ut parochi doceant obſtetrices formulam vernaculam, non verò

lati-

latinam, quia etiamſi poſsint hanc perfectè diſcere, attamen facillimè poſſunt ob perturbationem errare ſubſtantialiter. Occaſione ejusdem Caſus ſit partim verus partim fictus hic.

III. Caſus illius Sabaudo-germa- 89
ni, qui ita baptizavit Germanicè: Ich tauff dich in Namen Gott der Vatter/ vnd der Sohn vnd der H. Geiſt. id eſt: *Baptizo te in nomine Pater, & Filius & Spiritus ſanctus*. an verè fecit Chriſtianum? Ego quidem non ſcio, quemquam ſic baptizâſſe; audivi autem perſæpe Italos & Sabaudos qui plures annos commorati in Germaca didicerunt Germanicè orare, & quidem crucem efformare in, extráque confeſsionale dicendo: Im Namen GOtt der Vatter/ ꝛc. *In nomine Pater &c.* Reſp. verò ad quæſtionem affirmativè ob paritatem rationis cum II. & I. Caſibus.

IV. Illius, qui exemplo ejus, de 90
quo noſter Mirandus Caſus dixit, aut dice-

diceret: *Te baptizo in nomine Patris, & Sanctæ, & veræ Crucis, & Spiritûs ſancti.* Cenſeo non penitus rejectum iri â Suarez *cit. diſp. 2. ſect. 4. verſ. Secunda mutatio* ubi agit de verbi baptismalis mutatione in aliud æquivocum; autoritas quoque S. Bernardi facit, ut putem, per Crucem ſanctam & veram ſufficienter, Chriſtianis præſertim in baptismo deſignari ipſum met Chriſtum; atqui non periclitaretur baptismus, in quo pro *& Filij* diceretur: *& Chriſti.* Verùm eſt utique hic baptismus annumerandus dubijs.

V. Illius, qui ut retuli in Caſu I. dixit: *Baptizatur Theodorus in nomine Patris, & Filij & Spiritûs ſancti.* etenim ex uſu Græcorum conſtat, ſub verbo *Baptizatur* intelligi *â me,* eſtque, hæc uſitata forma Græcorum tolerata â concilio Florentino *in decreto Eugenij.*

91 VI. Illius mulieris Italæ, quæ domi ſic baptizabat: *Io te battezo col*

Patre,

Patre, col Filio & con lo Spirito ſancto. Ita refert Paulus Comitolus *lib.* 1. *reſp. moral. q.* 10. In qua forma eſt præter barbariſmum Italicũ ſenſus, peregrinus Germanis, hic videlicet: *Ego te baptizo cum Patre, cum Filio & cum Spiritu ſancto.* Conſultus de hôc baptiſmo Comitolus reſpondit, non tamen eâ perſpicuitate, quam optarem, videri legitimum, idcirco, quòd Patres, & concilia non plus indicent, quam ut in baptiſmo invocentur tres Perſonæ divinæ. Ego non dubito, quin fuerit reiterandus; etenim hæc formula eſt valde anceps, ut probant rationes â Comitolo propoſitæ in utramque partem, & eam negant Coninck *q.* 66. *n.* 60. Bonacina *hic q.* 2. *punct.* 4. *n.* 5. ac maximè Palaus *tr.* 19. *punct.* 5. *n.* 17. eò quòd ſic non exprimatur unitas eſſentiæ.

VII. Illius ſacerdotis, qui teſte 92 eôdem Comitolo *loc. cit. q.* 9. ingenuè faſſus eſt, â ſe baptizatos mul-

ros ſeu per inſcitiam, ſeu per incuriam hôc modo: *Ego te baptizo in nomine Patris, Filij, Spiritûs ſancti*; etenim liquet ex dictis *n.* 71. immeritò dubitari ab aliquibus de valore talis baptiſmi.

93 VIII. Illorum, qui ita baptizant Dalmaticè: *Ia tebe Karſtim &c.* ut refert Cardinalis de Lugo *in reſp. moral. lib.* 1. *dub.* 2. etenim hæc formula videtur æquipollere huic; *Ego te Chriſtizo, ſeu Chriſtianizo.* ideſt *Chriſtianum facio.* Reſpondet autem Cardinalis, ſi illa prior formula ſignificat nil aliud quàm poſterior, revera per eam non confici ſacramentum, eò quòd per eam non exprimatur actio abluendi; ſi verò illa eadem formula juxta uſum Dalmatarum ſignificet: *Baptizo* tum eſſe habendam pro apta, eſto conſtaret; illud verbum: *Karſtim* derivari â nomine *Kareſt* ſignificante Chriſtum; certum quippe eſt, derivata perſæpe non ſervare ſignificationem vocis, â qua derivantur.

IX.

IX. Illius mulieris, quæ referente 94
Marchantio *loc. cit. tr.* 1. *cap.* 2. Sic baptizabat: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij & Spiritûs ſancti, & benedictæ Virginis Mariæ, & omnium Sanctorum,* dicendum enim eſt cum S. Th. *q.* 60. *a.* 8. (ubi ponit hanc invocationem Beatæ Virginis) ſubſiſtere ſacramentum, ſi (de quo meritò non dubitat Marchantius) illã appendice ſubſtantialis formulæ ſolùm petatur interceſsio Beatæ Virginis, & omnium Sanctorum ad conſervandam gratiam ſacramentalem. Addit quidem, vel potiùs præmittit idem S. D. aliud ſentiendum, ſi intelligatur (à miniſtro) in nomine Beatæ Virginis baptizari, ſicut in nomine Trinitatis; quod etiam tradit Vaſquez *diſp.* 139. *n.* 107. at Dicaſtillo *tr.* 1. *de ſacram. diſp.* 1. *n.* 138. *& ſequentibus* poſt Coninck *in citat. art. octavum* S. Thomæ limitat ad caſum, quo talis miniſter caret intentione faciendi id, quod facit Eccleſia.

X. Il-

95 X. Illius, qui dicit: *Ego te babaptizo in nomine Patis, & Filij & Spiitus ſancti*; ſunt enim multi, qui ob vitium linguæ ſolent aut unam ſyllabam repetere, aut unam omittere, aut litteram caninam non pronunciare. Marchantius *cit. cap. 2. n. 2.* de quibus ſic ipſe loquitur. Novi ego aliquos ſacerdotes ita linguâ impeditos, ut ſi pronunciando velint feſtinare, ſingula verba ſyncopent; ſi moroſè, & modeſtè velint ſyllabas edicere, non poſsint ſine multiplicatione dicendo: e. g. *ba baptizo, Papapatus* & non infrequenter admiratus ſum, quomodo ſe in Canone gerant, & in forma conſecrationis, ſcio enim, quòd non niſi corruptè enuncient, & quidē ſi exigua ſit balbuties, parum eſt, ſi magna, certè tales ad ſacerdotium non deberent admitti ob multa incongrua, tum in celebratione Miſſæ, tum in officjis, & miniſteriis divinis. Exiſtimo tamen, eos ordinariè loquendo validè conſecrare,

Digitized by Google

re, quia hîc & nunc exſurgit ſenſus idem ex verbis ſacramentalibus ab ijs corruptè prolatis, eadémque ſignificatio generatur in mente audientium, quod moraliter judicari poteſt ab ijs, qui ſoliti ſunt eos audire, & cum eis converſari, ideóque eos facilius intelligere, & quid dicant, percipere poſſunt. Similiter dicendum de ijs, qui ob linguæ impedimentum nequeunt pronunciare litteram *R*, & ſic conſecrantes videntur dicere: *Hoc eſt colpus*, vel *copus meum* quia ex tali pronuntiatione hic & nunc ab illa perſona prodeunte natus eſt in nobis idem ſenſus generari. Idem dic, ſi quis dicat: *Hic eſt calis*: pro *calix*. Hactenus in theoria, & practica præſtans Marchantius, & ego cum eo.

Quibus pro ſolatio ſyncopantium, id eſt, ſyllabas truncantium ado ipſa verba non ſapientis minus, quàm ſubtilis Scoti *in 4. diſt. 3. q. 2. verſ. De ſcunda variatione* ſic pro- 96

proloquentis: *Si ſubtrahatur aliqua ſyllaba* (ſecus ſi integrum verbum eſſentiale, ut immediatè ante præmittit) *per ſyncopen, non propter hoc deſtruitur forma; non enim voluit Deus hominem omnino determinare ad verba in ſacramentis ultra illum modum, quo verba ſufficiunt ad exprimendum conceptum, ſed cùm ſyncopa bene intelligit audiens conceptum loquentis, nec auderem dicere, quod non vitans eam* (in verbis etiam ſacramentalibus) *peccat mortaliter, ſi non vitat ex contemptu, ſed ex quâdam infirmitate, vel inconſideratione humana, quæ non præcavet omnibus, quantum poſſet.*

97 XI. Illius, qui dicto: *Ego te baptizo in nomine Patris* audiens pueros tumultuantes ait: *Tacete mali pueri.* vel patrinis dicit: *Admovete propiùs infantem*, his, inquam, verbis interjectis pergit in prolocutione formæ, non repetens jam dicta; etenim non eſſe repetenda docet S. Th. *q.* 60, *a.* 8. *ad* 3. exprimit claré Scotus

loc.

loc. cit. atque in terminis Marchantius *cit. n. 2. ad 3.* referens hunc Caſum. Et meritò; etenim interruptio facta tunc non inducit obligationem repetendi, *quando non tollit intentionem proferentis, & intellectum verborum.* S. Th. *ibid.* ſeu quando ex communi loquela ex interpoſitione impertinentis non indicatur, quin poſsit prior ſermo continuari.

XII. Illius, qui ita baptizavit: Ego 98
te *baptizo in nomine Patris: Ego te baptizo in nomine Filij: Ego te baptizo in nomine Spiritûs ſancti.* ſiquidem Comitolus per litteras de longinquo interrogatus, ut teſtatur ipſe *reſp moral. lib.* 1 *q.* 2. reſpondit, puerum ita baptizatum eſſe rebaptizandum, cum fuiſſe videantur tres ablutiones cum tribus formis omnibus imperfectis, & in unam coire non valentibus. Ego tamen cum Bonacina hic *punct.* 4. *n.* 5. & alijs cenſeo poſſe defendi unitatem, veritatémque hujus baptiſmi.

Digitized by Google

99 XIII. Illius obſtetricis approbatæ, quæ multis annis ita baptizavit; *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & gratiæ Spiritûs ſancti*; rectè enim mandavit Archiepiſcopus in Bætica, ad quem res delata fuit, ut omnes ita baptizati rurſum baptizarentur. Sic teſtatur Quintanaduennas *ſingular. tr.* 1. *ſingul.* 5. *n.* 5.

100 XIV. Illius, quæ ita baptizavit: *Ego te baptizo in nomine Sanctæ Trinitatis, Beatæ Mariæ Virginis, & omnium Sanctorum.* ut refert S. Vincentius *Concion.* 2. *Domin.* 3. *Quadrageſ.* clarum enim eſt, ideo non valuiſſe baptiſmum, quòd expreſſæ non eſſent tres divinæ Perſonæ, ut nihil dicam de adjuncta appendice.

101 XV. Illius, quæ primùm nuper ita baptizavit: *Ego te baptizo in nomine P. & F. & Sp. S. In nomine P. & F. Sp. S. & in tertia affuſione rurſum in nomine P. & F. & Sp. S.* Hunc enim baptiſmum pro nullo aut dubio haberet Comitolus, ut apparet ex rela-

tis

Digitized by Google

tis ex ipſo *n.* 98. & alia etiam de cauſa fuiſſe repetendum, dicam Caſu V.

Baptiſmi neceſsitas.

Caſus III.

Auguſtinianus.

CVrina homo quidam de turma municipij Tullienſis, curialis 102 *pauper vix illius loci duumviralitius, & ſimpliciter ruſticanus cùm ægrotaret, ablatis ſenſibus pœne mortuus jacuit aliquot diebus, tenuiſſimus flatus in naribus, qui manu admotâ utcunque ſentiebatur. Videbat tamen multa in ſomnis, quæ tamen aliquando poſt dies plurimos quaſi evigilans viſa narravit. Poſt quæ ſe poſtremò in paradisum introductum aſſeruit, & dictum ſibi eſſe, cùm inde dimitteretur rediturus ad ſuos:* Vade, baptizare, ſi vis eſſe in illo loco Beatorum; *deinde ut à me baptizaretur admonitus jam factum eſſe reſpondit: cui rur-*

ſus ille : Vade *inquit*, verè baptizâre, nam illud in viſione vidiſti; *poſt iſta convaluit, perrexit Hipponem. Paſcha jam appropinquabat, dedit nomen inter alios competentes pariter cum plurimis incognitus nobis, nec mihi illam viſionem, nec cuiquam noſtrorum indicare curavit; baptizatus eſt. Peractis diebus ſanctis remeavit ad propria, biennio vel amplius transacto hæc mihi præſens ipſe narravit.*

Phraſis hæc tota, ipsúmque adeò nomen Curina eſt hic (omiſsis haud paucis) exarata ex libro S. Auguſtini *de cura pro mortuis gerenda cap.* 12. & quia inſuper juſſus fuit hic Curina curare ſe ablui ſacris undis ab ipſomet Auguſtino, idcirco non incongruè hunc Caſum nominamus Auguſtinianum, qui quidem tangit neceſsitatem baptismi.

103 Quæres igitur I. *Vtrùm baptismus ſit neceſſarius neceſſitate præcepti.*

Reſp. cum omnibus Catholicis affirmativè. Nam illud dicitur neceſ-

ſarium

ſarium neceſsitate præcepti, quod oblatâ occaſione, & opportunitate neceſſariò præſtari debet ad obtinendam ſalutem, niſi non præſtare contingat ex oblivione, ignorantia, aut impotentiâ. Dicaſtillo *tr. 1.de ſacram. diſp. 1.n.* 203. ex communi ſenſu Doctorum. Atqui baptiſmus eſt talis; quandoquidem ad illud homines tenentur, ſine quo homines ſalutem conſequi non poſſunt. S. Th. 3. *part. q.* 68. *a.* 1. Atqui ſine baptiſmo ſalus obtineri non poteſt. Infra *n.* 108.

At quo tempore obligat hoc præceptum? 104

Reſp. I. Adulti non quidem tenentur ſuſcipere baptiſmum ſtatim poſtquam crediderunt in Chriſtum. S. Th. *loc. cit.a.* 3. ſed poſſunt aliquamdiu differre, tum ut ipſi magis inſtituantur, tum ut ab ipſa Eccleſia magis probentur. S. Th. *loc. cit.* Et præſertim probandi ſunt Iudæi, utpote gens fallaciſsima, & cujus germen

tam multis fucum fecit hâc in re; attamen temporum, quibus nunc vivimus, uſus non fert, ut differatur ad multos annos, ſicuti olim factitatum fuiſſe conſtat ex Hiſtoria Eccleſiaſtica, colligitúrque ex facto noſtri Curinæ; qui uſus licèt quatenus eſt Eccleſiaſticus, ſeu Eccleſiaſtica conſuetudo, non obliget catechumenos ipſos æquè parùm, atque lex, Eccleſiaſtica illigare poteſt non baptizatos. Sanchez *lib.* 1. *ſummæ cap.* 12. *n.* 14. Suarez *tom.* 3. *in* 3. *part. diſp.* 31. *ſect.* 2. latè contra Sotum, juxta illud Pauli 1. *ad Corinth.* 5. *quid enim mihi de ijs, qui foris ſunt judicare?* etenim fundamentum ſubjectionis erga Eccleſiam eſt character baptiſmalis, text. expreſſ. in concil. Trident. *ſeſſ.* 14. *cap.* 2. obligat tamen, quatenus eſt conformis juri divino; quod quidem ad receptionem hujus ſacramenti aſtringit quemvis, quamprimum commodè poteſt. Vaſquez *in* 3. *part. diſp.* 149. *cap.* 4. prolixè

lixè cum Suarez *cit. ſect.* 2. atque alij. Exempla ſanctorum Sebaſtiani, Gregorij Nazianzeni, Ambroſij, Theodoſij, Valentiniani Imperatorum, qui ad plures annos diſtulêre baptismum, excuſat vel juſta cauſa à nobis ignorata, vel bona fides teſte Dicaſtillo *tr.* 2. *de ſacrã. diſp.* 1. *n.* 254 Conſtat quidem ex *cap.* 15. 16. 17. 18. de conſecr. *diſt.* 4. fuiſſe olim nefas, niſi urgente periculo mortis, baptizare extra Paſcha, & Pentecoſten, verùm uſus integre, ac meritò derogavit illis capitulis ſeu canonibus.

Reſp. II. Infantes ipſos nulla quidem lex obligat ad recipiendum baptismum, quandoquidem ne quidem naturalibus legibus obligantur, qui per ætatem nec dum peccare poſſunt venialiter. Azor *part.* 1. *lib.* 1. *cap.* 11. *q.* 2. teſtans omnes ita ſentire, & proinde minimè delinquunt, qui trimulis, quadrimulis pueris præbent carnes diebus vetitis, cùm & ta- 105

les non magis obligentur aliquibus legibus, quàm bruta. Paludanus *in 4. diſt. 15. q. 1. a. 1. n. 7.* & ne quidem peccant ij, qui præbent nondum egreſsis primum ſeptennium, ſi dubium ſit, an jam ratione polleant. Sanchez *cit. cap. 12. n. 9. junct. n. 13.* aut etiam licèt ſciantur eſſe prædici perfecto uſu rationis. Ioannes Sanchez *in ſelect. diſp. 51. n. 31.* atque Tannerus *tom. 3. diſp. 3. q. 3. n. 99.* favente apertè Henriquez *lib. 8 cap. 42. n. 4. & lib. 13. cap. 49. n. 2. in marg. litt. N.* & meritò; Leges quippe reſpiciunt ſolùm ea, quæ frequenter fiunt. *l. nam ad ea. ff. de leg.* non autem fit frequenter ſaltem in regionibus ſeptentrionalibus, ut nondum ſeptennes diſtinguant inter bonum & malum moraliter, quâ de re copioſè in Alphabeto Communicant. *Edition. 3. Caſ. 6.*

106 Attamen parentes, & univerſim ij, quorum curæ ſubſunt parvuli, graviter delinquunt, ſi absque ratio-

nabili

Digitized by Google

nabili cauſa diu procraſtinent baptiſmum illorum; delinquunt enim contra univerſalem conſuetudinem Eccleſiæ, teſte Vaſquez hic *diſp.* 151. *n.* 15. quam ſatis indicant tum ſtatuta ſynodalia, tum obſequialia, Paſtoralia, ſeu Ritualia plerarúmque diœceſeon. Et quidem conſtitutiones hujus diœceſis *part.* 1. *tit.* 6. *n.* 1. ſic ſtatuunt: *Infantes recenter nati ſine aliqua mora, & quàm citiſſimè fieri poteſt, baptizentur.* Ac *n.* 3. addunt: *Illuſtrium, & Nobilium virorum infantium baptiſmus ultra paucos aliquot dies minimè differatur.*

Videtur quidem viguiſſe olim in quibusdam Eccleſijs conſuetudo, ut nemo tingeretur ſacris undis in infantia extra mortis periculum. Barbos. *de paroch. part.* 2. *cap.* 18. *n.* 14. attamen & contrarius uſus fuit multò communior, teſte Bellarmino *de bapt. lib.* 1. *cap.* 8. & his ſæculis receptus, adeò ut in Leodienſi Paſtorali apud Marchantium *de bapt. tr.* 2. *cap.* 4. *n.* 6. 107

ſic ſtatuatur: *Viderint Paſtores, ne Nobiles aut cujuſcunque ſortis ſubditi quovis excluſo prætextu vel colore prolium ſuarum baptiſmum ultra diei unius naturalis ſpatium, niſi obtentâ ab Ordinario licentiâ differant.* Exiſtimat nihilominus Marchantius ſpectato ſolo jure communi haud delinqui mortaliter protelando ad octo vel ſeptem dies baptiſmum, modò diligens cura adhibeatur infanti. Quod ego etiam arbitror dicendum, conſideratâ quoque conſuetudine variorum locorum, ſaltem ſi adſit cauſa aliqualis, ut eſſe poteſt apud Comites, alióſque dynaſtas; dilationem ultra menſem abſque gravi cauſa factam non excuſat à mortali Palaus *tr.* 19. *punct.* 8. *n.* 4.

108 Quæres II. *An baptiſmus ſit neceſſarius neceſsitate medij?*

Reſp. affirmativè cum univerſis Theologis. Illud quippe eſt neceſſarium neceſsitate medij, ſine quo vel in re, vel in voto ſuſcepto non poteſt

acquiri

acquiri ſalus. Suarez *de fide diſp.* 12. *ante ſect.* 1. *fuſè*. Lugo *de Euchariſtia diſp.* 3. *ſect.* 1. prolixè. Atqui ita ſe habet baptismus juxta illud *Ioannis* 3. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.* Quibus verbis indicatur, non poſſe à mortalibus obtineri vitam æternam, ac proinde nec primam gratiam, niſi ſacro latice abluantur vel reipsâ ſi poſsint, ſicut ſatis indicat ipſe tenor verborum, vel ſaltem in voto ac deſiderio, ſi abſit poſsibilitas, ſicuti declaravit hactenus perſuaſio fidelium.

Interrogabis I. *Quale ſit illud votum ac deſiderium, de quo hîc ſermo.*

Reſp. Non intelligitur expreſſum deſiderium baptismi, ſed ſufficit implicitum, ut explicabimus Caſu XVIII.

Interrogabis II. Quale igitur ſit discrimen inter illa, quæ dicuntur eſſe neceſſaria neceſsitate ſolius præcepti, ut e. g. reſtitutio injuſtè abla- 109

torum, obedientia erga parentes, obſervatio Sabbati in antiqua lege, explicita fides omnium articulorum contentorum in ſymbolo Apoſtolico juxta multos Theologos, auditio ſacri die Feſto, Confeſsio & Communio annua, ex præcepto Eccleſiæ, quandoquidem omiſsio voluntaria omnium horum offendit graviter Deum, & proinde non poteſt obtineri ſalus, niſi concipiatur illorum propoſitum vel expreſſum, vel implicitum, & conſequenter ſint neceſſaria vel in re, vel in voto.

Reſp. hoc diſcrimen petendum eſſe ex vera, & bene intellecta deſcriptione neceſſaria neceſsitate medij, & ſolius præcepti.

110 Pro quo notandum eſt I. non fuiſſe tempore S. Thomæ uſitatam diviſionem neceſſarij in neceſsitatem medij & præcepti, ſed inductam à poſterioribus Theologis ſub nominibus neceſſarij neceſsitate finis ſeu remedij & neceſsitate præcepti,

quam

quam locutionem Dominicus Sotus *in 4.* explicat clariùs & diſtinctiùs antecesſoribus. At verò nemo, quantum quidem ſcio, tam diſertè & copiosè explicavit, quàm hi duo verè Magiſtri (licèt eos noviſsimus Thomiſta non erubeſcat iteratò appellare Noctuas) Theologorum, Suarez quidem *diſp. 12. de fide ante ſect. 1.* Vaſquez *verò tom. 4. in 3. part. q.* 84. *a. 5. dub. un.* quorum ubertatem ſectati ſunt Cardinalis de Lugo *tom. 2. in 3. part. ſeu de Euchariſtia diſp. 3.* & Dicaſtillo *tom. 2. in 3. part. tract. 2. diſp. 1. dubit. 12.* Qui tamen quatuor autores, ſicut & Coninck *in 3. part. q. 68. a.* 8. ubi & ipſe ex inſtituto diſſerit de hâc diviſione, inter ſe non conveniunt, circa vel deſcriptionem, vel certè realem ſenſum deſcriptionis, ut patet legenti, eorúmque diſsidia examinanti. Ego prætermiſſa refutatione ſententiarum mihi non placentium pro intelligentia meæ

111 Noto II. neceſſarium dici reſpectu tam ſubjecti, quàm objecti ſeu finis. Nam omne neceſſarium eſt alicui ad aliquid neceſſarium, ac proinde illa ſacramenta, ſine quibus aliqui poſſunt conſequi ſalutem, alij non poſſunt, dicenda eſſe neceſſaria non abſolutè, & ſine expreſſa limitatione, ſed cum reſtrictione ad hos & illos homines.

112 Noto III. Quando dicitur aliquid eſſe neceſſarium neceſsitate medij, per voculam: *medium* intelligi rem aliquam præditam duabus conditionibus, ut videlicet ſine ea nequeat ſaltem juxta ordinariam Dei legem obtineri ſalus, & ea influat in juſtificationem hominis. Primam conditionem exprimunt Coninck, *loc. cit. n.* 12. Tannerus *tom.* 3. *in* 3. *part. diſp.* 1. *q.* 7. *n.* 10. Dicaſtillo *loc. cit. n.* 226. & *tr.* 1. *diſp.* 1. *n.* 206. alteram Vaſquez *loc. cit.* non ſemel, & prius *tom.* 2. *in* 3. *part. diſp.* 145. *cap.* 3. *n.* 32. Dicaſtillo *cit. tr.* 2. *diſp.* 1. *n.* 227. & 234.

Noto

Noto IV. illud, quod dicitur ne- 113
ceſſarium neceſsitate medij, eſſe ſine dubio etiam neceſſarium (ſi quidem exiſtat in poteſtate hominis, ſicut non exiſtit gratia præveniens) neceſsitate præcepti, eò quòd Deus utique præcipiat, adhiberi à nobis neceſſaria conſequendæ ſaluti, præſtituens enim finem præſtituit etiam media. Illa autem, quæ ſunt neceſſaria neceſsitate ſolius præcepti, ſunt ejus naturæ, ut eorum præſentia non influat poſitivè in primam gratiam, ſeu juſtificationem, ſed tantùm negativè prohibendo nimirum novum peccatum. Vaſquez *cit. a. 5. n.* 41. 42. 43. & 44.

Noto V. non malè à Coninck *cit.* 114
n. 12. & à Dicaſtillo *cit. tr.* 1. *diſp.* 1. *n.* 202. aſſeri, neceſſarium neceſsitate medij poſſe dividi in neceſſarium ſtrictè, ut ait Coninck, ſeu, ut loquitur Dicaſtillo, *abſolutum*, & in neceſſarium latè ſeu, ut ait Dicaſtillo, *ex ſuppoſitione*, Primum illud eſt, ſine

quo

quo realiter habito non poteſt ullo modo ſecundùm ordinariam Dei legem obtineri ſalus, ſicut ſine baptiſmo nequeunt infantes ſalvari ſecundum ordinariam, ſed ſolùm extraordinariam Dei legem, id eſt per Martyrium; at poſterius neceſſarium rectè vocaveris illud, ſine quo vel in re vel ſaltem in voto ſuſcepto nequit comparari ſalus, primáque gratia.

115 Inferes hinc I. neceſſarium neceſſitate medij etiam rectè ſic deſcribi: *Eſt illud medium, quo ſeu ex ignorantia, ſeu impotentia prætermiſſo nequit ſalus obtineri.* ſicut vice verſa neceſſarium neceſsitate ſolius præcepti eſt, quod etſi præſtari per ſe loquendo debet, ejus tamen prætermiſsio orta ex oblivione, ignorantia, impotentiáve non impedit conſecutionem ſalutis. Vide Dicaſtillo *cit. tr.* I. *diſp.* I. *n.* 2[illegible]. & 203, ac Tannerum ſuprà.

116 Inferes II. bapt[illegible]mum eſſe infantibus ſtrictè neceſſarium neceſsitate

medij

medij ut proinde nullus infans po-
tiatur gloriâ æternâ, niſi ablutus ſit
aquâ vel ſanguine ſuo. Quod quidem
certum eſt de fide, ſi loquamur de
curſu ordinario, nam id ſignificat
Chriſtus illis verbis. *Niſi quis rena-
tus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto,
non poteſt introire in regnum Dei.*
Omnes quoque Scholaſtici hujus ſæ-
culi diſſentiunt à Cajetano, atque
alijs apud Suarez *tom.* 3. *in* 3 *part.
diſp.* 27. *ſect.* 3. fingentibns partim
privilegium reſpectu nonnullorum,
partim remedium aliud proveniens
ex precibus parentum.

At inquies: *An igitur addicentur* 117
*æternis pœnis gehennæ illi, qui ſine bap-
tismo decedunt?* Ita omnino ex ſen-
tentia S. Fulgentij, S. Gregorij Ma-
gni, & ipſius etiam S. Auguſtini, ut
videre eſt apud Vaſquez *tom.* 1. *in prim.
ſecund. diſp.* 134. *cap.* 2. deſcriben-
tem eorum verba. Id tamen poſt SS.
Ambroſium, Thomam, Bonaven-
turam, Antoninum negant rectiùs

ferè

ferè omnes Scholaſtici teſte eôdem Vaſquez, eóſque nominante, & plures addente Tannero *tom. 2. diſp. 4. q. 10. dub. 5.* Adeò, ut haud pauci ex iis inſuper addant, eosdem parvulos non modò nullâ triſtitiâ affici ob privationem beatitudinis, quod etiam cenſet Vaſquez, ſed inſuper vivere, ſeu intra ſeu ſupra terram, vitam multò lætiorem, quàm ullus mortalium vivat. Autores recitat Bellarminus *lib. 6. de peccatis. cap.* 1. ac Tannerus *loc. cit.* adjungens iis alios, intérque hos ſapientiſsimum Patrem Leſsium.

118 Inferes III. meritò eſſe à nobis dictum ſub disjunctione quòd baptiſmus ſit adultis neceſſarius vel in re vel in voto; concors enim eſt, certáque, ut teſtatur Suarez *tom. 3. in 3. part. diſp. 27. ſect. 2.* Theologorum opinio, homines poſſe ordinariè ſalvari per baptiſmum in voto, ut ex profeſſo explanabimus *Caſu VIII. ſect. 2.*

119 Inferes IV. Neceſſaria neceſsitate

ſalutis

ſalutis non eſſe ordinariè niſi duo ſacramenta, ſcilicet Baptiſmum, ac Pœnitentiam. Vaſquez *tom*: 4. *in* 3. *part*. *q*. 84. *a*. 5. *n*. 40. & 41. Euchariſtiam autem non eſſe neceſſariam neceſsitate medij, idcirco quòd non ſit (ſaltem per ſe) inſtituta ad juſtificationem, ſed ad augmentum gratiæ. Vaſquez ibid. *n*. 45.

Inferes V. Aſſenſum illorum articulorum fidei, quos alij atque alij Theologi tractantes de Fide aſſerunt eſſe neceſſariò credendos neceſsitate medij, influere in ipſam juſtificationem, alioquin eis non conveniret hæc appellatio ſeu denominatio. 120

Inferes VI. Licèt quandò quis obit annuam confeſsionem, accipiat primam gratiam juſtificantem, attamen neque hanc confeſsionem, neque ejus votum cenſeri neceſſaria neceſsitate medij, etenim neceſsitas medij poteſt à ſolo Deo induci, ut patet etiam ex definitione allata *n* 112. ubi expreſsimus illam reſtrictivam clau- 121

clauſulam: *Secundum ordinariam Dei legem.* De præcepto annuæ communionis dices partim id ipſum, partim quod ex Vaſquez attuli paulò antè. Ad inſtantiam de cæteris præceptis expreſsis *n.* 110. patet reſponſio ex dictis *n.* 112. *&* 113.

122 Quæres III. *An præceptum baptiſmi obliget cum periculo vitæ?*

Reſp. Illud periculum imminet, vel ab intrinſeco, ut ita loquar, id eſt ab ipſamet aſperſione, immerſione, aut affuſione, vel ab extrinſeco, ſcilicet à Tyranno minitante mortem, ſi permittas te baptizari. In utroque caſu differendum eſt lavacrum, ſi ſpes affulgeat illo potiendi poſtea. Suarez *cit. diſp.* 31. *ſect.* 3. nec enim ſuppetit ratio, ob quam acceleratio cenſeatur eſſe tunc in præcepto; at verò ſi ſpes illa abſit, tum adultus poteſt quidem, ſi velit, obijcere ſe certo periculo mortis ob ſuſcipiendum baptiſmum. Diana *part.* 5. *tr.* 3. *reſol.* 9. cum Granado; poteſt tamen etiam

peni-

penitus omittere baptiſmum. Suarez *loc. cit.* teſtans omnes ferè ita docere, quia ſcilicet jugum Chriſti eſt ſuave; non igitur obligat cum evidenti diſcrimine vitæ.

Si tamen prætermiſsio baptiſmi cederet in contemptum Religionis, tum foret vita corporalis contemnenda; certi quippe juris eſt, delinqui lethaliter ab eo, qui quippiam facit, vel omittit in contemptum Religionis, ut probo ac declaro in Theolog. Iuridico-moral. *cap.* 33. *n.* 54. 55. *&* 62. 123

Infantes quod attinet, Sotus *in* 4. *diſt.* 3. *a.* 8. enucleans hanc materiam particularem, & ex eo Suarez *cit. ſect.* 3 ac poſtea Chapeaville *de mod. adminiſtr. ſacram. temp. peſt. c.* 2. *q.* 12. docent, ſi infans jam ſit morti proximus, nec poſsit ullâ ratione baptizari, niſi aliquantulùm accelerando mortem, hoc aliquantulum reputari pro nihilo, ſecus, inquit Sotus, ſi per multum temporis eſſet accele- 124

randa,

randa, quia tunc committeretur homicidium.

125 At quid dicent hi DD. ad caſum, quem ex Abbate *retuli Caſu I.n.51.? An excuſabunt illum hominem, qui projecit puerum moribundum in puteum?* Profectò parum intereſt inter eum, qui mortem accelerat ſubmergendo, & inter illum, qui affundendo; inter illum, qui accelerat affundendo parùm, & qui affundendo multum. An cum Soto dicemus: *Materia hæc cùm ſit moralis, non eſt nimiâ ſubtilitate tractanda?* An verò dicam meis lectoribus, quod Abbas ſcripſit ſuis, *loc. cit. Ergo per vos expediatis*. Sanè Sotus *loc. cit. ʃʃ. ultim.* loquens de proijciente in puteum, damnat illum duntaxat, qui eſt cauſa *multæ accelerationis* mortis; Suarez verò abſolutè negat, fas eſſe immittere in puteum ad baptizandum, ſi inde ſit moriturus. Sed plura de hôc dicam Caſu *VIII. n.* 202.

126 His ſcriptis incidi in octavam reſolu-

ſolutionem Dianæ *part. 5. tract. 3. reſ.* 8. rotundè pronuntiantis, eſſe multo probabilius, quòd poſsit baptizari quis, *licèt propterea mortis acceleratio magna futura eſſet*; ac teſtantis, ita doceri etiam à Zambrano, Granado, ac Moſcoſo; quæ doctrina mihi conſideranti & neceſsitatem baptismi, & ſummum jus, quod inſtitutor baptiſmi obtinet in vitam hominis, & denique ſummum malum, quod manet infantes mortuos absque regeneratione, non diſplicet; nollem tamen eſſe autor deijciendi in puteum.

Quòd ſi quæras, an cum periculo vitæ tenearis aliquem regenerare in extrema neceſsitate, reſpondebo diſertè Caſu VII.

Baptis-

Baptiſmi miniſter.

Caſus IV.

Non imitandus.

127 D*Idacus ſacerdos alienus prolem â matris aluo recentem ſolenni ritu baptizat ruri ad eam rem nullâ ſibi à ruris parocho factâ poteſtate, neq; rei illius gerendæ ulla tunc oſtendebatur neceſſitas. Hic dum in illius ſacri muneris functione verſatur, incipit dubitare, num partes parochi ſibi uſurpans cenſuram aliquam ſeu irregularitatem contraheret. Ancipiti cogitatione diſtractus verba proferens formæ dicit*: Ego te baptizo in nomine Dei Patris omnipotentis. *& cùm nomen filij non occurreret, ex ijs, qui aderant, ſuggerente uno illud etiam pronuntiavit. Re perfectâ æſtuat animo; veretur, ne Spiritûs ſancti nomen non expreſſerit; itaque, ad me adiit, hæc duo ſcire avens; primum fuit, an in*

in irregularitatem, cenſurámve ullam incidiſſet; ſecundum, an baptiſmus cum conditione iterandus eſſet.

Hoc factum, quod deſcriptis verbis recenſet P. Paulus Comitolus, dat nobis anſam proponendi hôc loco non unam, ſed plures quæſtiones de neceſſario, itémque apto miniſtro baptiſmi; illam de iterando hôc baptiſmo attingemus Caſu XIII. *n.* 423.

Quæres igitur I. *Quisnam validè baptizare queat alterum?* 128

Reſp. Quilibet omnino homo præditus uſu rationis, dummodo adhibeat debitam materiam, formam, & intentionem. Ita habetur, ac definitur in decreto Eugenij poſt *Florentinum concilium.* Ratio eſt, quia ſumma neceſsitas baptiſmi, deplorandáque ejus jactura exigebant, ut Salvator illum inſtituens, ac præcipiens faceret cuivis mortalium poteſtatem eum conferendi.

Quare fuerunt nimis ſimplices illi, quos in primo Caſu hujus Alphabeti

beti exhibuimus, ſi, ut indicabant, putabant, nefas eſſe ſibi laicis etiam in extrema neceſsitate luſtrare illum Hebræum. Fortè autem utebantur aliquâ æquivocatione, aut reſtrictione mentali ad declinandum miniſterium, quod malè rogabantur.

Dixi verò: *Alterum*; ut declarat authentica reſolutio hujus

Casûs.

129 *QVidam Iudæus in mortis articulo conſtitutus, cùm inter Iudæos tantùm exiſteret, in aquam immerſit ſe ipſum dicendo:* Ego baptizo me in nomine Patris & Filij, & Spiritûs ſancti Amen. *Reſpondemus, quòd cùm inter baptizantem & baptizatum debeat eſſe diſcretio, memoratus Iudæus eſt denuo ab alio baptizandus.*

His verbis refert, ac decidit hunc eventum Innocentius III. *cap. debitum. de bapt. & ejus effect.* quibus abſitut aliquid addamus.

Quæ-

Quæres II. *Quiſnam ſit ordinarius* 130
miniſter baptiſmi, & cuinam delegare queat ſuam poteſtatem.

Reſp. Papa per totum mundum; Epiſcopus quiſque per totam diœceſin; parochus quiſque per totam parochiam; ſunt ordinarij miniſtri baptiſmi. Ita omnes, partim quia ejuſdem eſt diſponere ad Euchariſtiam, cujus eſt præbere ipſam Euchariſtiam. S. Th. *q. 67. art. 2. in Corp.* baptiſmus autem eſt diſpoſitio ad Euchariſtiam. Partim quia per baptiſmum recipitur aliquis in collegium Eccleſiæ militantis, receptio autem in collegium pertinet ad præſidentem, ut argumentatur, & loquitur Scotus *in 4. diſt. 6. q. 2.*

Hinc ſi quis exiſtat in Turcia, In- 131
dia, alijs locis, in quibus nulli Epiſcopi, nulli curatores animarum præpoſiti ſunt, nemo licitè aſſumet jus, officiúmque baptizandi, niſi habeat mediatè, vel immediatè poteſtatem à ſupremo orbis univerſi Paſtore

 Chri-

Digitized by Google

Chriſti Vicario. Suarez *hic diſp.* 31. *ſect.* 4. Quod enim ſcribit Paulus ad *Rom.* 10. *Quomodo prædicabunt, ſi non mittantur?* applico & dico: Quomodo baptizabunt (ex officio) ſi non mittantur?

132 Ex quâ ratione ulteriùs infertur, graviter delinquere tum eos, qui è parochia ſua deferunt ſuos filios ad aliam ibi baptizandos. Laymanus *lib.* 5. *tr.* 2. *cap.* 7. *n.* 2. quandoquidem tales liberi fiunt per baptiſmum alibi ſuſceptum membra ſpiritualia Collegij ſeu parochiæ, in qua parentes habent domicilium, vel quaſi, ergo erant recipiendi per parochum hujus collegij, non alterius.

Quòd ſi tamen alienæ parochiæ parvulos ſciente, nec contradicente parocho baptizare ſoleas ob loci diſtantiam, ac ſimul patrinorum præſentiam, inſtantéſque preces, non damno te, quia talis diſsimulatio, támque frequens poteſt haberi pro tacito conſenſu. Atque ita judicavi in contingentia facti.

At

At inquies: *Quid ſi mater faciens* 133
iter per alienam parochiam illic effundat fœtum, curétque deferri vel ad proximam parochiam licèt alienam quoque, vel ad propriam? Reſp. Si ad propriam, meliùs aget per ſe loquendo, quia conformiter rationibus allatis ex S. Th. & Scoto. Imò ſi illa parochia diſtaret tantùm duabus, aut tribus horis, abeſsétque omne periculum, fortè obligaretur curare eò deferri; certè id impedire nequiret parochus loci, in quo peperit. Puto tamen non vigere talem conſuetudinem tanquam obligatoriam, ſicut nec cenſeo, peccatum iri, ſi deportetur ad alienam omnino; nam neq; pro parocho loci, in quo viatrix peperit, militant rationes ſuprà allatæ; neque ille parochus habet juriſdictionem aut in infantem, cùm nondum ſit Chriſtianus, aut in parentes, utpote viatores; non habet, inquam, juriſdictionem coactivam, etſi voluntariam, poſſunt enim utique pa-

rentes, ſaltem ſi ſint diſsiti à proprio domicilio, ſubmittere ſe hâc in re parocho, ſicut & alteri vicino. Unde Barboſa de *parocho part. 2. cap.* 18. *n.* 7. abſolutè ſcribit, peregrinum poſſe ſibi eligere locum baptiſmi, ubi vult; & Gl. in cap. *numerus.* 10.*q*.3. expreſsè dicit, tranſeuntes, & qui non habent domicilium, poſſe ubi voluerint, eligere locum baptiſmi, quod etiam docet de Iudæis & Paganis.

134 Superiùs allatæ rationes probant, peccâſſe utique graviter noſtrum Dominum Didacum, qui irrequiſito parocho loci tingebat non unum, ſed plures, idq; ſine ullâ neceſsitate. Rectè tamen etiam reſoluit Comitolus, illum non incurriſſe ullam vel cenſuram, vel irregularitatem, quia in toto jure Canonico non reperitur ulla decreta contra presbyterum invadentem in hâc materia jus alienum.

135 *At ſi parochus viatricis, de qua paulò antè fuit ſermo, caſu delatus fuiſſet*

in

in talem pagum, an non licitè baptizaſſet? Nam ratio tam S. Thomæ, quàm Scoti fuiſſet ipſi ſuffragata. Reſp. Non fuiſſet ſuffragata, quia utraque eſt intelligenda cum clauſula, *Per ſe*; nam ſicut leges intelliguntur ſecundùm ea quæ per ſe non autē per accidens eveniunt, ita & doctrinæ morales. Impedit uſum duarum illarum rationum hæc accidentalis circumſtantia, quòd exiſtat in aliena parochia. Et quamvis actus juriſdictionis voluntariæ poſsint plerumque in alieno territorio licitè exerceri irrequiſito ordinario loci Laymanus *lib. 1. tract. 4. cap. 5. n. 4.* quamvis etiam Vaſquez *diſp. 143. cap. 4.* rectè obſervet, baptiſmum revera non eſſe actum juriſdictionis in baptizandum, attamen eſt actus & ſolennis, & requirens materiam, in quam accipiendam jus non competit alieno parocho. Huc proinde facit illud ex Dionyſio Papa monitum, quod refertur 13. *q.* 1. *Can.* 1. *Nullus alterius parochiæ terminos aut jus invadat.*

136 Reſp. II. Quandoquidem omnis ordinariâ poteſtate præditus poteſt eam alteri delegare. *l. more. ff. de juriſdict.* ideo poteſt parochus dare alteri ſacerdoti copiam baptizandi etiam extra caſum omnis neceſsitatis. Ita omnes, adeóque etiam Religioſo. Barboſa *de parocho part. 2. cap. 18. n. 9.* nam nullum jus id vetat. Adde quod in abſentia parochi, ſi is neminem ſibi ſubſtituit, poſsit quivis ſacerdos in neceſsitate quamvis non extrema fungi ejus officio etiam ſolenniter. Vaſquez *loc. cit.* & alij. Imo poteſt idem parochus demandare ſuas vices diacono. S. Th. *q. 67. a. 1. ad 3.* patétque ex cap. *Diaconos. diſt. 93.*

137 *At an pro lubitu?* Non legi qui hoc aſſerat. *An in ſolo caſu extremæ neceſsitatis?* Ita ſanè putant Bonaventura, Richardus, alij, teſte Vaſquez *diſp. 147. cap. 4. n. 28.* at diſſentiunt Vaſquez *ibidem*, Coninck *q. 67. n. 26.* Laymanus *lib. 5. tr. 2. cap. 7.*

n. 3.

n. 3. Palaus *tr.* 19. *punct.* 9. *n.* 5. Barboſa *loc. cit. n.* 10. requirentes cauſam rationabilem, eâ tamen meritò contenti cum Dicaſtillo *tr.* 2. *diſp.* 2. *dub.* 3. *fusè.* Ratio eſt, quia quando quis ordinatur in diaconum, recitantur ex Pontificali Romano hæc verba: *Diaconum oportet miniſtrare, baptizare, & prædicare.* Hæc ſanè verba non loquuntur de ſola extrema neceſsitate; quando ſcilicet parvulus eſſet moriturus absque baptismo, niſi eum Chriſtianum efficeret Diaconus. Ergo poterit diacono impertiri poteſtas ſolenniter quoque baptizandi, quando parochus nequit vel ob infirmitatem, vel ob excommunicationem, vel ob baptizandorum multitudinem, vel ob aliud juſtum impedimentum per ſe, aut alium ſacerdotem fungi illo officio. Quæ exempla exprimunt prædicti auctores, & quidem ſine limitatione ad impotentiam habendi alium ſacerdotem. Laymannus, Dicaſtillo, Coninckus. At

ego cum cæteris, puto addendam hac ætate, quâ ut jam olim obſervavit Scotus *in* 4. *diſt.* 4. *a.* 1. exolevit conſuetudo committendi hoc officium diaconis ſcilicet ob multitudinem ſacerdotum, licèt Dicaſtillo *loc. cit. n.* 45. *junct. n.* 88. cenſeat, diaconum poſſe proprio jure baptizare ſolenniter, ſi videlicet parochus ſit abſens, & urgeat neceſsitas etiam non extrema, ut patet ex doctrina quam tradit *n.* 7. Ita etiam Suarez *hîc d.* 23. *ſect.* 3. & ego.

138 Sed percunctaberis, *an ſi parochus nondum ſit inſignitus ſacerdotali charactere, licitè baptizet, absque alia commiſſione.*

Pro affirmativa parte faciunt rationes ſuprà ex S. Thoma, & Scoto allatæ, & quòd Sotus, Vaſquez, & alij tribuentes parocho jus ordinarium baptizandi non addant hanc reſtrictivam: *ſi ſit ſacerdos*; ac denique, quòd ſicut jam ſuprà monui, tempore ordinationis diaconorum dicatur ipſis:

ipſis: *Diaconum oportet miniſtrare, baptizare, & prædicare.* At qui poteſt talis parochus ſine ulteriori commiſsione prædicare, ergo & baptizare. Pro negativa facit, quòd omnes exprimant, poteſtatem hanc jure ordinario competere ſoli ſacerdoti.

Miror ſanè, hanc practicam difficultatem à nemine, quem viderim, proponi, aut in terminis decidi. Donec itaque auctoritas aliqua me convincat, tuebor affirmativam partem, ac dicam, hôc ipſo, quòd Epiſcopus tali diacono conferat canonicè beneficium parochiale, conferre quoque, ut ſanè poteſt, jus tam libere in ſua parochia augendi numerum Chriſtianorum, quàm ſi eſſet jam Sacerdos; ſecùs ſi ejusmodi parochus foret ſolummodo ſubdiaconus, huic enim, ſicut & Minoriſtis nequit, niſi in extrema neceſsitate id committi, & quidem ſolùm in caſu, quo non adeſt dignior. 139

Digitized by Google

140 Quòd ſi diaconus ſine commiſsione parochi baptizet ſolenniter, incurrit irregularitatem decretam *cap. 1. de cleric. non ordin. miniſtr.* in illos, qui non ordinati baptizant. Suarez *hîc diſp. 31. ſect.4.* Vaſquez *hîc diſp. 147. cap. 4.* & alij paſsim, niſi excuſet ignorantia. Dicaſtillo *hîc diſp. 2. n. 40.* Idem, ſi in extrema neceſsitate baptizet ſolenniter, cenſet Suarez *cit. ſect. 4.* non ſatis conſentiens doctrinæ ex ipſo relatæ *n.* 137. Multò clariùs contrahunt hanc inhabilitatem inferiores clerici adhibentes baptiſmum ſolennem ex quocunque prætextu. Suarez *ibid.* ex communi; ratus cum communiore aliorum contra Angelum, Armillam, & alios quoſdam, idem pronuntiandum de laico baptizante ſolenniter.

141 Quæres III. *Cùm ſuprà n.* 128. *dixerimus, quemvis omnino hominem ratione præditum poſſe validè baptizare, an quiſque in extrema neceſßitate obligetur uti hâc poteſtate?*

Reſp.

Reſp. Omnino per ſe loquendo; tenetur enim quivis ſuccurrere proximo conſtituto in ſumma neceſsitate ſpirituali, ut explicabimus fuſiùs Caſu VII.

At licét ne hâc in neceßitate cuivis præ-vertere alterum præſentem? 142

Reſp. Minimè; peccat enim diaconus ſi presbyterum, ſubdiaconus ſi diaconum, minoriſta ſi ſubdiaconum, infidelis ſi fidelem, excommunicatus ſi non excommunicatum, mulier ſi virum præveniant, caſu, quo ij, qui prævertuntur, velint, ut ſanè tenentur, id munus obire. Ita hactenus nominati, nam perverſio hujus ordinis continet indecentiam, ſi cætera ſint paria, ſecus ſi imperitiâ quâdam laborent, qui cæteroquin forent alijs præferendi. Inverſio tamen hujus ordinis etiam voluntaria non continet noxam lethalem reſpectu omnium. Dicaſtillo *cit. diſp.* 2. *dub.* 2. continet autem, ſi diaconus ſeu repugnantem, ut limitat Grego-

rius de Valentia *hîc q. 2. punct.* 1. ſeu absque rationabili cauſa cedentem jure ſuo ſacerdotem diaconus, diaconum ſubdiaconus, excommunicatus non excommunicatum, infidelis fidelem excludat. Dicaſtillo *ibid.* Conſtitutiones tamen hujus diœceſis *part.* 1. *tit.* 6. plus non dicunt, quàm magis decere, ut in hôc eventu præferatur ſacerdos laico, vir mulieri. His adde Leſsium *in Auctario ad* 1. 2. *verb. baptiſmus Caſu* 1. abſolutè negare, fas eſſe deferre infantem ad Miniſtrum hæreticum, ut ab eo baptizetur; & *Caſ.* 2. addere, ſi uxor videat, quòd maritus hæreticus velit poſt aliquot menſes deferre communem prolem ad ejusmodi miniſtrum, rectè facere procurando, ut priùs baptizetur ritu ſacro, eſto prævideat rebaptizandum à Prædicante.

143 Quæres IV. *Vtrùm poſſint eſſe plures miniſtri unius baptiſmi?*

Reſp. Poſſe negat S. Thomas 3. *part. q.* 67. *a.* 6. Aut enim ſinguli dicerent:

cerent:

cerent: *Nos te baptizamus*. & tunc nihil efficerent, quia cùm baptizans ſit miniſter Chriſti, debet, ſicuti eſt unus Chriſtus, ita etiam unius baptiſmi unus miniſter eſſe, & ſignificari per formam; aut dicerent ſinguli: *Ego te baptizo*. tum qui prior finiret formam, abſolveret baptiſmum, ergo alter nihil faceret. Ita ferè S. Th. cui multi adſtipulantur quo ad primam partem, multi adverſantur, nec ſine ratione. Lege, ſi vis, obvios commentatores & Caſiſtas tractantes de miniſtro, atque adde, tam crebrò evenire, ut plures mulieres pro majore ſecuritate baptizent domi languentem infantem, ut quidam hujus diœceſis Clariſſimus vir mihi ſcripſerit, ſe *ordinariè* taliter baptizatos rebaptizâſſe, ob errores commiſſos, quos deprehenderit. Cenſeo & ego purgandos altero lavacro.

Quid ſi verò unus formam profe- rat, altero adhibente materiam? 145

Reſp. cum communi nihil effe-

ctum

ctum iri, qui enim formam proferret duntaxat, mentiretur dicendo: *Ego te baptizo*; ac proinde meritò tradunt DD. apud & cum Diana *part. 5. tr. 5. reſol.* 26. irritum fore baptiſmum, quo mutus ablueret corpus parvuli, altero, qui manibus caret, pronuntiante verba.

145 Sic etiam reijcerent baptiſmum, quo dum tu tenes infantem ſub ſtillicidio, alius profert formulam, cùm tu potius deberes proferre; aut quo illam quidem profers tenendo puerum, at aqua non labitur ſponte ex tecto, ſed alius affundit, vel effundit. Vide dicta *Caſu I. n.* 60.

147 Quia tamen Cajetanus, Marſilius, Heredia, Hurtadus, & Chapeavile apud eundem Dianam cenſent, talem baptiſmum (muti & manibus capti) valere in extrema neceſſitate, patet quid reſpondendum ſit ad hunc

Caſum

Digitized by Google

Caſum.

P*Verpera verita ne proles, quæ jam incipit egredi ex utero, moriatur priùs quàm tota edatur in lucem, dicit aſtanti mulieri:* Aſperge aquâ partem, quam vides egreſſam, ego interim proferam præſcripta verba, *an agit piè?*

Reſp. Piè, & impiè. Piè, ſi & fuit præſentiſsimum periculum mortis, & altera mulier erat imperita formulæ, támque hebes, ut non potuerit voce ſequi præeuntem verba; nam in ejuſmodi diſcrimine non modò licitum, ſed etiam præceptum eſt, ſequi ſententias auctoritate probabiles, ut pluribus paulò pòſt dicemus. Impiè autem, ſi altera mulier aut erat perita formæ, aut capax illius tunc diſcendæ, eo modo, quo dixi.

Paulus quidem Comitolus *lib.* 1. 147
reſp. moral. q. 11. teſtatus, ſe de hôc facto conſultum, videtur penitus reijcere

cere

Digitized by Google

cere noſtram primam reſponſionem; ſed certè reijcienda non eſt, cùm habeat tales patronos, & proinde locum habere poteſt tempore peſtis. Si enim in domum peſte infectam, obſeratámque nemo permittatur ingredi, & mulier, quæ ſola in domo eſt penitus ignara, & indocilis formæ, poterit parochus e. g. in caſu extremæ neceſsitatis per feneſtram apertam dicere: *Ego te baptizo in nomine &c.* matre interim affundente aquam, ut obſervat peſtiferorum patronus eximius Chapeavile *q.* 20. *de bapt.* Quòd ſi poſſet aſperſione pervenire ad corpuſculum parvuli, teneretur uti hôc medio, quod etiam approbat idem Chapeavile *loc. cit.* Vide Dianam *part.* 5. *tr.* 3. *reſ.* 19. *&* 26.

148 At verò quin unus valeat baptizare plures ſimul, eſt tam extra dubium, ut etiam in Obſequiali Conſtantienſi *fol.* 38. obſervetur, ſæpius in amplioribus parochijs contingere, ut plures ſimul baptizentur; & *fol.* 38. *ac ſeqq.* præ-

præſcribatur modus ſervandus, quando plures unius vel diverſi ſexûs debent unà ablui. Ut proinde in hâc diœceſi non ſit movendus ſcrupulus parocho præſertim Brigantinæ ſilvæ, cui ſæviente hyeme adferuntur è duobus locis aliquantum diſsitis duo infantes referendi in album fidelium, ipséque utrumque ſimul refert, ſimul regenerando.

Quæres V. *Quænam ſcienda ſint* 149
breviter de miniſtro hujus ſacramenti.

Reſp. ſequentia eſſe ſuperioribus addenda I. neceſsitatem intentionis, de quâ Caſu VI.

II. Baptizantem ex officio, adeóque ſolenniter delinquere mortaliter, ſi ſit in ſtatu peccati mortalis ſecundùm omnes, eò quòd fiat inſignis injuria Redemptori, ſi ejus miniſter in tam pravo ſtatu conficiat ex officio, ad quod ordinatus eſt, hoc aut qualecunque aliud ſacramentum; etenim indignitas tam deteſtabilis inſtrumenti gratiæ ſanctificantis non

po-

poteſt non redundare in proprum cauſæ principalis, id eſt Chriſti Domini. At verò qui baptizat ſolùm in extrema neceſsitate, non contrahit ſpecialem malitiam ex circumſtantia ſui mali ſtatus, ut poſt S. Th. 3. *part. q.* 64. *a.* 6. *ad* 3. notant paſsim DD. adeò ut Silveſter dicat, eſſe ſtultum de hôc dubitare. Lege omnino Ioannem de Dicaſtillo *de ſacram. tr.* 1. *diſp.* 3. *dub.* 10.

150 Adde, quòd etiam in primo caſu ſufficiat, ſi conſcius peccati mortalis eliciat contritionem, antequam proferat ultima verba formulæ, ſiquidem generatim loquendo diſpoſitio animi ad dignè conferendum vel conficiendum ſacramentum ſufficit, modò adſit ante conſummatum actum eſſentialem ſacri miniſterij. Marchantius *in reſol. paſtoral. de ſacram. tract.* 1. *cap.* 4. *n.* 3. adeóque licet vel proferas totam formam baptiſmi uſque ad litteram I. in vocula *Sancti* juxta doctrinam Tanneri hîc

diſp.

diſp. 4. *q.* 2. *n.* 10. non ſequendam extra neceſsitatem urgentem, vel totam confeſsionem audias in peccato mortali, evades ſacrilegium, ſi conteraris, antequam dicas: *Abſoluo te.* Sicuti & evades, ſi neceſsitas extrema proximi non permittat tibi tantùm ſpacij, quantum ſufficit ad eliciendam contritionem. Dicaſtillo *loc. cit. n.* 199.

III. Ne aſſentiaris Abbati in cap. *debitum.* de *bapt. n.* 3. contendenti, baptizantem debere eſſe baptizato adultiorem annis 18. nam immeritò habet hic Canoniſta pro abſurdo, quòd quis ſit pater ſpiritualis illius, cujus nequiret per ætatem eſſe pater carnalis. Ego non annumerarem abſonis, ſi parochus trecennis Iudæum ſexagenarium perfunderet ſalutari latice. 151

IV. Qui invalidè baptizavit, tenetur per ſe loquendo emendare defectum, ſive cum magna ſua culpa contigerit defectus, ſive cum nulla aut parva, 152

parva, ut ediſſeremus Caſu VI.
153 V. Fictè baptizare quempiam eſt nefas. Ita omnes, tum quia cùm ſacramentum ſit cæremonia ſacra, pertinet in primis ad ejus reverentiam, ut non fiat ex joco, & ſimulatione, ſed ex animo. Suarez *de ſacram. diſp.* 13. *ſect.* 2. tum quia omnis propriè dicta ſimulatio eſt peccatum, ſicut ratione & auctoritate probo, ac declaro in Theologo Iuridico-*moral. c.* 51. *n.* 39. & *ſeqq.* eſt quippe mendacium reale, omne autem mendacium eſſe peccatum ita conſtanter & unanimiter cum cæteris Theologis docent Theologi Societatis noſtræ, ut non levi injuriâ nos conſpurcare (utor verbo ſcriptoris) conetur is, qui in ſuo famoſo libello contra omnem veritatem ſcribit, Ieſuitas noviſsimè docere, licere cum moderamine inculpatæ tutelæ mendacio infamare, imò & mactare eum, quem ſcias ire conſpurcatum tuam bonam famam.
154 VI. Miniſter hujus ſacramenti tenetur

netur è duabus opinionibus ſpeculativis probabilibus, id eſt probabiliter pronuntiantibus ad valorem hujus ſacramenti requiri hanc aut illam materiam, formam, intentionem &c. adhærere in praxi illi, quæ eſt tutior, ſeu quam redigendo in uſum minus incurritur periculum nullitatis, niſi fortè contrariam obſervet mos diœceſanus. Ita communiter DD. ut videre eſt apud Sanchez *lib.* 1. *Summæ cap.* 10. Bardi *de conſcient. diſceptat.* 4. *c.* 31. *n.* 3. atque alios. Ratio eſt, quia charitas debita proximo hoc requirit, præſertim in hôc ſacramento tantæ neceſsitatis. Vide varietatem opinionum multiplicem, quam retuli Caſibus tribus præcedentibus, & huc applica. Si tamen reſpiciamus non charitatem debitam proximo, ſed præcisè reverentiam ſacramenti, necdum improbatur mihi, quam probavi in Clypeo clement. Iudic. *n.* 164. *edition. ſecundæ* ſententia Patris Vaſquez *in* 1. 2. *diſp.* 63. *cap.* 3. ac plurium

rium aliorum contra eundem Bardi, atque alios, negantium, hîc intervenire prædictam obligationem, quia nec Chriſto, & conſequenter nec baptiſmo irrogatur ulla irreverentia, ſi adminiſtretur eo modo, ac ritu, quo prudens ratio dictat eſſe validurum.

155 VII. At verò ſine diſtinctione inter prædictos duos reſpectus fas eſt ſequi utramlibet, ex duabus probabilibus practicè, ſeu aſſerentibus probabiliter, eſſe aut non eſſe licitum adhibere talem materiam, talem formam &c. id quippe eſſe moraliter certum aſſerit Breſſerus de conſcientia *cap. 6. n.* 75. Lege, ſi placet, quæ hanc in rem diſſero *in cit. libell. n.* 4. & *ſeqq.* & 161. ac 162.

Cave tamen exiſtimes, eſſe tibi ad praxin redigendas omnes illas ſententias, quæ negant, eſſe neceſſariò iterandum baptiſmum in omnibus illis caſibus, in quibus alij ajunt iterandum, ut ſingulariter declarabimus Caſu XIII.

VIII. Si-

Digitized by Google

VIII. Si lubeat ſcire, utrùm valeret baptismus collatus ab Angelo albo, vel nigro, aut ab anima ſeparata, conſule Summiſtas, aliósque DD. differentes de miniſtro Sacramenti cum S. Thom *q.* 64. *a.* 7. reſoluent hanc inutilem ad praxin quæſtionem, quam tamen illuſtro reſolutione hujus 157

Casûs.

SAnctum Philemonem Martyrem jam conſtitutum in arena carnificinæ baptizavit omnibus ſpectantibus Chriſtianis ipſe Chriſtus, ut pluribus referam Caſu VII. an ſi evaſiſſet martyrium, fuiſſet iterum luſtrandus undâ ſalutari? 158

Reſp. Sicuti auguſtiſsimum ſacellum Beatæ Virginis Eremitanæ fuit S. Conradus Epiſcopus conſecrare prohibitus illis Angelicis verbis, *Ceſſa, ceſſa, frater, capella divinitus jam conſecrata eſt.* videlicet ab ipſo-

met Salvatore, ut cognoſcere eſt ex annalibus illius Illuſtriſsimi, & religioſiſsimi monaſterij conſcriptis à Reverendo Patre Chriſtophoro Hartmanno *fol.* 50. *&* 51. atque ex eruditis hâc de re Theſibus Admod. Reverendi & Clariſsimi Patris Auguſtini Redinug ejusdem Principalis Monaſterij tunc Decani, nunc Oeconomi, ita etiam videri poteſt minimè fuiſſe rebaptizandum ſanctum Philemonem; nam non ſolùm aſſentiendum eſt Angelo dicenti: *Quod Deus purificavit, tu commune ne dixeris. Actor.* 10. Sed etiam cum Scoto *in* 4. *diſt.* 6. *q.* 1. videtur aſſerendum, ſi conſtaret, aliquem eſſe baptizatum à bono Angelo, præſumendum eſſe, illum baptiſmum collatum eſſe juſſu Dei, & idcirco pro rato habendum; ergo & pro rato habendus eſt, quem Chriſtus ipſe contulit. Putarem nihilominus fuiſſe iterum modo ordinario abluendum propter generales, & receptas doctrinas de miniſtro baptiſmi, déq; neceſsitate. Plura

Plura de miniſtro baptismi præ- 159
ſertim in articulo mortis vide Caſu VIII. ſed priùs lege reſolutionem hujus ad me, dum hæc exaro, perſcripti

Casûs

MAgdalena quædam ex illicito con- 160
cubitu prolem pepererat; dum offertur baptizanda, quærit parochus, quis ſit pater illius prolis, interrogata mater tergiverſatur, & quia parochus conſtanter negat baptismum, niſi edatur nomen genitoris, edit, edicitque mater, an jure egit parochus?

Reſp. Quæſivit vel juſſu magiſtratus Eccleſiaſtici, vel injuſſu. Si injuſſu, tum non ſatis video, quomodo excuſem factum, quando quidem induxit matrem ad grande peccatum, ſcilicet ad infamationem ſtupratoris occulti. Et quid ſi illa miſera Magdalena concepiſſet ex inceſtu? Quid ſi ob confeſsionem eâ ratione extor-

tam fuiſſet tam ipſa, quàm in ceſtuoſus rapta in carcerem, affectáque extremo ſupplicio?

161 Si verò jubente magiſtratu Eccleſiaſtico urſit reſponſum ad illam interrogationem, præſumo haud malè feciſſe; quia exiſtimo, poſſe alicubi concurrere tales circumſtantias ratione alendæ prolis illegitimæ, fornicatorum fornicatricúmque, ut Epiſcopis ſuggerant juſtam cauſam vetandi parochis ne quemquam progenitum è muliere ſoluta referant in cenſum Chriſtianorum, niſi mater manifeſtet nomen patris.

162 Scio, alicubi oſtetrices mandante ſeculari magiſtratu exigere à parturientibus matrimonio non copulatis juramentum, quo roborent manifeſtationem impuri lenonis; quod ſicut non improbo, ita nolim facilè cuiquam eſſe auctor ejuſmodi, ut vocat Leſsius *lib.* 2. *de juſt. & jur. cap.* 13. *n.* 15. ſpiritualis torturæ propter grande periculum periurij.

An

At in quies: *Et ne in foro ſeu ſecu-lari ſeu Eccleſiaſtico integre ſtandũ tal i nominatione ſeu juratâ, ſeu injuratâ.* 163

Reſp. Nequaquam, ſicuti adverſus non nullos Iudices demonſtro in Theologia Iuridico-morali *cap.* 32. *n.* 19. Quare nec puto agere jure parochos, qui ob ſolam nominationem factam à puerpera referunt abſolutè nomen maris pernegantis, ſe quidquam commercij carnalis habuiſſe cum matre ipſum nominante; etenim propter hujus negationem deret illa inſcriptio fieri cum modificatione e.g. tali: *Natus eſt patre N.N, ut ait mater.*

Baptiſmi miniſtra obſtetrix.

Caſus V

Ingenij muliebris.

EVtropia obſtetrix nacta parturientem, quæ difficulter ac periculosè enitebatur fœtum, ut pri- 164

 mùm

mùm vidit partem fœtûs egreſſam ex utero, utrâque manu eam apprehendit, mandavitque alteri mulieri propè aſtanti, nt aquam affunderet, hâc affundente pronunciavit formulam ipſa obſtetrix, rata ſe perbellè rem agere, quid pronunciandum de hâc obſtetrice, & de cæteris communiter baptizantibus?

Reſp. Illam per ſe loquendo graviſsimè deliquiſſe, ut liquet ex dictis *n.* 146. cæteras com̃uniter obſtetrices adeò eſſe obnoxias magnis pernicioſisque erroribus, ac defectibus circa ſpectantia ad integritatem hujus tam̃ neceſſarij ſacramenti, ut meritò quiſque parochus imitetur Iacobum Marchantium qui *in reſol. paſtoral. tr.* 2. *cap.* 5. teſtatus, ſe ſcire, & quidem ubi commiſſus eſſet ille error, ſubdit ſe conſueviſſe diligenter examinare non ſolùm obſtetrices ipſas, ſed etiam mulieres præſentes.

165 Conſtitutiones ſynodales hujus diœceſis *part.* 1. *tit.* 6. *n.* 4. ſic ſtatuunt:

tunt: *Examinent diligentiſſimè parochi, aut eorum ſocij obſtetrices, vel alios, qui infantem aliquem baptizârunt; an & quomodo, quibus verbis & formâ, quâ materiâ & aquâ, & cum quâ intentione baptizaverint.*

Cæterùm quia circa talem baptiſ- 166
mum toties conferri ſolitū occurunt complures difficultates practicæ, illas proponam, ac diſſolvam in præſentiarum.

Quæres igitur I. *Vtrùm obſtetrices* 167
ſub mortali teneantur diſcere formulam, modúmque baptizandi?

Reſp. Imperitia culpæ annumeratur text. *leg. imperitia. ff. de reg. jur.* tenentur itaque ad utrumque ſub mortali, ſi ex officio obſtetricentur. Navarus *in manual. cap.* 22. *n.* 6. citans Paludanum, ac S. Antoninum. Sequuntur Henriquez *lib.* 2. *cap.* 29. *n. ult.* ac Reginaldus *lib.* 27. *n.* 45. contra Suarez, Dianam *part.* 2. *tr.* 15. *reſ.* 46. ac Dicaſtillo *tr.* 2. *diſp.* 2. *n.* 18. Ratio eſt, quia ex tacito pacto

ad id obligantur; non enim admitterentur ad hoc officium obeundum, niſi tacitè ſe obligarent ad baptiſmum miniſtrandum in tam frequentibus caſibus neceſsitatis. Et verò teſtatur Chapeavile *de mod. adminiſtr. ſacram. temp. peſt. cap. 2, q. 2.* obſtetrices diœceſis Leodienſis, Trevirenſis, quando ſuſcipiuntur ad hoc munus, facere juramentum procurandi ſalutem ſpiritualem puerperæ & ſobolis. In Obſequiali verò Conſtantienſi *fol. 62.* traditur, obſtetrices debere eſſe in primis ab ipſis parochis, & poteſtate ſeculari approbatas.

168 Quæ autem obſtetricantur non ex officio, non videntur ſubeſſe tam rigidæ obligationi; nam neque juſtitia, neque charitas imperat, ut proſpiciamus de remedijs alicui opus habituro fortaſſe poſt ſex aut decem annos, aut etiam citiùs.

169 Quæres II. *An parochus graviter delinquat, ſi non diligenter examinet obſtetrices, utrùm & noverint neceſſaria*

ſaria conferendo baptiſmati, & omnia neceſſaria adhibuerint tunc, cùm fortè aliquem baptizârunt.

Reſp. Si non ſciat, eſſe jam examinatas, probatáſque ab aliquo bene perito, peccat graviter non examinando; cùm enim obſtetrices ejusmodi ſint in tali caſu quaſi vicariæ parochi, quisque autem obligetur ſcire, utrùm ſuus locum tenens ſit peritus officij ſui, nec ne, apparet reſponſionem eſſe veram: Atque ita ſentit Laymannus *lib.* 5. *tr.* 2. *c.* 5. *n.* 3. cum alijs, quos refert. Certè Quintanaduennas *ſingul. tr.* 1. *ſing.* 6. expreſsè conſtituit peccatum mortale. Hanc tamen gravem obligationem negarent Diana, Dicaſtillo ſuprà citati; at ego difficulter, niſi aliunde liquidò conſtaret, obſtetricem eſſe uſu peritiſsimam, integerrimamque.

Quæres III. *An omnes baptizati ab oſtetricibus ſint rebaptizandi ſub conditione?* 170

 Ne-

Digitized by Google

Negant plerique omnes, adeò ut Sotus *in 4. diſt. 3. art. 9. ſſ. Quartum argumentum* vocet id *immane ſacrilegium*; dum aſſerit conſequenter Sylvius, apud Quintanaduennam *loc. cit. ſingul. 5. n. 2.* pronunciat, baptiſmum collatum ab obſtetrice ſemper eſſe dubium. Poſſe omnes tales rebaptizari ait doctiſsimus Molanus verbis deſcriptis ab eodem Quintanaduenna *ibid.* cui aſſentitur Adamus Opatonius apud Dianam *part. 9. tr. 6. reſ. 35.* Et Laymannus *cit. cap. 5. n. 3.* negat, ſe audere damnare talem conſuetudinem, ſi alicubi invaluit, idcirco quòd eo loco compertum ſit, mulieres non rarò baptizâſſe in nomine dæmonis; firmâtque ſuum judicium auctoritate Paſtoralis Romani editi Antuèrpiæ anno 1607. ſed hoc Paſtorale eſt ipſummet Mechlinienſe reformatū ad uſum Romaum.

Reſp. I. Irreprehenſibilis eſt pa-
171 rochus, qui hâc in re ſtat ſtatutis ſuæ diœceſis. Marchantius *in reſol. paſtoral.*

ſtoral. tr. 2. de ſacram. cap. 5. n. 2. Porrò in Mechlinienſibus, & Iprenſibus ritualibus ſtatuitur, ut omnes tales rebaptizentur, ſicuti videre eſt apud Quintanaduennam *loc. cit.* referentem eorum verba, ſtatuitur quoque in Paſſavienſi teſte erudito auctore libri, cui titulus: *Manuale Paſtorum.* Fit id ipſum in diœceſibus Auguſtana, & Curienſi, ut inde mihi ſcribitur. At veró in Leodienſi teſte Marchantio *loc. cit.* Id non permittitur tam univerſaliter ſicuti neque in noſtris conſtitutionibus Synodalibus, quæ verbis ſuprà *n.* 165. deſcriptis ſubdunt ſequentia. *Quòd ſi debitam materiam, formam, & Eccleſiæ inſtitutionem adfuiſſe cognoverint (parochi) baptismum (ab obſtetricibus collatum) minimè repetant, ſi probabiliter dubitent, baptismum cum conditione conferant.*

172 Reſp. II. Si tamen alicubi vigeat diuturna conſuetudo contraria ordinationi Ritualium, ſeu Obſequalium, aut conſtitutionum Synodali-

um poteris ſine ſcrupulo te illi accommodare in praxi. Probo primò, quia utrumlibet agas, habebis patronos multos viros ſapientes, ac pios, ſcilicet illos, qui condidêrunt, & re ipsâ obſervârunt tam contraria ſtatuta, ut nihil dicam de DD. utramque partem defendentibus. Probo ſecundò, quia non eſt credibile, talem conſuetudinem non eſſe compertam Epiſcopis, vel eorum Vicarijs, ergo cùm ſit certum, quòd facile poſſent abrogare, ſi vellent, non abrogando cenſentur approbare juxta doctrinam *cap. ſit rector. diſt.* 43.

Quòd ſi obſtetrix ſit hæretica, ut ſolent eſſe in noſtra vicina Turgoia, tum foret nova cauſa, & legitima rebaptizandi, propter illa, quæ de baptiſmo ab hæreticis collato, & repetendo dicam Caſu XIII. *n.* 393.

173 Et univerſim, quidquid Sotus *a.* 9. refragetur, generaliter excuſo Dominos parochos hujuſce diœceſis, jam

à lon-

à longo tempore ſolitos rebaptizare ſub conditione omnes planè, qui fuêrunt domi luſtrati à mulieribus, adeóque excuſo etiam illum, de quo ſequens

Caſus.

174 *NObilis matrona conſpicuæ virtutis, & prudentiæ, cùm ex charitate Chriſtiana adeſſet puerperæ, tinxit more Chriſtiano prolem ejus periclitantem, ac parocho fideliter reddidit rationem ſui miniſterij, in quo etſi non deprehenderit errorem, attamen ſub conditione illam ipſam prolem denuo tinxit ſub conditione, an licitè?*

Reſp. Licitè; tum quia paulò pòſt dicam, baptiſmum ab alijs, quàm ab obſtetricibus collatum debere faciliùs repeti, quàm collatum ab obſtetricibus, tum quia illi patrocinabatur conſuetudo latiſsimè vigens in hôc latiſsimo Epiſcopatu, ſicuti ex

multis fide dignisſimis viris comperi, adeò ut in nonnullis ruralibus capitulis hujus ipſius diœceſis fuerit reſolutum, omnes omnino infantes, quos obſtetrices abluiſſent, eſſe, ſub conditione rebaptizandos, eò quòd in illis diſtrictibus fuiſſent deprehenſi plures ſubſtantiales errores ab obſtetricibus commisſi partim ex imperitia, partim ex perturbatione, partim etiam ex malitia, ut mihi ſtudioſè ſciſcitanti teſtati ſunt, qui id temporis erant membra illorum capitulorum. Ut proinde multi parochi non ampliùs examinent, fuerintne domi omnia rite peracta; & in hâc urbe Conſtantia viget etiam mos rebaptizandi omnes ſub conditione.

175 Eſt autem probè notandum, erraturum liberaliter, ne dicam, turpiter illum, qui exiſtimaret, vi conſuetudinis præcisè ſpectatæ acquiri aliquid juris circa rebaptizationem, etenim permisſio, prohibitio, jusſio reite

reiterandi baptiſmi tota prorſus pendet à jure divino, ſeu inſtitutione Chriſti, ſive loquamur de abſoluto, ſive de hypothetico baptiſmo. Atqui nulla conſuetudo valet quidquam immutare circa jus divinum. *arg. cap. final. de conſuetud.* omneſque Theologi. Ergo conſuetudo plus non facit hîc, quam quòd ſit quaſi teſtis tot ſubſtantialium defectuum partim certò, partim probabiliſsimè admiſſorum ab obſtetricibus, ut prudenter poſsit dubitari de omnibus (ubi viget conſuetudo rebaptizandi omnes) vel de pleriſque (ubi plerique ſolent rebaptizari) vel paucíſsimis (ubi non ſine ſingulari cauſa permittitur rebaptizatio) baptiſmis, quos eæ adminiſtrarunt; igitur non ſunt æqualium virium hæ duæ conſequentiæ: *Conſuetudo diœceſana habet, ut quando domi baptizantur parvuli, ſemper omittantur omnes cæremoniæ, ergo habeo verum jus omittendi illas domi: Conſuetudo diœceſana fert,*

fert, ut rebaptizentur omnes baptizati domi ab obſtetricibus, ergo habeo verum jus rebaptizandi omnes. Ideo autem non ſunt æqualium virium hæ duæ argumentationes, quia cæremoniarum uſus eſt ſolo humano jure introductus, cui poteſt propriè derogare conſuetudo, at prohibitio rebaptizandi fluit ex jure divino, contra quod inanis eſt conſuetudo, & nullius debet eſſe momenti, text. *c. ad noſtram. de conſ.*

176 Unde etiam in ijs locis, in quibus viget uſus rebaptizandi omnes omnino domi baptizatos, ſacrilegium admitteret ſacerdos rebaptizando illum, de cujus baptiſmi validitate nullum haberet prudens dubium, ſpectatis omnibus principijs intrinſecis, & extrinſecis.

177 Reſp. III. Abſtrahendo à ſtatutis particularibus, locorúmque conſuetudinibus non quidem omnes omnino, attamen plerique ab obſtetricibus, alijs ve mulieribus, aut viris lai-

cis

cis baptizati debent ſub conditione rebaptizari. Probo hôc unico argumento: Omes illi & ſoli ſunt rebaptizandi, de quibus prudenter dubitari poteſt, utrùm ſint ritè baptizati. Atqui non quidem de omnibus, attamen de pleriſque baptizatis à laicis alterutrius ſexûs, id poteſt prudenter dubitari; ergo. Majorem probabo & declarabo accuratè Caſu XIII. Minoris propoſitionis prima pars inde ſuadetur, & perſuadetur, quòd quandoque reperire ſit aliquos laicos utriúſque ſexûs tam gnaros omnium neceſſariorum ad eſſentiam hujus ſacramenti, tam cautos & circumſpectos, ac ſibi præſentes, in ſuis actionibus omnibus gravioris momenti, tam memores ſuorum dictorum, factorum, tam denique perſpectæ fidei, ac probitatis, ut qui eos novit, non poſsit ſine temeritate dubitare, utrùm ſit credendum ipſis aſſeverantibus, ſe hâc materiâ, hâc formâ, hâc formæ & materiæ applicatio-

catione,& cum hâc intentione, fuiſſe uſos; atqui illi non ſunt rebaptizandi, de quibus ſine temeritate non poteſt dubitari, utrùm rectè, ritéque baptizati ſint, ut oſtendemus Caſu XIII.

178 Prædictæ Minoris propoſitionis altera pars mihi probatur, ob fundamentum contrarium priori parti; ſiquidem prudenter, ſeu ſine temeritate dubitari poteſt, an illi ſint ritè baptizati, de quorum baptizatoribus prudenter dubitari, & timeri poteſt, an ſint prædíti illis qualitatibus quas ſuprà enumeravimus; poteſt autem de plerisque laicis utriûsque ſexûs dubitari, aut timeri, ac nominatim de obſtetricibus; tum quia compertum eſt, multas illarum fuiſſe veneficas, permultas ex imperitia erràſſe in forma, cùm tamen putarentur optimè illam callere; nam multæ reperiuntur baptizâſſe his ſolis verbis: *In nomine Patris, & Filij, & Spiritûs ſancti.* Marchantius

tius *cit cap. n.* 5. Non nulla multis annis functa officio obſtetricis, quoties baptizabat, toties ad ſingulas è tribus affuſionibus totam formulam proferebat, teſte eôdem Marchantio, & addente, aliam ſingulos infantes baptizâſſe quinquies, ut tantò certior eſſet de baptiſmo.

Harum prima invalidè baptizabat juxta opinionem Comitoli Caſu II. *n.* 98. relatam; altera validè, ſed ita inſulsè, ut vel hinc pateat, quàm abſonis erroribus obnoxiæ ſint mulieres. Stolidam ſimplicitatem permultarum probat ſatis hic

Caſus repetitus.

Cùm quidam Theologus eximiam concionem habuiſſet, vetula eum accedens, ejúsque manus exoſculata dixit: Benedicta ſit dies, in qua vos baptizavi in nomine ſanctæ Trinitatis, ſanctæ Mariæ Virginis, & omnium Angelorum. 179

Ita de quodam noſtræ Societatis ſacer-

ſacerdote teſtatur Quintanadvennas *ſingul. tr. 1. ſing. 5.* ſicuti conſimile exemplum retuli ex *S. Vincentio Caſu 2. n.* 100. Alios inconditos errores in forma, aut materia baptiſmi diſces partim ex ſuperioribus, partim ex ſeqq.

180 Huic imperitiæ accedit terror, ac trepidatio; cùm enim nec ſoleant, nec debeant à laicis baptizari parvuli, niſi imminente periculo mortis, illud autem periculum verſans ob oculos lamenta quoque matris verberantia aures, labor & vigilia, quibus crebrò defatigantur obſtetrices, vinum, quo volunt quandoque ſibi facere animos, & alia ejuſmodi efficiunt, ut facilè turbentur, & illam unciam judicij, ſeu prudentiæ, quâ plebeiæ mulieres pollent, propè amittant.

Unde duo, aut tres curatores animarum à me circa hoc argumentum interrogati dixerunt, obſtetrices à ſe examinatas, quomodo bapti-

zarint,

zârint, communiter reſpondiſſe, ſe quidem exiſtimare, quòd omnia peregerint probè, timere tamen, ne propter trepidationem, ſollicitudinem &c. omiſerint aliquod verbum ſubſtantiale.

Adde, quòd nimis pronum ſit, errare circa illam ſimultatem, ſeu conjunctionem materiæ & formæ, quam à magnis Theologis exigi dixi *Caſu II. n.* 80. 181

Hæ ſanè rationes efficiunt, ut quod de baptiſmo obſtetricum pronunciavi, aſſeram cum Quintanadvenna *cit. ſingul.* 5. de baptiſmo plerorúmque aliorum & aliarum è laicis, idque etiam idcirco potiore jure, quòd & non habeant tantam periciam practicam, quantam obſtetrices, & cognatio, vel affinitas cum matre faciat nonnullas triſtiores.

Sed inquies: *Interrogata obſtetrix dicit parocho, ſe hanc aut illam rationem tenuiſſe, nec hic videt in ea ullum defectum, an non hôc ipſo tutò credet?* 182

Reſp.

Reſp. Non mox tutò, quia fieri poteſt, ut ipſa putet, ſe tenuiſſe rationem, quam non tenuit. Et quid ſi, ut ſunt verecundæ ſimul & ſuperbæ mulieres, nolit fateri erratum? Illud certum, quod Laymanus hîc *cap. 5. n. 3.* tradit. Mihi videtur rebaptizandum eſſe infantem, *quando obſtetrix variat in relatione ſui baptiſmi.*

183 Reſp. tamen IV. Quando obſtetrix eſt integræ famæ, animoſior, & circumſpectior, quàm vulgus mulierum, verſata jam in pluribus periculis ejuſmodi, & probata ſemper omnia egiſſe rectè, tum ne quidem ſub conditione rebaptizanda eſt proles, quam hæc aſſeverat eſſe à ſe legitimè baptizatam. Ita ferè Quintanaduennas *loc. cit.* Ratio eſt, quia in his circumſtantijs non poteſt eſſe prudens dubium de vero baptiſmo.

184 Quare probo praxin cujuſdam Domini parochi non longè hinc diſsiti, qui, ut ipſe mihi ſcripſit, inquirit

quirit diligenter, utrùm, quando obſtetrix (jam longo uſu perita & probata) baptizavit, fuerit ſobria, ſibi præſens, non diſtracta, non anxia, unde, & quam aquam hauſerit, quam partem corporis & quâ verborum formulâ abluerit. Si in his punctis non dehrehendat quidquam defectûs, omittit rebaptizationem, non omittit, ſi reperiat.

Quòd ſi teſtem ſuorum verbo- 185
rum habeat obſtetrix unam alterámve mulierem honeſtam, & prudentem, tum multò magis tollitur omne dubium, ut ex communi DD. tradam Caſu XXIII. *reg. 6. n.* 369. Unde apparet, quid reſpondendum fuerit ad ſequentem quæſtionem, ſcriptam mihi à viro gravi, harúmque rerum eximiè perito, propoſitámque his verbis:

Quæritur, ſi obſtetrix propter peri- 186
culum baptizavit infantem, & nullâ ratione dubitat, quin verè baptizârit, imò etiam de rectè baptizato infante

fante una, vel altera honeſta matrona atteſtatur ipſi, ſed nihilominus parentibus ut ſatisfiat, & ut certiores, ac ſecuriores de hôc eſſe poſſint, petunt ſaltem ſub conditione rebaptizari infantem, utrùm hoc ordinariè ſit faciendum? Ponit autem ille Theologiæ Doctor idcirco, ut reor, voculam: *ordinariè*, quia in illo loco, quo degit, rebaptizantur ex conſuetudine omnes baptizati ab obſtetricibus.

Reſpondendum quippe ſentio, nequaquam eſſe tales rebaptizandos, ſaltem ſi illa obſtetrix ſit bonæ, & integræ famæ, nam atteſtatio unius, duarúmve matronarum honeſtarum, oculatarum, & rei bene intelligentium parit hâc in re certitudinem moralem, ut dicam *cit. reg. 6.* Nec oportet hâc in re ullam habere rationem parentum, quandoquidem ne quidem ob metum mortis intentatæ licet rebaptizare, quem moraliter certum eſt, rite eſſe baptiza-

tum.

Digitized by Google

tum. Suarez *hic diſp.* 31. *ſect.* 6. Nec etiam movet argumentum majoris ſecuritatis, cùm ſcriptum ſit: Eum, qui certus eſt, certiorari ulterius non oportet. *reg.* 13. *n.* 6.

Nec etiam video, cur poſitis his circumſtantijs, poſsit extraordinariè repeti baptiſmus.

At obijcies contra nonnulla ex 187
hactenus reſponſis: Omnes illi ſunt admovendi alteri lavacro, quorum baptismus eſt dubius rationabiliter, ut probabimus Caſu XIII. ex omnium ſententia; atqui omnis baptismus ab obſtetricibus collatus eſt rationabiliter dubius, ſeu rationabiliter revocatur in dubium. Nam illud baptisma rationabiliter revocatur in dubium, de cujus validitate rationabiliter dubitari cenſent viri ſapientes, & docti; atqui tales viri id ſentiunt de quovis baptiſmo collato ab obſtetricibus; fuêre enim utique viri prudentiſsimi Sylvius, itemq; Epiſcopi Mechlinienſis, & Iprenſis, eorúm-

que conſiliarij Eccleſiaſtici, qui omnes unà cum Molano, ut vidimus ſuperiùs, habuerunt talem baptiſmum pro dubio, ſicuti & tot millia ſacerdotum in diœceſibus Conſtantienſi, Auguſtana, Paſſavienſi.

Reſp. in primis, non videri habuiſſe pro dubio illum, de quo agit quæſtio paulo antè mota, mihique propoſita ab illo viro Clariſsimo. Deinde illi viri prudentes è Belgio, ſicuti de hæreticis ſuorum locorum, ſeu ſuæ viciniæ loquebantur, quando cenſebant rebaptizandos omnes ab hæreticis baptizatos, ut videbimus Caſu XIII. Ita etiam intelligendi ſunt de ſolis obſtetricibus Belgicis, in quibus poſſunt aliæ eſſe circumſtantiæ, quàm in alijs aliorum locorum. Plura circa vim hujus argumentationis intelliges *cit. Caſu* 13. *n.* 376.

188 Quæres IV. *An quando obſtetrix malè baptizavit, teneatur cum periculo vitæ aperire ſuum errorem?*

Reſponſio ad hanc quæſtionem dabitur Caſu VI.

Quæ-

Quæres V. *Quid cenſendum de baptiſmo, quem proponit ſequens*

Caſus.

Obſtetrix examinata à ſuo parocho fatetur, ſe pro partu facilitando ſolere piè proferre hæc verba: Et verbum caro factum eſt, & habitavit in nobis, *expertamque profuiſſe hanc piam pronunciationem*; An is prohibebit, ne uſurpet impoſterum? 189

Reſp. Non prohibuit Marchantius, ut teſtatur de ſe ipſo *cit. tr. 2. cap. 4. n. 3.* eò quòd nihil mali reperiret in hac re, haberetque rationem adhibendi fidem verbis illius obſtetricis, ac pia invocatio Verbi incarnati multùm haud dubiè hîc ſingulariter proſit. At quid idem Marchantius dixiſſet ad hunc ſimilis objecti

Digitized by Google

Caſum.

190 *ALia obſtetrix petit à ſuo parocho chriſma baptiſmale, ut illo ungens puerperam, reddat parturitionem expeditiorem; negat parochus, etſi atteſtanti, eſſe id conſilij ſibi ſuggeſtum, à quibusdam, quorum Ordinem nominat, Religioſis aſſerentibus profuiſſe ſæpius. An rectè negat parochus?*

Reſp. Puto etiam Marchantium fuiſſe negaturum, ſi qua obſtetrix petijſſet ab ipſo, eò quòd in concil. Moguntino ſub Carolo M. *cap.* 37. ſic ſtatuatur: *Presbyteri ſub ſigillo cuſtodiant chriſma, & nulli ſub prætextu medicinæ vel maleficij donare inde præſumant; quòd ſi fecerint, honore priventur.* Accedit judicium illius Domini parochi Theologiæ Doctoris, qui ipſe mihi de ſe hoc narravit, ac etiam ſcripto tradidit. Id ipſum puto eſſe judicium commune; certè noſter Quintanaduen-

nas

nas *ſingul. tr. 2. ſing. 9. n.* 4. aſſerit, eſſe contra Eccleſiæ conſuetudinem chriſmate Confirmationis (idem eſto judicium de chriſmate baptiſmali) uti ad ejuſmodi actiones. Et quis probet profanum illum tactum, tractationémque rei ſacræ?

Quanquam idem Quintanad. non 191
niſi venialis noxæ damnat hanc praxin. Eſt autem diſcrimen hujus, & ſuperioris obſtetricis, quòd juxta commune judicium hominum (quod ſingulariter conſiderandum eſt, quando agitur de irreverentia rerum ſacrarum, ut alibi oſtendo) verbis ſacris non tam facilè irrogetur irreverentia, quando adhibentur ad res, ad quas non ſunt inſtituta à Deo, quàm quando rebus ſacris, quando eæ ſimiliter uſurpantur ad res, ad quas non ſunt deſtinatæ, idque idcircò, quòd verba non habeant tam determinatum uſum, quàm res ipſæ ſacræ.

Cæterùm hi & ſimiles caſus de-

Digitized by Google

monſtrant, eſſe magnopere invigilandum parochis, ne obſtetrices utantur, varijs ſuperſtitionibus circa puerperas infantes, patrinos, ut quando tempore baptiſmi collocant ſe inter patrinum, & matrinam, ne hi contrahant cognationem ſpiritualem; Marchantius *cit. cap.* 4. aut quando infanti albulam (obſequiale Conſtantienſe *fol.* 75. vocat das Weſterhembdlein) auferunt, aut abluunt, quod Galli vocant deſaubler) dantes infanti in manus ovum, ſalem, panem &c. inde neſcio quid ominantes. Marchantius *ibid.* Aut quando puerperam nolunt in templum inducere diebus Lunæ, Mercurij, Veneris, perinde ac ſi hi dies forent nefaſti.

Hanc materiam de baptiſmo obſtetricum claudo reſolutione hujus

Caſûs.

193 V*Idi inter quendam civem, & ſuum plebanum hanc conteſtatam litem,*

litem, qui, quamvis conſtantiſſimum eſſet, filium ſuum baptizatum, nihilominus expoſtulabat, ut iterum in Eccleſia baptizaretur, quia ſic erat conſuetum; quare renuentem ſacerdotem coram epiſcopo in judicium evocavit, parúmque abſuit, ut cauſam vinceret.

Sic loquitur Dominicus Sotus *in 4. diſt. 3. art. 9. SS. Quartum argumentum.* qui quamvis non dubitet, debuiſſe ab epiſcopo abſolvi, ut factum eſt, plebanum; & debuerit utique abſolvi, ſi conſtantiſsimum, ut verbo Soti utar, fuiſſet, illum fuiſſe ritè baptizatum; quia tamen hoc fortè non poterat ullis teſtimoniis planè idoneis probari, idcircò poterat adigi parochus non certiſsimus, ut non negaret illi civi, quod omnibus alijs permittebat conſuetudo, fundata utique in experientia multiplici baptiſmi malè adminiſtrati ab obſtetricibus. 194

Caſum alterum comprehendit re- 195

 ſolu-

ſolutio mirabilis quæſtionis, propoſitæ mihi non ita pridem, an ſcilicet vir teneatur ſub mortali fungi obſtetricis officio tunc, quando nequit aliter ſalvari mater, & fœtus. Rationem quærendi dedit ſacerdos hujus diœceſeos, defunctus ante plures annos, qui perſæpe coram multis narravit, & inter cæteros ſacerdoti alteri, ex cujus non bilingui ore habeo, ſe ruri iter agentem fuiſſe à puerpera jacente non procul à ſemita conſpectum, ac lamentabili voce rogatum, ut ſibi actutum ferret opem, cùm accurriſſet, dixiſſe illam. Mi Domine, ſæviſsimi dolores partûs me obruêrunt; hîc ex improviſo, niſi mihi obſtetriceris, peribo ego, prolésque in utero meo, te igitur per Deum rogo, & per extremum judicium, ut extremam neceſsitatem præſertim prolis præponas meo, tuóque pudori. Paruit ille precibus, atque utrúmque ſervavit invitus in vita; *An licitè? An neceſſariò paritum? Et quid ſi ejus*

ſi ejuſmodi eventus repeteretur, repetendúmne foret hoc heteroclitum exemplum charitatis?

Reſpondi, factum illud neceſſariò imitandum, ſi ferat occaſio. Primò ratione prolis alioquin perituræ animo, & corpuſculo; probabimus quippe Caſu VI. vitam ipſam quoque eſſe diſcrimini exponendam pro illa. Secundò ratione matris; etenim pro conſervatione vitæ alienæ ſubeundam eſſe ejuſmodi moleſtiam, animo caſto etiam conſideranti illud Apoſtoli: *Omnia munda mundis*, graviſsimam haud difficulter conficies ex ijs, quæ commentatores S. Thom. 2. 2. *q.* 26. *art.* 4. *&* 5. ediſſerunt de obligatione ſuccurrendi proximo verſanti in extrema neceſsitate corporali. Suppono autem, ſacerdotem illum prudenter crediſiſſe, imminere tale periculum. Vide doctrinam adferendam *n.* 237. 196

Quòd ſi quæras ulteriùs de obſtetricibus, utrùm quando una illarum

veneficijs addicta baptizavit infantem, ſit neceſſariò rebaptizandus, dicam me reſponſurum Caſu XX.

Baptizantis intentio.

Caſus VI.

Lamentabilis.

197 *FRanciſca vetula morti proxima confeſſario ſuo propalavit, ſe, dum per viginti annos officium obſtetricis exerceret in quodam hujus Hiſpalenſis Archiepiſcopatûs oppido, circa nullum infantem ex pluribus, quos ob neceſſitatis cauſam baptizaverat, baptizandi intentionem habuiſſe, imò baptiſmo oppoſitam ſemper conſervâſſe; inter oppidi illius incolas divulgata eſt hæc obſtetricis jam emortuæ confeſſio; ad hoc enim confeſſarius illam aſtrinxit, ipſique licentiam propalandi ipſa dedit, rebaptizatique ſunt illi, qui aut ex memoria parentum, aut cognatorum, nec non ex baptiſmi*

libris

libris domi baptizati ab hâc obſtetrice reperti ſunt. Ex quibus ego aliquos baptizari feci, & hodie plures extant aliqui ſacerdotes, conjugati aut Religioſi, qui ſicut baptiſmi iterationem procurârunt, debuerunt iterum ordines recipere, inire matrimonia, & profeſsionem facere.

Hactennus narratio noſtri Patris 198
Antonij de Quintanaduennas *ſingul. tr.* 1. *ſing.* 4. quæ & auget rationabile dubium de valore baptiſmi collati ab obſtetricibus, de quo in Caſu præcedente, & ſubminiſtrat occaſionem decidendi complures graviſsimas quæſtiones. I. An & qualis intentio baptizantis neceſſaria ſit ad baptiſmum. II. An, quando deficit intentio, Deus ſuppleat defectum illius. III. An, qui malè baptizauit, teneatur cum periculo mortis manifeſtare ſuum errorem. IV. An, & quomodo reiterandi ſint Ordines ſacri, Profeſsio, matrimonia malè baptizatorum. V. Quid agendum ratione il-

lorum, quos malè baptizati audiêre confitentes. Tres priores quæſtiones expediemus hôc loco; duas poſteriores Caſu XIV. & XV.

199 Quæres igitur I. *An & qualis intentio baptizantis requiratur ad valorem baptiſmi?*

Reſp. I. Certum eſt, exigi in eo intentionem faciendi id, quod facit Eccleſia; id quippe definitur à concilio Florentino verbis, quæ deſcripſi Caſu *I. n.* 4. Per intentionem faciendi id, quod facit Eccleſia, non intelligitur duntaxat propoſitum adhibendi materiam, & formam uſitatam ab Eccleſia; nam hæc non ſufficit. Vaſquez hîc *diſp.* 138. *cap.* 3. cum communi recentiorum, teſtans contrariam, quam docuit Catharinus, adverſari concilio *Trident. ſeſſ.* 7. *Can.* 11. *de ſacram.* loquenti ut Florentinum. Sed nec etiam per illam locutionem intelligitur expreſſum, & formale propoſitum, ac voluntas impertiendi effectum ſacramenti, nec enim

enim vel ſacer codex, vel ullum decretum Eccleſiæ, ulláve conſuetudo id poſtulat; ergo illâ locutione deſignatur intentio, quâ *miniſter baptiſmi intendat tum abluere cum debita formula, tum abluendo, verbáque proferendo conficere ſacramentum, adeóque facere id, quod Chriſtus præcepit, & Eccleſia obſervat, non modò materialiter, ſed etiam aliquo modo formaliter, ſeu ſub eâdem ratione.* Sic loquitur Tannerus *diſp. 3. de ſacram. in Genere. q. 4. dub. 2. n. 19.* proindéque intentio conficiendi ſacramentum eſt voluntas, quâ quis vult facere, ſicut Chriſtus inſtituit, tunc autem hoc vult, quando vult facere, quod facit Eccleſia, utendo verbis & rebus, ut talis Eccleſia, aut talis natio & gens utitur, ubi legitimus eſt uſus, & ſufficiens ad valorem. Ita poſt Suarez *hic diſp. 13. ſect. 2. ad fin.* & Vaſquez *hîc diſp. 138. cap. 3. n. 31. 32. 33.* tradit, refutato operosè Lugone, Dicaſtillo *tr. 1. de ſacram. diſp.*
 3. n. 77.
Digitized by Google

3.*n.* 77. Adeóque cenſeris velle baptizare, ut baptizat Eccleſia, ſi velis baptizare eo ritu religioſo, quo vidiſti utentem ſacerdotem, dum baptizabat.

200 Ex quo inferes, non valere baptismum joco peractum, ſi videlicet quis non feriò intendat facere, quod facit Eccleſia, ſed ſolùm ſimulat, ſe hoc intendere, ſuâque ſimulatione jocum, ac riſum movere velit; valere autem, ſi intendas quidem facere, quod facit Eccleſia, tuum autem factum dirigas ad jocum aut vanam gloriam captandam, adeóque jocum, qui refertur ad ſacramentum obeſſe valori, non autem jocum, qui refertur ad finem ſacramenti præfixum à miniſtro. Et hôc poſteriori modo fuiſſe à S. Athanaſio baptizatos pueros, non autem illo priori oſtendit Vaſquez *cit. diſp.* 138.*n.* 56. vide omnino de hoc & S. Geneſij baptiſmo Lugonem *tom. 2. in 3. p. d.* 8. *ſect.* 3.

Reſp.

Reſp. II. Intentio faciendi, quod 208 facit Eccleſia non ſolùm non debet eſſe neceſſariò explicita, ſed nec eſt opus, ut ſit actualis, ſufficit, ut ſit virtualis. S. Th. *q.* 64. *art.* 8. *ad* 3. illam vocans Habitualem, quam nos dicimus Virtualem, & quæ tunc adeſt, quando quis habuit actuale propoſitum baptizandi, ſeu faciendi id, ad quod erat vocatus à dicente, ſtare ante templum aliquos, qui petant baptizari infantem, ſed non ampliùs cogitans de hôc actuali propoſito, vi tamen illius induit in Sacriſtia ſuperpelliceum, cogitatione totus immerſus in concionem habendam ſequenti die Dedicationis, & in ea identidem recurrente immorans uſque ad finem ultimæ cæremoniæ, quâ finitur totus ritus baptiſmalis; nam intentio virtualis eſt, quando quis ex virtute, ſeu vi actualis præhabitæ adhibet formulam, materiámque ſacramenti. Tannerus *d.* 4. *q.* 4. *n.* 27. Licèt verò bonum eſſet, ſi imme-

immediatè ante baptiſmum diceret: *Volo baptizare*, atque adeò ſi haberet baptizandi intentionem *in actu ſignato*, ut vocat Marchantius *de ſacram. tr. 1. c. 5. n. 2.* id tamen nec ullo modo eſt neceſſe, nec etiam conſultum ſcrupuloſis; ſed ſufficit abundè intentio actualis *in actu exercito*, quæ tunc adeſt, dum tibi actualiter es præſens, & animo attendis ad id, quod peragis. Marchantius *loc. cit.* Imo etſi non attendas, nihilominus valebit ſacramentum, modò præceſſerit illa intentio actualis, de qua paulò ſuperiùs dixi, atque ex vi illius adhibeas formam, materiamque debitam humano modo, id eſt compos rationis.

202 Quin, ſi diſtractio ſit involuntaria, carebis omni culpâ; ſi voluntaria, non carebis omni; mortalem qui exprimat non ſcio; quia non reperio, qui tangat hanc difficultatem. Ergo donec auctoritas ſuadeat, perſuadeátque aliud, dico non committi cul-

pam

Digitized by Google

pam niſi gravem venialem, quia ſequor judicium S. Thomæ, Gerſonis & Gabrielis, quorum verba refero in Clypeo Clement. Judic. *n.* 130. ac ſeqq. pronuntiantium, Theologos non debere eſſe faciles in aſſerendo aliquas actiones, aut omiſsiones eſſe peccata mortalia. Idem dic de pronunciante formam abſolutionis. Qui tamen expertus eſſet, ſe ob diſtractiones commiſiſſe gravem errorem, teneretur ſub lethali culpa cavere diſtractionem.

Reſp. III. Habitualis intentio dicitur à recentioribus Theologis communiter non ſufficere ad confectionem ſacramenti, quia per hanc intelligunt illam ſolam, quâ is, qui actualem antea non habuit, ex cujus vi ſequatur operatio ſacramentalis, eſt ita habitualiter conſtitutus, ut ſi ei in mentem veniret, paratus eſſet ad ejusmodi actualem intentionem eliciendam. Tannerus *diſp.* 3. *de ſacram. q.* 4. *n.* 26. Ejusmodi autem habi- 203

habitualis intentio poteſt reperiri etiam in ebrio, à quo tamen non poſſe confici ſacramentum ullum, etiamſi ſe inebriaret eâ intentione, ut verba tantò animoſiùs proferret, probavi in Theolog. Juridico-*moral. cap.* 15.

204 Dicaſtillo *tr.* 1. *de ſacram. diſp.* 3. *n.* 82. per habitualem intelligit illam, quam habuiſti quidem, & nondum retractâſti, attamen jam nec in ſe, nec in aliquo effectu aut virtute perſeverat. Lege ſi placet, eundem *à n.* 79. *ad* 130. explicantem, quid ſit intentio actualis, & habitualis, expreſſa & virtualis, directa & indirecta; atque explicantem, utrùm intentioni virtuali ſemper adjungatur ſaltem imperceptibiliter aliqua actualis ſeu etiam an non ipſa virtualis intentio ſit verè actualis, ſed admodùm remiſſa, ideóque digna, ut comparata ad magis vel intenſam vel expreſſam nuncupetur ſolùm virtualis, ut diſſerit *ibid. n.* 108.

Sed

Sed contra dicta ſuperiùs obijcies: 205
Hæreticus Prædicans habet ſæpe expreſſam intentionem non baptizandi ſecundùm ritum Romanæ Eccleſiæ, *quomodo ergo validè baptizat?*

Reſp. Vel ille Prædicans eſt ita conſceleratus, ut nolit baptizare ſecundùm ritum Romanæ Eccleſiæ, ſeu facere id, quod facit Romana Eccleſia, etiamſi ſciret, eam eſſe veram Chriſti Eccleſiam, vel tantùm ideo proteſtatur, ſe nolle ſecundùm ritum, atque intentionem Romanæ Eccleſiæ baptizare, quòd per ignorantiam affectatam, vel non affectatam exiſtimet, Romanam Eccleſiam eſſe Antichriſtianam; Si baptizat ex prima illa ac Sathanica diſpoſitione animi, tum ſanè lavat laterem, dum lavat infantem; ſi ex ſecunda, tunc ex lapide ſuſcitat filium Abrahæ. Quia verò nulla convincens ratio adferri poteſt, ob quam credamus, Prædicantes eſſe ita protritæ conſcientię, idcir-

idcircò illorum baptiſmum non reijcimus univerſim, defectu intentionis, an verò ob alias cauſas inſuper ſit generatim rejiciendus, aperiemus Caſu XIII. *n.* 393. Interim conſuli poterunt Suarez *hîc diſp.* 13. *ſect.* 2. & Tannerus *cit. diſp.* 3. *q.* 4. *n.* 47. *ac ſeqq.* valde diſtinctè loquentes.

206 Reſp. IV. Intentio baptizantis debet eſſe aliquo modo determinata ad perſonam, quia actus agentium non extenduntur ultra intentionem eorum; non tamen vitiatur baptiſmus licèt baptizes puellam, ratus eſſe puellum, aut tingas filium Trebonij ratus eſſe Ulpiani; nec enim præſumendum eſt, quemquam ita eſſe vecordem, ut ſuam intentionem reſtringat ad hoc individuum excludendo omne aliud. Silveſter *verb. baptiſmus.* 4. *q.* 10. poſt S. Th. rectè præmittens ex eôdem S. Thoma, pravitatem intentionis nihil obeſſe valori baptiſmi, quando ſcilicet baptiſmus dirigitur ad malum finem; adeò ut valeat

valeat baptiſmus, quo venefica baptizat infantem, ut det Judæo, aut alteri uſuro ſanguine aut membris baptizati ad ſuperſtitiones vel magias; ſecùs, quando baptizat in nomine, ſeu virtute, & poteſtate cacodæmonis.

Quæres II. *An quando defuit intentio in baptizante, benignitas Dei ſuppleat defectum illum?* 207

Reſp. Etſi negari non poteſt, quin magni viri ita cenſuerint, ut videre eſt apud Gregorium de Valentia, *tom. 4. diſp. 3. q. 5. punct. 3.* Dianam *part. 3. tr. 4. reſol. 17.* Dicaſtillo *tr. 1. de ſacram. diſp. 3. n. 46.* qui illorum nomina edunt, adhærendum tamen eſt contrariæ doctrinæ, utpote non ſolùm communiſsimæ hâc ætate, verùm etiam fundatæ in apertiſsimis verbis Chriſti Domini apud Joann. *cap. 3. Niſi quis renatus fuerit ex aqua, non poteſt introire in regnum Dei.*

Diſſentimus proinde conſequen- 208

ter

ter à magnis & Orthodoxis ingenijs, quæ cenſuêrunt, ſi infans moriatur inchoatâ formâ baptismi, at nondum finitâ, ſavari nihilominus; nam illa ipſa verba Salvatoris juncta Florentini concilij definitione de forma baptismi, refutant hanc nimis piam exiſtimationem.

209 Porro illi auctores non ajunt, in horum alterutro caſu imprimi characterem, ſed conferri ſolum effectum primarium baptismi, id eſt remiſsionem peccati originalis, infuſionémque gratiæ ſanctificantis, extendentes ſuam doctrinam ad caſum, quo quis bonâ intentione confitetur, ſéque à confeſſario abſolutum putat, cùm tamen confeſſarius non abſolverit. Sed hæc & ſimilia ſunt ita improbabilia, ut nullo modo debeant haberi pro veroſimilibus, ne dum pro veris.

210 Quæres III. *An qui invalidè aliquem baptizavit, teneatur etiam cum periculo vitæ reſarcire defectum.*

Hanc

Hanc prô dolor non otioſam quæſtionem, elucidat non modò Caſus noſter de Franciſca obſtetrice, ſed etiam hic

Caſus lugubris.

P*Arochus quidam invalidè admi-* 211
niſtravit pluribus annis baptiſmum; interrogatus ego ſum, an cum gravi temporalium bonorum, famæ & vitæ detrimento teneretur hoc ita propalare, ut baptiſmi omnes iterari poſſent. Reſpondeo nunc affirmativè, ſicut olim reſpondi conſultus.

Ita loquitur, teſtatur, reſolvit 212
Quintanaduennas *ſingul. tr. 1. ſing.* 19. probátque illo fundamento, quo Caſum VII. elucidabimus, quòd ſcilicet charitas imperet, vitam exponi periculo propter neceſsitatem ſpiritualem proximi extremam; atqui omnium iſtorum ſalus verſatur in extremo periculo, ſeu neceſsitas extrema ſpiritualis. horum ſatis apparet. Nam aut ſunt infantes, & tunc eſt clarum

clarum periculum; aut ſunt adulti, atque adeò obnoxij peccatis mortalibus, quorum remiſsionem non accipient niſi per contritionem perfectam; cùm nullum ſacramentum ipſis quidquam profuerit; at verò quanto diſcrimini exponitur is, cui ſalus non niſi per contritionem multis difficillimam ſervari poteſt? Et quid ſi nonnulli ex ita baptizatis aut jam ſint, aut probabiliter futuri ſint ſacerdotes? Quid ſi Epiſcopi? Quanta catena malorum hinc cudetur?

213 Sanè hæc ratio convincit, illum ſacerdotem, fuiſſe obligatum manifeſtare ſuum ſcelus, quia non apparet, quâ aliâ ratione potuerit occurri extremo periculo multorum in confuſo. Haud tamen cenſeo, fuiſſe cum diſcrimine vitæ obligatum ad hanc manifeſtationem reſpectu ſingulorum ex perversè baptizatis à ſe. Nam in primis potuit utique fieri, ut citra ſuæ vitæ periculum procuraret aliquorum baptiſmum animadvertentium

tiumvel non animadvertentium, omnes quippe cenſeri poterant hábere intentionem habitualem recipiendi baptiſmum) ſe rebaptizari.

Deinde potuit fieri, ut ipſe ſciret 214 unum aut plures ex infantibus non verſari in ullo morali periculo moriendi ante annos diſcretionis, nos enim quotidie videmus tales non paucos. Adhæc potuit etiam eſſe de nonnullis utcunque certus, quòd per omnem vitam elicuerint, atque eliciturì eſſent non unum, ſed plures actus contritionis, & dilectionis Dei ſuper omnia. Ergo horum reſpectu non tenebatur vitam prodigere cum tanta ſimul infamia, tótque hominum in ſe odio, ſed reſpectu illorum ſolorum è laicis, quos ob peculiares circumſtantias prudenter ſuſpicabatur perituros æternùm niſi rebaptizentur. Vide infra *n.* 230.

Addit etiam idem ſcriptor, *loc.cit.* 215 *n.* 4. ſuam tam rigidam doctrinam eſſe veram etiam caſu, quo paro-

chus ille inculpabiliter erráſſet in parte ſubſtantiali baptiſmi, eo quòd Leſsius *lib. 2. de juſt. c.7. dub. 7.* Bonacina *diſp.1. de reſtitut. q.2. punct.7,* aliique plures cenſeant, illum teneri ad reſtitutionem, qui ex officio aliquod munus e. g. confeſſarij, conſiliarij &c. obiens eſt per ſuum conſilium inculpabiliter quoque datum, cauſa alicujus damni. Sed neque hæc doctrina eſt vera, neque traditur ab his DD. imò negat illam ibidem expreſsè Leſsius, implicitè Bonacina *ibid. n. 23.* Rectiùs ergo probatur illa additio generali doctrinâ S. Thomæ ſuprà allatâ, ac potiſsimum ſententiâ S. Joannis *epiſt. 1. cap. 3.* dicentis generatim. *Et nos debemus animas pro fratribus ponere.*

216 Porro tunc ſolùm cenſetur proximus eſſe in extrema neceſsitate ſpirituali, quando verſatur in tanto diſcrimine æternæ damnationis, ut niſi illum juvem, ejus ſalvatio ſit ſaltem ſecundùm moralem æſtimationem

H impoſ-

impoſsibilis. Ægidius Coninck *de act. ſupernatural. diſp.* 25. *n.*87. ex communi, ut fatetur; ergo parochus inculpabilis tenetur cum periculo vitæ ſe prodere ſolùm reſpectu illorum, qui nequibunt elicere actum contritionis.

Quid ſi autem ne quidem reſpectu horum vellet etiam cupabilis miniſter obijcere ſuum caput diſcrimini? 217

Reſp. cum Laymano *lib.* 2. *tr.* 3. *cap.* 3. *n.* 3. qui videtur inter ſcriptores primus moviſſe difficultatem circa eventus ſimiles illi

Caſui facto non ficto.

QVem recitat hiſce verbis: *Obſtetrix quædam pauper mulier confitetur ſacerdoti ſe quadraginta circiter infantes baptizâſſe in nomine Zabuli, quibus poſtea à parocho ſine alio baptiſmate cæremoniæ tantùm adhibitæ fuerint; perſonæ autem illæ non rectè baptizatæ partim jam mortuæ ſunt, partim adhuc vivunt ſed ferme per* 218

varia oppida, aut etiam regiones diſperſæ, ut conſideratis omnibus nullus modus excogitari poſsit, quo illis baptismi defectus ſignificetur, niſi mulier magiſtratui ſe prodat, & extremum ſupplicium ſubire debeat. Quæritur, quid confeſſario hic agendum?

219 Reſpondet autem, eſſe in primis ab illo explicandam obſtetrici gravitatem tot ſcelerum, & abſolvendam ab eo, ſi ſuâ adhortatione excitârit in ipſa firmum propoſitum deſiſtendi à maleficijs, ac faciendi ea, quæ confeſſarius judicârit neceſſaria ejus ſaluti; deinde nominatim inducendam, ſi queat, ad libenter ſubeundam mortem pro ſuâ, aliorúmque ab ipſa deceptorum ſalute. Tertiò verò ſi non ſit ſpes impetrandi ab illa tam heroicam reſignationem, eſſe diſsimulandam obligationem, ſe ſiſtendi judici, quandoquidem hanc obligationem ipſa probabiliter ignorat, ejus autem manifeſtatio paritura ſit plus mali, quàm boni.

Hæc

Hæc tota reſponſio mihi placet, 220
ac tertia etiam idcirco, quòd S. Auguſtinus relatus *cap. ſi quis. de pœnitent. diſt.* 7. rectè pronunciet; *ſi ſcirem tibi non prodeſſe, non te monerem, non te terrerem.*

Huic materiæ de ſperato, aut deſperato fructu ex manifeſtatione veritatis applicari poſſunt, quæ de conjugatis aut ſponſis ignorantibus impedimentum dirimens enucleavi in Theologia Juridico-moral. *c.* 37. *à n.* 55. *ad* 85.

Et quid ſi in caſu Laymani Con- 221
feſſarius diceret tali mulieri: Si per te liceat, accedam judicem, ſeu principem, dicámque, me aliquod ſecretum, ex quo pendeat ſalus multarum animarum, ipſi aperturum, ſi ſanctè promittat impunitatem? Fortè denique ipſa conſentiret in revelationem ſigilli, & ſine dubio teneretur princeps ſtare promiſſis.

Baptizans cum periculo propriæ mortis.

Caſus VII.

Baptiſmi cœleſtis.

722 *GLorioſo Chriſti pugili Phile-*
moni pro Religione inter carni-
fices decertanti objecit Præſes,
ei nihil profuturam tormentorum per-
peſsionem pro Chriſto, quandoquidem
non eſſet baptizatus; tum Philemon
1 *magnâ voce ad turbam exclamans, ro-*
go vos, inquit, ſi quis inter vos præ-
eſt Chriſtianis, & contemnit tormenta
propter pietatem, adſit citò, & me
divino impertiat baptiſmate. Poſt-
quam autem vidit, omnes victos ti-
more, & qui, ut tempus poſtulabat,
nihil poterant facere juveniliter, do-
lore animi cruciatus, & continuò in
vocem erumpens cum validis lachri-
mis Deus meus Chriſte, *inquit,* qui
me benignè aſpiciens à profundo
errore

errore revocâſti, ne ſic me deſpicias divinum baptiſmum minimè aſſecutum, ſed quovis modo oſtende mihi ſacerdotem, & aquam, à quo & in qua ſimiliter ac alij Chriſtiani bapti- 180
zabor. *Cùm hæc dixiſſet, nubes continuò deſuper deſcendens cùm eum ſtantē medium in orbem comprehendiſſet baptizavit. Deinde nubes quidem ſurſum aſcendit; ille autem omnibus videntibus fluento cœleſti baptizatus* vobis, *inquit*, omnibus videre licuit, qui Chriſtiani eſtis, nondum autem vultis manifeſtam eſſe fidem & pietatem, quemadmodum cùm nullus utique ad me auſus eſſet accedere, ipſe veniens apertè Dominus me maximo dono impertijt baptiſmatis. Videte ergo, ut turpi ac illiberali timore liberemini.

His verbis hanc hiſtoriam ex Me- 223
taphraſte deſcribunt Aloyſius Lipomanus, Laurentius quoque Surius *in vita S. Thyrſi & ſociorum ad* 14. *Decembr.* cujus partem jam attigimus

Caſu IV. *n.* 158. Nunc quæruntur duo; primum, *utrùm quis etiam cum periculo mortis teneatur non baptizatum baptizare?* alterum. *utrùm ſingulariter in circumſtantijs expreſſis hâc hiſtoriâ non adſit, ſeu adfuerit talis obligatio?*

224 Ad primam quæſtionem reſpondeo I. Infantes Chriſtianorum non baptizatos tenetur quisque in periculo mortis naturalis conſtitutos regenerare etiam cum periculo propriæ vitæ. Sic docent expreſsè Silveſter *verb. bellum.* 2. *q.* 4. Navarrus *in manual. cap.* 24. *n.* 9. Coninck *de act. ſupernatural. diſp.* 25. *n.* 88. Bonacina *de leg. diſp.* 3. *q.* 4. *punct.* 4. Ferdinandus de Caſtro Palao *tr.* 6. *diſp.* 1. *punct.* 9. *n.* 5. contra Emanuelem Sa, *verbo. charitas. n.* 4. Sotum *de ſecret. memb.* 2. *q.* 2. Arivalum, & Joannem Sanchez *in ſelect. diſp.* 10. *n.* 9. hos ipſos citantem, & referentem ex Arivalo, pleroſque alios ſic ſentire, & quidem probabiliter teſte Lopez.

Verùm

Verùm probatur noſtra reſponſio 125
ratione, quam expreſsi Caſu VI. quòd videlicet quisque teneatur vitam propriam prodigere pro ſalute proximi conſtituti in extrema neceſsitate, ſicuti cum S. Thoma 2. 2. *q.* 26. *a.* 5. *ad* 5. tanquam doctrinam certiſsimam, & ab omnibus Catholicis teſte Palao *n.* 2. admiſſam tradunt ejus commentatores, atque ij, qui ſcribunt de charitate proximi, intérque hos tum illi, quos jam primùm nominavi, tum apud ipſummet Joannem Sanchez, Joannes Major, Lorca, Azor, Valentia, Suarez, Maldonatus, Lopez, Armilla, Zambranus, Toletus, tum quos in decurſu nominabo; qui etiam cum Bonacina *loc. cit.* hanc generalem doctrinam declarant varijs caſibus, quidquid Joannes Sanchez, cujus utique non erat memor Palaus, repugnet, ac planè diſſentiat adferendo novam explicationem S. Thomæ, & addendo (quod ſanè non debuiſſet addere)

à ſuis adverſarijs doceri id, quod ipſi non exequerentur.

226 Sed refutatur vel inde, quòd præco charitatis Dei S. Joannes *epiſt.* 1. *cap.* 3. ſic argumentetur: *In hoc cognovimus charitatem Dei, quoniam ille animam poſuit pro nobis, & nos debemus pro fratribus animas ponere.*

227 Dixi: *Chriſtianorum*; nam de filijs Ethnicorum, ſi parentes ſe opponant, negat expreſsè Navarrus, ratus ne quidem licere eos in Chriſto regenerare invitis parentibus. Sed meritò diſſentit à Navarro idem Coninck poſt Vaſq. hic *diſp.* 155. *c.* 4. *n.* 30. & alij, caſu quo nulla vis aut injuſta turbatio adferatur, vel inferatur parentibus; illorum quippe ſola contradictio non eſt præferenda extremæ neceſsitati, ſicuti de infantulo Judæi nuper in vicina noſtra Suevia juſſu Illmæ, & pijſsimæ cujusdam Dominæ Comitiſſæ ita baptizato, atque in ſinum Abrahæ feliciter transmiſſo reſpondi.

II, Idem

II. Idem dic de adulto ita rudi, 228
ut nequeat ante mortem edoceri rationem eliciendi contritionem; nam hic eſt proprijſsimè in extrema neceſsitate ſecundùm doctrinam allatam *n.* 216.
III. Id ipſum de quovis exiſtente 229
in peccato mortali etiam jam moritu-ro pronunciant Suarez *de fide diſp.* 9. *ſect.* 7. Valentia *tom.* 3. *diſp.* 3. *q.* 4. Silvius apud Dianam *part.* 3. *tr.* 3. *reſ.* 50. eò quòd cuivis tali ſit perdifficile elicere contritionem. Verùm aſſentior Navarro *cit. cap.* 24. *n.* 9. atque Ægidio Coninck *cit. diſp.* 20. *n.* 89. Palao *n.* 6. id ita generatim negantibus; huc enim facit illud pronunciatum Juriſtarum: Indignus eſt alienâ ope, qui ſibi non vult opitulari, cùm poſsit. *l. bona fides. ff. de depoſit.*
Aſſentirer autem prioribus Docto- 230
ribus caſu, quo quis ex nequitia aliquem malè baptizâſſet; utique enim hic talis rigidiùs tenetur ſuum erra-

tum corrigere, quàm qui eſt extra omnem culpam. Suprà *n.* 213. *&* 214. ſicuti & in caſu, quo ſolùm probabiliter putaret talis, ſuum conatum & operam re ipsâ profuturam tali homini; cùm tamen innocens non obligetur pro ſalute alterius exponere vitam periculo certo, niſi certus ſit auxilium ſuum fore profuturum. Palaus *l. c. n.* 1.

231 IV. Singulariter autem tempore peſtis tenentur parochi tam adultis quàm parvulis adminiſtrare hoc ſacramentum. Chapeavile *de mod. adminiſtr. ſacram. temp. peſt. cap.* 2. *q.* 1. teſtans hoc eſſe certum, eò quòd titulo officij & juſtitiæ teneantur procurare ſalutem ſuarum ovium. Id ipſum de parocho tradit Joann. Sanchez *cit. diſp.* 10. *n.* 9. limitans ſuam à nobis ſuprà confutatam doctrinam ad illos, qui non habent obligationem juſtitiæ. Sed contra. Non baptizati nondum ſunt oves parochorum, Suprà Caſu IV. Ergo hęc obligatio

tio juſtitiæ eſt potius erga parochia-
nos parentes horum nondum bapti-
zatorum, quàm erga ipſos nondum
baptizatos.

At inquies: *Quòd ſi pater, mater,* 232
*aut alius in domo infecta peſte velit
parvulo miniſtrare hoc ſacramentum,
an tenebitur nihilominus parochus?*
Reſp. Non, quia non videtur ſe ad
hoc in tali ſtatu obligâſſe. Certè, ſi
parochi, dum inveſtiuntur, interro-
garentur, an velint ſe obligare etiam
in tali circumſtantia, plerique, puto,
negarent.

Rurſum inquies: Nemo quidem 233
eſt, qui hunc puerum baptizet, ſi au-
tem baptizâro, probabiliſsimè con-
traham peſtem, cùm interim ſim ſo-
lus in pago, perquem vulgati ſunt
alij morbi, non ita contagioſi qui-
dem, ſed lethales.

Reſp. Ubi periculum majus in-
tenditur, ibi procul dubio eſt pleniùs
conſulendum, inquit Gregorius Pa-
pa relatus cap. 3. *de elect. in* 6. Ubi

autem ſunt plures laborantes extremâ neceſsitate, ibi utique intenditur majus periculum. Atque ita ſentit Tannerus *tom. 3. diſp. 2. q. 3. n. 62.*

234 *Quid ſi autem tunc reſignarem meum parochiale officium?*

Reſp. Non eſſes paſtor, ſed mercenarius ille, quem Princeps paſtorum reprehendit *Ioann.* 10. Quare nequaquam tenerentur aut Epiſcopus, aut parochiani admittere hanc reſignationem. Valentia *tom. 3. diſp. 3. q. 4. p. 3.* *Sed ſubſtituam æquè commodum?* Reſp. Ergo excuſaberis à peccato, Valentia *ibid.* ac Palaus *tr. 6. diſp. 1. p. 9. n. 15.*

235 *Quid ſi verò eôdem planè tempore vocet ad baptizandum infantem, & abſolvendum hominem è tecto lapſum, quorum alteruter certò morietur ſine ſacramento, ſi poſtponatur alteri?* Reſp. Cura infantem baptizari per laicum, & advola ad lapſum. *Sed nemo eſt, qui videatur rectè baptizaturus?* Ergo infantem præfer viro,

uiaq

quia ubi difficultas occurrit, ſemper accipiendum eſt illud, quod habet minus de periculo, ait Angelicus Doctor 3. *part. q.* 83. *art.* 6. *&* 2.

Quid ſi prætereà dubitem, utrùm ſim vivum adhuc reperturus illum puerum? tenebórne nihilominus me dare in diſcrimen vitæ? 136

Reſp. Non, quia præceptum iſtud charitatis ad id periculum non adſtringit parochum, niſi ſit probabilis ſpes juvandi efficaciter. Palaus *loc. cit. n.* 12. contra Silveſtr. *verb. bellum* 2. *q.* 4. loquentem etiam de non parocho; quòd ſi non ſis ex officio curator animarum, requiritur ad te ita obligandum non ſolùm probabilis, ſed moraliter certa ſpes auxilij efficacis. Palaus *ibid. n.* 1.

Quid ſi denique nequeam baptizare, niſi conijciendo me in certum periculum labendi in aliquod peccatum mortale, ob superventuram tentationem? 137

Reſp. Joann. Sanch. *in ſelectis diſp.* 10. *n.* 9. te non obligans cum periculo

culo vitæ corporalis obligat te cum pari periculo vitæ ſpiritualis, quia ſcilicet etiam in hôc periculo conſtitutus potes, ſi velis, evitare mortem animæ, non potes, ut ſupponimus, mortem corporis etſi velis. Hæc ratiocinatio mihi non diſplicet, licet diſpliceat ſuppoſitum de corporis periculo non adeundo.

238 His de obligatione etiam cum periculo mortis generatim expoſitis.

Quæres II. Speciatim de Chriſtianis, quorum opem Chriſtianam efflagitabat S. Philemon, *an ſcilicet hi peccârint mortaliter non proſiliendo in theatrum, ut, ſi quam habebant aquam, eâ abluerent puriſſimam animam hujus Athletæ?*

Reſp. I. Non peccaverunt mortaliter contra præceptum charitatis, quandoquidem enim erat hic præclarus Confeſſor pauló pôſt ſuo ſanguine ſuper nivem dealbandus, ac proinde non exiſtebat in extrema neceſſitate, non habebat locum illa tam pericu-

periculoſa obligatio. Unde Chapeavi-
le *de mod. adminiſtr. ſacram. temp. peſt.*
cap. 2. q. 7. generatim negat, paſto-
res obligari cum periculo mortis im-
pertiri ſacrum lavacrum liberis ſuorũ
parochianorum, quando Turcarum
vel hæreticorum perſecutio fervet in
ipſos.

Nec obeſt, quòd ita efflictim ro- 239
garentur à Philemone, nuſquam
enim ſcriptum eſt, vitam noſtram
eſſe prodigendam propter obteſtatio-
nes non indigentis noſtro auxilio.

Reſp. II. Videri tamen poſsint
peccâſſe contra legem de profeſsio-
ne fidei, quia S. Martyr eos fuit hor-
tatus, ut ſe emendarent à *turpi timore*;
ergo judicio hujus Martyris fuerunt
rei capitalis ſententiæ fulminatæ à
Salvatore *Lucæ* 9. *Qui me erubuerit,*
hunc filius hominis erubeſcet, cùm
venerit in majeſtate ſua. Aut ſi for-
tè non hoc dixit Martyr, ſed Sanctus
(ut vocant Græci) Simeon Meta-
phraſtes, ei (ut ſæpe ſolet teſte Bel-

larmi-

larmino de ſcript. Eccleſiaſt. ad ann. Chriſti 850. quo vivebat Metaphraſtes) attribuit hæc verba, tum ipſe Metaphraſtes judicavit eos peccâſſe non leviter.

240 Ergo abſtrahendo à judicio ſeu Martyris, ſeu Martyriographi, hiſtorici, inquam, dico breviter: Aut illa diſsimulatio ceſsit in magnam imminutionem honoris divini, aut non ceſsit. Si ceſsit, tunc per ſe loquendo peccârunt graviter diſsimulatores illi; ſi non ceſsit, non peccârunt per ſe loquendo. Ratio utriuſque reſolutionis eſt, *quia confiteri fidem non ſemper nec quolibet loco eſt de neceſsitate ſalutis, ſed in aliquo loco, & tempore, quando ſcilicet per omiſsionem hujus confeſsionis ſubtraheretur honor debitus Deo, aut etiam utilitas proximo impendenda.*

241 Eſt hæc negativa, & affirmativa reſponſio S. Thomæ 2. 2. *q.* 3. *art.* 2. ubi licèt exprimat, nos etiam tunc obligari profiteri fidem, quando id exigit

exigit utilitas impendenda proximo; jam tamen ſuperiùs oſtendi, præceptum charitatis non videri habuiſſe tunc locum; ergo diviſio à me facta in probatione mei dicti ſufficiens eſt.

Utrùm verò illa diſsimulatio re ipsâ ceſſerit in contemptum divini honoris, ſeu imminutionem nec ne, novit Deus. Potuit ſanè fieri, ut illi Chriſtiani cognoverint, fore ut ſi unus, aut plures accurriſſent ad baptizandum Philemonem, fuiſſent ipſi inhibiti, & fruſtra magis in Chriſtianos exacerbati animi Tyranni ac plerorúmque paganorum; potuit vice versâ fieri, ut aliqui ex ijs Chriſtianis ſatis præviderint, fore ut honor Chriſti ſumpturus fuiſſet magna incrementa, magna illius imminutio atque ignominia vitanda, ſi unus aut alter ſpreto tormentorũ metu proſilijſſet ad Martyrem. In primo caſu vel non tenebantur accurrere, vel etiam tenebantur ſe non prodere; in ſe- 242

cundo

cundo debebant ſe prodere, ut diſces ex ijs, quæ in hanc rem diſſerunt Coninck *de act. ſupernatural. diſp.* 15. *dub.* 5. *à n.* 92. atque alij ſcribentes de externa profeſsione fidei, quorum tamē aliqui ſunt rigidiores, quàm Coninck. Vide præterea, quæ diſſero infrà Caſ. XVIII. *n.* 624. & ſeqq.

Baptizans in periculo mortis alienæ.

Caſus VIII.

Imitandus. Mirandus.

243 H*Ermannus Hugo interpres vitæ Caroli Spinolæ, ab Ambroſio Spinola conſcriptæ Italicè, deſcribit verbis, quæ hîc repræſento, rem apprime facientem ad præſentem titulum: Fortè ampla in planitie (Iaponiæ) obambulabat Carolus, cùm eminus turbam hominum unum ad locum concurrentium animaduertit. Qui, quan-*

quantùm ex longinquo notari poterat, rem aliquam in circulo circumſtantium poſitam attentè intuebantur. Vt ergo in animarum piſcatum ſemper illi expeditus pendebat hamus, obuium quempiam interrogat, ecquid in illo hominum ſe prementium cætu novæ rei gereretur. Intellecto, infantulum eſſe alicujus barbari, quem agentem animam plebs admirabunda circumſtabat, ille, ſtrophiolo quàm celerrimè vicinis aquis madefacto accurrit, dimovétque turbam, & perinde atque ſi medicinam aliquam moribundo facere tentâſſet, expreſſam capiti jacentis aquam aſperſit pronunciatâ ſacrorum verborum formulâ. Paucas poſt horas luſtratus infans animam exhalavit. Tantum gaudiorum attulit Patri lucrum illius animæ, alioqui fortê perituræ, ut litteris ad Socios Luſitanos ſcriptis diſertè affirmârit, etiamſi Deus non aliud illi reddidiſſet laborum præmium, quos vel in illum uſque diem exhauſerat, vel deinceps toleraturus erat,

Digitized by Google

exiſtimaturum tamen ſe, plus ſatis recipiſſe mercedis vel unicâ illius animæ ſalute abs ſe tanquam inſtrumento procuratâ.

244 Hactenus Ambroſius Spinola per calamum Hugonis de ſuo propinquo Carolo. Occaſione autem hujus Casûs Imitandi ob factum, Mirandi ob dictum ſeu ſcriptum hujus Herois tradam, quæ circa baptismum conſtitutorum in articulo mortis reperi apud claſsicos auctores, non ſine aliquo auctario de meo.

245 Quæres igitur. I. *Quid hic intelligatur per periculum mortis?*

Reſp. Licèt periculum mortis ab articulo mortis in rigore differat, ſicuti ex Dicaſtillo *diſp.* 10. *de Eucharist. n.* 36. declaravi in Alph. communicant. *Caſu XII. n.* 182. *edition. tertiæ*, ſcriptores tamen loquentes de baptismo conferendo tempore inſtantis mortis utuntur promiſcuè his duobus vocabulis, utar & ego, ac proinde accipiam illa pro ſtatu, quo

mors

mors imminet certò, probabiliter, aut dubiè, proximè, aut remotè.

Quæres ergo II. *An omni generi perſonarum liceat aliquem baptiſmo impertiri in quovis periculo mortis?* 246

Reſp. Non ſolùm id licet in articulo propriè dicto, ſeu proximo periculo, quando videlicet putatur jam jam moriturus quispiam, & nemo heri poteſt magis idoneus miniſter, ſed etiam in quovis periculo, in quo ſit dubium, utrùm ſit ante mortem adfuturus miniſter quispiam magis idoneus. e. g. ſacerdos, vir, non excommunicatus &c. Ratio eſt, quia neque jura, neque DD. reſtringunt illud miniſterium uſque ad ultimum, eúmque certum articulum mortis; alioqui nimis ſæpe contingeret, ut propter ſcrupulos, & cunctationem periret infirmus, propter quem mortuus eſt Chriſtus. 1. *Corinth.* 8.

Adde, quòd privilegium tanti Principis, quantus eſt Chriſtus, quàm ampliſsimè interpretari debeamus. 247

mus. *leg. beneficium ff. de conſtit. princip.* Quare quotieſcunque obſtetrix bonâ fide exiſtimat moriturum, vel verè dubitat, utrùm non ſit exſpiraturus infans ſine baptismo, ſi expectetur donec adducatur ſacerdos, vel diaconus (rariſsimè expectandus eſt aliquis alius, quia rariſsimè poterit præſumi, aliquem ſubdiaconum, aut virum laicum in ſubitanea neceſsitate æquè bene functurum officio ſacerdotis, atque uſu perita obſtetrix) poterit bonâ conſcientiâ abluere infantulum, nec erit, cur poſtea angatur licet puerulus paulò pòſt conſtituatur extra omnem jactum aleæ.

248 Quæres III. *Quænam ſint practicæ doctrinæ, quas parochi eorúmque cooperatores debeant ſæpe animo repetere, ut in extrema neceſsitate baptizandorum memores illarum peragant ſine anxietate, quæ charitas Chriſtiana exigit, vel permittit in eo puncto temporis?*

Reſp. Sunt eæ, quas ſequentibus Aphoriſ-

Aphoriſmis partim explicabo, partim ſolùm indicabo, laturus longè maximum parvæ opellæ pretium ſi intra centum annos fiat, ut lectio repetitióque earum ſit cauſa, occaſióve transmittendi unicam animulam in ſedes empyreas. Ergo hîc in manipulum colligam, quæ huc facientia tradidi hactenus, tradam in ſequentibus Caſibus, & alia ſuperiùs indicata.

Aphoriſmus I. Meminerit paro- 249
chus ſententiam ſuſpenſionis ferri *in can. quicunque. diſt. 4. de conſecr.* in ſacerdotem, cujus cunctatione factum eſt, ut quis absque baptismo mortuus ſit. Hinc conſtitutiones Synodales hujus diœceſis *part. 1. tit. 6. n. 2.* ſic ſtatuunt: *Injungimus parochis, & Curatis omnibus ſeriò, ut ad baptizandum aliquem infantem vocati ſine mora in eccleſia compareant, & officio ſuo paſtorali ſatisfaciant; Quòd ſi eorum culpâ infans aliquis ſine baptismo mortuus fuerit, nos eos quàm ſeveriſſimè puniemus.*

250 Aphor. II. Proinde ſi in pago ſit unicus ſacerdos, qui tempore ſacrificij moneatur, aliquam prolem recens effuſam è viſceribus maternis agere animam, nec eſſe, qui ſciatur noſſe modum baptizandi, depoſitâ caſulâ, & ſervatis reliquis veſtibus, ſi locus ſit vicinus, ſi remotus, exutis, accurrat, etſi jam fortè conſecrârit, peractóque illo tam urgente negotio redeat ad perficiendum ſacrificium, hoc enim faciendum diſces ex ijs, quæ de cauſis interrumpendi ſacrificij tradidi in Alph. ſacrific. *Caſ.* 23. *edit.* 2. itémque ex valde notabili Caſu S. Maurilij, quem referam Caſu XXI. Atque ita reſpondi, quo ad ſubſtantiam viro perdocto ex Ord. S. Benedicti interrogatus per litteras.

151 Aphor. III. Si exiſtens in deplorando ſtatu peccati mortalis vocêris ad periclitantem vitá, excita in via actum contritionis; ad quem te diſponet hæc precatiuncula: *Miſericordiſſime Deus: vides me ad hunc infantem*

fantem omnibus neglectis properare, tantùm idcirco, ut per meum, indigniſſimi, inquam, peccatoris miniſterium transferatur in numerum tuorum filiorum ſempiternorúmque amicorum, da, benigniſſime Deus, da quæſo gratiam, ut ego per verum & perfectum dolorem de peccatis redeam ad beatiſſimum ſtatum tuorum amicorum, è quo per tale & tale peccatum mortale ſtultiſſimè, impiiſſimè excidi.

Aphor. IV. Generatim habeat in memoria probabiles ſententias, quas de valore baptiſmi ratione materiæ, intentionis, atq; miniſtri retuli præcedentibus Caſibus, ut ijs ſine anxietate utatur tunc, quàndo non ſuppeteret modus aptior; adeóque eficiente aquâ naturali & ſincerâ, ſeu non mixtâ alijs rebus adhibeat diſtillatam ê roſis, herbis, fluentem ex arboribus, reſolutam ex ſale; lixivium, juſculum, cerevisiam, glaciem non reſolutam, ac ſudorem, quo ipſe madet ex feſtinatione. Hæc quippe om- 252

nia materijs validis annumerant Theologi nominati *Caſu I. ſect. I.*

253 Item accitus ad parturientem nondum enixam, & de quâ dubitetur, an ſit editura prolem vivam, dicat obſtetrici: Si quâ ratione potes attingere fœtum, inſperge aquam in uterum, pronunciando verba formulæ; vel ut primùm prodierit ſeu pes, ſeu manus aſperge, nec enim abſurdum eſt, eundem infantem, bis, térve intra breviculum tempus mutatis circumſtantijs, quæ valorem concernunt baptizare ſub conditione; ac proinde ſi bis ita baptizatus ab obſtetrice demum præter ſpem prodeat totus vivus, at ſummè debilis, parochus ipſe repetat baptiſmum conditionatum, non enim intelligitur iteratum, quod ambigitur eſſe factum *cap. final. de presbyt. non baptiz.*

254 Adhæc ſi obſtetrix dicat, infantem moriturum intra matrem, poteſt ei ſuadere parochus, ut ipſa conetur extrahere aliquam ejus partem, etiamſi

Digitized by Google

etiamſi fortè mors aliquantùm ſit accceleranda juxta dicta Caſu III. *n.* 126. & dicenda paulò inferiùs. Sicut & *n.* 281. dico eſſe baptizandum, de quo dubitatur, an vivat.

Aphor. V. Quando periculum 255 eſt, ne ipſe parochus baptizando promoveat mortem debiliſsimæ creaturæ utatur ſolâ aſperſione, etſi in ejus diœceſi præſcribatur immerſio; vel utatur placidâ immiſsione permodicæ aquæ, & quidem tepefactæ, ſi non ſit periculum in mora, vel digito intincto in aquam, aut ſpongiâ madefaciat frontem. Sanè hâc ratione non accelerabitur mors.

At quid ſi adverteret parochus ſe 256 *acceleráſſe, an foret irregularis?* Affirmat Chapeavile, modo admiſerit culpam aliquam etiam ſolùm venialem per inadvertentiam, & defectum cautelæ. Ego cum Dominico Soto *in 4. diſt. 3. q. 3.* id nego propter varias rationes, & auctoritates, quas adfero in Theolog. Juridico-moral. *c.* 20. *ſect.* 2.

257 Aphor VI. Interrogatus idem parochus, utrùm in puerpera quam ſuis oculis intuetur, ſit imitandum factum, & conſilium repræſentatum hôc duplici

Caſu.

258 *VIvente florente Franciſco de Victoria quidam medicus ſuaſit, incidendum eſſe ventrem mulieris, ut infans extractus baptiſmum reciperet; & alius medicus capularis ſenex id ipſum ſæpius factitaverat, ſuúmque factum contumaciter defendebat coram P. Paulo Comitolo.*

Reſpondebit cum primo *in ſumm. de ſacram.* & cum ſecundo *in reſp. moral. lib.* 1. *q.* 14. fuiſſe facinus, conſiliúmque peſsimum utriusque medici, eò quòd hoc nihil ſit aliud, quàm occidere innocentem matrem, neque excuſari poſſe hoc facinus, etiamſi mater conſentiat; nam corporis ſui nemo dominus eſt. *text. leg. liber. ff. ad leg. Aquil.* atque ita

Digitized by Google

ita ſentire omnes teſtatur expreſsè idem Comitolus, & Coninck *in 3. part. q. 66. a. 7. n. 75.*

Quam doctrinam extendit idem 259
Comitolus ad caſum, quo prægnans mulier eſt merita extremum ſupplicium, ſed ex ejus dilatione mors imminet proli in utero, negat enim cum Soto *in 4. diſt. 5. q. 7. art. 11.* fas eſſe idcirco aperire ventrem matris, eò quòd illa apertio ſit allatura mortem infanti. Verùm hanc rationem non admittent, qui docent, poſſe accelerari etiam notabiliter per baptiſmũ mortem baptizandi; ideoque ego cum Suarez, Coninck, Diana *part. 2. tr. 15. reſol.* 44. Dicaſtillo *hic tr. 2. diſp. 2. n. 62.* habeo contrarium pro verè probabili, imò Eſcobar *in moral. Theolog. tr. 7. exam. 2. cap. 4.* habet pro abſolutè vero.

Probo quoque id, quod ſingulariter obſervat *ibid.* idem Eſcobar, & 260
quod feliciter non ſemel fuiſſe ab Hiſpanis matronis practicatum teſta-

tur, ut videlicet, quando parturiens agit animam, ejus ori aliquid imponatur, ne videlicet infanti obturetur via reſpirationis, & mox, ut mortua eſt mater, ſecetur, eximatúrque ſoboles. Vide de hôc Manuale Paſtorum. Vide quoque quod refero infrà *n.* 499. & 500.

261 Illud verò ſatis receptum eſt, fas eſſe matri ſumere pharmacum neceſſarium conſervandæ ſuæ vitæ, illaturum tamen mortem proli in utero, ſiquidem morbus ſit talis, ut niſi ſumatur medicina, tam mater quàm proles extinguenda ſit ante partum. Coninck *loc. cit. n.* 72. poſt Leſsium *de juſtit. cap. 9. dubit.* 9. Secus, ſi neglecto pharmaco ſperaretur, fœtum perventurum ad baptiſmum. Sicuti circa hanc ipſam materiam dicunt magni Theologi, ſi fugiens hoſtem non poſsis evadere mortem iniquam niſi per iter anguſtum, in quo protriturus ſis infantem, poſſe te ſalvâ conſciẽtiâ arripere illud iter

iter cum evidenti periculo protritionis, ſi ille infans ſit baptizatus, non autem licere, ſi non ſit baptizatus; ſic enim ab omnibus doceri teſtatur Tannerus *tom. 3. diſp. 4. q. 8. n. 57.*

Sicut & negant communiter Theologi teſte eôdem Coninck *n. 71.* ullo modo imitandum exemplum illius, qui, ut ex Abbate retulimus *Caſu I. n. 51.* puerum jam jam moriturum projecit in flumen, pronunciavitque formulam baptiſmalem; etenim idem Coninck probat, hanc projectionem ſecundùm ſe, ac ſepoſitis accidentalibus circumſtantijs conſideratam directiùs tendere in occiſionem illius pueri, quàm tendant aliæ actiones admiſſæ à magnis Theologis, ut e. g. quando tormento bellico evertitur murus hoſtilis, ſupra quem ſtant aliqui innocentes certò opprimendi ruina. 162

Aphor. VII. Tametſi nonnulli libri Rituales, ſicuti Conſtantienſe Obſequiale *fol. 61.* loquentes de 163

baptiſmo conſtituti in articulo mortis dicant: *Omnibus omiſsis baptiſmum præcedentibus tribus vicibus aquam naturalem fundat ſuper caput infantis, vel aliud membrum notabile, & dicat: Ego te baptizo in nomine &c. hûncque modum baptizandi doceat obſtetrices*, attamen obſervandus non eſt, ſi minimum ſit periculum, ne ante pronunciatam formulam extinguatur infans, ſed ſufficiet unica, eáque modica affuſio, ſicuti ſingulariter reſoluit Chapeavile *de bapt. q.* 18. eſto conſuetudo Leodienſis diœceſis, cui præerat ipſe tanquam Vicarius Generalis, obſervaret illam trinam aſperſionem. Etenim credi non debet, vel conſuetudinem, vel Ritualia extendi ad caſum, in quo eſt minima cauſa timendi illum infeliciſsimum eventum, cùm præſertim trina ſeu aſperſio ſeu affuſio ſit noxia ejusmodi debili creaturæ.

264 Aphor. VIII. Fit ſæpe, ut parochus privatim baptizet infantem cui mors

mors propinqua immineat, ſi deferatur ad templum, non autem immineat tam propinqua, ſi non efferatur domo; caveat igitur in primis parochus ne curet deferri ad Eccleſiam, alioquin incurret irregularitatem, ſi illa delatio cauſaverit mortem; ergo domi referat illum in claſſem beatiſſimam Chriſti fidelium. Caveat deinde, ne in obſervandis vel omittendis cæremonijs diſcedat à more ſuæ Eccleſiæ pro tali eventu, ſicuti declarabo Caſu XVI.

Aphor. IX. Si quis adultum ho- 265
minem Hebræum, Turcam &c. ac ſenſibus captum reperiat, memor ſit canonis *parvuli* 74. *de conſecr. diſt.* 4. ita ſtatuentis: *Ægrotantes, qui loqui nequeunt, baptizentur, ſi pro ijs quispiam reſpondeat.* Adeóque ſi vel unicus vel unica teſtatur, illum, cùm eſſet ſenſibus integris, petijſſe baptiſmum, impertiatur illum ipſi. Impertiatur & filiolo Judæi conſtituto in extremis, quamvis reluctante patre

& matre. Infra Caſu XI. Sed de Judæo vide mirificum Caſum apud Caramuelem in Theol. Fundament. *n.* 1041.

266 Aphor. X. Sacerdos conſpicatus Turcam à Turcis Tranſilvaniam tenentibus, vel Tartarum à Tartaris pro Polonia militantibus duci ad ſuſpendium, habénsque ſpem efficiendi cum ipſo aliquid boni, imitetur hunc

Caſum Japonicum.

267 *BEatus Paulus Michi Societatis Ieſu Religioſus relatus ab Vrbano VIII. in cenſum SS. Martyrum, nec dum ſacerdos cernens in ſua patria Iaponia hominem facinoroſum educi ad locum ſupplicij, penetravit per medios ſatellites ad miſerum hominem, tâmque ferventer, & aptè diſſeruit de fide Chriſtiana, ut hic profeſſus ſe velle Chriſtianum mori, fuerit ab eôdem Paulo diſsimulanter aquâ expreſsâ è ſtrophiolo baptizatus, transiitque in ſedes æthereas.*

Aphor.

Aphor. XI. Sed & contingit non rariſsima occaſio practicandi alterutram è reſolutionibus, quas DD. duo dant circa ſimiles huic 268

Caſui.

IVdæus quidam in carcerem propter ſcelera raptus, ſeque poſtmodum Chriſtianum velle fieri fingens ſuſcepit baptiſmum in carcere, atque ſacram hoſtiam, quam ore impijſsimè retentam exemerat ex ore, digreſſo ſacerdote, projecit in latrinam, nonne ſatius fuiſſet differre baptiſmum ad ipſummet locum, & pedem patibuli? 269

Fuiſſet ſanè judice noſtro Quintanaduenna, qui *ſingul. tr. 1. ſing.* 23. teſtatur, ſe ſemper ita ſuaſiſſe, ſemper ita ſuaſurum, & re ipsâ ſemel id feciſſe cum aliquo Saraceno. Adfert hanc cauſam, tum quòd tales homines in infidelitate, craſſa ignorantia, peccatis enutriti facilè relabantur in unum, aut plura peccata mortalia, quibus expiandis non prodeſt bapriſ- 270

mus antè ſuſceptus; tum quòd baptiſmus omni culpâ & pœnâ liberet, ac proinde ſi ſtatim poſt baptiſmum vita eripiatur tali homini, ſecuriùs citiúsque perveniat ad cæleſtem patriam.

271 At verò Joannes Sanchez *in ſelectis diſp.* 40. contendit multis, magis expedire, ut vel pridie vel ipſo die mortis aliquot tamen horis antè fiant oves Chriſti per lavacrum, ut poſsint carnibus agni immaculati paſci, & roborari ad mortem, augeríque meritum. Id ego etiam judico faciendum, quia puto, eſſe conforme moribus noſtræ Germaniæ; addo etiam cum eôdem Quintanaduenna, ſi fortè contingeret, ut aliquis Judæus, aut Turca abjuraret errores ad pedem patibuli, adhibendas eſſe cæremonias omnes, omnes exorciſmos; & ſi quo caſu ſupplicium differretur ad duas horas, talem muniendum ſacro viatico, imò etiam ſi ſolùm una, ut alibi probavi auctoritate.

Aphor.

Aphor. XII. Parochus ne ſit mul- 272
tùm ſollicitus de patrinis, aut ſexu
baptizandi in articulo mortis; nam
neque patrinos eſſe id temporis ne-
ceſſarios oſtendemus Caſu XVII. &
errorem in ſexu eſſe exigui momenti
intelliges ex Caſu XII.

Aphor. XIII. Caveat, ne idcirco 273
ſit lentior in peragendis ſubſtantiali-
bus, quòd fortè cenſeat, eſſe proba-
bilem opinionem non nullorum gra-
vium Theologorum ex antiquis, &
ipſius adeò S. Thomæ *in 4. d. 3. q. 2.*
a. 2. ad 4. qui exiſtimârunt, modò
miniſter bonâ fide cœperit ſuum mi-
niſterium eſſentiale, ſeu ablutionem,
& pronunciationem formulæ, nihil
obeſſe ſaluti baptizandi, licèt moria-
tur iſte nondum nominatâ ſecundâ,
aut tertiâ perſonâ Trinitatis; nec
enim ſuppetit ſufficiens ratio dicendi
ſuppleri à Deo defectum baptiſmi,
multò minus cogitandi, talem bap-
tiſmum haberi à Deo pro integro,
nam Florentinum Concilium in de-

creto

creto Eugenij verbis relatis *Caſu I.* nimis clarè definivit non confici ſacramentum ſine forma, quam deinde variam pro varijs ſacramentis expreſsit. Vide Sotum *in 4. diſt. 1. q. 5. art. 8.* Henriquez *lib. 2. cap. 11.* Bellarminum *lib. 2. de bapt. cap. 3.* ac Dicaſtillo *cit. diſp. 1, dub. 6, n. 192.* ubi exprimit, talem non eſſe ſacrâ glebâ donandum, ſi tamen nequiret negari ſepultura ſine gravi offenſa murmurationéque parentum, parochus poſſet condeſcendere ipſis nixus auctoritate S. Thomæ aliorúmque, quos citat, ſequitúrque Silveſter *verb. baptiſmus. 2. q. 5.* Vide dicenda *n. 654.* & huc applica.

Baptizans monſtrum.

Caſus IX.

Verè monſtroſus.

274 *IVdææ caſtello nomine Emaus temporibus Theodoſij ſenioris natus eſt puer*

puer perfectus, ab umbilico & ſurſum diviſus, ita ut haberet duo pectora, duo capita, & unum quodq; propriè ſenſus, altero quidem edente, altero dormiente, altero vigilante; quanquam etiam ſimul dormirent, luderent ad alterutrum, & flerent invicem etiam rixando. Vixerunt annis ferè duobus, capite uno extincto alterum vix ſuper vixit diebus quatuor.

Ita ex Sigeberto in Chron. atque Vincentio in *Speculo* teſtatur Majolus *in diebus canicularibus colloquio* 2. non malè conijciens, hoc monſtrum fuiſſe illud ipſum, quod ſuâ memoriâ vixiſſe aſſerit omnì fide digniſſimus Auguſtinus *lib.* 16. *de civit. Dei cap.* 18. nam & ferè omnia exprimit, quæ Sigebertus, & ætate Theodoſij vixiſſe Auguſtinum nôrunt omnes, qui Auguſtinum ab Ambroſio ad baptiſmum, Theodoſium ab eôdem Ambroſio ad pœnitentiam adductum fuiſſe non ignorant.

Quæres *igitur de hôc monſtro homi-* 275

Digitized by Google

nis, quomodo fuerit baptizandum?

Reſp. Quandoquidem tanta diſtinctio multiplicatióque partium principalium, diverſitáſque operationum demonſtrabat, fuiſſe duas animas rationales in eo monſtro, debuêrunt ſingula capita ſeorſim baptizari, adeóque iterari tota forma, ut deduces ex reſponſo ad ſequentem

Caſum etiam monſtroſum.

276 P*Onitur in Francia fuiſſe monſtrum habens duo capita, quorum unum expreſsit nolle de eo, de quo aliud expreßit velle. Vnum enim noluit continere, & ſobriè vivere; & aliud (noluit) laſcivire & epulari, & cùm unum per os ſuum excederet, reliquum clamabat ſe gravari.*

Credemus Scoto *in 4. diſt. 6. q. 2. membr.* 4. utenti verbis, quæ retuli, inferentíque ex his ſolis circumſtantijs, illud monſtrum inſtructum fuiſſe duabus animabus, ac proinde utrumq; caput abluendum fuiſſe geminan-

minando formam baptismalem..

At quid agendum erat primis diebus vrtûs, cùm non appareret illa contrarietas voluntatum, cui innititur reſponſio Scoti? 277

Reſp. Si aliquo ſigno potuit deprehendi vel à medico, vel alio ſagace viro illud monſtrum habuiſſe duplex cor, potuit cenſeri fuiſſe duplex ſuppoſitum ſeu duos homines. Comitolus *lib. 1. reſp. moral. q.* 8. *n.* 2. at verò fuit habendum pro uno homine, ſi non apparuit niſi unum cor. Comitolus *ibid.* Laymannus tamen *lib.* 5. *tr.* 2. *cap.* 6. *in fin.* cenſet meritò, fuiſſe differendum baptiſmum, donec creſcente ætate apparerent majora indicia unitatis, vel pluralitatis; ſi tamen eſſet in mora periculum, debuiſſe unum caput abſolutè, alterum ſub conditione baptizari; quod etiam video placuiſſe Cardinali Toleto *in ſumma lib.* 2. *cap.* 21. mihique magis probatur, cùm non ſit ſine conditione miniſtrandus baptiſmus in

in dubio, eſt autem hic dubium, utrùm ſit duplex homo.

278 Quæres rurſum, an & quomodo tingendum fuerit illud monſtrum, quod exhibet hic

Caſus Tragicus.

Robertus Gallorum Rex propinquam ſibi copulavit uxorem, ex quâ ſuſcepit filium, anſerinum per omnia collum & caput habentem; quos virum & uxorem omnes ferè Galliarum Epiſcopi communi ſimul excommunicavêre ſententiâ.

Teſtis hujus tragici, quia in ultionem parentum, partûs eſt S. Petrus Damiani *libello de mirac.* Opinor autem cum Comitolo *cit. lib.* 1. ubi diſſerit de monſtro ſui temporis habente omnia prorſus humana membra, præter caput, quod erat ferinum tale monſtrum fuiſſe habendum pro vero homine, cùm vir ex muliere non generet beſtiam; & reliqua corporis conſtitutio ſatis indicet, illud corpus fuiſſe

fuiſſe vegetatum corde humano, quod principatum tenet inter partes hominis ſicut adverſus medicos docent Ariſtotelici. Conſentit Bonacina *diſp. 2. de ſacram. q. 2. punct. 6. n. 3.* abſolutè pronuncians, quod naſcitur ex ſemine virili, habendum pro homine.

Quæres verò III. *Vtrùm humanæ* 279
ſpeciei, & capax baptiſmi fuiſſe putandum ſit, quod exhibet ſequens

Caſus Horrificus.

ANno ſalutis 1544. in Belgio (licèt non deſint, qui ſcribant: Cracouiæ) in die circumciſionis S. Pauli natus eſt ex honeſtis, & nobilibus parentibus infans, tetro admodum, & horribili aſpectu, flammeis oculis, & radiantibus, ore, naribusqui bovinis, & vehementer in cornu figuram exſertis, ac prominentibus; dorſo pilis caninis hiſpido ſimiarum faciebus in pectore extantibus, quà mammarum locus, oculis felium ſubtus umbilicum affixis, horren-

horrendis ac minacibus canum capitibus ad utrumque cubitum; figura pedum cygni, cauda ſurſum reflexa, & recurua longitudine ulnæ dimidiæ erat. Hic talis partus in lucem editus dicitur quatuor horas vixiſſe, ac tandem expirâſſe his emiſſis vocibus: Vigilate: Dominus Deus veſter adventat.

Verba Georgij Stengelij *lib. de monſtris. cap. 8. ſſ.* 10. ſum admenſus, fidem eis facientibus Wolfio, Pecero, Minſtero, quos nominat.

280 Ad quæſtionem circa hoc monſtrum propoſitam reſpondeo, non ſuppetere ſufficientes rationes, ob quas pronunciemus fuiſſe hominem, ob quas nobis planè perſuadeamus fuiſſe beſtiam; quandoquidem non videtur poſſe beſtia gigni ex ſemine merè humano; & è diverſo non videtur anima rationalis informare poſſe membra tam diverſorum (in ſpeciem) brutorum. Itaque puto, non fuiſſe baptizandum ſine conditione, ſi priusquam extingueretur, edidit ſignum mortis proximæ.

Et

Et generatim obſeruet parochus, 28
quando minimum dubium occurrit, utrùm fœtus monſtroſus vivat animâ humanâ, nec ne, baptiſmum eſſe impertiendum ipſi ſub conditione; & quidem impertiendum, etiamſi dubium ſit, utrùm vivat, an mortuus ſit; etenim Caſu XIII. oſtendemus, generatim in dubio eſſe dandum baptiſmum, nam & timere debemus, ne *dum ſpeciem quandam cautionis tenemus, damnum regenerandarum incidamus animarum*, inquit *S. Leo epiſt* 37. *cap.* 1. & Trajanus Imperator *in leg. abſentem. ff. de pœnis. Sanctius eſt*, inquit, *impunitum relinqui facinus nocentis, quàm nocentem damnare*; proportionaliter dico, ſanctiùs ſub conditione baptizari decem incapaces baptiſmi, quàm unum capacem negligi. Porro dubium de incapacitate non erit, ſi conſtet eſſe ſatyrum ſeu natum ex muliere & ferâ, quia talis non deſcendit ex Adamo, inquit Bonacina *de ſacram. diſp.* 2. *q.* 2. *punct.* 6 *n.* 3.

282 Quòd ſi non ſit in mora periculum, conſulat parochus prudentiores, & doctiores præſertim medicos, quorum eſt judicare de hâc re potiùs quàm Theologi. Navarrus *lib. 3. conſil. de bapt. conſil.* 3. Legat quoque Laymanum *in cit. cap.* 6. fortè etiam ex hôc Alphabeto plus in hanc rem diſcet, quàm nôrint Alphabetarij, & inter reliqua reſponſionem ad eventum ſimilem huic

Caſui antiquo.

283 *SErvio Fulvio, & Piſone Coſſ. Romæ quer ex ancilla natus eſt quadrupes, quadrimanus, oculis quatuor, auribus totidem, naturâ virili duplex.*

Ita memoriæ prodidit Oroſius *lib* 5. qui ſi interrogatus fuiſſet, an id genus monſtri, ſi quod in hâc ultimâ mundi ætate gigneretur, baptizandum eſſet inſtar unius, aut duorum, ſine hæſitatione reſpondiſſet, nec hominem ſine corde & capite vivere, nec unum cor unum caput duabus

duabus animabus informari poſſe, ac proinde non niſi unum unicum hominẽ fuiſſe in, aut cum tot membris.

De alio monſtro mirabili fiet mentio ſequenti *n.* 303. 284

Sed & Caſu XII. ſolvam dubium de monſtris, in quibus non apparet ſexus. Ne tamen putes, tam multa exempla monſtrorum hîc recenſeri, ſolùm ad chartam implendam, proponam ſubſtantiam & reſolutionem hujus

Casûs recentis.

ANnis abhinc 23. natus eſt in hâc Conſtantienſi diœceſi infans ſine ullo planè capite, at non ſine oculis inſitis hinc inde humeris, ac poſt conſultationem ablutus eſt undâ luſtricâ, an rectè? 285

Reſp. Rectiſsimè, quia reliqua membra corporis ſufficienter oſtendebant, illud monſtrum fuiſſe prædium animâ rationali. Unde etiam Comitolus, ut refert ipſe *lib.* 1. *reſp.*

moral. q. 8. conſultus, an baptizandus eſſet, qui id temporis natus erat ſine capite, reſpondit, baptizandum.

Baptizans invitum.

Caſus X.

Crudeliter pius.

286 K*Immi Iudæum ſecum inter Francofurtum, & Moguntiam navigantem nobilis quidam aggreſſus in flumen præcipitat, brachio ſuſpenſum tenens in aquis, dixitque ei:* Agnoſce Chriſtum pro Deo, aut in profundum te mergo. *Iudæus necem ſibi imminere videns petit baptiſmum, & implorat miſericordiam, dicens; ſe agnoſcere Chriſtum pro Meſſia, interrogat nobilis an ex veritate cordis petat baptiſmum, affirmat ipſe. Accipiens ergo nobilis ille aquam, ejusque capiti ſuperfundens pronunciat formam. Ego te &c. poſtea in profundum impetu eum ſubmergit dicens, ſe animam*

mam mittere Deo, nè fortè ſi prolonget ei vitam, baptiſmi pœniteat, & diabolus eam poſsideat. Vtique hic actus crudeliſsimus fuit, & deteſtandus.

Crudeliſsimus, inquam, fuit 287
hic actus, ut loquitur Marchantius in *reſol. paſtoral. tr. 1. de ſacram. cap. 1.* illum deſcribens verbis à me deſcriptis, aſſerénſque, revera contigiſſe inter illas duas urbes, adeóque in Mœno; ſed fuit etiam ille ipſe actus pius, ſi conſideremus intentionem illius nobilis; hinc meritò à nobis nuncupatur: *Crudeliter pius*, ſeu ſi mavis: *Piè crudelis*. Certè nobilis ille admiſit crimen homicidij, conjecitque illum Hebræum in præſentiſsimum diſcrimen æternæ damnationis, partim ob tentationes cacodæmonis, quibus haud dubiè fuerit impetitus furiosè ſub aquis, partim ob defectum doloris ſupernaturalis de peccatis, ad quem non fuit excitatus ab illo nobili, partim ob rationem mox adferendam.

288 Quæres enim. I. *Vtrùm ille Kimmi fuerit verè baptizatus, nec ne?*

Reſp. Si tantùm fictè ſuſcepit illum baptiſmum, ſeu ſolùm finxit, ſe velle fieri Chriſtianum, tum ſanè non fuit baptizatus; etenim ad validam ſuſceptionem baptiſmatis requiri verum conſenſum non præcisè in externam illam ablutionem, ſed in illam veluti in cæremoniam ſacram oſtendam paulò pòſt. Sin autem verè conſenſit in ſuſceptionem baptiſmi, tanquam in rem ſacram, ſeu eô modo, quo Chriſtiani volunt conſentiri, dubitandum non eſt de valore.

289 Nec obeſt, quòd ex ſolo metu, & quidem extorto per vim injuſtiſsimam conſenſerit in illam ablutionem; dicat autem reg. juris 116. *in ff. Nihil conſenſui tam contrarium eſt, quàm vis & metus, quam comprobare contra bonos mores eſt.* Siquidem regula illa intelligenda eſt de contractibus humanis, pactis, & votis,

tis, quæ inita ex metu iniquo vel reſcindi (ſi velit paſſus metum) permittunt leges, vel etiam fuiſſe nulla à principio, declarant, ſtatuúntve; ſicuti matrimonia, & profeſsionem ejuſmodi reprobant Canones.

At verò ſi loquamur de actibus diſtinctis à pactis, ij neque ex rei natura, neque ex ullius legis diſpoſitione ſunt nulli, quia ſcilicet poſſunt adhuc eſſe ſimpliciter voluntarij, etſi ſecundùm quid ſint involuntarij. S. Thomas 1. 2. *q.* 77. *a.* 6. *&* 7. 290

Quæres II. *generatim, an, & qualis voluntas ſeu intentio requiratur in baptizando?* 291

Reſp. I. In infantibus, & perpetuò amentibus non requiritur ulla propria voluntas, aut intentio, cupiditáſve baptiſmi. Ita omnes Catholici meritò ridentes Lutheranos, qui fingunt, parvulos, dum baptizantur, cognoſcere ſe baptizari, & exercere verum actum fidei. Sed hoc ſomnium refutatur manifeſtis argu-

mentis à Bellarmino, Valentia, Tannero, alijs Theologis hujus ſæculi, & ſuperioris. Pulchrè Innocentius III. *cap. majores. de bapt. & ejus effect.* dicit: *Originale peccatum, quod ſine conſenſu contrahitur, ſine conſenſu per vim remittitur ſacramenti.*

292 Reſp. II. Ijsdem parvulis non eſt neceſſarius conſenſus mortalium, adeoque validè baptizaretur parvulus, licèt in toto orbe eſſet ipſe ſolus cum miniſtro, & patre invito. Tannerus *tom. 4. diſp. 4. q. 2. dub. 2. n. 68.* cum communi DD. contra Navarrum ſuprà *n.* 227.

293 Reſp. III. At verò compotes rationis baptizantur invalidè, ſi careant omni voluntate, intentionéque propriâ baptiſmi. S. Th. *q. 68. art. 7.* atque omnes Scholaſtici adverſus Cajetanum, ut videre eſt in Suarez *hic diſp. 14. ſect. 2.* Vaſquez hic *diſp. 157.* alijsque; tum quia per baptiſmum acquiritur novitas vitæ, eſt autem valde congruum, ut hæc acquiſitio

fiat

fiat per voluntatem illius, qui eam adipiſcitur. S. Th. *loc. cit.* tum quia Matthæi *ult.* dicitur: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris &c.* ubi idcirco præmittitur doctrina fidei, ut homines liberè acceptent baptiſmum, tum denique, quia in *cit. cap. majores* expreſsè dicitur: *Ille verò (adultus) qui nunquam conſentit, ſed penitus contradicit, nec rem nec characterem ſuſcipit ſacramenti.*

Quare reijciendus eſt Cajetanus, dum *in cit. art.* 7. S. Thomæ docuit, ad baptiſmum adulti ſufficere voluntatem neutram, ſeu ut non habeat quis voluntatem contrariam, ſicuti non habet Judæus, qui cùm nihil unquam audierit de baptiſmo, baptizatur dormiens. Reijcienda quoque Gloſſa *in cap. ſolet. de conſecr. diſt.* 4. & in cit. *cap. majores.* dum primo loco tradit, ſufficere intentionem miniſtri, in ſecundo ſufficere, modò is, qui ſuſcipit, exteriùs oſtendat ſe eum 294

velle ſuſcipere, etiamſi animo repugnet.

295 Reſp. IV. Illa voluntas non eſt neceſſariò actualis, ſed ſufficit habitualis, adeóque minor eſt & imperfectior quàm in miniſtro. Ita DD. paſſim. Probatur tum ex eo, quòd nullum habeamus fundamentum requirendi aliam intentionem, tum quia id ſatis clarè docetur, *cit. cap. majores. ſſ. ult.* tum denique, quia miniſter eſt cauſa efficiens, homo baptizandus eſt cauſa materialis recipiens actionem cauſæ efficientis, videmus autem, ad id, ut exiſtat aliquis effectus, ſeu naturalis & phyſicus, ſeu moralis & ſupernaturalis, requiri perfectionem majorem in cauſa efficiente, quàm in recipiente.

Itaque quicunque habuit aliquando propoſitum ſuſcipiendi baptiſmi, ſi in amentia perpetua baptizetur, validè baptizabitur, modò non retractaverit, ſeu revocaverit hoc propoſitum.

At,

Digitized by Google

At, *quid ſi ille, de quo paulò antè,* 296
baptizetur in ſomno? Abſolutè dicit Innocentius *loc. cit.* & communiter Theologi, perfectum iri baptiſmum. Sed hanc doctrinam cenſeo ab his DD. reſtringi ad caſum, quo non conſtat, fuiſſe voluntatem implicitam, vel explicitam recipiendi baptiſmum in ſola vigilia; Siquidem Innocentius illud ſuum reſponſum & totum capitulum claudit his verbis: *Tunc ergo characterem imprimit operatio, cùm obicem voluntatis contrariæ non invenerit obſiſtentem.*

Ergo qui Iudæum vel Turcam præ- 297
parantem ſe ad recipiendum baptiſmum ſolenniter die Paſchatis baptizaret dormientem ſabbato ſancto, nihil efficeret? Reſp. Nihil; quia inveniret obicem voluntatis contrariæ. Excipe, niſi ille ſomnus eſſet lethargus, & omnino lethalis.

Reſp. V. Illa quoque habitualis, 298
ſeu interpretativa intentio hîc ſufficit, quâ quis generatim deſiderat, ſibi adhibere

hibere vel adhiberi media neceſſaria ſalutis. Coninck *in 3. part. q. 64. a. 8. n.* 103. contra Suarez *hic diſp.* 14. *ſect.* 2. concedentem de extrema Unctione, negantem de baptiſmo. Sed quia ex una parte certum eſt, Chriſtum Dominum potuiſſe ita inſtituere hoc ſacramentum tam neceſſarium, ut hæc voluntas ſufficeret ad valorem illius, ex altera autem parte nulla ratio vel auctoritas cogit nos negare ita inſtituiſſe re ipsâ, idcirco ſto datâ reſponſione.

299 *Quid ſi autem permittat ſe baptizari is, qui nec tunc habet, nec habuit unquam poſitivam voluntatem ſuſcipiendi baptiſmum?*

Reſp. Hanc interpretativam voluntatem haberi à Valentia, & Ledesma apud Tannerum *n.* 38. pro ſufficiente; à Vaſq. & Suar. apud eundem pro inſufficiente; ab ipſomet Tannero pro dubia, & inducente obligationem repetendi ſacramentum ſub conditione; quod ultimum ego

ego credo nihil determinans de duabus prioribus ſententijs, inclinans tamen in Vaſquezianam.

Inferes autem ex dictis paulò antè, verum eſſe; quod ſine expreſſa auctoritate reſolvi Caſu VI. *n.* 213. videlicet poſſe à ſacerdote, qui baptizavit aliquos invalidè, eoſdem rebaptizari dormientes, aut aliàs ignorantes, quid circa ſe fiat; etenim interpretativa intentio, de quâ nos cum Coninck, abſque dubitatione locum obtinet in talibus, quàm diu permanent Catholici. 300

Inferes quoque, illos amentes, qui habent lucida intervalla, ſi petiêrunt aliquo modo baptiſmum, dum fruebantur his intervallis, eſſe dandum ijs, etſi facti ſint perpetuò amentes. Eſcobar *moral. Theolog. tr.* 7. *exam.* 2. *cap.*4. Sicuti eſt utique impertiendus adultis perpetuò amentibus. 301

Quæres III. *An ſit baptizandus, qui reluctatur, attamen de eo dubitatur, utrùm ſit compos rationis, nec ne?* 302

Reſp. Vel eſt periculum in mora, & utique baptizandus eſt. Laymannus *lib.* 1. *tr.* 1. *cap.* 5. Maximè, ſi parentes infideles aut fideles conſentiant. Tannerus *cit. q.* 2. *n.* 80. Vel non ſubeſt periculũ, & differendus eſt baptiſmus, donec ille miteſcet; quia videlicet baptiſmus non eſt conferendus ſine neceſsitate, quando dubium eſt, utrùm non ſubſit defectus ſubſtantialis. Tamburinus *in Decalog. l.* 1. *c.* 3. *ſſ.* 7. *verb. baptiſmus.* Unde patet quid agendum fuerit in hôc

Caſu terrifico.

303 A*Nno* 1554. *Stetini natus eſt infans, cujus vertici capitis inſedit maſſa carnis imaginem teſtudinis rufæ præſeferens. In vertice muris inſtar caudam tulit carnoſam, ſed albeſcentem ſine pilis. Capite erat Therſitico, extantibus terribiliter oculis. Hic tam notatus infans cùm portaretur ad baptiſmum, mirabili corporis gyratione, horrendis vociferationibus, geſtibuſque*

que

que in hâc ætate inauditis, denique diriſsimis modis adverſatus eſt baptizaturo, ut ingens omnibus aſtantibus terror incuteretur. Quid aliud voluit hoc monſtrum, quâm cælum, & orcum inter ſe pugnare?

Eſt hic alter Caſus, quem propono fide, & phraſi Georgij Stengelij *de monſtris. c.* 11. qui anſam præbet magis declarandi ea, quæ ſcripſi *n.* 302. ac proinde dictis addo, quando baptizatus repugnat more extraordinario, diſpiciendum, utrùm ea repugnantia proficiſcatur ab ipſo libere, an verò à malo genio inferente vim linguæ, manibus, pedibus ipſius, ſicuti factum fuiſſe cum infante Stetinenſi judicavit Stengelius, tunc enim nihili facienda eſt hæc obluctatio, quandoquidem *ex alterius malignitate alteri damnum emergere non debet.* text. *leg. ex liberis. cod. de acquir. & retin. poſſeſs.* 304

Forte autem non malus, ſed bonus genius civit hoſce geſtus, motus, 305

clamores; idcirco quòd nollet, puerulum illum baptizari ab eo Prædicante, utpote fortaſsis commiſſuro errorem ſubſtantialem, qui non rariſsimus admittitur ab hoc genus hominibus.

Sanè minima cauſa particularis ſuſpicandi quidpiam mali de tali miniſtro juncta his motibus ſuppeditâſſet rationem ſufficientem differendi baptiſmi in aliud tempus.

306 Porro Joannes Sanchez *in ſelect. diſp.* 40. *n.* 42. obſervat poſt Silveſtrum *verb. baptiſmus.* 4. *n.* 3. ligandum eſſe, qui reſiſtit baptizanti, ſi dubium ſit, utrùm reſiſtat libere, & adſit qualiſcunque teſtis, qui dicat, eum petijſſe baptiſmum, ut præmiſerat Sanchez *ibid. n.* 29.

307 Quæres IV. *An & quæ aliæ diſpoſitiones præpter voluntatem requirantur ab adultis, ad recipiendum baptiſmum validè, & licitè?*

Reſp. Ad validè, adeóque cum charactere ſuſcipiendũ non exigitur ulla

ulla alia diſpoſitio, quandoquidem ne quidem fides eſt neceſſaria, cùm etiam hæretici baptizentur validè. Trident. Concil. *ſeſſ. 7. can. 4. de bapt.*

At verò ad licitam, fructuosámque 308
ſuſceptionem poſtulatur in iisdem adultis fides, ſpes, & aliqua pœnitentia de peccatis mortalibus, ſi quæ commisèrunt. Fides quidem, quia *ſine fide impoßibile eſt placere Deo.* Hebr. 11. Non tamen eſt in articulo mortis negandus baptiſmus adulto, licèt ſit ſolùm tenuiſsimè inſtructus in fide, & fortè non credat explicitè in Sanctam Trinitatem. Joannes Sanchez *cit. diſp.* 40. *n.* 41. Spes verò exigitur, *nam ſalvabit eos, quia ſperaverunt in eo. Pſal.* 26. Denique pœnitentia, quæ licet utique non ſit neceſſaria, ad obtinendam remiſsionem peccati Originalis, Vaſquez hic *diſp.* 158. *cap.* 1. *n.* 1. exigitur tamen ad expiationem peccati mortalis. Trident. Concil. *ſeſſ.* 6. *cap.* 6. eáque diver-

diverſa à voluntate ſuſcipiendi baptiſmum. Vaſquez cum DD. hujus ſæculi communiter, adverſus Cajetanum *hic q. 86. art. 2.* etenim ait S. Petrus *Actor. 2. Pœnitemini igitur, & baptizetur unusquisque veſtrum.* Tridentina quoque Synodus *cit. cap. 6.* ita expreſsè loquitur: Moventur (juſtificandi) adverſus peccata per odium aliquod, & deteſtationem, hoc eſt per eam pœnitentiam, quam ante baptiſmum agi oportet. Quod quidem odium, & deteſtatio debet eſſe actus ſupernaturalis adeoque ex motivo ſupernaturali. Vaſquez *loc. cit. cap. 3.* cum communiſsima opinione adverſus Sotum, & Canum; non tamen neceſſe eſt, ut ſit, aut bonâ fide exiſtimetur eſſe contritio, ſed ſufficit attritio etiam cognita. Vaſquez *ibid. cap. 4.* atque alij communiter contra alios apud Tannerum *diſp. 4. q. 2. n. 52.* Ratio eſt, quia nec ex rei natura, nec ex Chriſti inſtitutione adeſt obligatio eliciendi

tunc

tunc perfectam contritionem, ergo aſſeri non debet. Ex quibus inferes, quomodo fuerit reſolvendus hic

Caſus.

QVidam Indus natus parentibus Ethnicis, mutus autem, & ſurdus à nativitate, videns, à quodam Patre Prædicatorum permultos expiari acceſsit Patrem, atque nutibus petijt ab eo baptizari; negavit hic ei baptiſmum, etiam poſtquam unum, alterúmve ſui Ordinis conſuluit, an rectè & ad imitationem? 309

Reſp. Rectè, & non rectè. Rectè, ſi poſt diligens examen deprehendit, illum Indum non habere ullam notitiam rerum ſupernaturalium, interim compotem mentis; non rectè, ſi comperit, illum fuiſſe jam ab aliquo ita inſtructum, ut & Deum agnoſceret, & de peccatis doleret, baptiſmúmq; veluti rem quandam ſacram, cæleſtem, ſeu divinam recipere vellet. Etenim talia poſſe edoceri ſurdum

dum & mutum, liquet ex diſputatis à me in Alph. Communic. *Caſu VII.* ut etiam retuli duo teſtatiſsima exempla, quibus ac nominatim illi, quem ibidem nomino Gebhardum, ſimillima duo refert Stengelius *de monſtris. cap.* 16. *ſſ.* 6. Atq; addit, quod ego ſubijcio in gratiam eorum, qui lectitant Theologiam Moralem Pauli Laymani à me alibi meritò ſingulariter comendatam: P. *Paulus Laymannus*, inquit, *vir, in quo pietas cum eruditione conſpiraverat*, (parcat Deus manibus illorum, qui tam indignè ac probroſè in ipſum ſcripſerunt) *fiſtulæ æneæ incautâ exploſione prope aures illius factâ in ſolenni ſupplicatione vim audiendi propè omnem amiſit. Aſsiduâ poſtea oris loquentium obſervatione didicit viſu percipere, quod non poterat auditu.* Ita Stengelius.

310 Ut verò ad noſtrum Indum redeamus, Caſum illum refert Ludovicus Lopez *inſtructor, conſcient. part.* 1. *cap.*

Digitized by Google

cap. 12. ſubdítque, talem non fuiſſe, nec eſſe baptizandum ſine judicio epiſcopi. Et non dubito quidem, quin Reverendi Patres illi judicaverint, egeríntque id, quod ſpectatis tunc pręſentibus circumſtantijs agendum erat; exiſtimo tamen in primis cum Diana & Moſcoſo, quem citat *part.* 5. *tr.* 6. *reſol.* 1. ſi Epiſcopus vel ejus Vicarius procul abſit, non eſſe neceſſe in dubio exquirere eorum judicium, ſed ſufficere, ſi aliorum. Deinde minimè dubito, quin permulti poſsint ita dextrè inſtrui, ut ſatis manifeſtum ſit, eos credere, quæ hîc credenda, facere, quæ hîc facienda ſunt, etenim in noſtra Germania permulti reperiuntur muti & ſurdi à nativitate, qui etiam idonei ſunt ad confeſsionem & communionem. Vide Coninck *in* 3. *part. q.* 68. *n.* 9. 4. ubi abſolutè tanquam ſatis probabilem admittit opinionem cenſentium, tales poſſe baptizari.

At quid ſi ſimul ſint cœci? Reſpondet

det Coninck, tales habendos pro perpetuò amentibus, eò quòd non videantur poſſe exercere ullum actum liberum ſeu bonum, ſeu malum. Qua de cauſa ego in Alph. communic. cit. Caſu VII. ſcripſi, ejusmodi homines non eſſe admittendos ad ſacram Communionem, & in Alph. Audientium ſacrum *n.* 30. negabo, obligari ad ſacrum die feſto.

Baptizans invitis parentibus.

Caſus XI.

Judaicus.

312 *Longè ab Hebræorum domibus inventa parvula quædam puella, & interrogata de ſuis parentibus reſpondit, ſe parentes habere Hebræos, & velle fieri Chriſtianam. Conductã ergo ad catechumenorum domum, parens petijt ſibi filiam reſtitui, quæ adhuc ſui juris non erat, nec rationis compos ad deliberandum de Religione.*

Digitized by Google

ne. Conſultus ego tunc fui, & examinavi puellam, nec perfectum rationis uſum affirmare potui, nec etiam ſufficientem negare. Quoniam verò ſeptennium non compleverat, & de ſufficienti rationis uſu dubitabatur, dixi, baptiſmum quidem ſuſpendendum eſſe, donec cum pleno rationis uſu certò conſtare poſſet de ſufficiente ejus voluntate, interim tamen non debere nec poſſe reſtitui, ſed cuſtodiæ cauſa retinendam in eâdem domo.

Et verba, & judicium eminentiſsimi Cardinalis de Lugo *reſponſ. moral. lib. 1. dub. 4. n. 1. & 2.* repræſento, rationes poſtea *n. 329.* indicaturus, ſed priùs generatim 313

Quæres I. *An & quatenus fas, aut nefas ſit, adultos petentes baptiſmum admittere ad illum invitis parentibus.* 314

Reſp. *Qui amat patrem, aut matrem pluſquam me, non eſt me dignus. Luc. 10.* Ergo licitè etiam invitis parentibus petit filius adultus baptiſmum;

mum; ergo licitè impertitur petenti. Et ratio alia eſt, quia in ijs, quæ ſalutem æternam concernunt, eſt quisque ſui juris. S. Th. *q. 68. a.* 10. Per adultos autem intelliguntur omnes, qui poſſunt peccare mortaliter. Tannerus *tom. 4. diſp.* 4. *q.* 2. *n.* 79. teſtans ita ſentire omnes.

315 Quæres II. *Quid de infantibus infidelium ſentiendum hâc in re?*

Reſp. Non poſſunt ij baptizari invito utroque parente. S. Th. *cit. a.* 10. & fuſiùs 2. 2. *q.* 10. *a.* 12. cum omnibus. Ratio à priori eſt, quia qui ſe ipſos regere non poſſunt, jure naturali regendi ſunt ab ijs, quorum poteſtati ſubſunt. Ratio à poſteriori eſt, quia talis baptiſmus communiter cederet in probrum Religionis; cum enim tales infantes non poſsint auferri parentibus ſine injuria, educabuntur in infidelitate.

316 Dices: *Quomodo poteſt fieri, ut poteſtas, parentum extendat ſe ad impediendam executionem divini præcepti*

de

de baptiſmo, & ſalutem animæ alienæ? Reſp. Non impeditur hîc illa executio, quia nec Deus præcepit infantes baptizari per ſe loquendo. Suprà *Caſus* 3. *n.* 10. nec impeditur ſalus cujusquam. Ergo, *ſi infans periclitetur vitâ, licebit baptizare?* Reſp. Non ſolùm licebit, ſed oportebit. Licebit, quia poteſtas parentum non exporrigitur ad talem eventum; oportebit, quia quiſque tenetur ſuccurrere periclitanti extremè. Suprà, *n.* 225. & 227.

Etſi parentes infideles ſint ſubditi 317
Principi Chriſtiano, eorum tamen filij non poſſunt baptizari ipſis invitis. S. Th. 2. 2. *q.* 10. *a.* 12. probans, & declarans ex uſu antiquiſsimo Eccleſiæ. Tannerus *diſp.* 4. *q.* 2. *n.* 81. Nugnus hic *q.* 68. *art.* 10. & cæteri Thomiſtæ, contra Scotum *in* 4. *diſp.* 4. *q.* 9. prolixè diſſentientem, cui Tannerus addit Gabrielem & Eckium. Sed quia ratio Scoti ſupponit, parentem divino jure obligari ad curan-

randum baptizari filium adhuc infantem, hoc autem negavimus *n.* 106. ideo ſtandum ſententiâ Thomiſtica.

318 III. Si tamen illi parentes ſint ſervi, ſeu propriè dicta mancipia Principis aut Domini Chriſtiani, vera eſt doctrina Scoti. Ita Suarez *diſp.* 25. *ſect.* 6. Vaſquez *diſp.* 155. Dicaſtillo *hic diſp.* 2. *n.* 91. quia dominus habet jus à ſuo mancipio abſtrahendi filium, cùm ſit etiam dominus filij. Eadem eſt ratio, quando parvuli ſunt filij Turcarum, contra quos gerimus juſtum bellum. Laymannus *hic tr.* 2. *cap.* 6. Eadem quoque ratio, quando filij infidelium non ſunt ampliùs redituri ad parentes. Ijdem DD.

319 IV. Idem dic de filijs, quorum aut alteruter parens eſt Chriſtianus. Dicaſtillo *n.* 86. aut vult deficere à fide, atque à loco Catholico; etenim filij talium poſſunt retineri à parocho, ac ritu Catholico baptizari. Laymannus *ibid.* quandoquidem huic

huic incumbit cura talium filiorum, juxta dicta ſuperiùs. Addit Dicaſtillo *cit. diſp.* 2. *n.* 104. poſſe etiam retineri illos filios, etiamſi ſint baptizati, etenim hi ſunt directè ſubditi Eccleſiæ. Verùm veriſsimæ hujus Theologiæ praxin apud Germanos haud permittit Inſtrumentum pacis, aliáque pacta inita ob pacem publicam, de filijs Arianorum, Calviniſtarum, & ſimilium, non verè (ob defectum materiæ, intentionis &c.) baptizatorum.

V. Sufficit, modò ſeu pater ſeu mater conſentiat in baptiſmum filij, eſto 320 repugnet alter. Emmanuel Sa *verb. baptiſmus* & alij; etenim in Theolog. Juridico-moral. *cap.* 23. *n.* 21. ſufficienter, & quidem ad praxin quotidianam probavi, matri quoque incumbere obligationem educandi catholicè puerum, nec poſſe per ullum pactum matrimoniale huic juri renunciare.

VI. Tametſi tutores ſoleant ſucce- 321

dere in officia, juráque parentum juxta leges varias in Pandectis, & Codice, attamen poteſt in hâc particulari materia baptiſmi Princeps derogare eorum poteſtati, adeóque permittere, aut jubere, ut ipſis etiam invitis pupillus baptizetur catholicè. Dicaſtillo *loc. cit. n.* 90. contra Azorium *part.* 1. *lib.* 8. *cap.* 25. *q.* 9. & Vaſquezium loquentes de tutoribus ſicut de parentibus. Certè omnis poteſtas tutorum pendet à lege humana, & Princeps quisque eſt ſupremus tutor omnium Orphanorum in ſuo principatu.

322 VII. Meritò refutantur ab omnibus neotericis nobiles illi Theologi, qui judicârunt olim, filios infidelium non ſolùm illicitè, ut conceſsimus *n.* 315. ſed etiam invalidè baptizari invitis parentibus, nullo enim jure, ſeu Evangelico ſeu Pontificio probari poteſt neceſsitas paterni, vel materni conſensûs in validum baptiſmum filij, aut filiæ. Sanè erubeſcendum eſt hic

hic ſine lege loqui. *ff. conſideremus. auth. de ſem. & trient. collat. 6.*

VIII. Dicaſtillo *cit. diſp. 2. dubit.* 323
10. refutat ex inſtituto Laymannum *lib. 5. tr. 2. cap. 6. n. 12.* docentem, filios acatholicorum invitorum poſſe licitè baptizari à ſacerdotibus licèt ſint reſtituendi parentibus. Ratio illius hæc eſt, quòd tales exponantur evidenti periculo apoſtaſiæ, ob quam rationem Jura & Doctores hactenus indicati negant generatim, tunc ſingulariter nefas eſſe baptizare parvulos Judæorum, Turcarum &c. quando poſt baptiſmum reſtituentur ipſis. Ex qua refutatione inferes, deliquiſſe illum, quem exhibet hic

Caſus.

IOſias Colonellus Suecicus habens ſta- 324
tiva in oppido Catholico, petit à parocho loci, ut hic luſtricis aquis perfundat ſuam prolem recens editam; nec enim eſſe in vicinia præconem verbi, qui obeat id officij; acquieſcit petitio-

 ni

Digitized by Google

ni parochus, & judice Dicaſtillo delinquit mortaliter, judice Laymanno nec venialiter.

Accedo cum Eſcobar *moral. Thelog. tr. 7. exam. 2. cap. 4.* huic ultimò judicio à viris pijs, & doctis, ut teſtatur Laymannus, in praxim deducto, ea potiſsimùm de cauſa, quòd cùm ex una parte baptiſmus filij patre hæretico nati ſit per ſe loquendo maximè licitus ſacerdoti Catholico, ex altera verò parte reperiantur in noſtra Germania longè plurimi hæretici merè materiales, & vix tertia pars infantium perveniat ad annos diſcretionis, ſicuti ſe ex Medicis intellexiſſe teſtatur alicubi P. Jeremias Drexelius, séque etiam intellexiſſe ait idem P. Laymannus, propterea cenſeo, periculum apoſtaſiæ eſſe tam incertum & indirectum, ut propter hanc incertitudinem non teneatur parochus cedere jure certo, quod habet in talem infantem oblatum ſibi à parentibus. Ac proinde tempore Suecici belli graſ-

ſantis

ſantis per Sueviam fuiſſe non ſemel factitatum teſtatus eſt mihi ſcripto quidam Theologiæ Doctor id temporis fungens officio parochi, approbánsque hanc practicam.

IX. Excuſo quoque illos Reverendos Patres Franciſcanos, qui teſte Navarro *in conſilijs lib. 3. de bapt. conſil. 5.* impertiuntur baptiſmum filijs Turcarum, id etiam cum minis expetentium tunc, quando illi filij infeſtantur à malo genio, aut quibusdam morbis, quos illi Turcæ audiêrunt curari baptiſmo. At extra periculum ejusmodi negant Laymannus *cit. n.* 12. atque alij plures contra Navarrum, fas eſſe dare locum tali petitioni. Qui utique dandus non eſt quando ille filius Turcæ eſt jam compos rationis, nec vult deſiſtere à Turcica religione; conſtat enim non licere adminiſtrare ſacramentum, nolenti deſerere peccata. 325

Quæres III. *Quid verò liceat, quando dubitatur, utrùm filius homi-* 326

Digitized by Google

nis infidelis petens baptiſmum ſit compos rationis, nec ne?

Reſp. Si egreſſus eſt primum ſeptennium ætatis baptiza animosè, quia ſecundum multorum DD. perſuaſionem præſumitur in dubio adeſſe jam tunc uſum rationis ſufficientem. Bonacina *de ſacram. diſp. 2. q. 2. punct. 6. n.* 11. loquens nominatim de hôc caſu cum Emmanuele Sa *verb. baptiſmus n.* 12. & Dicaſtillo *cit. diſp.* 2. *n.* 77. contra Henriquez *lib.* 2. *cap.* 5. *n.* 3. ſi attentè legatur. Si verò nondum ſit ſeptennis non eſt baptizandus invitis parentibus, & extra periculum mortis, quia tunc præſumitur non ſcire, quid petat. Dicaſtillo *loc. cit.* & Sa etiam *loc. cit.* Non tamen diſplicet judicium exiſtimantium, eſſe quandoque etiam hic aliquid audendum pro favore religionis, fidei atque animæ.

327 Sicut etiam probatur mihi diſcurſus Caſtropalai *tr.* 19. *punct.* 7. *n.* 20. poſt Suarez, & alios contra Vaſquez *diſp.*

diſp. 155. *cap.* 7. fusè à Suarezio diſſentientem, oſtendentis, dari varios caſus, quibus poſsit quidem, non tamen teneatur quis filios infidelium invitorum baptizare.

Quæres denique, *quid reſpondendum ſit ad primum noſtrum Caſum de filiola Hebræi propoſitum n.* 312. 328

Reſp. Id ipſum, quod reſpondit idem Cardinalis de Lugo, approbante tribunali Pontificio, videlicet illam puellam non fuiſſe reſtituendam patri invitam, ſed detinendam in libera cuſtodia, donec maturior annis ſolleret omne dubium, ſicuti ſuſtulit ipſa, evasitque bona Chriſtiana.

Ratio generalis eſt, quia ſpoliatus 329
non ante omnia reſtituendus eſt, quando ex reſtitutione imminat periculum illi, qui reſtituendus eſt. *cap. litteras. de reſtitut. ſpoliat.* Imminebat autem illi puellæ mors aut corporis, aut animæ ſaltem.

Ad illud axioma juris: *In dubio melior eſt conditio poſſidentis.* rectè

Digitized by Google

ſpondet Lugo, intelligendum eſſe cum addito: *In pari cauſa*; nam regula 65. *in 6 to* ita ſonat: *In pari cauſa, vel delicto melior eſt conditio poſſidentis*; non eſt autem par ratio parentis volentis abſtrahere ab æterna ſalute, & filiæ aſpirantis ad illam. Adderet litigioſus Advocatus, Judæum illum non fuiſſe tunc amplius in poſſeſsione ſuæ filiæ, ſed hanc vindicâſſe ſe in libertatem per fugam. Quin Tamburinus in Decal. *l.* 1. *c.* 3. *ſſ.* 7. *verb. baptiſmus. n.* 3. cenſet, illam puellam fuiſſe mox baptizandam, eò quòd in dubio prævalere debeat tam ingens bonum infantis.

Baptizans cum nomine.

Caſus XII.

Caniſianus.

330 *MOnicâ annos abhinc circiter 38. triduum laborante ex partu, jam jâmque exhalaturâ, ut aiebat obſtetrix, animam, maritus ejus Iacob civis Friburgenſis apud Nuithones*

nes in veſtibulo hypocauſtuli, in quo uxor cum partu, & morte luctabatur, procidit in genua, invocat opem Venerabilis Patris Petri Caniſij è Societate Ieſu, vovétque, ſi ejus precibus exoratum Numen præſtet ſoſpitem uxorem, ac fœtum, hicque ſit maſculus, ſe curaturum ei in baptiſmo imponi nomen & cognomen Petri Caniſij, vix ediderat votum, cùm uxor edit fœtum maſculum, quem cùm patrinus volente patre vellet nuncupari à miniſtro baptiſmi Petrum Caniſium, renuit hic, cauſatus eſſe contra morem diœceſanum, ut cognomen hominis non relati in catalogum Sanctorum imponatur abluendo undâ ſalutari, quare inſignivit illum nomine ſolo Petri; parens tamen uterque, ac deinde tota vicinia illum non niſi Petrum Caniſium vocitabat. An imitandum exemplum illius Reverendi Domini? An ſtandum ejus ratione?

Narro rem meis verbis, auditam 331
perſæpe meis auribus, viſam quo-

dammodo meis oculis, nam & mater paterque pridem vitâ functi mihi haud ſemel recenſuerunt haſce circumſtantias, iliúmque Petrum Caniſium non ſemel vidi, & affatus fui.

332 Quæres jam I. generatim. *Vtrùm ſit fas imponere in ſacro lavacro nomen viri, aut mulieris nondum relatæ in numerum Sanctorum.*

333 Reſp. I. Licèt multis ſæculis fuerit more receptum, ut tam adultis quàm infantibus abluendis divino latice aut relinquerentur, aut inderentur nomina Sanctorum, & non Sanctorum, ut patet ex nominibus quibus vel alij ſcriptores Eccleſiaſtici notaverunt ſuos libros, vel Epiſcopi confirmârunt Synodos Generales & Provinciales, ac nominatim ſeptimam Generalem celebratam anno 787. Licet etiam nullâ lege univerſali præceptum ſit, ut imponantur nomina Sanctorum, attamen Pius V. in ſuo Catechiſmo 1. *part. cap. 2. n. 75.*

Digitized by Google

n.75. & Paulus V. *in ſuo rituali tit. de ſacril.* meritò petunt, obſervari morem multis abhinc ſæculis retentum à plerisque omnibus Chriſtianis, ut non niſi ſacra nomina darentur recens baptizatis. Cauſas & non congruentias Concionatori utiles ſcitu proponit is, quem merito omnium ſcriptorum *Vivam, vivaeémque Bibliothecam* indigitaveris, P. Theophilus Raynaudus in libello, cui titulus: *Pietas Specialis erga aliquem particularem Sanctum cap.* 11.

II. Non tamen ubique ab omnibus hodie ſtatur illo monito: Hinc hodiéque reperire eſt in Germania Ferdinandos, & Egones. In Hiſpania Garzias, Gomeſios, Hurtados; in Italia Eleonoras, Sfortiam, Palavicinum Cardinalem Eminentiſsimum. 334

III. Proinde abſolutè nefas non eſt, nomen hominis nondum ab Eccleſia adſcripti Syllabo Divorum imponere puerulo baptizando. At po- 335

tuiſſet ille ſeu parochus ſeu Vicarius, de quo noſter Caſus, absque omni piaculo condeſcendere voluntati parentum, præſertim poſt tam illuſtre miraculum; haud tamen dicendus eſt ullo modo malè egiſſe, quia obſecutus fuit mori diœceſano, ac doctrinæ apertæ Barboſæ *de parocho part. 2. cap. 18.* atque inſuper monito Pontificio. Adhuc magis fuiſſet excuſandus, ſi parentes voluiſſent indere nomen alicujus Ethnici, nam non eſt facilè acquieſcendum ejusmodi voluntati. Poſſevinus *de bapt. q. 25.*

336 Quæres II. *An expediat imponere nomina Sanctorum è veteri teſtamento?*

Reſp. Si ij ſpectent etiam ad novum, ut Anna, Eliſabetha, Joachim, Joſeph, Joannes Baptiſta, nemo non probat; ſi ſolùm ad vetus, haud probat Vaſquez *diſp. 166. n. 7.* eò quòd jam ſuppetant tot nomina ex novo teſtamento. Quin videtur Quintanadvennas *ſingul. tr. 1. ſing. 24. n. 6.* impro-

improbare, ne detur anſa ſuſpicandi, prolem, aut patrum infectos eſſe ſanguine Hebræo. Verùm hæc ratio etſi locum habet forſan in Hiſpania, non tamen in noſtra Germania, ideóque numeramus plurimos Adamos, Abrahamos, Danieles, ac Tobias nonnullos Davides, atque P. Jeremiam Drexelium.

Quæres III. *Quale nomen imponendum ſit infanti, cujus ſexus ignoratur, & proinde quid fuerit agendum in hôc noviſſimo* 337

Caſu.

G*Arzias cooperator parochi N. vocatus ad baptizandum domi infantem mox adeſt; quia verò partus erat duntaxat ſemeſtris, non potuit dignoſci ſexus, quare impoſuit ipſi nomen unius Sancti & unius Sanctæ, an ſanctè?*

Reſp. Si non ſanctè, ſaltem ſanè. Licet enim potuerit omittere omne nomen dicendò: Creatura Dei ego te baptizo in nomine &c. ut generatim

de infantibus in neceſsitate baptizatis notat Poſſevinus *de baptiſm. q.* 20 attamen indendo tale duplex nomen in primis nil egit contra morem univerſalem Eccleſiæ, ſcimus quippe longè plurimos præſertim Religioſos ad ſuum nomen proprium adſciſcere nomen Mariæ, eſtq; mihi notus nobilis Capitaneus, cui in baptiſmo obtigit nomen Antonij Mariæ. Deinde fuit ductus hâc ratione, quòd ſcilicet certus eſſet, ſe hôc modo impoſiturum nomen aptum, ita ut ſi proles illa viveret diutius, non eſſet futurum opus, mutare nomen, ſed ſolùm demere unum.

338 Adhæc viri prudentes non conveniunt hâc in re. Etenim Vivaldus in *candelabr. de bapt. n.* 62. atque illum ſecutus Chapeaville *de mod. adminiſtr. ſacram. temp. peſt. cap.* 2. *q.* 11. cenſent, quando ne quit dignoſci ſexus, dandum eſſe nomen viri, eò quòd in dubio præſumatur ſexus maſculinus. E diverſo ego in *Alph. Communicant.*

Caſu

Caſu X. deſcripſi virum probè barbatum, omni ſigno alterius ſexûs in ſua quoque barbata ætate carentem, & in infantia ob carentiam ſexûs vocatum Annam vel Joannam. Ratio verò eſſe poteſt, quia plures puellæ naſcuntur quàm pueri, súntque illæ imperfectiores, quàm hi, ergo cùm natura humana ſit valde corrupta videtur in dubio eſſe potiùs præſumendus ſexus fœmineus, quàm virilis.

Propter has in utramque partem rationes praxésque autumo, non poſſe reprehendi, qui tali infanti inderet vel ſolum nomen viri, vel ſolùm fœminæ, vel viri & fœminæ; eámque ob rem illi Garziæ, qui me convenit poſt peractum illum baptiſmum, dixi mihi non videri erráſſe; mallem tamen dare viri ſolius, quia haberem expreſſam auctoritatē duorum claſſicorum auctorum, haberem quoque duo exempla illorum, qui fuerunt in infantia habiti puellæ & poſtmodum deprehenſi eſſe viri. Exemplum primum 339

mum eſt, quod de Anna vel Joann paulò antè indicaui, alterum, quo ex Dominico Soto deſcribam, Caſ XIII. *n.* 428. Deniq; natura ſemper conatur, quod perfectum. Delrio *diſ queſ. magc. l.* 2. *q.* 21. Inderem ta men nomen viri, quod variatione unius, alteriúsve litteræ poſſet, de prehenſo errore, mutari in fœmine um, ſicuti ex Antonio, Claudio, Joan ne facilè formatur Antonia, Claudia Joanna.

340 *At quis mutabit nomen?* Sotus *in* 4 *diſt.* 1. *q.* 5. *art:* 8. cenſet recurren dum ad Epiſcopum; Emmanuel Sa *verb: nomen* ad ſuperiorem; ego utri usque oppono reſcriptum, quod ha betur *l. unic. Codice mutat. nom.* his verbis, *Mutare nomen minimè prohi beris.* Si Sotus, & Sa exhiberent le gem, aut conſuetudinem, aſſentirer; ſi non oſtendant contrarium, patro cinatur mihi apertè Abbas *in proœmi. decretal. verb. Gregorius n.* 9. cum ſuis Gloſſatoribus, ac Bonacina *de*

bapt.

bapt. q. 2. punct. 4. n. 29. abſolutè docentes, fas cuivis eſſe per ſe loquendo mutare nomen acceptum in baptiſmo; putarem tamen, monendos patrinos, & parochum ob confuſionem vitandam.

341 Cæterùm occaſione illius ſemeſtris partûs, obſeruo, Menochium *de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 89. n. 111.* cum multis contra multos docere, quando in teſtamento ponitur hæc clauſula: *Si ſine liberis deceſſero, volo, ut hoc prædium cedat meæ parochiali Eccleſiæ*, illud prædium revera ceſſurum Eccleſiæ, ſi teſtatori naſcatur quidem filius poſthumus, ſed ſolùm ſemeſtris aut octomeſtris, qui ſtatim moriatur. Notent rectores eccleſiarum hanc doctrinam ignotam vulgo, quia fortaſſe aliquando illius meminiſſe juvabit.

Ratione ejusdem Casûs diſcuſsi refero hunc

Caſum

Caſum geminum.

342 *CVm patrini S. Vincentij Ferr-*
enſis Ord. Prædicatorum diſcep-
rent de nomine imponendo, & in b-
tiſmo unusquisque ſuum nomen im-
nere vellet ſacerdos, ut ſedaret d-
cordiam, Vincentius, *inquit*, *vo-*
tur, *illique ſtatim approbârun-*
Ita Surius *ad* 9. *April.* & ex
Marchantius in Candelabr. *tr.* 2. *l-*
6. *propoſ.* 2. Qui ſcriptores licèt
probent, nec improbent factum
jus ſacerdotis, probo tamen ego,
enim parentes ſoleant hodiéque
auctores nominis imponendi, pa-
ni autem ſint quaſi ſolùm interpr-
voluntatis paternæ, aut certè n-
conſueverint indere nomen niſi p-
batum patri; attamen videtur mi-
ſter ſacramenti eſſe admodum ido-
us diribitor litigij de nomine. *At*
ſtetrix baptizans privatim oblita
inſignire nomine infantulum, ſup-
vit poſtea parochus dum cæremo-

a-

adhibuit, an jure? Reſpondeo, fuiſſe quidem illum parochum conſultius acturum, ſi conſuluiſſet parentes, attamen videri non fuiſſe obligatum ullâ lege ſcriptâ, aut non ſcriptâ; etenim conſuetudo patrocinans parentibus viget ſolùm in collatione baptiſmi, non autem in ſuppletione cæremoniarum.

Quæres IV. *Quid cenſendum de illa obſervatione Iureconſultorum, quòd ſcilicet ex pulchro, vel turpi nomine ſumatur præſumptio de moribus affecti illo nomine.* 343

Reſp. Multi quidem præſtantes Iuriſtæ ita obſervant, præſumuntq;, ut videre eſt apud Menochium *de præſumpt. libr.* 1. *præſumpt.* 89. *n.* 131. Maſcard. *de probat. concluſ.* 831. *n.* 22. Farrinac. *in praxi crimin. part.* 6. *q.* 176. *n.* 91, atque alios, quos refert, ſequitúrque Barboſa *de paroch. part.* 2. *cap.* 18. *n.* 18. ac 19. quibus fidem aliqualem habeo, ſi loquantur de nomine acquiſito in decurſu vitæ; ſi au-

ſi autem vel de hæreditario, vel d
obtento in baptiſmo, arbitror, ha
præſumptionem, & obſervation
vanis & ſuperſtitioſis eſſe annumer
dam juxta doctrinam S. Thomæ
2. *q.* 96. *a.* 3. reúmque temerariæ,
que clavibus ſubijciendæ ſuſpicio
ex doctrina ejusdem S. Doctoris 2
q. 60. *a.* 3. qui ex nominibus Pet
Silveſtri Leonis, Wolfgangi, ſuſ
caretur aliquem eſſe indomiti, feri
ferocis, rabidi ſeu lupini ingenij,
ſunt petræ, ſilvani, leones, lupi.
quis ferat judicem, qui cognomin
ſanguine avito tracta à vulpibus, ca
bus, dæmonibus (vivunt enim
Germania nonnulli ita antiqui
cognominati) ipſis accipiat etia
pro leviſsimo, tenuiſsimo indi
fraudulentiæ, nequitiæ? Ratio à pr
ri, eſt, quia nomina neque ſuâpte
inclinant ad malum, neque ex i
poſitione Dei, qui ſolus novit fu
ra contingentia, ſignificant hos
illos mores. Et quamvis convenia
reb

rebus nomina ſæpe ſuis, quia tamen millecuplo ſæpius non conveniunt, ideo contra omnes leges & regulas de præſumptionibus peccant qui ex nomine indicante vitium præſumunt de vitio.

Itaque cum Bartolo *ſuper rubricam infortiati* apud Abbat. *loc. cit. n.* 7. & Theophilo Raynaudo in libello: *Specialis pietas cap.* 11. *poſt med.* nego, prudenter ſumi à nomine ullam præſumptionem, concedens tamen cum Panormit. *loc. cit.* homines ſæpe ideo argumentari à nomine, quia credunt illud fuiſſe impoſitum ab eventu, eámque ob rem Salicetus *lib.* 1. *in princip. Cod. de ſumm. Trinit.* hortatur parentes, ut ſuis filijs imponant pulchra nomina. Hortor & ego, ut ſi degant inter illos, qui ex phantaſtica perſuaſione credunt, neſcio, quid mali ominis latere ſub hôc aut illo nomine accepto in baptiſmate, abſtineant tali nomenclaturâ. 344

Sedet

345 Sed & parentes perbene conſulu
ſuis, quando imponunt hiſce nom
na Sanctorum, quorum aut interce
ſione concepti, vel in utero matern
conſervati ſunt, aut patrocinio con
probato varijs hiſtorijs cupiunt ſu
liberis in vitæ decurſu ob venire ho
illúdve bonum, hujus aut illius ma
auerruncationem. Quâ de re legi p
teſt idem Raynaudus *loc. cit.* itémq
Marchantius etiam *loc. cit.* ubi ref
exempla tum illorum quibus nom
na fuêrunt indita ex ſpiritu vatidic
tum illorum, quibus ad ſanctitate
multum profuit fuiſſe inſignitos n
minibus SS. Stephani, Nicolâi, Fr
ciſci.

346 Judæ nomen neſcio, an quiſqu
hactenus ferre voluerit, quantum
ſciamus è duodecim Apoſtolis ſa
ctitate, martyrióque clariſsimum f
ſe ita appellatum. Sed timor cavil
tionis potiùs, quàm ſiniſtrioris ſ
picionis facit, ut propter impij
mum proditorem pijſsimus Ju
nu

nullos reperiat clientes, aut certè paucisſimos, niſi fortè in occulto, aut ſub nomine Thadei.

Quæres V. *An liceat ſortitione imponere nomen in baptiſmo?* 347

Reſp. Licet. Probo autoritate (ut alia omittam) aliquoties hic nominati Theophili Raynaudi, qui *in cit. eruditiſsimo tract. cap. 11. edition. 3. fol. 272.* hiſce verbis deſcribit de ſe ipſo hunc

Caſum caſualem.

ALiquando cum ſortitione nomē Sancti puero obtingit, ut cùm libri ſacri fortuitâ apertione, quod primum occurrit, ſancti nomen imponitur. Quod mihi ipſi contigiſſe docuêre, qui aderant. Nam cùm ſuſceptor Antonius de Bàrtolomæis, cui nominalia deferebantur, vir optimus, ſed moroſi ingenij, neſcio quo impetu animi à proprio ſui ipſiusmet nomine abhorreret, omnino renuiſſet, me nuncupari ſuo nomine, dicíque Antonium, accepto, qui ad 348

manum

manum erat, novi Teſtamenti cod ce, obtigit aperienti pagina contine initium Actorum Apoſtolicorum, u nomen Theophili eſt exaratum. Ind (pro uſu antiquo ad librorum aperti nem expiſcandi quid ſtatuendum ambiguis, de quo multa ſcripſi in het roclitis ſpiritualibus) nominis mi impoſitio accidit.

Hactenus teſtimonium, & ver Raynaudi, quem utiliter leget par chus, aut catechiſtes paraturus co cionem, vel ſacram lectionem d cauſis, ob quas rectè piéque imp nuntur hæc aut illa nomina in ba tiſmo; & quantum incentiu imitationis, fiduciæ, cultûs pecul ris ſit participatio nominis alicu Sancti.

349 Porro Raynaudus per illam ph ſim: *Nominis deferebantur*, inte git jus imponendi nomen, ſicut T tullianus *libr. de idololatria cap.* per ſolennitatem *nominalium* inte git illam, quâ nomen indebatur a

cui, ut liquet ex ipſo textu, & diſertè exprimit Pamelius *in Commentario.*

Dices: *An ergo fuit olim alius dies pro baptiſmo, alius pro impoſitione nominis?* Reſp. Fuit teſte eôdem Raynaudo *cit. cap.* 12. unde hodiéque Moſci indunt liberis nomina primùm quadrageſimo die poſt lavacrum, & quidem imponunt ſacerdote advocato. Raynaudus *ibidem.* 350

Rebaptizans varios.

Caſus XIII.

Ridiculus.

Nicoſtrata obſtetrix baptizatura infantem ita terrebatur, ut præ turbatione arripuerit forficem pro aqua, notato autem planè craſſo errore accepit aquam, affudit infanti ter, dicendo, ut ipſa quidem retulit, ad primam affuſionem: Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiri- 351

M tûs

tûs ſancti. *ad ſecundam* : In nomin
Patris & Filij & Spiritûs ſancti. *ad te*
tiam : In nomine Patris & Filij & Sp
ritûs ſancti. *Quæſitum ex me fuit , a*
ille infans ita lavatus , qui adhuc e
ſuperſtes, ſit rurſum admouendus fon
ſalutifero.

352 Hic Caſus mihi , ut dixi , propoſ
tus , & plures alij ſatis perplexi , quo
in decurſu referam , atque ſuperi
ſparſim inſinuavi , quóſque haud ſa
nè rariſsimos contingere in varijs lo
cis minimè dubitandum eſt , dat an
ſam & cauſam explicandi accuratiù
quàm ſoleant alij , hanc materiam
atque proponendi generales regul
præ oculis habendas , dum vel dub
tatur , utrum , vel quo ritu hic an il
ſit rebaptizandus ubi illas propoſu
ro , cum alijs quæſtionibus huc fa
cientibus , reſolvam ſectione tertiâ
hunc & alios individuos Caſus. In
terim eſto.

353 Regula I. Gravis ſacrilegij atq
irregularitatis reus eſt, qui ſciens, a
quer

quem eſſe legitimè baptizatum, eundem rurſum admovet ſacro fonti. Ita omnes; patétque prima pars de ſacrilegio ex cap. *cùm itaque. de conſecr. diſt.* 4. ubi reiterationem baptiſmi vocat S. Leo Papa *inexpiabile facinus*. Et ratio eſt, quia & character, qui imprimitur, excludit omnem efficaciam poſterioris baptiſmi, & peccatum originale, ob quod præcipuè eſt inſtitutus baptiſmus, non reiteratur, & denique in ſymbolo Nicæno dicitur: *Vnum baptiſma*. Vide ſuprà *n*. 186.

Regula II. Gravis impietatis in parochianum reus eſt parochus, qui non rebaptizat illum, ſciens eum non eſſe verè baptizatum. Ita rurſum omnes, atque inter hos nominatim Vaſquez *hic diſp*. 146. *n*. 27. Ratio eſt, quia ratione officij eſt gravisſimè obligatus promovere neceſſaria ſaluti æternæ ſuorum parochianorum, qui, inquam, ſunt ejus parochiani vel re ipsâ, ut ſoli verè bap- 354

tizati, vel ſi non re, ſaltem per pro-
feſsionem, atque errorem publicum
probabilem.

355 Regula III. Ille quoque impius eſ
in ſe ipſum, qui ſciens ſe non eſſe rit
ablutum, non allaborat, ut rite ab
luatur. Sic denuo omnes; quia ſcili
cet cuique incumbit graviſsima obli
gatio procurandi ſibi neceſſaria ne
ceſsitate medij, inter quæ eſt bapti
mus re ipsâ ſuſceptus, ſi poſsit ſuſci
pi. Supra Caſu *III.*

656 Regula IV. Quod dixi de ſcient
in ſecunda ac tertia regula, dicen
dum quoque eſt de rationabiliter du
bitante, utrùm baptiſmus fuerit val
dus nec ne. De parocho dubitant
exprimunt Zambranus *de bapt. dub*
11. *n.* 7. Vaſquez *tom.* 2. *in* 3. *par*
diſp. 146. *cap.* 4. *n.* 8. Caſpar Hurtad
diſp. 1. *de bapt. n.* 12. Quintanaduen
nas *ſingul. tr.* 1. *ſing.* 14. *n.* 1. Rati
eſt, tum quia tenetur inquirere d
valore baptiſmi illorum, qui dom
baptizati fureunt. *cap. placuit.* & *ca*
parvu

parvulos. de conſecr. diſt. 4. Quintanad. loc. cit. *ſing.* 6. poſt Zambranum, Graffiis, Rodriquez, tum quia idem parochus tenetur uti materiâ, formáque certis, cum poteſt, atque ſequi tutiora, ut jam dixi Caſu IV.

357 De parochiano ſeu homine dubitante rationabiliter de ſuo baptiſmo affirmat idem Quintanaduennas *ſing.* 13. ex ſenſu omnium ſapientum, quia quilibet tenetur in re tanti momenti deponere conſcientiam dubiam (ſaltem in caſu, quo dubium non oritur ex diverſitate opinionum, ut reſtringit Vaſquez *diſp.* 146. *cap.* 4. *n.* 29. refutatus à Dicaſtillo hic *diſp.* 1. *n.* 211.) atque ea facere, quæ neceſſaria ſunt ad evadendum diſcrimen æternæ damnationis. Quia autem vix occurrit rationabilis cauſa differendi diu repetitionem baptiſmi poſt ortum rationabile dubium, debitámque perveſtigationem veritatis, idcirco obligatio procurandi mox reiterationem

tionem baptiſmi eſt mortalis. Qu
canaduennas *loc. cit. n.* 3. poſt Sua
diſp. 31. *ſect.* 2. Vaſquez *diſp.* I
cap. 4. patétque ex dictis Caſu III.
458 Addit verò, & rectè Quintan
vennas *cit. ſing* 4. omnes illos
quorum cura eſt is, cujus baptiſn
vocatur in dubium, ſub mortali ol
gari ad procurandam maturè ſupp
tionem; & meritò hoc addit,
enim maximè locum habet gravi
ma cenſura, quam Paulus Apoſ
lus *ad Timotheum* fulminat his v
bis: *Si quis ſuorum maximè dome*
corum curam non habet, fidem ne
vit, & eſt infideli deterior.
359 Cæterùm, quia hæc quarta re
la eſt fundamentum plurium reſo
tionum particularium, quas de lic
vel præcepta repetitione bapti
conditionalis adferam hôc, & d
bus ſequentibus Caſibus ſeu cap
bus, itémque Caſu XX. placet
medium adferre verba Juris Ponti
differentia de præſenti argument

Et in primis quidem cap. placuit. 360
de conſecr. diſt. 4. ex Conſilio V. Carthaginenſi deſcribitur hęc ſententia: *Placuit de infantibus, quoties non inveniuntur certiſſimi teſtes, qui eos baptizatos eſſe ſine dubitatione teſtentur, neque ipſi ſunt per ætatem idonei de traditis ſibi ſacramentis reſpondere, absque ullo ſcrupulo baptizandos eſſe, ne iſta privatio faciat eos ſacramentorum purgatione privari.*

Deinde in eâdem diſt. 4. *can. cùm* 361
itaque. proponitur reſcriptum S. Leonis Papæ ad Leonem Epiſcopum Ravennatenſem (conceptum juxta ſuppletionem à Gloſſa authenticè additam verbis à Gratiano mutilè deſcriptis) hâc ipsâ Leoninâ phraſi: *Cùm itaque baptiſmi ſui nihil recordetur, qui regenerationis eſt cupidus, nec alter atteſtari de eo, qui ſciat eſſe conſecratum, nihil eſt, in quo peccatum poſſit obrepere, cùm in hâc parte conſcientiæ ſuæ nec ille reus ſit, qui conſecratur, nec ille qui conſecrat.*

Scimus quidem inexpiabile eſſe fa nus, quoties cogitur aliquis lavacru quod generandis ſemel tributum e bis ſubire, ſed in hoc nihil ſimile fo midat, quoniam non poteſt in iterati nis crimen venire, quod omnino factu eſſe neſcitur; atque ideo, quoties ta perſona inciderit, ſollicitâ primu examinatione diſcutite, & longo te pore (niſi fortè ſupremus finis imm neat) indagate, utrùm nemo penit ſit, qui teſtimonio ſuo juvare poſ ignorantiam neſcientis; & cùm co ſtiterit, hunc, qui baptiſmatis indig ſacramento, ſolâ inaniter ſuſpicione prohiberi, accedat intrepidus ad co ſequendam gratiam cujus in ſe nullu ſcit eſſe veſtigium, nec veream huic ſalutis januam aperire, qua nunquam ante docetur ingreſſus.

362 Hactenus audivimus oraculu Pontificium, circa quod notand ſunt hæc.

Primum, quòd Pontifex hic a mittat illum ſolum teſtem, qui *ſc* al

alterum eſſe conſecratum, id eſt baptizatum. Secundum, quòd neget crimen reiterationis intervenire, quando *neſcitur* fuiſſe collatum baptiſmum. Tertium, quòd definiat, illi eſſe ad conſequendam gratiam baptiſmatis intrepide accedendum, qui *neſciens* ſe baptizatum nequit reperire teſtem ſui baptiſmi. Quartum, quòd addat, licèt quis ſuſcipiatur, ſe baptizatum, non tamen debere abſtinere reiteratione baptiſmi. Concordat capitulum: *Si nulla.* immediatè ſubjectum cit. cap. *cùm itaque* ubi idem Pontifex de eâdem materia diſſerens ita loquitur: *Conferendum eis videtur, quod collatum eſſe neſcitur.* Quintum, quòd duas rationes, quibus nititur ipſe *in cit. cap. cùm itaque.* firmet ſequenti cap. *ſi nulla.* hôc eleganti axiomate: *Quod non oſtenditur geſtum, ratio non ſinit, ut videatur iteratum.* Quod axioma poſtea Innocentius III. *in cap. veniens. ſſ. final. de presb. non bapt.* expreſsit his verbis:

Non intelligitur iteratum, quod ami
gitur eſſe factum. Et ante Innocen
um Felix Papa relatus can. *ſolennit*
tes. 1. *diſt.* 1. ait: *Non monſtratur e*
iteratum, quod neſcitur factum.

363 Unde Alexander *III. in cap.* 2. *d*
bapt. & ejus effect. ſic reſcribit: *D*
quibus dubium eſt, an baptizati fu
rint, baptizantur his verbis: Si ba
tizatus es, &c.

Ex quibus 4. ſummorum Ponti
cum verbis palam eſt, illos omn
eſſe rebaptizandos, de quibus *neſc*
tur, de quibus *non oſtenditur* eſſe ba
tizatos, atque uno verbo, de quib
undecunque tandem dubium eſt,
baptizati fuerint, dubium, inquan
rationabile; nam ſicut vani timo
non eſt habenda ratio. *l.* 146. *ff. d*
reg. jur. ita nec vani ſeu, irrational
lis dubij, & proinde non eſt cura
dum leve dubium, ſeu levis ſcrup
lus. Bonacina *hic diſp.* 1. *q.* 2. *pun*
1. *n.* 36.

364 Regula V. Tunc adeſt rationabi

dub

dubium, quando adſunt quidem indicia ad ſuſpicandum puerum eſſe baptizatum, non tamen ſufficientia ad ferendum abſolutum, aut definitum judicium Suarez. *hic diſp.* 21. *ſect.* 6. adeóque non ſufficientia ad gignendam certitudinem moralem. Cardinal. de Lugo *lib.* 1. *reſp. moral. dub.* 1. *&* 2. & Quintanaduennas *ſingul. tr.* 1. *ſing.* 1. *n.* 7. ex communi, ut teſtatur, conſenſu; Dicaſtillo *hic diſp.* 1. *n.* 164. addens, tunc non adeſſe hanc certitudinem, quoties eſt probabilis opinio pro negativa, aut ſaltem prudens, & probabilis conjectura, ſeu ſuſpicio. Hanc regulam puto firmiter roborari verbis: *ſcire: neſcire, non oſtendi. non monſtrari.* quæ ſuprà retuli ex canonibus, licèt putem non admitti ab ijs, qui cum Soto *in* 4. *diſt.* 3. *a.* 9. Vaſquez *hic diſp.* 146. *n.* 22. profitente, ſe ſequi Sotum, Comitolo *reſp. moral. lib.* 1. *dub.* 1. *n.* 2. fideliter deſcribente verba Soti cenſent per *dubium* hic, & alibi intel-

ligi illum ſtatum hominis, quo c
occurrentes rationes in utramq; pa
rem nequit ferri ullum judicium.

365 Verùm noſtra deſcriptio dubij ſ
tis probatur textibus, quos deſcrip
& declaratur dicendo, moralem ce
titudinem eſſe, quando vir prude
attentis circumſtantijs redditur ce
tus. Sanchez *de matrimon. lib. 2. diſ*
45. *n.* 4. ſeu quando aliquid prude
ter ita creditur, ut contrarium vide
tur nullo modo probabile. Leſsi
libr. 2. *de juſtit. cap.* 10. *n.* 39. N
ſtræ ſententiæ eſt etiam Didac
Nugnus 3. *part. q.* 66. *a.* 9. *concluſ.*

366 Confirmatur inde, quod Pau
V. *in ſuo ritual. ſſ. de bapt. parv*
mandet rebaptizari illos, de quoru
baptiſmo non conſtat, atqui no
conſtat de baptiſmo illo, de q
non habetur certitudo moralis deſc
pta à nobis, ſiquidem verbum *conſ*
ſeu *conſtiterit.* hanc habet vim, u
conſtet per inſtrumenta, vel per
ſtes; ſive etiam per ſententiam,

per aliam *claram* probationem. Maſcardus *de probat. concluſ.* 75. *n.* 21. citans etiam Alexandrum, & Redoanum.

Fateor itaque cum Soto, omne illud vocari hic dubium, de quo ob rationes occurrentes in utramque partem nequit ferri ullum judicium, at nego, illud ſolum nuncupari dubium, ſed omne illud & ſolum, quod tollit omnem certitudinem moralem de baptiſmo vel re ipsâ vel validè ſuſcepto, ſeu quod habet adjunctam formidinem, quæ cum aſſenſu certo ſtare non poſſit. Lugo *cit. dub.* 2. *n.* 4. quam deſcriptionem & doctrinam rurſum firmabo Regula VII. Interim adfero hanc rationem, quòd ſcilicet quando dubium de baptiſmo eſt diſſolvendum per teſtes, debeant teſtes deponentes pro baptiſmo eſſe & firmi, *can.* 84. ſextæ ſynodi, & certiſſimi, *can. placuit, de conſecr. diſt.* 4. nulla autem eſt ratio, cur, quando dubium definiendum eſt per teſtes, 367

exigantur certiſsimi, id eſt, tales,q
gignant certitudinem moralem à n
bis deſcriptam, & non etiam poſt
lentur tunc rationes, ſeu argumen
certiſsima, id eſt gignentia illam ea
dem certitudinem moralem, quan
non agitur teſtimonijs, ſed præſum
ptionibus, ac rationibus deſumpt
aliunde.

368 Adeóque aſſentior Joanni Sanch
in ſelect. *diſp.* 44. *n.* 40. expreſsè ſcr
benti, rebaptizandum eſſe infanten
de cujus baptiſmo dubitatur *ex qu
cunque capite & undecunq; oriatur d
bitatio, & ambiguitas.* Conſequent
diſſentio à Quintanaduenna *ſingul.*
n. 14. Sic loquente: *Ego, niſi dubiu
aut ſuſpicionem prudentem ex defect
vel materiæ vel formæ, vel utriusq
applicationis, intentionis, vel miniſt
ortam deprehenderem; iterationem
hanc conſulere non auderem.* Ideo au
tem diſſentio, quia Caſu XV. refe
ram, aliter fuiſſe non ſemel judica
tum à prudentibus viris. Interim ſ
pr

pro majore declaratione, & applicatione noſtræ regulæ quintæ & quartæ hæc.

Regula VI. Rationabile dubium 369
de valore baptiſmi non adeſt, quando unus oculatus ac fide dignus teſtis, in quo nulla ſuſpicio eſſe poſsit, erroris, vel pernicioſi mendacij, aſſerit aliquem eſſe baptizatum. Deſumitur apertè ex cap. *cùm itaque. de conſecr. diſt.* 4. & ex cap. *parvulos. eôd.* Atque ita communiter ſentire omnes DD. teſtatur Quintanad. *ſingul. tr.* 1. *ſing.* 1. *n.* 5. citans nominatim Paludanum *in* 4. *diſt.* 6. *q.* 4. Sotum *in* 4. *diſt.* 3. *a.* 9. Silveſtrum *verb. teſtis. q.* 5. Suarez hic *diſp.* 27. *ſect.* 2. Vaſquez *hic diſp.* 146. *cap.* 3. Laymannum *hic c.* 5. *n.* 3. & alios. Vide plures apud Bonacinam *de ſacram. diſp.* 1. *q.* 1. *punct.* 1. *n.* 40.

Regula VII. At verò remanebit 370
(quo ad valorem teſtimonij) rationabile dubium, quando ille teſtis eſt ejus conditionis, ut non ſufficiat ad gignen-

gignendam certitudinem morale
Suarez *cit. ſect.* 2. *in fin.* Quintana
vennas *loc. cit.* allegans etiam G
nadum. Probatur manifeſtè ex c
placuit. de conſecr. diſt. 4. ubi expr
sè exiguntur teſtes *certiſsimi*, ut j
paulò ſuperiùs indicavi, quando ſ
licet non ſunt aliæ conjecturæ q
vel per ſe ſolæ, vel cum unius te
monio conjunctæ ad moralem ce
tudinem ſufficiant. Suarez *loc. cit.*

371 Regula VIII. Remanet eſtque
am dubium tunc non ſolum, quan
nullæ rationes occurrunt pro, a
contra impertitionem, valorémv
baptiſmi. Dicaſtillo hic. *diſp.* 1
173. ex communi vocans hoc du
um *negativum* ſed etiam quando p
babile quidem eſt, baptiſmum fu
collatum, attamen eſt quoque ob
tionem probabile, non fuiſſe co
tum. Sic docet Cardinal. de Lug
reſp. moral libr. 1. *dub.* 1. & 2. al
tientibus Vaſquez hic *diſp.* 146.
4. Dicaſtillo *loc. cit.* alijque com
n

niter. Ratio eſt, tum quia in hoc caſu non habetur certitudo moralis à nobis probata *Regula V.* tum quia à baptiſmo, ſacerdotio, Epiſcopali Ordine tam multa, támque gravia dependent, ut in eorum receptione oporteat, quo ad poteſt, amplecti viam certam & ſecuram. Idem Cardinal. *cit. dub.* 1. *n.* 11. & nos paulò inferiùs.

Unde ipſe infert *cit. dub.* 1. *&* 2. ad iterandum baptiſmum ſufficere, quòd ſit collatus juxta ſententiam negantem valuiſſe, eſto neget nunc improbabiliter, modò poſsit probabiliter timeri, ne ea ſententia evadat aliquando probabilis. 372

Regula IX. Etſi quæ dixi, videntur directè, & expreſsè tangere ſolùm dubium facti; debent tamen omnia applicari dubio etiam juris. Suarez *diſp.* 22. *ſect.* 2. Laymannus *hic cap.* 5. ac Dicaſtillo *loc. cit.* cum alijs paſsim. Dicitur dubium facti, quando dubium eſt, utrùm re ipsâ præ- 373

Digitized by Google

præceſſerit aliquis baptiſmus f
validus, ſive invalidus, adeóque e
am, utrùm omnia, quæ certum e
eſſe eſſentialia, fuerint obſervata, c
bitatur inquam, vel propter aliqu
peculiarem circumſtantiam, ut q
ſcitur, obſtetricem, quæ baptizav
fuiſſe peſsimam veneficam, ſacerd
tem, qui exſtitit miniſter baptiſm
præ temulentiâ erraſſe aliquoties g
viter circa cæremonias. At dubi
juris eſt, quando ob diverſitat
opinionum probabilium ambigit
utrùm materia, forma, intentio
alia, quæ conſtat eſſe adhibita,
tient, an non vitient ſubſtantia
baptiſmi, ut quando e. g. ſcitur, a
quem fuiſſe baptizatum aquâ roſac
vel in ſolo brachio; de his inqua
dubijs juris debent etiam intell
omnes regulæ, quas hactenus dicta
Suarez *cit. ſect.* 2. Quintanad.
ſingul. 1. *n.* 11. referens Scotum,
Antoninum, Silveſtrum, Armilla
Valentiam, & alios, ſed non om
rectè. Reg

Regula X. Itaque repetendus eſt 374
ſub conditione baptiſmus, quando eſt collatus cum ea remota aut proxima materia, forma, intentione, aut in ea corporis parte, cum quibus vel in qua unus, aut plures DD. probabiliter negant ſubſiſtere baptiſmum. Tabiena *verb. baptiſmus. q.* 10. Vaſquez hic *diſp.* 146. *cap.* 4. *n.* 26. teſtans hanc regulam non eſſe quidem expreſſam à Scholaſticis, eam tamē ſequi ex doctrina non paucorum. Eandem admittunt Sotus *in* 4. *diſt.* 3. *art.* 7. *ad tertium argumentum* loquens de baptizato in ſolo digito, aut ſolâ manu; Suarez *diſp.* 22. *ſect.* 2. Nugnus *in* 3. *part. q.* 66. *art.* 9. *concluſ.* 1. Coninck *ibid. n.* 91. Palaus *tr.* 19. *punct.* 13. *n.* 4. tradens, omnes ita ferè DD. ſentire. Dicaſtillo *hic diſp.* 1. *n.* 186. teſtans eſſe communem DD. ſententiam, & omnino ſervandam. Quintanad. *cit. ſing.* 1. *n.* 7. *&* 11. etiam dicens ita ſentire DD. communiter; Laymannus

hic

Digitized by Google

hic cap. 5. *n.* 3. Diana *part.* 5. *tr.*
reſol. 4. loquens cum Præpoſito
baptizato in pede, aut manu, aut d
gito, aut capillis. & *ibid. reſol.* 1
loquens generatim de baptizato ſ
cundùm ſententiam ſolùm probab
lem, atque in objectione, quam co
tra ſe facit manifeſtè ſupponens, n
minem diſſentire ab hâc regula pr
babiliter, tametſi decipiatur ipſe i
hôc; Cardinalis de Lugo *reſp. mor*
libr. 1. *dub.* 1. *n.* 10. referens etia
pro noſtra regula Conradum, Cha
merotam, Molfeſium, Cabura
Valentiam hic *diſp.* 4. *q.* 1. *punct.*
vers. 6. *ſequitur*, & Henriquezi
libr. 2. *de ſacram. cap.* 7. Sed Vale
tia tantùm refert Sotum, & quide
non integre; Henriquez *in comme*
tar. litterâ B. ſolùm dicit eſſe tuti
Putat verò idem Cardinalis *n.*
hanc regulam eſſe tam ſolidam, u
cenſeat, licèt ſententia negans va
rem baptiſmi in hâc aut illa pa
corporis, cum hâc aut illa forma c

lati non ſit adhuc probabilis, eſſe nihilominus ob eam repetendum baptiſmum, modò ea nitatur talibus argumentis, ut videatur evaſura aliquando probabilis. Denique Tannerus *hic q.* 2, *dub.* 4. *n.* 114. aſſentitur nobis univerſim, quo ad licitam rebaptizationem, at quo ad præceptam (de quâ etiam omnes à me ipſo citati loquuntur) diſſentit in eo ſolo caſu, quo opinio negans valorem adverſatur communi ſenſui DD. habentium affirmativam conſideratam ſecundùm intrinſeca principia pro certa, ut eſt opinio de baptiſmo collato in ſolo pectore, de quo *Caſu I. n.* 54. Ratio hujus X. regulæ eſt, quia diverſitas opinionum probabilium tollit certitudinem moralem baptiſmi, quâ ſublatâ eſſe repetendum probavi Regulâ IV. & V.

Quæ etiam ratio, & auctoritas DD. pro noſtra hâc regula nominatorum facit, ut Dicaſtillo *cit. diſp.* 1. *n.* 211. meritò refutet Vaſquezium, *diſp.* 146. 375

cap.

Digitized by Google

cap. 4. negantem, illum, qui ſuſce-pit baptiſmum dubium ob ſolam di-verſitatem opinionum Theologica-rum, obligari ad petendam iteratio-nem baptiſmi. Sanè ſi talis ſubit privaretur omnibus ſenſibus, quiſ-que ſeu laicus ſeu clericus teneretur ex vera ſententia ipſiuſmet Vaſque-eum rebaptizare, cur ergo ipſe no teneatur repetere baptiſmum? Qu privatus obligatur tibi circa ſpiritu-lia proſpicere magis quàm túme tibi?

376 Excipio autem ex noſtra regula cum Lugone *tom.* 3. *in* 3. *part. diſ* 7. *ſect.* 3. *n.* 275. ac Tañero *cit. n.* 1 1 illos baptiſmos, quos tametſi coll tos in materia, forma, à pleriſque admiſsis nonnulli tamen graves a ctores ita reijciunt, ut tamen alij n gent eſſe repetendos. Ratio excepti nis eſt aperta, quia fas eſt ſeq utramlibet ex duabus opinionib practicè probabilibus ſeu probabili pronunciantibus aliquid eſſe ſub r

tu peccati faciendum, probabiliter id ipſum negantibus, ſicuti ſuppono ex communiſsima, & moraliter certa ſententia, pro qua refero 65. d. in Clypeon 162. *edit*. 2. Eſt, inquam, aperta ratio exceptionis, ſi loquamur de obligatione rebaptizationis conſiderata ſecundum hoc generale, & extrinſecum principium exceptionis; at verò ſi hæc materia conſideretur præcisè ſecundùm ſua principia, inſtrinſeca, tum ſanè non admittitur ab auctoribus laudatis pro hâc X. regula. Sicuti etiam Caſu II. *n*. 80. dixi, me diſſentire ab Henriquez ac Tannero negantibus eſſe repetendum baptiſmum ita impertitum, at ut tota forma fuerit ante, vel tota poſt immerſionem, ſeu affuſionem totalem prolata.

Itaque noſtra X. regula generaliter vim ſuam ſpectatis omnibus intrinſecis, & extrinſecis ſimul principijs, inque actu ſecundo obtinet ſolùm in ijs baptiſmis, qui ita collati 377

ſunt

ſunt in materia, forma, modo &
controverſis inter DD, ut nemo
men probabiliter neget eſſe iter
dos, ſive interim nemo, ſive non
ſi parvuli, aut omnes aſſerant re
tendos; at verò ſpectato illo extr
ſeco, univerſalíque principio, de j
ſequendi utramlibet è duabus opp
tis ſententijs practicè probabilib
atque in actu ſecundo non habet
regula locum in baptiſmis controv
ſis quidem quo ad valorem, ita tan
ut unus vel plures probabiliter
gent eſſe repetendos, ſicuti pa
antè dixi de baptiſmo collato ſiv
multate formæ cum materia, &
baptiſmo collato in ſolo pectore
dit Tannerus.

378 Regula XI. Non ſolùm eſt gra
crimen, temere rebaptizare ſine c
ditione, ſed etiam rebaptizare itid
temere ſub conditione. Sotus *in*
diſp. 3. *a.* 9. *ſſ. circa* hanc Vaſquez
diſp. 146. *cap.* 4. *n.* 30. Suarez *hic d*
31. *ſect.* 6. & plerique omnes di
r

rentes de iteratione; nam & iteratio etiam ſub conditione permittitur à ſacris Canonibus ſolùm in dubio rationabili, & quando non dubitatur rationabiliter, tunc addita conditio habetur pro non addita, quia deficiente ratione probabili dubitandi, vix poteſt ſeriò dici: *Si non es baptizatus, ego te baptizo.* Sed potiùs videtur dici: *Sive ſis baptizatus, ſive non ſis baptizatus, ego te baptizo,* & denique iteratio ſacramenti facta ex inani dubio, leviſque ſcrupulo, eſt quædam irriſio ſacramenti, ideóque peccatum grave ex ſuo genere. Bonacina *diſp.* 1. *de ſacram. q.* 2. *punct.* 1. *n.* 36. poſt Valentiam, Coninck atq; alios.

Ex quo quaſi per parentheſin in- 379
fero, id ipſum pronunciandum de ijs, qui ex levi dubiolo atque inani ſcrupulo repetunt verba conſecrationis, aut etiam abſolutionis, eſto ſub intelligant conditionem. *Si non rectè pronunciavi, ſi fortè non abſolvi.*

N In-

Infero autem magis ad rhombun
illos graviter delinquere, qui ob lev
ridiculáq; dubia petunt, ſe, vel ſuc
rurſum ablui ſub conditione, poſtu
lant enim, quod alius nequit conce
dere ſine peccato mortali; quod qu
dem eſt propriè peccatum ſcandali.

380 Regula XII. Debet nihilominu
præ oculis ſemper haberi aurea ſan
ſententia S. Leonis Papæ *epiſt.* 37
cap. 1. de hâc ipſa materia ita monen
tis: *In primis providere debemus, n*
dum ſpeciem quandam cautionis tene
mus, damnum regenerandarum incida
mus animarum. Præſertim quia *non te*
meritas intervenit præſumptionis, ul
eſt diligentia pietatis, ut addit iden
Pontifex relatus cap. *Si nulla de con*
ſecr. diſt. 4. *Tene certum, dimitte in*
certum inquit Magnus Auguſtinus re
latus cap. *ſi autem. de pœnit. diſt.* 7
Certum eſt, alterum baptiſmum no
fore noxium animæ parvuli, incer
tum, an prior ſit profuturus.

381 Hanc ob rem permulti ex docto
ribu

bus in hâc ſectione nominatis refle-xè monent, quando occurrit dubi-um circa licitam, aut præceptam ite-rationem baptiſmi, eſſe ſemper ma-gis inclinandum in favorem animæ, adeóque rebaptizationis, quàm in favorem ſacramenti. Rationem à priori, quam poſtea complures am-plexi ſunt, adfert Vaſquez *diſp.* 155. *cap.* 3. *n.* 40. hanc: *Cùm ſacramentum inſtitutum ſit in hominum utilitatem, potiùs habenda eſt ratio neceſſitatis fratris, quàm reverentiæ debitæ ſa-cramento.* Sacramentum baptiſmi pœnitentiæ &c. eſt res inanima, ergo non ſentiet, licèt illud repetas, cùm eſſet à parte rei repetendum; at ſen-tit, & horrendè ſentit anima, ſentiét-que fortè in omnem ſecuturam æter-nitatem, ſi non mundetur baptiſmo, quando eſſet emaculanda per itera-tionem. Fit quidem Chriſto Salva-tori injuria, quam ſentit (loquor more ſacræ ſcripturæ) & ulciſcetur, ſi temere fiat repetitio, at quando fit bonâ mente ob dubium utcunque

Digitized by Google

rationabile, ſeu non apertè vanum, futile, explodendum, exſufflandum, non ſentit ipſe quidquam niſi bonam fidem, pietatem Chriſtianam, magnam æſtimationem de ſua ſuavitate plusquam paterna, remunerandam æternâ beatitate.

382 Regula XIII. Quando occurrit eventus aliquis particularis, exoritúrque quæſtio controverſa propter additam, omiſſam hanc aut illam circumſtantiam, ne ferat parochus ſententiam, niſi conſulto aut Superiore, ſi conveniri queat, aut uno alteróve viro docto ſapientéque; quem ſi viderit vel hæſitantem, vel inclinantem in iterationem lavacri, habeat ejusmodi hæſitationem pro novo aliquo argumento verè dubij baptiſmi & conſequenter corrigendi. Caueat autem, ne abſque conſilio, ut dixi, unius, alteriúsve bene intelligentis rerum quidquam determinet, quandoquidem utramvis in partem inclinet, emergere poteſt per ſe vel

per

per accidens incommodum non ſpernendum.

Regula XIV. *De illo, qui natus* 383
eſt ex fidelibus parentibus, & inter Chriſtianos fideliter converſatus tam violenter præſumitur, quòd fuerit baptizatus, ut hæc præſumptio pro certitudine ſit habenda, donec evidentiſſimis forſan argumentis contrarium probetur. Ita Innocentius *III. cap. fin. de presb. non baptiz.* intelligendus ſolùm de illo, qui ſacramenta ſæpe uſurpavit, & ab omnibus pro baptizato. (validè, aut invalidè nec enim loquitur de valore) fuerit conſtanter habitus. Addit tamen optimus Canoniſta (cujus commentarij poſthumi in Decretales, dum hæc ſcribo, imprimuntur Dilingæ) Laymannus *hic cap. 5. n. 4.* nihilominus interdum etiam adulto inter fideles educato conferendum eſſe baptiſmum ſub conditione, *ſi tales conjecturæ* adſint (Puta, quia à veneficis parentibus natus eſt, à diabolo valdè infeſtatur,

nec ſciri poteſt ullo indicio, ubi vel à quo baptizatus fuerit) ***quæ præſumptionem accepti baptiſmi tollant, & contrarium vero ſimile efficiant.*** **Ita ille.**

384 Regula XV. Proinde diuturnæ, & graves infeſtationes dæmonis poſſunt quandoque inijcere prudentem ſuſpicionem, aut metum, ne quis non ſit aut baptizatus, aut validè baptizatus. Probari id poteſt varijs exemplis illorum, qui poſtquam fuerunt rebaptizati obtinuerunt quietem animi & corporis. Caſus tres referam *n.* 446. & 458. Confirmatur judicio longè plurimorum, qui quando vident quempiam diu, multúmque infeſtari modis exoticis, ſolent dicere: **Diſer Menſch iſt gewiß nicht recht getaufft.** Iſte homo certò non eſt rectè baptizatus.

Adde, quòd videatur Deus nonnullis immittere tam potentes inſtigationes ad vel petendum vel impertiendum baptiſmum, ut vix poſsint ijs reſiſtere

reſiſtere. Caſum adfero *n.* 457. & 430.

Regula XVI. Quando conſtat fuiſſe à viris pijs, ac doctis ſuaſum, ut in tali aut tali caſu repeteretur baptiſmus, poterit quisque in omni ſimili eventu ſuadere, & conferre. Ratio eſt, quia de ſimilibus idem judicium eſt habendum text. cap. 2. *de transl. epiſcop.* Unde *l.* 12. *&* 13. *ff. de leg.* ſtatuitur, ut quod in uno articulo pronunciatum eſt, extendatur ad ſimilem.

Regula XVII. Quando lis de repetendo baptiſmo eſt terminanda per 340
teſtes, præferri debent, qui teſtantur errorem intercesſiſſe. Videbitur hæc regula quibusdam fortè abſurda, ſed tollit abſurditatem hæc ratio, quòd ſcilicet magis credatur teſtibus deponentibus pro cauſa favorabili, pro qua aliàs ſententia ferri debet in dubio, quàm alijs deponentibus contra talem cauſam. Sic loquitur Antonius Gabrielius *libr.* 1. *teſt. concluſ.* 4. *n.* 79. poſt Felinum, & Ruin, addente

Tiraquello *de privil. piæ cauſæ privil.* 165. delictum quandoque præſumi in favorem piæ cauſæ. Atqui debet in dubio ſententia ferri pro errore, ſeu quòd interceſſerit error, aut defectus, ut patet ex regula IV. ſuperiùs propoſita probatáque. Hinc breviter infero, à Joanne Sanchez *in ſelect. diſp.* 44. *n.* 40. rectè dici, baptizandum eſſe illum ſenſu privatum paganum, vel Judæum, quem aliquis teſtis etiam peregrinus teſtatur petijſſe baptiſmum, etiamſi dubitetur de veritate teſtis, aut ſi audientes non recordentur ſatis, an teſtis aſſeruerit petitum, nec compareat teſtis, à quo ſciatur.

Sectio II.

Regulæ præcedentis ſectionis declarantur elucidatione variarũ quæſtionum de baptiſmo controverſo.

387 QVæres I. *An rebaptizandi ſint omnes*

nes, qui fuerunt baptizati ab hæreticis.

Reſp. I. Certum eſt ex definitione Concilij Tridentini *ſeſſ. 7. can. 4. de bapt.* non eſſe rebaptizandos, ſi conſtet fuiſſe à miniſtro vel miniſtra adhibitam legitimam materiam, formámque cum intentione faciendi id quod Salvator inſtituit. Elegans eſt pro hâc reſponſione, & confirmatione Regulæ I. ſectione præcedenti allatæ ſententia S. Auguſtini *epiſt. 203.* ad Maximinum ſub initium: *Rebaptizare hæreticum hominem omnino peccatum eſt, rebaptizare verò Catholicum immaniſſimum ſcelus eſt.*

Reſp. II. Videtur non poſſe ſatis 388
rationabiliter dubitari quin multi ex talibus ſint cum debita forma, materia, intentione baptizati. Rationem hujus reſponſionis prorſus nullam habeo, ſi præſertim loquamur de Zvvinglianis, & Calvinianis, quàm hanc duplicem. Primam, quòd Congregatio Concilij Tridentini. Anno

1570. apud Cardinalem de Lugo *reſp. moral. lib. 1. dub. 2.* loquens in ſpecie de baptiſmo Calviniſtarum, negaverit, omnes eſſe rebaptizandos. Alteram, quòd ſcilicet videam in noſtra Germania, neminem è talibus facilè rurſum admoveri ſalutifero fonti, niſi occurrat aliunde dubium. Credere nequeo, Illuſtriſsimos Dominos Nuntios Apoſtolicos, & Ordinarios, totúmque Clerum ſæcularem, ac Regularem, itémque doctores Germanos Tannerum, Laymannum, Becanum, Buſenbaum, alios tam conſtanter fuiſſe diſsimulaturos, ſi exiſtimâſſent, poſſe prudenter dubitari de omnibus, nec enim ignôrarunt tot Canones ſancientes iterationem dubij baptiſmi. Hinc

389 Reſp. III. Non ſunt rebaptizandi omnes planè, quos conſtat fuiſſe baptizatos ab hæreticis. Eſt hæc reſponſio adverſus P. Quintanad. *ſingul. tr. 1. ſing. 3. n. 3.* ſic reſolventem: *Tenendum omnino exiſtimo, infantes & adultos*

adultos ab hæreticis baptizatos, licèt ex alio capite non dubitetur de valore ſui baptiſmi, iterum baptizari poſſe, & debere ex hôc præcisè capite, quòd ſint hæretici, qui illis baptiſmum adminiſtrârunt. Probat, tum quia omnes ſectæ hæreticæ hujus & ſuperioris ſæculi laborant aliquo errore circa vel materiam, vel formam, vel neceſsitatem, vel intentionem, vel miniſtri unitatem; tum quia Sotus *in 4. diſt. 3. art. 9.* Navarrus *in Enchiridio cap. 27. n. 246.* alijque plures negant, teſtimonium hominis ſuſpecti de religione eſſe ſufficiens ad formandum prudens judicium de alieno baptiſmo. Atqui baptizati ab hæreticis non habent communiter niſi teſtimonia hæreticorum, tum quia ita ſentit Laurentius Bayerlinck, atque ita pro Belgio ſanctium eſt in Provinciali Synodo Mechlinienſi; quam ſanctionem probat non ſolùm idem Bayerlinck apud Quintanad. *loc. cit. n. 10.* ſed etiam apud Cardinalem de

Lugo ſuprà. Silvius *in 3. part. q. 66. art. 9.* & *in eundem art.* Joañes Præpoſitus *n. 90.* quibus ſuccenturio illum Theologum Superioris Germaniæ, qui conſcripſit ante aliquot annos Manual. parochorum *part. 2. c. 2. n. 6.* ubi etiam addit, fuiſſe Prædicantem, qui habitâ concione affunderet aquam nullâ prolatâ verborum formùlâ, alium, qui à baptiſmo repelleret omnes ſpurios. Cum his apertè ſentit Adam. Opatonius apud Dianam *part. 9. tr. 6. reſ. 35.*

390 Verùm etſi libenter aſſentirer his Theologis propter rationes inſinuatas, non audeo tamen ire contra torrentem conſuetudinis Germanicæ tam notoriæ in noſtra ſuperiore Germania, ut hujus lumina Adamus Tannerus, & P. Paulus Laymann ne quidem inſtituant ullam hac de re quæſtionem, ſed uterque tanquam de lite, quæ jam tranſierit in rem judicatam, loquantur, Tannerus quidem hic *q. 2. dub. 4. n. 117.* Laymannus

mannus autem etiam hic *cap.* 8. *n.* 10. Ergo à Quintanadvenna diſſentio cum Coninck *q.* 66. *art.* 9. *n.* 96. atque Lugone *cit. dubio ſecundo*, quod expreſse ſcripſit de hàc materia, eúmque ſequitur Buſenbaum *hic dub.* 4.

Ad primam rationem reſpondeo, illam habitum iri pro valde efficaci, niſi mos Germanicus faceret, ut crederem, non omnes Prædicantes eſſe in hôc particulari negotio tam expertes conſcientiæ, & pudoris, quàm eſſe in permultis alijs demonſtrant eorum verba, & facta. 391

Autoritas citatorum DD. & maximè Mechlinienſis Synodi facit, ut ſim excuſaturus omnes, qui ſeu Calvinicolam ſeu Calvinicolarum fratrem Zvvinglianum rebaptizaret. Etenim illi ſynodo Provinciali interfuêre viri longè doctiſsimi, rerúmque peritiſsimi, ut ſolent eſſe Epiſcopi Belgij. 392

Hoc videtur mihi propè certum, ſi quis Anglus, aut Hollandus aſpi- 393

ret ad noſtram religionem, eſſe denuo baptizandum, priusquam admittatur ad illam; quia nimirum conſtat, nullam ferè religionem, fuiſſe jam multis annis in Anglia, ſed quemque (exceptis Catholicis) ſtetiſſe ſuo arbitrio, in ipſa quoque Hollandia numeratas ſectas ad octoginta. Quis, amabò, prudenter credet, illum miniſtrum, à quo Anglus, vel Batavus tinctus fuit, non comiſiſſe errorem ſubſtantialem? Et de Batavis, universímque Belgis Acatholicis præcipuè loquebatur Synodus Mechlinienſis.

393 Et univerſim aſſentior Joanni de Dicaſtillo, viro hercle ſagaci, atque diuturno incolæ Germaniæ, dum diſſerit de hôc argumento *cit. diſp.* 1. *de bapt. n.* 18. hunc in modum: *Verùm enim verò mihi in re tanti momenti non admodum tuta videtur ſententia Coninck* (judicantis, niſi peculiaris ratio obſtet, præſumendum, quòd miniſter hæreticus ritè baptizârit)

zârit) *Sed multò magis cautè agendum inter prædictos hæreticos, qui ſic* (ut in primo argumento pro ſententia. Quintanaduennæ retulimus ex meditullio almæ veritatis) *Solent in baptiſmo errare; ideo niſi conſtet ſatis prudenter, nullum circa materiam, & formam errorem irrepſiſſe, non video, cur ſub conditione rebaptizari non debeant. Tamen hæc omnia judicio prudentis committenda ſunt, & ſemper inclinandum in tutiorem partem conferendi ſub conditione baptiſmum.* Ita Dicaſtillo, cujus judicium ſtabilit hic

Caſus.

IOnas Helvetius aſpirans ad fidem orthodoxam dixit inter cætera ſuo inſtructori: Sunt in urbe noſtra duæ Eccleſiæ; in quorum una eſt ſemper pro baptiſmo uſus ſoliùs aquæ elementaris, in altera ſatis crebrò roſaceæ; in hâc ſum ego baptizatus, an aquâ roſaceâ ignoro. 394

Juve-

395 Juvenem, urbémque novi, & cùm res eſſet adhuc in mera deliberatione, conſultus reſpondi, minimè dubitandum de repetendo baptiſmo. Caſus de aqua roſacea, duplicitate miniſtri, falsâ opinione, quòd baptiſmus non ſit neceſſarius prædeſtinatis, ſit inutilis reprobatis, & conſequenter ſummè incuria adminiſtratione, prolatione formæ non per modum invocationis S. Trinitatis, quæ tamen neceſſaria eſt, ut vidimus *Caſu I.* Sed per modum meræ concionis, ſeu recitationis &c. ſunt apud heterodoxos quotidiani, continui, innumeri, quid ni ergo rebaptizemus illum ab hæretico miniſtro præſertim Calviniano, & Zvvingliano baptizatum, qui neſcit, quo pacto ſit luſtratus, nec aſſerere poteſt, in loco, in quo eſt baptizatus, fuiſſe ſemper religiosè obſervatam formulam Romanam ſubſtantialem? Notat verò autor manualis parochorum *cit. part.* 2. *cap.* 2. eſſe moris, ut quando rebapti-

baptizandi ſunt hæretici adulti, baptiſmus deferatur Epiſcopo, de quo more nihil teſtari poſſum.

Fateor, me hactenus fuiſſe tam 396
conſulendo, quàm practicando alieniorem à ſententia Quintanaduennæ, quàm ſum modò; at verò penſiculatiùs conſideratis, quæ in medium attuli & ex jure Canonico, & de certitudine morali, & de tot erroribus hæreticorum inſiſto mediam viam inter ſententias relatas ex Quintanadvenna, & Coninck, illam ſcilicet, quam digito demonſtrat Dicaſtillo, verbis paulò antè deſcriptis. Praxis accidet minus difficilis, ubi intellecta fuerint, quæ tradam inferiùs *n.* 405. de modo, & circumſtantijs rebaptizandi ſub conditione.

Quæres II. *An illi infantes ſint re-* 397
baptizandi ſaltem ſub conditione, qui reperiuntur alicubi expoſiti cum ſchedula atteſtante eos eſſe rite baptizatos?

Quidquid in contrarium alibi dixerim & pugnaciſsimè reſoluat Co-

mitolus

mitolus *libr.* 1. *reſp. moral. q.* 1. mihi nunc maximè probatur reſolutio Synodalium conſtitutionum Conſtantienſium *part.* 1. *tit.* 6. *n.* 6. ſic ſancientium: *Infans expoſitus licèt in collo habeat appenſum teſtimonium, quòd baptizatus fuerit, ſi tamen aliunde non conſtet, baptizetur ſub conditione. Quòd ſi in teſtimonij ſchedula ſit inſcriptum nomen, quod illi in baptiſmo inditum eſſe aſſeratur, idem nomen ipſi imponatur, & in libro baptizatorum diligenter omnia ſcribantur* Conſonant Concilium Mediolanenſe tertium ſub S. Carolo Borromæo *tit. de bapt. infant.* Item Synodus Cameracenſis apud Marchantium *in reſol. paſtoral. de ſacram. tr.* 2. *cap.* 2. *n.* 4. ſicuti & pro Archiepiſcopatu Hiſpalenſi, epiſcopatúque Cordubenſi ſtatutum eſſe teſtatur Quintanadvennas *ſingul. libr.* 1. *tr.* 1. *ſing.* 9. Habemus ergo judicium Synodorum Germanicæ, Belgicæ, Italicæ, Hiſpanicarum. Conſentiunt Marchantius

tius Belga, Quintanaduennas Hiſpanus, Autor manualis parochorum Germanus *part.* 2. *cap.* 2. *n.* 5. Opatonius Polonus verbis deſcriptis à Diana *part.* 9. *tr.* 6. *reſ.* 35. *fin.* probatúrque efficaciter inde, quòd ejusmodi ſcheda non pariat ullo modo certitudinem moralem à nobis requiſitam ſuprà *n.* 364. cùm tales infantes baptizentur ſæpiſsimè ab ipſiſmet matribus tegendi ſceleris ergo; matribus, inquam, perſæpe juvenculis, & quæ nullum infantem antea abluerunt, fortè nullum ablui exactè viderunt, communiſsimè autem baptizentur in magna trepidatione, in tenebris, & in metu, nè deprehendatur partus. Si baptiſmus obſtetricum habetur meritò pro dubio, donec ex illarum ore conſtet, quam formam, quam materiam adhibuerint, quantò magis ille furtivus?

Adde quòd ſcripturæ privatæ non notatæ ſigillo vel manu ſcriptoris nulla fides adhibenda ſit, niſi in præ- 399

judi-

Digitized by Google

judicium ſcribentis, ut videre eſt apud Tuſcum *verb. ſcriptura.* atque autores ab ipſo citatos.

400 Quare licèt fatear, oppoſitam ſententiam placere pleriſque Theologis, hæc tamen mihi longè præplacet, ſequendáque in praxi, nam & rationes præponderant, & adeſt ſufficiens auctoritas tot Prælatorum, itémque Richardi apud Silveſtr. *verb. baptiſmus.4.q.9.* Marchantij, Opatonij, & Quintanadvennæ teſtantis, P. Didacum Ruiz, atque alios duodecim præſtantes Theologos quos nominat, ſic ſenſiſſe, ſuóque chirographo muniviſſe hunc ſuum animi ſenſum.

401 Hinc etiam diſſentio à Soto *in 4. d. 3. a. 9.* Palao *tr. 19. p. 13. n. 6.* atque alijs pronunciantibus, non rebaptizandum illum, qui inter Catholicos natus reperitur expoſitus ad fores Eccleſiæ, aut domus privatæ ſine ſcheda quidem, ſed tamen apparenter ejus ætatis (Henriquez *libr.*

2. c. 13.

2. c. 13. *n.* 1. ponit 20. dies) intra quod ſpacium ſolent omnes eſſe baptizati ; etſi quippe ſatis prudenter præſumatur eſſe baptizatus, ſatis tamen etiam prudenter timetur, ne non ſit rite baptizatus.

Quæres III. *An rebaptizandi, quos conſtat fuiſſe baptizatos ab obſtetrice venefica?*

Reſp. affirmativè de pleriſque, 402
quia meritò revocatur in dubium baptiſmus collatus ferè à quâvis illarum, ſicuti pluribus declarabo Caſu XX. Sed & Caſu V. generatim reſolvi, an rebaptizandi omnes ab aliquâ muliere baptizati.

Quæres IV. *Quænam circumſtantiæ ſint obſervandæ in rebaptizatione?* 403

Reſp. Sequentes. I. Si omnibus probè examinatis, & quo ad res ipſa patitur ſeu requirit, conſulto uno alteróve docto, peritôque viro, ſine hæſitatione judicas, baptiſmum revera fuiſſe nullum, debes repetere ſine conditione, at ſub conditione,

ſi ra-

ſi rationabiliter times, ne fuerit nullus.

404 Si ille, cujus baptiſmus eſt alterutro modo repetendus, ſit jam adultus, debet elicere actum doloris non quidem de peccato Originali utpote non perſonali, & proinde non obnoxio ulli pœnitentiæ, neque etiam neceſſariò de veniali, utpote quod, ſepoſitâ actuali complacentia, ſufficienter expiatur propoſito ſuſcipiendi baptiſmi, ſed ſolùm de mortali, ſi quod commiſit in vita ſua. Uno verbo talis tenetur ſe diſponere ad baptiſmum conditionatum, ſicut ad abſolutum is, qui ſcit, ſe nunquam fuiſſe regeneratum, de cujus diſpoſitione tradidi neceſſaria *Caſu X*. Quòd ſi talis incidiſſet in perpetuam amentiam, aut lethargum lethiferum, deberet conſcius invaliditatis certæ, vel dubiæ illi ipſemet impertiri ſacramentum baptiſmatis, nec enim dubitandum eſt de habituali, & huc ſufficiente illius amentis intentione.

III. Bap-

III. Baptiſmus iſte poteſt licitè per- 405
agi quocunque loco. Quintanad. *ſing. tract.* 1. *ſingul.* 17. & à quocunque etiam laico, licèt ponamus poſſe facilè haberi ſacerdotem, aut etiam parochum. Quintanad. *ibid.* Etenim Canones indicantes, vel etiam exprimentes contrarium non loquuntur, niſi de baptiſmo abſoluto; ergo conditionatus manet ſub diſpoſitione meri juris divini, quod quidem nihil ſtatuit de loco, aut miniſtro hujusmodi baptiſmi; ſi tamen foret notoria invaliditas prioris baptiſmi, foret publicè, & à ſacerdote repetendus, ut ſatis innuit Laymannus *l.* 5. *tract.* 2. *c.* 5, *n.* 4. Et univerſim expedit, ut quo ad commodè fieri poteſt, etiam in hôc baptiſmo habeatur ratio communis modi.

IV. Non opus eſt hic adhibere ul- 406
los patrinos. Quintanad. *l. c. ſing.* 18. tum quia non ſunt neceſſariò adhibendi in privato baptiſmo. Infra Caſu XVII, tum quia certum onus, & in

incommodum, ſeu impedimentum, quod ſecum trahit officium patrini, ut videbimus cit. *Caſu XVII.* non debet naſci ex cauſa prorſus incerta, & fortaſsis non ſubſiſtente, ſicuti ſæpe utique conditionatus baptiſmus non eſt verus baptiſmus. Et quàm lepidus foret, qui diceret ſuo tali filio ſpirituali: *Te docebo neceſſaria ad ſalutem ſi valet baptiſmus, in quo te tenui?* Aut diceret ejus matri: *Te duco in uxorem, ſi non valet baptiſmus, in quo levavi è fonte tuum filium, non duco, ſi valet.* Ex quo apparet, non contractum iri ullam cognationem ſpiritualem, etiamſi in ejuſmodi baptiſmo interveniret patrinus. Navarrus *conſil. libr. 3. de bapt. conſil. 2.* loquens de rebaptizato, qui exiſtens adhuc in utero fuerat ſolùm in pede baptizatus. Quintanaduenn. *loc. cit.* loquens abſolutê; & ſequitur ex priore doctrina.

407 Quando in primo baptiſmo fuerunt uſurpatæ cæremoniæ conſuetæ,

nequa-

nequaquam opus eſt, eas iterare in altero baptiſmo. Henriquez *libr.* 3. *c.* 2. *n.* 1. *litt. N*, expreſſe; Suarez *diſp.* 31. *ſect.* 6. *verſ. ſeptimo* inquiri poteſt. Coninck *q.* 66. *a.* 9. *n.* 99. Bonacina hic *punct. ult. a. ult.* Quintanad. *ſingul.* 18. *n.* 3. contra Silveſtr. *verb. baptiſ.* 4. *q* 9. Reginaldum *l.* 27. *n.* 34. Palaum *hic punct.* 12. *n.* 23. Ratio eſt, quia in talibus nihil eſt iterandum, *ſed cautè ſupplendum, quod incautè fuerat prætermiſſũ.* text. *cap.* 1. *de ſacram. non reiter.*

Ne tamen hinc inferas, rectè ſentire Juriſtas, qui apud Silveſtr. *loc. cit.* putant, quando prior baptiſmus fuit irritus ob omiſſionem unius voculæ ſubſtantialis, ſufficere, ſi in altero baptiſmo ea ſola exprimatur; rectè enim dicit Silveſter, hoc eſſe frivolum; nam verba aut materia prioris baptiſmi non concurrunt ad ſecundum baptiſmum, cùm non exiſtant amplius nec phyſicè, nec moraliter. 408

409 VI. Si verò etiam in priore baptiſmo fuiſſent omiſſæ, ut fieri poteſt tempore peſtis, aut incurſionis militaris, tum repetendæ ſunt in altero baptiſmo. Quintanad. *cit. ſingul.* 18. *n.* 4. & patebit ex dicendis *Caſu XVI.*

410 VII. *In cap. de quibus. de bapt. & ejus effect.* exprimuntur hæc verba: De quibus dubium eſt, num baptizati fuerint baptizantur his verbis præmiſsis: *Si baptizatus es, non te baptizo, ſed ſi nondum baptizatus es, ego te baptizo in nomine &c.*

411 Et quidem in Obſequiali Conſtantienſi *fol.* 59. abſolutè dicitur: *Si infans ſit ſub conditione baptizandus, utatur (miniſter) hâc formâ;* nec dubito, quin ſit expreſsè utendũ illâ, quando ſolenniter rebaptizatur is, cujus baptiſmus eſt dubius, at etiam in primis certum eſt, non eſſe utendum hâc conditionali, quando liquet, ſubſtantialem defectum interveniſſe in priore baptiſmo. Deinde etiam ſatis probabile eſt, ſufficere

in

in privata ſuppletione dubij baptiſmi, ſi hæc conditionalis exprimatur ſolâ mente, non autem verbis. Suarez *diſp.* 22. *ſect.* 2. abſolutè aſſerens hoc ſufficere; quamvis Quintanad. *ſingul.* 18. *n.* 5. meritò conſulat, ut ſemper niſi inconveniens aliquod obſtet, exprimatur, conſentítque Buſenbaum *de bapt. dub.* 4. *in fin.* Quam generalem doctrinam idem Quintanaduennas jure extendit ad caſum, quo unum ex alijs ſacramentis iteratur ob commiſſum prius errorem, tametſi fortè plerique unà mecum omittant expreſsionem primi membri allatæ formulæ conditionalis: *Si es abſolutus* &c.

VIII. Licèt rebaptizes aliquem irrationabiliter dubitans, non tamen idcirco incurris irregularitatem, cùm hæc ſit lata ſolùm in rebaptizantes *ſcienter.* 412

IX. Tam rebaptizans quàm permittens ſe rebaptizari plectuntur capite, juxta *leg.* 1. *&* 2. *Cod. ne ſanct* 413

Digitized by Google

bapt. iteretur. Si videlicet uterque ſit certus de validitate prioris baptiſmi.

414 X. Dubius de ſuo baptiſmo poteſt & non poteſt ſuſcipere alia ſacramenta. Poteſt, quando illud dubium eſt juris, quia ſcilicet baptizatus fuit in materia, parte corporis &c. in quibus aliqui DD. probabiliter negant, alij probabiliter aſſerunt valere baptiſmum. Coninck *q. 66. art. 9. n.* 103. permittens, quando adeſt cauſa gravis; Dicaſtillo *hic diſp. 1. dubit. 9. n. 216.* abſolutè permittens & meritò; cùm enim talis absque peccato cœperit poſsidere nomen boni Chriſtiani, non apparet, cur non liceat ipſi frui juribus hujus realis denominationis, quam diu probabile eſt, eam convenire ipſi propriè ac realiter, nec cedit in damnum tertij.

415 Eſt tamen etiam verum quòd non poſsit ſuſcipere omnia Sacramenta. Non enim poteſt ſuſcipere ſacramenta Ordinis ſacerdotalis, aut epiſcopalis

palis cum animo obeundi functiones ipſi annexas, antequam rurſum lavetur aquâ vitæ; ſicut etiam mortaliter delinquit, ſi dubitans prudenter de valore ſacrificet, abſoluat, ordinet, ut videbimus Caſu ſequenti; & Caſu XVI. dicemus, an liceat dubio inire conjugium.

Imò quamdiu nequit formare opi- 416
nionem probabilem, quòd ſit baptizatus validè, peccat mortaliter percipiendo qualecunque ſacramentum. Coninck ſupra à fortiori, & expreſsè Dicaſtillo *cit. n.* 16. Ratio eſt quia hôc ipſo, quòd nequeat ex ullo principio intrinſeco vel extrinſeco veroſimiliter opinari, ſe eſſe verè atque ordine ablutum, tenetur vel procurare certum baptiſmum, vel abſtinere uſu rerum ſupponente verum baptiſmum; ſicuti maritus dubius de legitimitate ſui matrimonij vel debet non petere debitum conjugale, vel dare operam, ut ſolvat ſe hôc dubio.

XI. Ex hactenus dictis in hâc, & 417
præce-

præcedente Sectione reſoluuntur complures Caſus alij, tum nominatim quos exhibet ſequens

Sectio III.

Caſus facti non ficti, quibus quâ confirmantur, quà declarantur doctrinæ præcedentium Sectionum.

Caſus I.

418 *Quidam ſacerdos jam abhinc plures annos mortuus cùm fungeretur officio patrini, animadvertit baptiſtam præ trepidatione non ſatis bene ſibi præſentem vix tres, quatuórve guttas affudiſſe corpuſculò ſui filioli; diſſimulavit tamen monitionem, ob cauſam neſcio quam; at conſcientiâ non permittente ullam quietem acceſſit domum ſui Domini compatris, petijt ſibi ſuum filiaſtrum (ut vocantur.* cap. de *his.*30. q. 1.) *atq; aquâ luſtrali ſufficienter, & cum debita forma aſperſit vagien-*

vagientem, nemine intelligente, quid ſibi vellet ejusmodi liberalis affuſio, 419
an rectè egit?

Reſp. in primis potuiſſe intervenire cauſam juſtam, ob quam non moneret illum miniſtrnm, aut quia non ſatis clarè vidit defectum aut quia putabat ſufficere tres guttas ſecundùm dicta *Caſu I. n.* 45. nec veniebat in mentem contraria opinio, aut obligatio hic & nunc monendi.

Deinde rectiſsimè fecit rebaptizando ſub conditione, eò quòd prior baptiſmus fuerit dubius dubietate juris juxta dicta ſuperius. Sicut etiam rectè, & cautè egit, quòd non diutius diſtulerit rebaptizationem, eámque peregerit cum nulla prorſus ſolennitate, aut notitiâ aliorum, ſi prudenter timuit aliquam aliorum indignationem &c. 420

Caſus II.

Alius ſacerdos tenerrimæ conſcien- 421
tiæ exercendo primum actum ſolen-

nis, & veri baptiſmi, fuit in volun-tariè diſtractus; abſoluto miniſterio cœpit dubitare, an nullum eſſentiale verbum omiſiſſet, non habens ullam aliam prorſus cauſam dubitationis, quâm quòd fuiſſet diſtractus. Duravit anxia dubitatio circiter ſeſqui annum, quo elapſo, me alibi degentem invenit, addens, ſe antequam primum illum in-fantem ablueret, ſæpiſsimè privatim, & cum magna reflexione, pluribûsque hebdomadis recitâſſe formulam baptiſ-malem, aquam quoque excipiendo ma-nu, & effundendo ſenſim, ut ſolet in vero baptiſmo. Quæſijt verò an eſſet ille infans ſubijciendus novo baptiſ-mo conditionali?

422 Reſpondi, minimè, eò quòd di-ſtractio in tali viro, & taliter exercita-to non poſsit fundare ullum rationa-bile dubium ullius omiſsionis; & huc faciat ſapiens monitum S. Tho-mæ 3. *part. q.* 3. *art.* 6 *ad* 5. ita lo-quentis: *Nihil debet* (ſacerdos ſa-crificans) *repetere propter eam ſolam cauſam,*

cauſam, quòd non recordetur, an hoc, aut illud fecerit, aut dixerit.

Caſus III.

ESt ille ipſe, quem ſub nomine Didaci deſcripſi ex Comitolo ſupra *n.* 127. at non dixi, an putarem, fuiſſe repetendum tunc baptiſmum. Reſpondit quidem Comitolus, debuiſſe illum ſacerdotem diligenter conſiderare, eſsétne tertia perſona divina ab ipſo præterita; quòd ſi in ejus rei certam memoriam venire non poſſet, & vero ſimilis dubitatio ejus animum percelleret, veniendum eſſe ad baptiſmum conditionatum. Verùm ipſa nuda narratio facti ſatis indicat, illum Didacum & feciſſe diligentem reflexionem, & eâ factâ hæſiſſe prorſus ancipiti animo, an pronunciâſſet tertiam perſonam, nullámque fuiſſe dubitationis cauſam aliam, quàm quòd ob perturbationem ortam ex infidelitate memoriæ non ſuggerentis al- 413

teram perſonam ipſe nullo modo recordaretur, utrùm pronunciaverit tertiam.

424 Si mihi proponeretur ejusmodi eventus, juberem examinari, qui aſtiterant; ſi unus aſſerereret (nemine contradicente) illum nominâſſe hanc, juberem eſſe ſine metu; ſi diſcordarent teſtes, dicerem: *Repete*; ſi nullus teſtaretur, dicerem hoc ipſum *Repete*; nam in primo eventu non poſſem prudenter dubitare ob regulam ſextam poſitam *n.* 369: in ſecundo dubitare ſanè rationabiliter, ſtarémque regula 17. in tertio vix dubitarem, ſed ferè præſumerem factam omiſsionem, tum quia eſt valde pronum, omittere aliquid in tali perturbatione, tum quia non eſt ſatis credibile, quòd nullus aſtantium audîſſet illam nominationem, ſi facta fuiſſet. Si hæc utraque ratio ſimul ſumpta non gignit aliqualem præſumptionem; gignit ſaltem rationabilem dubitationem.

Caſus

Caſus IV.

ESt Nicoſtratæ, de quâ *n.* 351. Re- 425
ſpondi autem, illum infantem tingendum lavacro conditionali. Si enim eſt probabile, ut eſſe ſatis oſtendimus, *Caſu V.* vel omnes vel ferè omnes baptizatos ab obſtetricibus eſſe ſecundo baptiſmo mundandos, tum ſanè mundandi ſunt illi, quos conſtat fuiſſe tinctos à magnopere perturbatis, ſicuti ſe fuiſſe teſtata fuit ipſa Nicoſtrata, ridiculumque illud factum demonſtrat. Rurſum, quia bis dixit: *In nomine Patris.* &c. non præmittendo: *Te baptizo.* quis non meritò formidet, ne etiam primâ vice? Si quippe duo actus faciunt conſuetudinem cap. *fin.* 25. *q.* 2. hæ duæ truncatæ formulæ ſatis innuant, illam Nicoſtratam habuiſſe morem omittendi propoſitionem: *Ego te baptizo.*

Digitized by Google

Caſus V.

426 *PResbyter N. dum baptizat infan-
tem valdè mutilat verba exorciſ-
morum; nonnulla etiam alia ſpectantia
ad cæremonias penitus omittit, ſeu ex
inadvertentia, ſeu alia de cauſa. De-
nique ipſa verba formulæ ita profert,
ut qui proximè aſtabat, vir ſatis pe-
ritus harum rerum obſervet omitti ab
ipſo hæc tria verba :*Ego te baptizo. *
diſsimulat tamen tunc, ſed poſtea mo-
net. Presbyter non vult credere, ſe
omiſiſſe, alter aſſeverat omiſiſſe, quid
agendum?*

427 Reſp. Id, quod actum fuiſſe intel-
ligo ex litteris ad me datis, videlicet
infantem illum fuiſſe rebaptizandum
ſub conditione. Rebaptizandum qui-
dem, quia illius viri ſeu patrinus ipſe,
ſeu quis aſtantium fuerit, teſtimoni-
um gignit dubium morale, tum pro-
pter regulam VII. primæ ſectionis,
tum quia licèt plus credendum ſit
duobus affirmantibus, quàm mille
negan-

negantibus. gloſſ. *in leg. diem pro-ferre. ff. de arbitr.* id tamen non intelligitur caſu, quo negans poterat videre, vel audire, ſi res illa geſta fuiſſet; nam in hôc caſu tantùm creditur neganti quantum affirmanti. Curtius *tr. de teſt. n.* 9. Gabrielius *libr.* 1. *de teſt. q.* 4. Rebaptizandum verò ſub conditione ſolùm, quia affirmatio miniſtri impedit, ne alterius negatio producat moralem certitudinem de illa omiſsione. Quòd ſi duo teſtes dixiſſent, illa verba fuiſſe præterita, atque inſuper atteſtati, illum non fuiſſe id temporis ſatis compotem ſui, tum valuiſſet ſine conditione repeti baptiſmus, quia nequijſſet prudenter dubitari de nullitate prioris.

Caſus. VI.

FErtur accidiſſe in Luſitania, quòd cuidam jam provectâ ætate, qui ſemper fuerat fœmina exiſtimatus prominuerint foras viri membra, quæ il- 428

Digitized by Google

hucuſque habuerat venter (ſæpe enim contingere ſolet) incluſa, qui ideo iterum fuit baptizatus. Quod quidem fuit error ſacrilegus rebaptizationis, ſed tantùm fuerat illi commutandum per epiſcopum nomen fœmininum in maſculinum; fuit ergo conſilium illorum, qui Theologiam non ex proprijs rationibus, ſed merâ extraneorum auctoritate tractant.

429 Omnia proſus hæc verba leget, qui volet in graviſsimo Theologo Dominico Soto *in 4. ſent. diſt. 1. q. 5. a. 8. verſ. poſtremum denique.* cujus quidem approbo judicium de ſacrilegio rebaptizationis, at non de neceſſitate adeundi epiſcopum, propter rationem allatam *Caſu XII. n.* 340. Probo quoque neceſſario factum illius, qui in hâc urbe non ita pridem rejecit petitionem cujusdam flagitantis ab ipſo, ut ſuum filium rebaptizaret, eâ ſolâ de causâ, quòd obſtetrix fuiſſet oblita imponere ipſi nomen. Porro Delrius *diſquiſ. magic. l. 2. q. 22.* refert.

refert plures mutationes ſexus ſimiles relatas à Soto.

Caſus VII.

MArtianus miles eijcitur in pelagus è navi incenſa puluere tormentario incenſus ipſe, atque miſerabiliter, idque diu lamentans inter ignem & aquam, Viro, Religioſo vecto in altera navi, ac demiranti ſortem hominis, qui nec mergi nec exuri poſſet, venit in mentem, militem illum idcirco tam diu luctari in confinijs vitæ, & mortis, cùmque tantis cruciatibus, quòd non eſſet rite baptizatus; quare conſilio habito cum ſocio ſuo, viro etiam Religioſo, invocatâque ope Numinis, ſe ipſum proijcit in altum, adnatat ad militem, & locutus ea, quæ tempus, locúsque permittebant, ſatis ſupérque lavatum à Neptuno lavat ipſe more Chriſtiano. Vix defunctus erat hôc officio ſummæ charitatis, cùm miles defungitur vitâ placidiſſimè, quid de hôc facto pronunciandum? 430

De

De hôc, inquam, facto, cujus jam à plus 20. annis geſti in Oceano Germanico teſtem habeo fide multò dignisſimum.

431 Reſp. Zelum illius Religioſi videri mihi non ſolùm commendandum, ſed etiam fuiſſe ſecundùm ſcientiam, non tamen imitandum. Fuit laudandus, *quia majorem charitatem nemo habet, ut ponat quis animam ſuam pro amicis ſuis. Ioann.* 15. Fuit ſecundùm ſcientiam probabiliter, non communem quidem, ſed ſpecialem, ut videtur ſatis innuere tota ſpecies facti. Hinc ſuprà *regulâ XV.* dixi videri nonnullos inſtigari à Spiritu Sancto, ut hic & nunc petant, vel dent baptiſmum. Caſu *XV.* exhibebo in rem duo exempla. Haud tamen imitandum eſt hoc factum, quia ex his, quæ fortè uno aliquo caſu acciderunt, jura non conſtituuntur. text. *leg.* 4. *ff. de leg.* Et ea, quæ rarò eveniunt non temere in in agendis negotijs computanda ſunt.

ſunt, text. *l.* 64. *ff. de reg. jur.* Et denique *Spiritus ubi vult, ſpirat. Ionn.* 3. Plures ſpeciales Caſus dubios dabit Caſus XX.

Repatizans Sacerdotem.

Caſus. XIV.

Paradigmaticus.

OLympiodorus lator præſentium veniens ad Apoſtolicam ſedem nobis expoſuit, quòd cùm ad gradum ſacerdotij aſcendiſſet, comperit tandem, quòd non fuerit ſecundùm formam Euangelij baptizatus, unde nos eum rite fecimus baptizari. Cumque ſuper Ordinibus fuiſſet diutius diſputatum, quidam in eam declinaverunt ſententiam, ut cùm baptiſmus ſit fundamentum omnium ſacramentorum, ante ſuſceptionem baptiſmi non ſuſcipitur aliud ſacramentum, quoniam ubi fundamentum non eſt, ſuperædificari non poteſt. Quia verò in Concilio apud 432

Compe-

Compedium, legitur conſtitutum, quod ſi quis in presbyterum ordinatus deprehenderit ſe non baptizatum, baptizetur, & iterum ordinetur. Nos circa latorem præſentem in hôc dubitabili caſu, quod tutius eſt ſequentes mandamus, quatenus ipſum per ſingulos Ordines uſque ad ſacerdotium promouere procures, & permittas in ſacerdotio miniſtrare, quia non intelligitur iteratum, quod ambigitur eſſe factum.

433 Verba hæc omnia excepto nomine proprio reperiet lector in cap. *veniens. de presbyt. non baptiz*. prolatâ ab Innocentio III. Circa quæ, eorúmque objectum.

434 Quæres I. *Cur Pontifex dicat: Quidã declinaverunt, & non potius omnes?*

Reſp. Quia non erat omnino certum, ſed aliquo modo dubium, utrùm ille Olympiodorus eſſet ritè baptizatus, ut patet ex vocula: *dubitabili*, & ratione, quam adfert in fine.

435 Quæres II. *Quid agere teneatur ſacerdos, dubitans an ſit baptizatus?*

Reſp.

Reſp. I. Tenetur duplici titulo vel triplici procurare baptiſmum. I. quatenus homo. II. quatenus cogitat ex pietate, vel charitate obire, adminiſtrare, aut conficere ſacramentum dependens eſſentialiter à charactere ſacerdotali. III. quatenus tenetur ex juſtitia adminiſtrare aliquod ſacramentum ejusmodi, vel conficere.

Et quidem ratione primi tituli obligatur eo modo, quem expoſui Caſu præcedenti. *n.* 416.

Ratione ſecundi adeſt idcirco gravis obligatio, quia exponet periculo conſecrationem, abſolutionem, extremam unctionem, ſi non rebaptizatus tentet conficere hæc ſacramenta; ergo contra charitatem delinquet graviter, ſi non curet ſe protinus rebaptizari; ſive non adſit probabilis ratio opinandi eſſe baptizatum, ut videtur per ſe clarum; ſive adſit. Dicaſtillo hic *tr.* 2. *diſp.* 1. *n.* 218. & Quintanadvennas *ſingul. tr.* 1. *ſing.* 10. *n.* 3. Conſequentia probatur, quia 436

quia charitas nos obligat, ut admini-ſtremus proximo ſacramenta non dubia; ſuprà *n.* 154. Et ſine dubio quiſque renueret recipere à tali abſolutionem, extremámque unctionem, ſi ſciret ſubeſſe rationabile dubium de valore baptiſmi, nam hôc ipſo eſſet rationabile dubium de valore horum ſacramentorum, ſicut & conſecrationis. Euchariſtiam, baptiſmúmque poſſet adminiſtrare ſine ſcrupulo, quando ejus dubium naſceretur, ex diverſitate opinionum probabilium, nam & horum duorum adminiſtratio non requirit eſſentialiter characterem, & patrocinatur tali doctrina allata Caſu præced. *ſect.* 2. *n.* 114.

437 Ratione tertij tituli etiam obligatur, quia & ita ſentit Dicaſtillo *loc. cit. n.* 219. & planè videtur eſſe tacitum pactum inter parochum parochianóſque, à quibus alitur parochus, ut in confectione ſacramentorum ſequatur opiniones de valore tutiores,

res, non moleſtas ſuſcipienti.

Et hæ rationes à fortiori perſuadent, epiſcopum graviſsimè peccare, ſi in ſimilibus non procuret certum baptiſmum, quandoquidem omnes Ordinationes, quas peraget, erunt irritæ ſi ejus baptiſmus fuit irritus.

Quæres III. *An ſacerdos dubius de* 438
ſuo baptiſmo debeat curare ſe ordinari, non ſolùm Ordine ſacerdotij, ſed etiam inferioribus?

Reſp. Debet ſicuti clarum eſt, ex reſcripto ipſiusmet Pontificis Innocentij. Quare non video, cur Granadus *tract.* 1. *de ſacram. controverſ.* 9. *de Ordine.* apud Quintanadvennam *cit. ſingul.* 10. negârit, peccari omittendo iterationem Ordinum inferiorum ſacerdotio; licèt enim omnes contineantur virtualiter in ſacerdotali. S. Thom. 3. *part. q.* 33. *a.* 5. attamen Pontifex non vult eſſe contentus incluſione virtuali.

Quæres IV. *Quid teneatur facere* 439
ſacerdos, qui non baptizatus excepit confeſsiones?

Reſp.

Digitized by Google

Reſp. Per ſe loquendo tenetur procurare, ut quos audit confitentes mortalia, ij eadem vel ſibi vel alteri confiteantur, juxta ea, quæ DD. ſolent ſcribere generatim de correctione defectuum commiſſorum à confeſſario culpabiliter vel inculpabiliter, quos inter perbene Lugo *tom.* 3. *in* 3. *part. diſp.* 22. *ſect.* 3. Quòd ſi talis confeſſarius non ſciat, ſe non fuiſſe baptizatum, ſed ſolùm dubitet, tunc non incumbit ipſi obligatio, procurandi cum ſuo gravi incommodo emendationem talium defectuum; cùm præſertim homines facilè ſcandalizentur, & communiter perægre ferant, quando refricatur memoria peccatorum, quæ ipſi confeſsi ſunt fide quàm optimâ; & talis confeſſarius putatitius, de nemine, ut ſuppono, ſuorum pœnitentium dubitat, quin hic alteri confeſſario ſit confeſſurus, vel confeſſus alia peccata, cum quibus proinde indirectè remiſſa ſint, quæ ipſe audijt.

Quòd

Quòd ſi quæras, *utrùm rebaptiza-* 440
tus ob certitudinem vel dubietatem de invaliditate prioris baptiſmi obligetur ſigillo ſacramentali?

Reſp. Si eſt certus de nullitate, tum eſt de illo ſentiendum, quod DD. ſentiunt de eo, qui fingens ſe ſacerdotem excipit confeſsiones, quorum quidem aliqui ut Sotus relatus à Dicaſtillo *tom.* 2. *in* 3 *part. tr.* 8. *diſp.* 14. *n.* 28. Onuphrius relatus à Diana *part.* 5 *tr.* 11. *reſol.* 15. inficiantur obligari ſigillo ſacramentali; alij autem, ut idem Diana cum communi cæterorum, quos ipſe citat, itémque Lugo *loc. cit. diſp.* 23. *ſect.* 2. ac Dicaſtillo *loc. cit.* aſſerunt. Longè magis & meritò quidem hoc affirmabis de dubitante utrùm ſit revera ſacerdos nec ne; nec puto, hoc quenquam negaturum, quandoquidem pœnitentes fuêrunt in poſſeſsione juris exigendi, ut ſervetur ipſis ſanctiſsimè ſecretum, quâ poſſeſsione non poſſunt privari ob ſuperveniens dubium.

Quæ.

441 Quæres verò V. *Quid obligentur facere pœnitentes, qui reſciunt ſuum confeſſarium fuiſſe rebaptizatum?*

Reſp. Si ſciunt, priorem baptiſmum fuiſſe planè nullum, dubitari nequit, quin debeant peccata mortalia detecta ejusmodi confeſſario aperire vel diſtinctè alteri ſacerdoti, vel ſi magis placet, eidem jam rebaptizato confusè dicendo: *Me rurſum accuſo coram R. V. de omnibus peccatis, quæ fui ipſi unquam confeſſus.* Hanc autem confeſsionem ſufficere docet in hôc ſpeciali caſu rebaptizati. Quintanad. *ſingul. tr.* 1. *ſing.* 11. *n.* 8. deducitúrque ex communi doctrina DD. loquentium de repetitione confeſsionum ſacrilegarum ac dicentium, ſi deinceps decem annos es communiter uni confeſſus, at ſemper ſacrilegè, ſatisfacere te dicendo: *Me accuſo de omnibus peccatis hôc decennio confeſſis Ræ Væ; præterea de iſtis, quæ partim nunquam cuiquam, partim*

partim alteri, ſed etiam ſacrilegè aperui. Et verò videtur confeſſarius talis obligari, ut quando ſe ipſi poſt ſuam rebaptizationem rurſum ſiſtit priſtinus pœnitens, ipſi dicat: *Nonne mi bone vir &c. doles magnopere de peccatis tuis totius vitæ, eorúmque omnium, in quantum opus eſt, te coram Deo & ejus nunc vicario reum agis?* Reſpondenti: *Ago me reum.* impertiatur abſolutionem ſine ulteriori interrogatione circa præteritas confeſsiones.

Quæres VI. *Quid agendum ſit epiſcopo, qui non baptizatus aliquos initiavit Ordinibus minoribus epiſcopali?* 442

Reſp. Ochagavia apud eundem Dianam *part.* 5. *tr.* 13. *reſol.* 55. itémque tacitè Quintanad. *cit. ſingul.* 10. *n.* 7. non diſtinguentes inter culpabiliter & non culpabiliter ordinantem docent, teneri cum periculo honoris & vitæ detegere ſuum defectum commiſſum in Ordinatione presby-

teri & epiſcopi, propter tam ingentia mala, quæ manant ex ejusmodi invalida ordinatione. Quæ mala ſanè mihi perſuadent, non eſſe de hâc reſponſione dubitandum caſu, quo ſciens ſe non baptizatum contulit hos duos Ordines; at verò ſi ignarus id fecit, cenſeo poſſe probabiliter negari hanc tantam ex hôc ſolo titulo (nam de titulo charitatis dixi aliud *n.* 216.) obligationem; nam & res, quæ culpâ caret, in damnum (præſertim extremum) vocari non convenit. text. *cap.* 2. *de conſtit.* & qui gravißimum damnum temporale directè, & immediatè intulit alteri ſine culpa Theologica, non tenetur illud reparare, ut ratione & auctoritate probavi *in Clyp. Clement. Iudic. part.* 2. *n.* 28. *edit.* 2. ergo non teneris titulo juſtitiæ cum periculo mortis impedire damnum ſpirituale, cujus fuiſti cauſa innocentißima, & prorſus per accidens.

443 Regina tamen virtutum charitas
vide-

Digitized by Google

videtur inducere obligationem. Quintanadvennas *loc. cit.* cùm moraliter certum ſit, fore ut propter illas Ordinationes invalidas futuræ ſint irritæ multæ myriades conſecrationum, communionum, confeſſionum, extremarum unctionum, confirmationum.

Dices: *Cur non addis: Matrimoniorum?* Reſp. Idcirco, quia matrimonia valebunt, etiamſi non ſit baptizatus, & conſequenter non legitimus parochus is qui junget, modò per communem errorem habeatur pro vero parocho aut ſacerdote. Bonacina *de matrim. q.* 2. *punct.* 8. *n.* 30. atque Quintanad. *loc. cit. ſingul.* 11. *n.* 6. lapſus (ut ego ſæpe) in vitioſum vel exemplar Bonacinæ, vel typothetam ſui libri. Ratio generalis eſt, quia quæ ſunt jure divino, vel naturali ſtatuta, requiſitáque ad valorem actûs cujuscunque eorum defectus quamvis inculpabilis non poteſt ſuppleri ab Eccleſia, nec enim 444

hactenus oſtenſum eſt, Salvatorem impertijſſe ſuis Vicarijs hanc poteſtatem. At poteſt, ac ſolet à Principe Eccleſiaſtico & civili ſuppleri defectus ſolennitatis inductæ ſolo jure humano, & in hôc vel illo eventu præteritæ cum errore communi, ſicuti non ex minùs clara, quàm decantata leg. *Barbarius. ff. de offic. Prætor.* tradunt in varijs materijs ac nominatim in materia de juriſdictione requiſita in Confeſſario obvij Theologi morales, atque inter hos P. Paulus Laymann. *libr.* 1. *tract.* 4. *c.* 27. *n.* 9.

445 Porro quòd P. Dicaſtillo *hic tr.* 2. *n.* 217. *diſp.* 1. matrimonium annumerat ijs ſacramentis, quorum receptio non cedit in detrimentum tertij, & proinde ſuſcipi poſſunt à ſolùm probabiliter opinante, ſe eſſe baptizatum, non caret difficultate, quandoquidem tale matrimonium, ſi error baptiſmi deprehendatur, poterit diſſolvi, quæ diſſolvendi facultas poteſt

teſt creare grandia damna uxori. Quare exiſtimo, illum, qui rationabiliter dubitat de ſuo baptiſmo, teneri procurare ante matrimonium iterationem lavacri Chriſtiani. Adde, quòd matrimonij miniſtri ſint ſponſi, ergo, ſicuti ſuperiùs diximus, miniſtrum ſacramenti obligari ad practicandas ſententias tutiores, ita etiam pronunciandum videtur de ſponſo & ſponſa in ordine ad matrimonium. Verùm judicium definitivum hujus non tritæ quæſtionis eſto penes ſapientiores, quos & quibus libenter auſcultabo.

Rebaptizans Religioſum Conjugatum.

Caſus. XV.

Scrupuloſi Religioſi.

PRothaſius Societatis noſtræ Frater agitatus ſcrupulis de ſuo baptiſmo valde diuturnis, & mole- 446

ſtis, ex conſilio virorum ſapientum baptiſmum ſub conditione recepit, licèt nullum appareret fundamentum, unde ſuſpicari poſſet ſe non eſſe baptizatum; accepto tamen ſecundo baptiſmo pacem, tranquillitatémque adeptus eſt. Sic ipſe, qui adhuc vivit, mihi narravit.

447 Ita loquitur P. Quintanadvennas *ſingul. tract. 1. ſing. 8. n. 2. junct. n. 1.* quo numero deſcribit conſimilem caſum de fœmina, idque cum talibus circumſtantijs, quæ ſunt pro praxi omnes obſervandæ, eſto ergo hic

Caſus.

Scrupuloſæ conjugis.

448 C*ùm quædam nobilis fœmina crebris, vehementibúsque ſcrupulis de ſui baptiſmi valore hæſitaret, licèt leviſſimo dubij aut ſuſpicionis fundamento, quæſitum eſt, an baptizari iterum poſſet ſub conditione. Hic caſus ad me olim pervenit Hiſpali, & diligenter*

inquiſio-

Digitized by Google

inquiſitionem de baptiſmi tempore, loco, ac miniſtro inſtitui, nullum inveni fundamentum unde ſuſpicari, nedum dubitari poſſe videretur de ipſius valore, cùm à parentibus Chriſtianis inter Chriſtianos hæc fœmina orta à parocho in Eccleſia fuerat baptizata, ut ex baptiſmi libro conſtabat. Nihilominus tamen crebri, vehementéſque ſcrupuli longiſsimo temporis intervallo, quinque ſcilicet vel ſex annis fœminam pupugerant, quæ licèt timoratæ conſcientiæ minimè in alijs rebus ſe ſcrupuloſè gerebat, in hâc penè mœrore conficiciebatur, anxietatibus cruciabatur, nec oratione, aut frequenti pœnitentiæ, Euchariſtiæque perceptione, nec conſilio, & dictis ſapientum ſæpius repetitis, quod eſt præcipuum remedium contra ſcrupulos, quieſcere poterat, imò ſemper exiſtimabat, ac audacter aſſerebat, ſe ritè baptizatam non eſſe.

Viros doctos hâc de re conſului, 449
omnes ferè baptiſmi iterationem con-

ditionatam in hôc caſu denegandam docebant; unus concedendã cum formidine conſuluit; hujus conſilo, qui apud me doctiſsimus ſemper, & meritò exiſtimatus, baptiſmus ſub conditione iteratus eſt, & ſtatim pacatus eſt fœminæ animus, factâque eſt tranquillitas magna.

Si hæc legeret P. Quintanadvennas, teſtaretur me functum munere fidelis amanuenſis, aut deſcriptoris, agam etiam partes aſſentientis & diſſentientis.

Quærenti enim I. *An ille vir do-*
450 *ctus, illique ſapientes rectè judicâ-*
rint.

Reſp. cum Quintanad. *loc. cit. n.* 14. non eſſe damnandos. Ratio eſt, ſaltem hæc, quia potuere moveri aliqua ſeu circumſtantia, ſeu ratione, quæ nos latet.

Reſpondeo II. videri poſſe non nemini ſequendum etiam in his ſolis circumſtantijs conſilium illorum virorum prudentium, ac doctorum, ad-

de,

Digitized by Google

de,& piorum. I. Quia illud conſilium eſt próbabile ob autoritatem; illi enim conſultores abque dubio cenſuerunt poſſe rebaptizari quemvis, in quo reperirentur ea, quæ in his duobus. Et quia non unus, ſed plures id judicarunt meritò cenſendum eſt, eorum judicium facere opinionem probabilem juxta ea, quæ de numero, & qualitate virorum facientium aliquam ſententiam probabilem ſcribunt obvij quique in materia de conſcientia probabili, & inter hos videri poſſunt Laymannus *libr.* 1. *tr.* 1. *c.* 5. *n.* 6. ac Diana *part.* 7. *tr.* 1. *reſ.* 213. Vide etiam noſtrum Clypeum *n.* 7.

II. Quia rebaptizandus eſt omnis, 451
de cujus baptiſmo prudenter dubitatur, undecunque tandem oriatur dubitatio, & ambiguitas. Suprà *Caſu* 13. *Reg.* 4. Atqui in circumſtantijs expreſsis utroque Caſu, quem deſcripſi ex Quintanad. prudenter dubitatur de baptiſmo, tum quia viri

ſapientes dubitârunt, tum quia ſtimulus indeſinenter impellens hominem pium ſimul & pro ſua conditione prudentem ad petendam repetitionem baptiſmi poteſt viro etiam cordato movere dubium, an inſtinctus ille petendi rebaptizationem; non veniat à ſpiritu illius, qui vult omnes ſalvos fieri 1. *ad Tim.* 2.

452 Pleni ſunt libri Hiſtorici exemplis hominum petentium, deſtinantium, facientium varia & exotica, quorum rationem reddere nequibant, & tamen egerunt cum ſumma ratione, quia ex inſtinctu divino, ut demonſtrat ipſe eventus, ut nihil dicam de præſumptione deſumpta præcisè ex virtute ac ſanctitate illorum, quos agitant illæ perpetes cogitationes ac ſtimuli. Et verò ejusmodi impulſus non provenire à malo genio ſuadetur inde, quod hic tantopere exercretur res ſacras. Non etiam proficiſci ex conſcientia nimis apprehenſiva (Hypocondriacam vocat

Cara-

Caramuel in *Theolog. fundamental. n.* 1322.) fieri poteſt vero ſimile ex cœteris actionibus, nullum proſus ſpecimen phantaſiæ ullo modo corruptæ præſeferentibus.

Confirmo hunc diſcurſum narratione hujus

Caûs.

Conſtantinus puerulus primis annis infantiæ valde infeſtatur à ſpectris, ita ut in cunis adhuc vagiens det ſuis clamoribus, motu capitis & oculorum, non obſcura indicia ſpectaculorum moleſtiſſimorum. Iam potens fandi ferè continuò clamat, videri à ſe nigrum, tetrúmque hominem, qui etiam de nocte ipſum territet. Re delatâ ad Dominum Ordinarium mandat hic, vel certè permittit rebaptizari ſexennem; licèt minimè ignarus, fuiſſe ſolenniter baptizatum â parocho viro probo, perito, & non planè impoto quidem, attamen minimè ebrio. Peracto ſecundo baptiſmo deſière vi- 453

deri ſpectra, cœpit, inque hodiernum diem durat quies, ac ſerenitas.

454 Sic ego reperio in meis adverſarijs notatum, exceptúmque à me alicubi ex ore fide dignisſimi viri Nobilis, ac ſacerdotis teſtantis, rem totam cum ſuis circumſtantijs eſſe ſibi notiſsimam. Non potuit, ut puto, ille Ordinarius rationabiliter dubitare de valore prioris baptiſmi conſideratâ præcisè relatione patrinorum aſtantium, ipſiusmétque parochi, at verò ſcrupulum non planè inanem, metum non omnino vanum de aliquo undecunque tandem profecto errore injecit illa circumſtantia, cujus tamen rationem non eſſe ſemper habendam docet hic

Caſus.

455 *PArens Ioſephuli infantis à ſacerdote quidem baptizati, attamen per duos annos ejulantis, trepidantis, auerſantis, ut Conſtantinus, de quo ſuprà, conve-*

convenit Curatum, narrat miſeriam, petit repetitionem baptiſmi. Renuit hic, addens tamen eſſe adhuc patientiam habendam. Cùm ipſe Curatus ſuum abnutum mihi eum meritò approbanti recenſuiſſet, ſuggeſſi, profuturum in futurum, ſi quæreret, qui ſe jam habeat puer; quæſijt, acceptóque reſponſo mihi retulit, eſſe quietum, & pacatum, ut ſolent alij.

Ergo in ejuſmodi eventu cavenda 456
eſt omnis præcipitantia; & revera hôc loco uſurpandnm illud aureum monitum: *Quod ſemel ſtatuendum eſt, diu deliberandum eſt.* Annorum quinque vel ſex experientiam puto eſſe ſufficientem, ſi certum ſit, illas prorſus extraordinarias pergravéſq; infeſtationes fuiſſe tanto tempore continuatas, nec apparere indicium ullum, ex quo concipi queat prudens ſuſpicio de interventu alicujus lamiæ ac ſtrigis.

Confirmo rurſum caſu, qui ad me ex alio epiſcopatu perſcriptus eſt

 conſi-

conſilij causâ, dum totus ſum in lucubratione hujus Alphabeti, eſt autem hic

Caſus.

457 *GEtulius baptizatis domi ab obſtetrice bibula cœpit ipſe in infantia infeſtari à ſpectris in terrorem prope lethalem conijci, ſemel verberari à manu occulta; ſemel audire ambulantem in cubiculo, nil tamen videndo: conſpicere non ſemel fœminam ſubitò evaneſcentem, ſemel eripi vitæ periculo imminente ex præcipitio in ſaxum, depulsóque per vim planè occultam, ſubitóque illum absque ulla læſione erigentem in pedes; turbari horrendis phantaſijs tempore ſacræ Communionis, aliàs autem ac frequentiſſimè nefandis de Deo, ac Beatiſſima Virgine, cùm tamen ſit vir optimæ vitæ & conſcientiæ, interim in percipiendis ſacramentis raro admodum ac parcè quietem animi, ſolatiumque expertus. Et cùm jam ſit ſexagenarius, nondum tamen liber*

liber eſt terriculamentis, ſpectris, phantaſijs illis inexplicabilibus, & metu perpeti, ne periclitetur de ſalute animæ ſuæ perſuaſum habens, ſe in aliquot præſentiſſimis periculis incolumem modo prorſus admirabili ſervatum idcirco, ut rite baptizatus vitam conſequatur æternam.

Eſt hæc ſumma quatuordecim 458 punctorum, ſeu circumſtantiarum, quas pro pleniore informatione perſcripſit is, de quo ſuprà vir magno uſu rerum peritus, atque olim Theologiam publicè profeſſus cum laude.

Quæ ſanè circumſtantiæ me impulerunt, ut ſuaſerim repetitionem occultiſsimam baptiſmi ſub conditione, motus quidem præcipuè allegatione & obſtetricis, & bibulæ obſtetricis, non parum tamen concurrentibus ad illum motum cæteris conſiderationibus, quæ quidem ſi ſolæ fuiſſent, contuliſſem eas cum uno, alteróve viro docto, ac prudente, fuiſsémque probabiliſsimè ſuaſurus id

ipſum

ipſum. Et verò ſuaſionem probavit eventus; ſiquidem bimeſtri, poſtquam Getulio impertitus fuit ſecundus baptiſmus accepi litteras ab illo ipſo, qui experierat meum conſilium, teſtes optati eventûs, quem nunciant hiſce verbis:

Tandem aliquando rediјt ad me ille, quem conſilio R. V. ad Iordanis ſcilicet undas reduxi. Incedit homo plenus gaudiјs; aſſerit, gravem illam & valde diu in ſe ſævientem, & ſemper deteriora, majoráque pericula comminantem tempeſtatem deſævijſſe prorſus, jam amænâ, ut nimirum ſolent boni Numinis Filij, aurâ ſe cum magno animi ſolatio frui. Agit vir optimus R. V. ingentes gratias pro ſaluberrimo prorſus conſilio, & offert, quia alia media non ſuppetunt, preces ſuas, æternûm tanti beneficij futurus memor: rogat præterea demiſſè, ut totam rei ſeriem, ſiquidem tempus etiam nunc permittit, libro ſuo de hôc argumento in lucem edendo inſerere ad honorem Dei ne gravetur.

Hæc

Hæc ille, me quidem etiam hôc eventu confirmans in judicio, quod tunc tuli; nolo tamen cuiquam eſſe autor ullum reducendi ad Undas Iordanis, ut phraſi illius Patris utar, ſi ſoli etiam perpetes ſcrupuli nullâ peculiari ratione nixi pro cauſa adferantur. Quare non ſuaſiſſem rebaptizari illos duos, de quibus *n.* 448. & 449. De caſu relato *n.* 453. nil aliud pronuncio, quàm quod meritò ſupponam, illum D. Ordinarium non errâſſe practicè.

Quæres II. *An Religioſus rebaptizatus poſſit petere dimiſſionem ex Ordine?* 459

Reſp. Si certò deprehendatur fuiſſe vel penitus non baptizatus vel baptizatus cum defectu extra controverſiam ſubſtantiali, poteſt petere miſſionem, non poteſt, ſi ſolum dubium ſit de baptiſmo. Prima pars patet inde, quòd profeſsio talis hominis ſit invalida; nam nulla religio intendit ſuſcipere quemquam niſi Chriſtianum;

ſtianum; nulla poteſt jurisdictionem ſuam (quæ ſpiritualis eſt) exercere niſi in Chriſtianum; nullus niſi Chriſtianus ſubeſt Summo Pontifici ut tali; eſt autem Pontifex verus Generalis omnium Ordinum religioſorum. Cùm ergo in iſto homine locum non habeat votum obedientiæ religioſæ, hoc autem ſit unum è tribus eſſentialibus, & corruente uno eſſentiali corruat totum, non valebit ejus profeſsio. Et generatim ignorantia circa ſubſtantialia profeſsionis reddit eam irritam. Suarez *tom.* 3. *de rel. libr.* 6. *c.* 5. *n.* 4. ex communi.

460 Altera pars inde mihi perſuadetur, quòd poſſeſſor bonæ fidei non poſsit re ſuâ acquiſitâ optimâ fide ſpoliari propter dubium ſuperveniens; religio autem optimâ, ut ſuppono, fide nacta eſt poſſeſsionem talis religioſi dubitantis. Antecedens inde probatur, quod poſſeſsione rei ſaltem indiviſibilis inchoatâ bonâ fide nemo privari queat, niſi moraliter certum ſit, illam rem eſſe alterius; hoc enim & habet

habet praxis omnium tribunalium, teſte Leſsio *de juſtit. & jur. libr.* 2. c. 14. *n.* 25. & probat regula communis, quòd in dubio ſit melior conditio poſsidentis bonâ fide. 461

An verò talis teneatur propriè ſuis votis, non immeritò dubitatur, idcirco, quòd qui dubitat, an votum ediderit, ſtante hôc dubio non obligetur voto. Suarez *libr.* 4. *de voto, c.* 5. cum communiore; talis autem religioſus dubitat, an voverit obedientiam, hôc ipſo, quòd dubitet, utrùm adſit conditio eſſentialis nec ne. Et qui anceps eſt, utrùm votum ſuum ſit de re licita, an illicita, non tenetur voto. Sanchez *lib.* 4. *de vot. c.* 6. *n.* 6. Suarez *loc. cit. c.* 6. *n.* 12. eſt autem anceps, utrùm votum ſuæ obedientiæ fuerit licitum nec ne, quandoquidem fuit illicitum, ſi ipſe non erat Chriſtianus. Ego nihil hic pronuncio, ſicuti nec Tamburinus *in Decalogum l.* 1. *c.* 3. *ſſ.* 7. *verb. profeſsio.* poſt hæc ſcripta lectus à me. Attamen obſervo ex Suarez *tom.* 3. *de*

relig.

relig. libr. 7. c. 3. n. 8. & communi apud Tamburinum contra Caramuelem, in dubio præſumi pro valore Profeſsionis, ſicut & matrimonij. Certè talis Religioſus tenetur recepto baptiſmo ratificare ſuam profeſsionem. Quintanad, *loc. cit. n.* 5. Religio quippe, in qua vivit, poteſt jure hoc exigere ab illo.

462 De valore contractuum, ſuffragiorum, licentiarum, & ſimilium quæ fecit, aut dedit, non eſt dubitandi locus, propter doctrinam allatam ſuperiùs. *n.* 444. In quantum ſcilicet valor talium pendet à voluntate poteſtatéque humana.

463 Utrùm autem cognito, baptiſmum fuiſſe nullum debeat, ſi velit manere in religione, rurſum inchoare Novitiatum, eúmque continuare tempore conſueto; & utrùm ſervet jus præcedentiæ quod antea præſumptivè habebat, diſces ex ijs, quæ Suarez *tom. 3. de Relig. libr. 7. cap.* 1, *&* 2. tradit de profeſsione invalida

ob

ob occultum impedimentum, ſed magis ſpecialiter ex reſolutione hujus

Casûs.

FVit dubitatum, an Monialis, quæ emiſerat profeßionem, & deinde probabiliter dubitans ſe non fuiſſe baptizatam, de novo ad cautelam baptizata fuit, debeat, de novo emittere profeßionem; & dato quòd ſit, an debeat expectare per annum. Fuit reſolutum ſub die 10. Decembr. a. 1588. profeßionem ligare; verùm debere eam ad majorem cautelam iterum emittere profeßionem, exſpectato alio anno; & fuit allegatus Abbas in c. 1. & 2. de presb. non baptiz. Hanc reſolutionem Congregationis Cardinalium hiſce verbis refert Joan. Gallemart ad cap. 16. de Regular. ſeſſ. 25. Concilij Trident. quibus nil addo.

Quod dixi de religioſi obligatione perſiſtendi, aut non perſiſtendi in religione, idem de obligatione conjugis; nam ſi comperiatur de- 464

fuiſſe

fuiſſe verum baptiſma, cadit in eam illud Apoſtoli: 1. *Corinth.* 7. *liberata eſt* (à lege viri) *cui vult, nubat, tantùm in Domino*; etenim defectum baptiſmi eſſe impedimentum eſſentiale matrimonij cum baptizato, conſtat ex cap. *cave*. 28. *q.* 1.

465 Si verò non ſit moraliter certum, baptiſmum fuiſſe nullum, tenetur permanere in conjugio, ac præſtare officia conjugalia omnia Quintanad. *ſing. tr.* 1. *ſingul.* 9. *n.* 2. Probatur ex generali doctrina de dubijs ſupervenientibus matrimonio inito bonâ fide, quam exequuntur Sanchez *libr.* 2. *de matrim. diſp.* 41. *&* *ſeqq.* itémque tractatores diſſerentes de matrimonio.

466 Quæres verò, *ſi comperto baptiſmum fuiſſe planè nullum, velit putatitius conjux permanere cum altero, an debeat eum monere de impedimento ſuo eſſentiali ob baptiſmi defectum?*

Reſp. Non video ſingularem difficultatem in hôc impedimento; quare

quare quemadmodum per ſe loquendo debet altera pars moneri de cæteris impedimentis ſaltem in genere, per accidens autem poteſt quandoque ſuperſederi hâc monitione, ſicuti poſt Henriquez *in ſumm. libr.* 11. *cap.* 3. atque alios non perfunctoriè declaro in Theolog. Juridic-moral. *cap.* 37. *n.* 131. ita etiam ſentiendum eſt in priore caſu.

Baptizans cum & ſine cæremoniijs.

Caſus XVI.

Multùm Controverſus.

QVadrato naſcitur proles deformis; propter deformitatem non ad ſacrum, & publicum fontem deferri, ſed eam domi baptizari mandat, exorciſmis, multíſque alijs prætermiſſis in ea re Eccleſiæ cæremonijs; cùm proles prope decimum annum ageret, cruciari cœpit animus patris, 467

tris, mittendâne ad templum eſſet, quò cæremoniæ, & ritus, qui in baptiſmo omiſſus fuit, procuraretur. Reſpondi, non fuiſſe ad templum ducendam ad explenda ſolennia, quibus caruit domi impertitus baptiſmus; novitas enim, & inſolentia facti in nobiliſſima civitate non ſolùm admirabilitatem feciſſet, ſed etiam multorum animos graviter offendiſſet &c.

468 Hæc phraſis P. Pauli Comitoli *libr. 1. reſp. moral. q. 12.* ſatis oſtendit, Caſum hunc non eſſe fictum ſed factum; tangit quoque quæſtionem à nullo, quantùm ſcio, ventilatam, utrùm ſcilicet ſint in privato baptiſmo adhibendæ cæremoniæ ſolennes; quam utrámque quæſtionem priusquam pertractem, nec ne, &

469 quid ſit baptiſmus ſolennis;

Quæres I. *Quanta ſit per ſe loquendo obligatio ſervandi cæremonias, & ritus præſcriptos circa baptiſmum.*

Reſp. Eſt per ſe loquendo mortalis; Ita DD. citandi in decurſu; in-

ter.

ter quos Nugnus *in 3.part. q.67.a.7.* pronunciat, eſſe ſuſpectum de hæreſi, qui omittit ſine cauſa. Ratio reſponſionis eſt, quia toties repetitum, & antiquiſsimum præceptum de ijs obſervandis eſt utique de re pergravi; adeò, ut mortale ſit quandoque etiam unam, alterámue omittere, ut de chriſmate exprimit Nugnus. Per accidens tamen fieri poteſt, ut omiſsio cæremoniæ, aut cæremoniarum contineat vel nullam, vel ſolùm venialem culpam. Nullam, quando ex juſta cauſa omittuntur, ut fit in articulo mortis jam jam imminentis; venialem, quando omiſſio eſt unius ſolùm alteriúsve cæremoniæ non notabilis.

Debet autem quiſque ſub gravi veniali peccato obſervare cæremonias, ſeu ritus receptos in diœceſi, in qua adminiſtrat hoc ſacramentum. Chapeauile *de mod. adminiſtr. ſacram. temp peſt. cap. 1. q. 52.* quia alioquin inveheretur in Eccleſiam confuſio 470

Q contra

contra providum monitum Apoſtoli 1. *Corinth.* 4. ſcribentis: *Omnia honeſtè, & ſecundùm ordinem fiant in vobis.* Attamen Tannerus *tom.* 4 *diſp.* 4. *q.* 3. *n.* 124. meritò excipit loca exempta, hæc quippe poſſunt ſequi rituale Romanum.

471 Quæres II. *Vtrum, quando quis domi baptizatur licitè, ſint adhibendæ cæremoniæ?*

Hanc quæſtionem etſi quotidiani diverſique uſus, & à jure non definitam nemo, quem legerim, diſcutit, duo duntaxat ſuam de illa opinionem firmant ratione; paucíſsimi ſuam de illa mentem exprimunt verbis omnino perſpicuis plerique, ut S. Th. Scotus, Silveſter, Tabiena, Armilla, Valentia, Vaſquez, Henriquez, Emmanuel Sa, Nugnus, Filliucius, Bonacina, Barboſa, Laymannus, Tannerus, Eſcobar, Diana, Coninck, Manuale parochorum, Dicaſtillo, quos conſului, vel non tangunt hanc difficultatem, vel ſolùm dicunt,

dicunt, cæremonias, quæ in caſu neceſsitatis omiſſæ ſunt, eſſe ſupplendas.

Dico igitur I. Certum eſt, illos ritus, non eſſe adhibendos, quando eſt minimum periculum; ne infans extinguatur ſine baptiſmo propter ejuſmodi miniſterium, nec enim eſt, vel eſſe poteſt mens Eccleſiæ, ut adbeantur in tali diſcrimine; omnis mora mors hic eſt. 472

Dico II. Tametſi aliquando inclinaverim in eam partem, quæ in actu exercito, vel ſignato, negat, fas, aut opus eſſe ſolennitates adhibere in ejuſmodi baptiſmo communiter loquendo, nunc autem probabilius mihi videtur, poſſe uſurpari. Probo primò auctoritate; nam ita in terminis docet ſapientiſsimus Paxſordanus *in elucubrat. tom. 1. libr. 3. tit. 1. n. 16.* ſic concludens: Quando conceditur hujuſmodi (in privatis ædibus) licentia baptizandi ob neceſsitatem, vel privilegium, ſacerdos poterit 473

terit baptiſmum cum omnibus ſacris ritibus miniſtrare. Sotus *in 4. diſt. 6. q. 2. a. 3. ſub fin.* pronunciat, eſſe mortale omittere cæremonias *extra extremam neceſſitatem. Toletus in ſumm. libr. 2. cap. 23. n. 1. ait:* Quòd ſi neceſsitas baptiſmi non urgeat, nullus baptizare debet abſque ſolennitatibus. Suarez *tom. 5. in 3. part. diſp. 33. ſect. 1. n. 2.* ſic loquitur: *Quoties baptiſmus conceditur extra articulum neceſſitatis* (extremæ, ut certum eſt ex toto diſcurſu) *ſolennitas ejus conceſſa intelligitur, imò hæc nunquam licitè dimittitur, niſi ob accidentariam (ideſt extremam) neceſſitatem.* Deniq; Palaus *tr. 19. punct. 8. n. 4.* dicit non licere extra periculum mortis baptizare ſine ſolennitatibus.

474 Qui clariùs loquatur pro mea ſententia, fateor me ignorare. Sicut & ignoro, an quis clariùs ſcripſerit pro oppoſita, quàm in primis idem Suarez *tom. 3. in 3. part. q. 67. a. 4.* inde probans, non eſſe neceſſario adhiben-

hibendum patrinum in privato baptiſmo, quòd in eo poſsint omitti cæteræ cæremoniæ; quo etiam argumento ad idipſum probandum utitur Coninck *q. 67. a. 5. n. 27. in fin.* & alij nonnulli. Deinde Hermanus Buſenbaum in medulla Theologiæ. moral. *libr. 6. tr. 2. de bapt. cap. 1. dub. 5. n. 1.* ubi ſic loquitur: *Baptiſmus ſolennis non eſt conferendus niſi in templo, & loco ad id deputato, niſi filijs Regum, & Principum, quibus adde filios Catholicorum in locis hæreticis, interim quo ad hoc cum Magnatibus & Nobilibus conniuetur in multis locis.* Denique Bernardinus Poſſevinus *de bapt. q. 22.* quærens, an baptizans domi in neceſsitate debeat baptizare cum omnibus ſolennitatibus, reſpondet ſufficere, ſi utatur materiâ aptâ & formâ neceſſaria.

Sed ſententia, quam nunc defendo, probatur ſecundò rationibus. 475
Et in primis illa, quâ utitur Toletus *l. c.* quòd ſcilicet non debeat eſſe ari-

dus, & nudus acceſſus ad tantum ſacramentum. Deinde illa, quâ movetur Paxſordanus, quòd ſcilicet Canones concedentes baptiſmum in domo privata loquantur de baptiſmo ſimpliciter, quod verbum integrè capi debet cum ſuis ritibus & ſolennitatibus, nam verba intelliguntur cum effectu. text. *cap. relatum de cler. non reſid.* Et quando jus concedit aliquid non limitando modum, cenſetur concedere ſecundùm communem ritum. Suarez *cit. ſect.* 1. *n.* 2. Adhæc acceſſorium naturam convenit ſequi principalis. *cap. acceſſorium de reg. jur. in* 6. Præterea conceduntur omnia neceſſaria ad illam expediendam. text. *leg.* 2. *ff. de jurisd.* & cui datur facultas audiendi ſacrum Feſto die in Oratorio privato; cenſetur eſſe data & famulis, ſine quibus non poſſet convenienter ſuo ſtatui intereſſe ſacro; ut pluribus declaro in Alph. Sacrific. Caſu VIII. Denique ubi conceditur chriſmatio baptiſmalis, ibi & cæte-

& cæteræ cæremoniæ, cùm non ſit ratio, cur potius una quàm altera permittatur. Suarez *cit. n.* 2. Atqui talis chrismatio permittitur in baptiſmo ſumme privato, inque articulo mortis. Infra *n.* 503. ex Chapeavile.

Dico III. Non ſolùm fas eſt illa privata baptiſmata miniſtrare cum ſacramentalibus, ſeu ritibus ſolitis, ſed etiam probabiliter oportet. Abſolutè oportere docent Sotus, Toletus, Palaus *locis ſuprà cit.* & Suarez *n.* 2. contra ipſummet Suarez *hic diſp.* 33. *ſect.* 3. *&* *q.* 67. *a.* 8. itémque Coninck paulò antè relatus. Ratio eſt, quia cùm per ſe loquendo ſit mortale, baptizare ſine conſuetis ritibus. Suprà *n.* 469. & jura hinc non excipiant baptiſmata privatim juſtis de cauſis celebrata, locum ſanè hic habet illud axioma juridicum: *Generaliter dicta generaliter intelligenda ſunt.* Quia tamen opinio Suarezij hic indicata eſt probabilis in pluribus caſibus, idcirco ſemel atque iterum ſuperiùs fui- 476

Digitized by Google

mus ex ejus ſuppoſitione locuti. Plura autem circa hanc & præcedentem concluſionem vide. paulò inferiùs, & addo, practicè loquendo ſtandum eſſe receptâ conſuetudine cujusque diœceſis juxta dicta ſuprà *n.* 470. & celebrem illam ſententiam, quæ ex Ambroſio refertur, *in can. illa diſt.* 12. *Cùm Romam venio, ſabbatum jejuno, cùm ſum Mediolani, non jejuno; ſic & tu ad quamcunque Eccleſiam veneris, ejus morem ſerva; ſi cuiquam non vis eſſe ſcandalo, nec quemqnam tibi.*

477 *Sed eſt in mea diœceſi diverſa conſuetudo, nec uniformis.* Ergo ſequere conformem doctrinæ hic propugnatæ. Et verò conſtitutiones Synodales hujus diœceſis Conſtantiens. *p.* I. *tit.* 6. *n.* 4. & Obſequiale *fol.* 63. ita loquuntur, ut non poſsit certò ſciri, quid velint hic fieri; quapropter ſcio, non obſervari ab omnibus parochis unam eandémque rationem, ſed nonnulli, ſi non ſit periculum in mora, adhibent omnes ritus, alij nullos,

los, alij ob frigus magnum ſimul cum aliqua debilitate parvuli junctum eos, quos exhibet hic

Caſus.

R*Igente hieme quidam præſignis parochus, ut mihi ab ipſo coram rela-* 478
tum reperio in meis Adverſarijs, vocatus ad infantem domi baptizandum perfecit illic omnia præcedentia unctionem ſcapularum quia verò puerulus judicabatur poſſe deferri in templum ſine magno periculo, id mandavit, in eòque mox perfecit reliqua, an exemplo probando? Reſp. Non improbando in prædictis circumſtantijs.

Me verò latet, cur in baptizando 479
puero Quadrati, de quo noſter principalis Caſus, fuerint, ſicut ſatis indicat Comitolus verbis ex ipſo relatis, adhibiti aliqui ritus, alij omiſſi, cùm potiùs debuerint omnes adhiberi juxta hanc noſtram tertiam concluſionem.

Quæres III. *Quid propriè ſit bap-* 480
tiſmus ſolennis, quid non ſolennis, & privatus?

 Reſp.

Digitized by Google

Reſp. Lices omnis, quæ de re ali-
qua ſuſcipitur inſtitutio à definitione
proficiſci debeat. Cicero *libr.* 1. *de*
offic. conformiter leg. 1. *ff. de juſt. &*
jur. neſcio tamen, qui factum ſit,
quòd nullus, quem legerim, Theo-
logus præter Poſſevinum tradat ul-
lam definitionem baptiſmi ſolennis
& privati, cùm tamen non ſolùm
ſit perfrequens uſus horum vocabu-
lorum, & ex vera claráque definitio-
ne, ſeu deſcriptione illorum depen-
deat reſolutio practica multarum
quæſtionum, ac ſingulariter quater-
narum. Prima eſt de ſacerdote pec-
cante mortaliter, quando baptizat in
peccato mortali ſolenniter, ſecus,
non ſolenniter. Suprà *n.* 145. Se-
cunda de ſubdiacono incurrente irre-
gularitatem, quando baptizat ſolen-
niter, non quando non ſolenniter.
Supra. *n.* 140. Tertia de patrino non
neceſſario ad baptiſmum non ſolen-
nem, neceſſario ad ſolennem. Infra
n. 523. Quarta, de patrino contra-
hen-

hente cognationem ſpiritualem in baptiſmo ſolenni, non contrahente in non ſolenni, ſed, ut loquuntur, privato. Infrà n. 577.

Has certè quæſtiones, ſeu earum 481
reſolutionem nemo aptè rediget ad praxim, niſi norit, quid ſit, & non ſit baptiſmus ſolennis, ac privatus.

Porro difficultatem circa conſtructionem bonæ definitionis in hâc materia facit, quòd ex una parte auctores paſsim baptiſmum ſolennem & ſolenniter miniſtratum expreſsè opponant baptiſmo privato, & privatim impertito, non ſecus, ac ſi *Solenniter* & *Privatim* eſſent membra contradictoriè oppoſita. Ita inter reliquos loquuntur Vaſquez hic *diſp.* 147. *n.* 33. Suarez. hic *diſp.* 33. *ſect.* 3. Dicaſtillo *de matrim. diſp.* 7. *dubit.* 3. Sanchez *de matrim. diſp.* 61. *n.* 13. Filliucius *tract.* 2. *cap.* 4. *n.* 31. Bonacina *de matrim. q.* 3. *punct.* 5. *ſſ.* 2. *n.* 11. Palaus *tract.* 19. *punct.* 9. *n.* 4. Perez *de matrim. diſp.* 29. *ſect.* 3. atque

que alij plures. Ex altera autem parte dicatur omne illud fieri privatim quod non fit publicè, ut nos docent Lexica Grammaticorum, communíſque modus loquendi, qui maximè ſpectandus eſt. *leg. Labeo. ff. de ſupell. leg.*

482 Videtur igitur apertè ſequi ex illa phraſi Theologorum, baptiſmum, quem quiſpiam ſeu laicus ſeu clericus miniſtraret in domo privata, coram tribus aut quatuor perſonis, ſervatis omnibus cæteris ritibus non poſſe vocari ſolennem, adeóque per talem non contrahi irregularitatem, peccatum, compaternitatem.

483 Hanc autem conſequentiam ſeu conſequens non admittit ipſe Suarez utpote qui *tom. 5. in 3. part. diſp. 2. ſect. 7. n. 20.* pronunciat, ſolennitatem baptiſmi in hôc differre à privata adminiſtratione ſecundùm ſubſtantiam, quòd ille ſit actus Ordinis, non autem iſta. Ergo ſi ſacerdos etiam in domo privata, & coram paucis adhi-

Digitized by Google

adhibeat omnes reliquas cæremonias in baptiſmo, dicetur baptizare ſolenniter ſecundùm Suarez, qui eòdem *tom.* 5. *diſp.* 33. *ſect.* 1. *n.* 1. rotundè ſcribit, chriſmationem baptiſmalem non adhiberi niſi in plena ſolennitate; atqui quando filij Principum, & aliorum, de quibus infrà, luſtrantur undâ ſalvificâ in cameris vel oratorijs privatis poſſunt, ſi parentes velint, imò debent juxta dicta *n.* 476. adhiberi chriſma, & reliquæ cæremoniæ; ergo plena ſolennitas poteſt eſſe in camera, & loco privato. Nec ullus dubitat, quin verè ſolennis baptiſmus poſsit conferri in cameris & hypocauſtis filijs Regum, & Principum, de quibus loquitur Clementina *de bapt.* nósque declarabimus *n.* 491. *&* *ſeqq.*

Itaque pro extricanda hâc intricata quæſtione.

Dico I. Poteſt baptiſmus dici pro- 484
prie & verè ſolennis, etiamſi celebretur in domo privata. Probatur

Q 7 I. ratio-

I. rationibus, quas primùm attuli contra illam diviſionem baptiſmi in ſolennem, & privatum tanquam in membra contraria, ſeu contradictorie oppoſita.

485 II. Quòd baptiſmus dicatur ſolennis à ſolennitatibus, ſolennitates autem ſunt ipſi ritus, & cæremoniæ, ut videre eſt apud S. Thom. *q.* 66. *art.* 10. atque obvios Theologos. Licèt autem locus ſacer etiam annumeretur ſolennitatibus, ut ſingulariter exprimit Palaus *cit. punct.* 9. *n.* 7. reliquæ tamen cæremoniæ ſunt potiores, & proinde denominatio facienda ab ijs.

486 III. Quòd nemo, reor, negaturus ſit, irregularem fieri illum Subdiaconum, qui indutus ſuperpelliceo adminiſtrat in cubiculo puerperæ deſignatis patrinis, cum exorciſmis, abrenunciationibus, unctionibus, & univerſim cum omnibus ritibus præſcriptis in Rituali baptiſmum infanti in nullo periculo verſanti, atqui

ſubdia-

Digitized by Google

ſubdiaconus non incurrit irregularitatem ratione baptiſmi adminiſtrati niſi is ſit vel ſolennis, vel illicitè iteratus. Denique Hermanus Buſenbaum apertiſsimè docet, poſſe ſolennem baptiſmum conferri alijs, quàm filijs Principum; & etiam concedunt Suarez, Coninck, Filliucius, poſſe per diſpenſationem Pontificis fieri, ut inferior ſacerdote baptizet privatim *ſolenniter*.

Dico itaque II. Baptiſmus ſolennis eſt omnis baptiſmus qui à quocunque in quocunque loco, & coram paucis aut multis confertur cum ſolennitatibus, ſeu cæremonijs veſtis ſacræ, exorciſmorum, unctionum, patrinorum, & alijs, quæ de jure vel conſuetudine adhiberi ſolent; Vel brevius, eôdem tamen ſenſu: Baptiſmus ſolennis eſt qui confertur quocunque loco cum ritibus præſcriptis ab Eccleſia. Ratio definitionis eſt, quia explicat naturam, omnis, & ſolius baptiſmi ſolennis. 487

Unde

Digitized by Google

Unde nimis reſtrictè definit Poſſevinus *de bapt. q. 27.* baptiſmum ſolennem eſſe, qui confertur in Eccleſia per ſacerdotem, nam ſolennis poteſt & quidem à Diacono licitè & illicitè conferri in Oratorio. Nec in rigore admitto diviſionem in baptiſmum ſolennem & privatum, ſed in ſolennem & non ſolennem.

488 Quia tamen nolo diſſentire etiam à modo loquendi (ſine dubio mecum ſentiunt re ipsâ) nominatorum Theologorum & aliorum, dico omnia verba eſſe intelligenda ſecundùm ſubjectam materiam *cap. intelligentia, de verb. ſignif.* Ergò voces privatum, & privatim ſunt etiam hic intelligendæ ſecundùm ſubjectam materiam ſcilicet baptiſmum, qui quando privatim, ſeu non publicè adminiſtratur, communiter non adminiſtratur ſolenniter, id eſt cum cæremonijs & ſecundùm jus expreſſum non eſſet opus, ut conferretur cum cæremonijs.

Porro

Porro quia illa ſolennitas conſtat 489
pluribus partibus integrantibus, ſicuti Miſſa, ac plurima alia entia moralia & artificialia, quorum proinde denominationis fundamentum non conſiſtit in indiviſibili, ideo, ſicuti non negamus, aliquem audiſſe ſacrum, qui audijt notabiliter majorem, nobilioremque partem eſto venerit ſolùm ad Kyrie, vel epiſtolam, ita etiam poterit Subdiaconus dici baptizâſſe domi ſolenniter, factúsque irregularis, ſi pleraſque cæremonias adhibuerit, ac præcipuas quidem, eſto non omnes. De baptiſmo ſolenni ſecundùm hanc deſcriptionem, atque explicationem ſumpto intelligo omnia, quæ de 4. quæſtionibus indicatis *n.* 480. dixi, & dicam ſuis locis.

Hinc patet, quàm meritò Palaus 490
cit. p. 9. n. 23. ſcripſerit: *Baptiſmus ſolennis & privatus formaliter in ſe ipſis non differunt, ſed in cæremonijs extrinſecis, & accidentalibus.*

Quæ-

491 Quæres IV. *Quantum ſit crimen baptizare extra Eccleſiam, non urgente neceßitate?*

Reſp. Eſt mortale baptizare extra eccleſiam absque neceſsitate, aut privilegio. Sic loquitur Nugnus *in* 3. *part. q.* 7. *art.* 4. poſt Sotum *in* 4. *diſt.* 5. *art.* 3. & Suarez *diſp.* 30. *ſect.* 2. cum communi Bonacinæ, Reginaldi, aliorum apud Quintanadvennam *ſingul. tr.* 1. *ſing.* 20. *n.* 1. propter varia Concilia, & capitula juris, inter quæ eſt illud unicum, quod habetur in Clementina *de bapt.* his verbis: *Præſenti prohibemus edicto, ne quis de cætero in aulis vel cameris, vel alijs privatis domibus, ſed duntaxat in eccleſijs, in quibus ſunt fontes ad hoc ſpecialiter deputati, aliquos, niſi Regum vel Principum, quibus valeat hôc in caſu deferri, liberi extiterint aut talis neceßitas emerſerit, propter quam nequeat ad eccleſiam absque periculo propter hoc acceſſus haberi, audeat baptizare. Qui autem*

Digitized by Google

tem ſecus præſumpſerit, aut ſuam in hôc præſentiam exhibuerit, taliter per ſuum epiſcopum caſtigetur, quòd alij ſimilia attentare non præſumant.

Sunt autem circa hanc ſanctionem Pontificiam pro praxi obſervanda ſequenda. 492

I. Nomine Principum intelliguntur hic in primis omnes, qui abſolutè vocantur Principes, Germanicè Fürſten / Gallicè Princes. Italicè Principi. cùm enim Clementina contineat privilegium, quid ni ita latè extendamus? *argum. leg. beneficium ff. de conſtitut. Princip.* Et quia etiam nomine Principis intelligit Riccius *deciſ.* 427. itémque Quintanad. *loc. cit. ſing.* 21. omnes Grandes Hiſpaniæ, Comites, Barones, Legatos Regum, & univerſim omnes obtinentes jurisdictionem temporalem. Jordan. *tom.* 1. *elucubrat. libr.* 3. *tit.* 1. *n.* 15. idcirco permittitur petentibus in hâc diœceſi Conſtantienſi Nobilibus præſertim Sueviæ, Hegoiæ,

goiæ, & Briſgoiæ, quorum plerique vel habent jurisdictionem, vel progeniti ſunt ex majoribus verâ jurisditione præditis, ut eorum filij baptizentur extra eccleſiam, ſed non niſi in ſacello vel oratorio, ut loquuntur Conſtitutiones *part. 1. tit. 6. n. 4.* extra caſum neceſsitatis.

493 Per filios Principum intelligi etiam nepotes, & pronepotes patet ex leg. liberorum. *ff. de verb. ſignif.* ita deſcribente *Liberorum appellatione nepotes & pronepotes, cæterique, qui ex his deſcendunt, continentur.*

494 Meritò tamen ægre fert Marchantius *in reſ. Paſtor. tract. 2. de ſacram. c. 3.* paſsim Nobiles, & quosvis Domicellos ſuo quaſi jure petere, ut ſui filij baptizentur domi, quem morem omnino corrigendum rectè obſervat Palaus, hic *punct. 8. n. 4.* & Jordan. ac Quintanadveñ. cum Marchant. *ll. cc.* monent: eſſe conſultum, ut epiſcopus aliquo modo determinet, quibusnam oporteat uſum Clementinæ

mentinæ impertiri, determinet autem ex vera ratione, non enim poteſt pro lubitu largiri eam facultatem, quandoquidem Clementina jam fecit reſtrictionem. Jordanus *loc. cit. n.* 1. & ne ipſi quidem epiſcopo permittit Clementina, ut baptizet extra eccleſiam. Jordanus *l. c. n.* 17.

495 II. Quibus ex generali vel ſpeciali privilegio permittitur, ut eorum parvuli baptizentur domi, intelligitur, ut curent baptizari cum cæremonijs conſuetis. Jordan. *l. c.* Quintanadvenn. *cit. ſing.* 21. *n.* 5. Marchant. *l. cit.* poſt Suarez *diſp.* 30. *ſect.* 2. Vaſquez, alios, nam cum ijs diſpenſatur ſolùm quo ad locum, non quo ad ſeparationem rituum à baptiſmo. Accedit ratio ſuprà *n.* 476.

496 III. Hinc Armilla *verb. baptiſmus n.* 25. Laymannus, Marchantius, alij communiter jure damnant Magnates, quòd tam libere velint

cære-

Digitized by Google

cæremonias differri ad aliquot dies. Quanquam nonnunquam eſt id faciendum propter patrinos viros Illuſtres, qui expectantur; ſi tamen nullum ſit in mora periculum, deberet potiùs baptiſmus differri in illorum adventum, quam baptizari ſinè ſolennitatibus, & putat Laymannus *hic cap. 6. n. 3.* non fore nimium, etſi baptiſmus differatur ad ſeptem hebdomadas.

497 IV. Neceſſitatem, ob quam Clementina permittit baptiſmum privatum, quod attinet, non utiq; eſt intelligenda inſuperabilis, ſed ſufficit probabile periculum, fore ut niſi jam baptizetur infans, ſit vel moriturus ſine baptiſmo, vel diu ſine baptiſmo victurus, vel ſi deferatur ad eccleſiam, augenda vel creanda ſit infirmitas.

498 Imò ad hujusmodi privatum baptiſmi modum domi abſque peccato miniſtrandum, ſatis eſt non ſolùm quodcunque probabile periculum

aut

aut dubium, ſed etiam quicunque prudens timor, præſumptio, conjectura periculi ne infans è vivis excedat ſine baptiſmo in eo ſenſu, quo hæc ad iterationem baptiſmi conditionalis ſufficiunt, cùm non minùs dedeceat, aut levius prohibeatur ejus iteratio, quàm hæc adminiſtratio privata. Ita ſingulariter obſervat Quintanadvenn. *ſing. tract.* 1. *ſingul.* 20. *n.* 3. Quod velim notari ſingulariter à ſcrupuloſis, ita ut ſi vel obſtetrix, vel alia perſona dicat: *Domine paroche omnino timeo, ne ſi differatur baptiſmus, obeat parvulus ſine lavacro*; parochus poſsit ac debeat illum domi conſecrare, ut phraſi S. Leonis utar, *in can. cùm itaque. de conſecr. diſt.* 4. Dummodo non ſit manifeſtum, obſtetricem, aut aliam perſonam loqui ex ſuggeſtione aliorum contra conſcientiam. Idem dico, quando eſt periculum, ne ſi parvulus deferatur ad eccleſiam, contrahat morbum. Licèt enim Quintanad. *loc. cit.* de hôc

hôc ſubdubitet, ego tamen tam parùm dubito, quàm quòd ille innoxiè frangat jejunium, omittat ſacrum die feſto, cui probabiliter imminet morbus ex impletione horum duorum præceptorum. Et miror, quòd hic idem ſcriptor etiam dubitet, ſi ipſa mors probabiliter timeatur in eo caſu.

499 V. Illud potius obſervent parochi, quòd idem ſcriptor *n.* 5. per quam appoſitè, & proficuè refert ex doctrina Medicorum his verbis: *Infans, qui ſine lachrimis, aut ſingultibus naſceretur. (hæc enim ſunt indicia ſenſuum vivaciſſimorum, quibus aeris frigiditatem & intemperiem ſentimus ex calore uteri materni egreſſi) ſatis indicaret, ſe vividos ſenſus non habere & ſic aliquo modo de vita periclitari præſumendum eſt. Sicut etiam ſi magnum temporis intervallum in egreſſione ab utero materno conſumpſit, vel nimiam in hôc paſſus eſt moleſtiam, aut ſuffocationis inchoatæ ſigna profert.*

Item

Item in proximo vitæ periculo eſt, qui intempeſtivè ad quintum ſextumve, aut ante ſeptimum menſem proſilit, ſufficienter enim nutritus aut roboratus à natura non eſt, & qui in octavo naſcitur, egreditur in menſe, experientiâ & doctrinâ Medicorum, perículoſiſſimo. Ita hic auctor, cujus doctrinam meritò junges Aphoriſmis præſcriptis *Caſu 8. n. 260.*

VI. Quamvis Clementina ſe reſtringat ad duos privatos caſus, crederem tamen ob identitatem rationis, extendi poſſe ad alios. v. g. ſi infans ad eccleſiam ſine periculo infamiæ, aut vitæ parentum deferri nequeat, vel aliud timeatur damnum, ſeu periculum, nam & hæc æquiparari poſſunt periculo, de quo Clementina loquitur, veluti ſi Nobilis puella occultè peperit, & ex ejus baptiſmo in eccleſia veroſimiliter timeretur manifeſtatio erroris, & conſequenter infamatio, & vitæ periculum, & ſic de ſimilibus. 500

R Totus

501 Totus hic diſcurſus eſt Pacis Jordani *tom. 1. elucubrat. lib. 3. tit. 1. n. 17.* quibus confirmantur, quæ paulò antè ſuperiùs reſolutè dixi contra dubitationem Quintanadvennæ, quæ ſanè procul abeſt ab illis parochis hujus diœceſis, qui extraordinariè ſæviente hieme baptizant domi cum ſolennitate, ſicuti mihi ſcripſit, qui ſcit; nec damnabunt Itali vel Hiſpani, qui Riphæum frigus Alemanniæ non ſunt experti.

502 VII. Autores non exprimunt, utrùm ſicut peccat mortaliter baptizans extra eccleſiam, ita etiam mortaliter delinquat baptizans in eccleſia, in quâ non eſt baptiſterium, quod à S. Dyoniſio *hier. eccleſ. c. 2.* honorificè appellatur: *Mater adoptionis.* Facit quidem etiam mentionem hujus Clementina, ſed tamen non cogit dicere, intervenire hic peccatum mortale. Excuſarem ergo à mortali transgreſsionem hujus circumſtantiæ, ſi omne aliud incommodum abeſſet,

imò

imò etiam à veniali, ſi gravis aliqua cauſa impelleret; nam revera non debemus ſtatuere peccatum mortale, quando nos non cogit vel autoritas vel ratio. Elucidabunt hanc doctrinam duo Caſus ad me perſcripti, dum hæc ſcribo, alter à viro religioſo, alter à ſæculari, utroque parocho.

Caſus I.

DVm parochus caſu celebrat in ſacello privato conſecrato tamen, adfertur infans baptizandus, idque tempore brumali, ita ut non poßit commodè portari ad templum parochiale, utpote ab ædibus infantis medio milliari abſitum, & non niſi per nives profundißimas, & montes præaltos adeundum, an licuit illum infantem ibi tingere aquâ ſalutari? 503

Reſp. Si nihil aliud defuit, quàm locus baptiſterij, adfuit autem bona fides deferentium puerum, cenſeo potuiſſe admitti ad primum ſacrati ſalis

pabulũ, ut loquar cum Clemente III. *cap. contracto. de cognat. ſpiritual.* atque adeo ad baptiſmum; nam & non erat læſurus jus parochi, utpote ipſe parochus, & potuit prudenter præſumere de tacita licentia Ordinarij in caſu veſtito his circumſtantijs, & minimè trahendo in ſtudioſam conſequentiam. Si defuit chriſma, debuit ſuppleri, ut proponit hic.

Caſus II.

504 *SAcerdos quidam ivit ex mea parochia in filialem illic ſacrificaturus, cui affertur infans baptizandus, quem & baptizavit, & quia ſecum non habuit oleum & chriſma, juſsit illum commodo tempore ferri ad matricem, ubi cæremonias ſupplevit, an ſine peccato?*

Reſp. Si prudenter exiſtimabat parochum nullo modo ægre laturum ejuſmodi actum; ſi deinde acceſsit diſtantia ſatis magna à matrice, ſi cœlum

Digitized by Google

lum pluvium vel nimboſum, ſi bona fides in patrinis jam præſentibus, ſi nullum periculum inducendi morem contrarium Clementinæ, arbitror, fore nimis rigidum Theologum, qui hoc opus charitatis damnaret noxæ lethalis; ſi quis ne venialis quidem, haberet me adſtipulatorem. Epicikia celebrata ab Ariſtotele 5. *Ethic. c.* 10. à S. Th. 2. 2. *q.* 120. *a.* 1. poteſt in hôc, & ſuperiore caſu vim aliquam exercere; ſicuti & in ſeparatione chriſmationis à cæteris cæremonijs doctrina, quam ex capit. *cum dilectis. de dol. & contum.* tradit, illuſtrátque exemplis Navarrus *cap.* 10. *n.* 10. *Qui non poteſt facere totum eo modo, quo jubetur, tenetur facere partem, vel totum eo modo, quo poteſt.* Quia verò inter præcipuas cæremonias baptiſmi eſt chriſmatio, & unctio, exiſtimo, utrámque fuiſſe meritò poſtea ſuppletam.

Hinc dilatio chriſmationis, & unctionis dat occaſionem ſolvendi generalem quæſtionem.

505 Quæres enim V. *Vtrùm ſolennitates omiſſæ in baptiſmo privato debeant poſtea ſuppleri?*

Reſp. Debent per ſe loquendo. Richardus, Vivaldus, Bonacina, Coninck, alij communiter cum & apud Palaum *tr.* 19. *punct.* 11. *n.* 21. & Dianam *part.* 5. *tract.* 3. *reſol.* 6. nam & ita fert mos Eccleſiæ, & deſumitur ex cap. *hanc regulam.* 1. *q.* 1. *&* *cap.* 1. *de ſacram. non iterandis.* habeturque ex Rituali Romano.

At an ſub mortali? Negat Poſſevinus *q.* 23. Et meritò, quia nec conſuetudo nec jus ſcriptum ſatis indicat obligationem mortalem. Vnde etiam excuſo noſtrum Quadratum, ſi ſuum deformem filium non curavit poſt tot annos luſtrari omiſsis (& immeritò quidem) in privato baptiſmo ritibus; nam ad effugiendum peccatum veniale proveniens ex neglectu legis humanæ perfacilè juvat cauſa rationabilis, qualis erat murmur, quod exoriturum erat in urbe, ſi cir-

ſi circa decennem puerum in urbe Catholica è parentibus Catholicis natum, educatúmque fuiſſent poſt tot annos obitæ ſolennitates.

Sed debuiſsêntne ſuppleri in aliquo ſacello privato? Omnino; nec ſcio, cur P. Comitolus non hoc ſuaſerit, ſuaſiſſem ego.

At quid agendum ȷs, qui è Lutheraniſmo, Calviniſmo &c. tranſeunt ad Papatum? 506 Reſp. Rectè ſcribit Tannerus *hic q.* 2. *n.* 117. non ſolere apud nos fieri, ut ritus baptiſmales exerceantur circa illos. Rectè idem ſcribit Laymannus *hic. c.* 8. *n.* 10. Rectè etiam id ſentit autor *man. Paroch. part.* 1. *c.* 3. *n.* 6. Rectiſſimè hi tres addunt, eſſe conſultum, ut contra hunc morem agatur, quando id poteſt fieri ſine incommodo, ut ſanè poteſt cum octennibus, & decennibus pueris. Difficiliùs cum adultioribus ob metum, ne baptiſmum Lutheranorum videamur univerſim habere pro invalido. Equidem ſi in-

poſterum mihi obtingeret, quod aliàs, non omitterem, ſed bene inſtructum circa rationem horum rituum curarem à parocho loci ungi chriſmate & oleo, exorciſmis quoque muniri, &c. Et quid nî liceret mihi hoc ipſum præſtare, in noſtra ſacriſtia, vel in templo occluſo præſentibus tamen aliquibus, ut monet autor Manualis cum facultate ſuperiorum? Opponi non poſſet ullus Canon, ulla adverſans conſuetudo; ſed præſtat fieri per parochos.

Fidem habeo Laymanno *loc. cit.* teſtanti, compertum eſſe, eos qui ſine exorciſmis baptizati ſunt, magis infeſtari à cacodæmone, quàm alios. Sicuti etiam Chapeavile *de bapt. q.* 24. pronunciat, non omnino carere fundamento, quòd non nulli exiſtimant, videlicet aliquos ideo fieri maleficos & ſagas, & manere ſub poteſtate diaboli, quia omnino non fuerint, vel non ſufficienter ac decen-

decenter uncti chriſmate. Quid ni ergo ſæpius quàm hactenus factitatum, ſuppleamus, quod ex contemptu, & execratione omittunt miniſtri è ſchola Lutheri, Calvini, & hujus parentis Zuinglij?

Sed ſúntne adhibendi exorciſmi in ſuppletione cæremoniarum omiſſarum in vero baptiſmo? 507

Ratio dubitandi eſt, quòd illi exorciſmi ſint directè inſtituti ad expellendum dæmonem ex anima baptizandi, quando autem præceſsit verus baptiſmus, jam expulſus eſt dæmon. Hæc, puto, ratio movit bonum P. Comitolum ut *cit. q.* 12. reſponderit *non ſine maxima injuria ſacramenti ſacrilegióq;* poſſe exorciſmos adhiberi in tali caſu. Verùm omnes DD. quorum locos hic citavi, cum ipſo S. Th. *q.* 71. *a.* 3. *ad* 4. pronunciant de exorciſmis idem, quod de cæteris ritibus tum ob communiſsimam praxin, ut teſtantur, quam tamen non ſervat Obſequiale Conſtantienſe ut

videre eſt in *fol.* 67. ubi pro talibus baptiſmis omittitur adjuratio diaboli expreſſa; tum quia, ſicut orabat David *Pſal.* 50. *Amplius lava me ab iniquitate mea.* ita etiam poteſt rite baptizatus dicere: *Amplius à ſpiritu iniquo & doloſo erue me, Domine. Pſal.* 42.

508 Quod ſi interroges, utrùm quando quis vel abſolutè vel conditionatè rebaptizatur, ſint iterandi ritus, qui fuêrunt uſurpati in priore baptiſmo invalido, reſpondebo, ab alijs aſſeri, ab alijs negari. Mihi probabile eſt, non delinqui repetendo, quandoquidem adeſt prudens ratio, ne ſcilicet talis baptiſmus ſit ita nudus, & contra naturam ſuam ſiccus; qui tamen ſuperſedebit iteratione, aget conformiùs doctrinæ *cap.* 1. *de ſacram. non iterand.* itémque Rubricis Miſſalis, quatenus diſſerunt de corrigendis defectibus Miſſæ, eámque ob rem dixi Caſu XIII. *n.* 407. conditionatum baptiſmum eſſe repetendum ſine ſolennitate. Quæ-

Quæres VI. *Circa chriſma, oleumque catechumenorum quæ obſervanda pro praxi?* 509

Reſp. Sequentia. I. *Si quis de alio chriſmate, quàm de illo novo, quod proprij Epiſcopi largitione, vel conceßione accepit baptizare, niſi præoccupante morte tentaverit, pro temeritatis auſu ipſe ſuæ damnationis protuliſſe ſententiam manifeſtatur.* Ita ſanxit Concil. Lugdun. relatum *can. ſi quis de alio. diſt.* 4. *de conſecr.* Cujus transgreſsio, ut patet ſatis, continet culpam gravem. Suarez *in q.* 71. *a.* 3. Adeóque vetus *chriſma & vetera olea in novo igne Sabbati ſancti, vel alio honeſto loco, & igne comburantur, & cineres in ſacrarium deponantur.* Ita conſtitut. Conſtantienſes *part.* 1. *tit.* 5. *n.* 11. conformiter cap. *litteris. de conſecr. diſt.* 3. quod mandat, ſanctum chriſma vetus cremari in eccleſijs. Et quid ni in lampade accenſa ante Venerabile ſacramentum.

Digitized by Google

510 II. Hinc non licet in die cœnæ Domini poſt prandium, longè minus ſequentibus diebus adhibere chriſma conſecratum in die cœnæ Domini anno ſuperiore. *Quid ſi verò tunc ſit baptizandus infans? Et nondum acceperim novum chriſma, novum oleum, utpote qui à metropoli Conſtantia diſto tridui?*

Marchantius *in reſ. paſtoral, tr. 2. de ſacram, c. 2. n.* 3. ſuadet, ut infantem baptizes præmiſsis exorciſmis, & alijs, quæ præcedunt baptiſmum; ubi verò acceperis has unctiones recentes, ſuppleas cæteras cæremonias. Placet conſilium.

511 At ſi periculum ſit in mora, permittit concilium Lugdunenſe, ut adhibeas vetus; ſi non ſubſit periculum, poteris me judice totum baptiſmum. Imò ſi in tua diœceſi vigeat fortè uſus antiquus antiquis utendi, utere; poteſt enim utique conſuetudo rationabilis derogare illi legi Eccleſiaſticæ etſi pervetuſtæ. Atque ita ſit in pluri-

plurimis locis hujus diœceſis Conſtantienſis. In qua etiam (ut propter connexionem materiæ dicam) benedictio fontis baptiſmalis, & conſecratio peragitur Sabbato ſancto chriſmate veteri, ſi novum necdum habeatur tunc, ſicuti non habetur in per multis locis diſsitis nimirum ab eccleſia Cathedrali ſpatio trium dierum.

III. Si prævideas, chriſma, & oleum, quod tu à tuo Reverendo Decano rurali accepiſti, non ſuffectura in totum annum; obſequere tutò conſtitutionibus Synodalibus hujus diœceſis, quæ *part. 1. tit. 5. n. 11. & 12.* ſic ſtatuit: Si anno nondum exacto ſacra olea ſibi deficere adverterit parochus, hanc à Canone *cap. 3. de conſ. d. 3.* approbatam rationem in ea, ut cum oleo ſacro non ſacrum de olivis tamen expreſſum miſceat. Id verò guttatim ita affundat, ut ſemper id, quod infunditur, ſit minus oleo conſecrato. 512

513 IV. Chapeavile *de bapt. q.* 24. tanti facit chriſmationem, ut velit eâdem muniri baptizandos etiam peſte infectos, ſi fieri queat ſine periculo mortis incurrendæ à baptiſta. Certè S. Th. *q.* 71. *a.* 3. *ad* 4. pronunciat: *Inunctio quæ fit in vertice, operatur conſervationem gratiæ baptiſmalis.* Operatur autem teſte Suarez *in comment.* per modum impetrationis.

514 V. Ne novus parochus velit per ſaltum fieri epiſcopus ungendo frontem parvuli chriſmate, obſervet cenſuram Dominici Soti *in* 4. *diſt.* 3. *a.* 10. circa hunc

Caſum.

ME audiſſe memini, aliquos presbyteros poſt crucem verticis aliquam adhibere in fronte, qui manifeſtarius abuſus & contra Canonem presbyteri. de conſecr. diſt. 4. *nec ullo modo permittitur presbyteris in fronte baptizatos chriſmare.* Ita ille, ita ego, quid ni & tu?

Hanc

Hanc de cæremonijs materiam finio reſolutione nuper mihi ſcripto propoſiti.

Caſus.

Filialis eccleſia B ante bellum Suecicum potita eſt jure baptiſmi, at flagrante bello fuerant parvuli per annos multos pro baptiſmo delati ex filiali B ad matricem A; quæritur, an matrix A poſſit jam titulo præſcriptionis vindicare ſibi jus exigendi, ut parvuli è filiali B deferantur ad matricem? 515

Reſpondeo breviter non poſſe. I. quia ſine poſſeſsione præſcriptio non procedit. *reg. 3. de reg. jur. in 6.* ſine poſſeſsione inquam, quæ cœpta, continuatáque ſit opinione dominij, *leg. ff. pro ſuo.* Peckius *in cit. reg. n. 9.* Matrix autem eccleſia non poſſedit illud jus nomine dominij, ſeu tanquam ſuum, alioquin ipſi adverſaretur regula quarta *eôd. Poſſeſſor malæ fidei ullo tempore non præſcribit.* poſſediſſet

ſediſſet autem malà fide illud jus matrix, ſi voluiſſet poſsidere tanquam ſuum; etenim rectores illius non ignorabant, filialem gaudere eò jure.

516 II. Quia tempore belli, ſeu hoſtilitatis dormit præſcriptio. *cap. ex transmiſſa. de præſcript.* ubi reſpondetur ad caſum præſenti conſimilem. Ergo non poteſt incipere tempore belli. Molina *de juſt. tract. 2. diſp.* 78.

517 III. Quia ne quidem Romana Eccleſia, quæ omnium matrix & mater eſt, poteſt adverſus alias præſcribere minore ſpacio, quàm annorum 40. Abbas *in cap. cùm nobis. de præſcrip. n.* 11. Molina *loc. cit. diſp.* 72. Ergo videndum eſt, utrùm fluxerint anni 40. ex quo illa matrix cœpit illud jus baptizandi uſurpare tanquam ſuum, idque bonâ fide, & fluxerint tempore pacis, & fluxerint nullo juridicè contradicente.

518 Ita tunc cenſui breviter reſpondendum, ita & nunc.

Quæ-

Quæres ultimò. *Quanta antiquitas, quæ ſignificatio, quiſque effectus ſit cæremoniarum baptiſmalium?* 518

Reſp. plerarúmque omnium ſignificationem & effectum indicari verbis, quæ ponuntur in ipsiſmet Ritualibus ſeu Sacerdotalibus, aut Obſequialibus; qui plura volet ac nominatim de antiquitate conſulat Vaſquezium *diſp.* 166. *per totam.* Suarez. *diſp.* 30. Laymannum hic *tract.* 2. *cap.* 9. Marchantiũ in candelabr. *tr.* 2. *lect.* 7. Palaum *tract.* 19. *punt.* 12. ipſum S. Thomam. *q* 71.

Baptizans cum, & ſine Patrinis.

Caſus XVII.

Marianus.

Sectio I.

Explicantur neceſsitas, & aliquæ qualitates patrinorum.

Rela-

519 *Relatione certâ didici, in Britannia inferiore in diœceſi Leonenſi inter Landernacum, & Montem Relatum vulgò Marlycka. 1612. in Februario contigiſſe quod ſequitur. Cùm puellæ baptizandæ patrinus hæreticus adhibitus foret, illéque vellet dare nomen, miraculosâ loquelâ infans omnibus ſtupentibus inclamavit:* Maria eſt nomen meum. *Vnde nec patrinus admiſſus fuit, nec nomen, quod optabat imponi, quandoquidem divinitus repudiari cenſerentur.*

520 Qui legerit *tr. 2. Lection. 6.* Candelabri Myſtici Jacobi Marchantij editionis Colonienſis annorum 1643. & 1648. fatebitur hanc hiſtoriolam eſſe fideliter inde deſcriptam, licèt in *reſol. paſtoral. tract. 2. de ſacram. c. 5. n. 5. edit. etiam. Colon. a.* 1647. infans referatur (& ut reor, vitiosè: dixiſſe: *Maria non eſt nomen meum.* Hoc prodigioſum factum cur vocem Marianum facile eſt conijcere, ſicuti & quiſque hinc rectè inferet, non placere

placere cælitibus ut ſua nomina cuipiam indantur à ſanctorum hoſtibus hæreticis, ergo nec ut hi uſurpent munus patrinorum, ut liquebit ex dicendis.

Quæres enim I. *An, quot, quales patrini debeant, vel poſſint eſſe in baptiſmo?* 521

Suppono illum, quem vulgò nominamus patrinum, idcirco ita indigitari, quòd ſit veluti pater ſpiritualis; vocari quoque Fide juſſorem, *cap. vos ante de conſecr. diſt.* 4. Sponſorem à Tertulliano de baptiſmo. *cap.* 18. Fidei Doctorem à S. Auguſtino *epiſt.* 23. Patronum à Concilio Pariſienſi, *libr.* 1. *c.* 54. & denique paſsim Suſceptorem. Hôc ſuppoſito.

Reſp. I. *Dicendum, quòd ſpiritualis regeneratio, quæ fit per baptiſmum, aſſimilatur quodam modo generationi carnali. In generatione autem carnali parvulus nuper natus indiget nutrice, & pædagogo. Unde & in ſpirituali generatione baptiſmi requiritur aliquis, qui fungatur vice nutricis, & pædagogi,* 522

gogi,

gogi, informando, & inſtruendo eum quaſi Novitium in fide de his, quæ pertinent ad fidem, & vitam Chriſtianam. Hactenus locutio S. Thomæ *in 3. part. q. 67. a. 7. Corp.* Quibus verbis explicatur neceſsitas, officiúmque patrini, neceſsitas autem tanta, ut peccet mortaliter parochus baptizans ſolenniter non habentem patrinum. Tannerus *hic q. 2. n. 23.* quia videlicet adhibitio patrini eſt una è præcipuis cæremonijs, & celeberrimis in jure, ut videre eſt *in cap. 1. 2. 3. 4. 5.* & cap. Omnes. 30. *q. 1. & cap. 1. 2. 3. & cap. poſt ſuſceptum. 30. q. 3.* aliiſque plurimis, *ac nominatim in Trident. Concil. ſeſſ. 24. de reform. matrim. c. 2.* Poſſevinus tamen *de Baptiſmo q. 26.* non agnoſcit hic niſi venialem culpam, quando parentes volunt ipsímet edocere prolem. An hoc probabiliter dicatur judicent alij.

523 At verò non peccatur, ſi baptiſmus ſine ullo patrino adminiſtratur, in

in periculo mortis. Diana *part.* 8. *tract.* 3. *reſ.* 2. vel extra hoc periculum, ſed privatim, id eſt ſine alijs ſolennitatibus. Suarez *q.* 67. *a.* 8. *dub. ultim.* Sanchez *de matrim. libr.* 7. *diſp.* 67. *n.* 14. Tannerus *loc. cit.* atque alij plures. Ratio eſt, quia ſi poſſunt omitti aliæ cæremoniæ, poteſt etiam hæc omitti. Idem dic de baptiſmo conditionali, etiam ſolenniter fortè celebrato. Quintanad. *ſingul. tract.* 1. *ſing.* 18. eò quòd officium patrini ſit ab Eccleſia inſtitutum pro ſolo vero, certo, & abſoluto baptiſmo. Bonacina *de matrim. q.* 3. *punct.* 5. *ʃʃ.* 2. *n.* 10. Vide plura *n.* 406.

II. Vnus tantùm ſive vir ſive mu- 524
lier juxta ſacrorum Canonum inſtituta, vel ad ſummum unus & una baptizatum de baptiſmo ſuſcipiant, inter quos & baptizatum ipſum, & illius patrem, & matrem, nec non inter baptizantem, & baptizatum baptizatique patrem & matrem tantùm ſpiritualis cognatio contrahatur. Parochus antequam

tequam ad baptiſmum conferendum accedat, diligenter ab ijs, ad quos ſpectabit, ſciſcitetur, quem, vel quos elegerint, ut baptizatum de ſacro fonte ſuſcipiant, & eum vel eos tantùm ad illum ſuſcipiendum admittat, & in libro eorum nomina deſcribat, doceátque eos, quam cognationem contraxerint, ne ignorantiâ excuſari valeant. Quòd ſi alij ultra deſignatos baptizatum tetigerint, cognationem ſpiritualem nullo pacto contrahant, conſtitutionibus in contrarium facientibus non obſtantibus. Si parochi culpâ vel negligentiâ ſecus factum fuerit, arbitrio Ordinarij puniatur.

525 Totidem verba volui huc transferre ex Concil. Trident. *cit. c.* 2. ex quibus reſolventur cùm aliæ dubitationes, tum proximè mota de numero patrinorum, quem numerum hactenus in hâc Conſtantienſi diœceſi obſervatum teſtantur Synodales conſtitutiones *part.* I. *tit.* 6. *n.* 7. mandantes, ut & inpoſterum obſervetur,

vetur, atque addentes *n.* 8. *Viri nobiles, ſi quando plures quàm ad ſummum unum aut unam) patrinos fortè pro majori ſolennitate, & familiæ ſuæ ſplendore adhibeant, volumus, ut parochi duos ex illis deſignent, qui ſuſceptores ſint, & cognationem ſpiritualem contrahant, atque in librum baptizandorum à parochis inſcribantur. Reliqui non item; quos tamen loco teſtium ſolennitatibus baptiſmi intereſſe non vetamus.* Ita conſtitutiones.

III. Itaque non permittunt vel Tridentina, vel Conſtantienſis Synodi aſſumi duos, ſeu proprio ſeu procuratorio nomine unius ſexûs pro patrinis. adeò ut ne quidem epiſcopus diſpenſare queat in hâc re. Sanchez *libr.* 7. *de matrim. diſp.* 55. *n.* 7. Barboſa *de paroch. part.* 2. *cap.* 18. *n.* 29. & alij; peccétque mortaliter admittens tales, aut volens eſſe ſupernummerarius. Bonacina *de matrim. q.* 1. *punct.* 5. *ſſ.* 2. *n.* 32. Barboſa *de offic. & poteſt. epiſcop. allegat.* 30. *n.* 44. 526

Digitized by Google

n. 44. cum alijs contra Sanchez *cit. diſp.* 57. *n.* 6. probabiliter diſſentientem.

527 At inquies: *Fulminabunt illi Nobiles, ſi repellam?*

Reſp. Non fulminabunt, ſi utaris alterutrâ cautione, quam exhibet duplex hic

Caſus I.

PArochus A cernens adeſſe duos Nobiles viros, totidèmque Matronas pro ſuſcipiendo puerulo: ac proſpiciens, ſi apertè repelleret aliquem, oriturum jurgium, nil dixit, antequam perveniretur ad manus impoſitionem ſuprâ catechumenum fieri ſolitam, quando hic renunciat Sathanæ, tunc enim viro ac fœminæ, quos noverat eſſe primariò deſignatos à patre, imponentibus manum, placidè dixit alijs duobus: Sufficit, quòd duo priores admoverint manus, quo dicto hi duo ſine commotione animi abſtinuerunt ab impoſitione, ac deinde à tactu,

de

de quo infra n. 538. *interim reſpondentes, ac facientes reliqua, quæ veri patrini.*

Caſus. II.

PArochus B. expertus uno anno exacerbationem, obmurmurationémque non levem, quòd è pluribus Nobilibus qui aderant ſelegiſſet ſolùm duos non illuſtriores præteritis duobus, anno proximè ſequenti (ſolet enim dies poſterior eſſe diſcipulus prioris) factus cautior omnia diſsimulavit exteriùs, animo tamen deſignavit duos, quos etiam ſciebat eſſe cæteris prælatos â parentibus. Quid dicendum ad utrumque hunc Caſum. Qui ſanè in hâc diœceſi ſatis frequens eſt, quo ad pluralitatem deſignatorum patrinorum. 528

Reſp. Neutram praxim improbo, dummodo parochi illi, quorum alter voce, alter ſcripto narravit mihi factum ſuum, caverint; ne repulſi

ſuſciperent immediatè è manibus baptizantis baptizatum, nam ſi ſuſceperunt, evaſerunt veri compatres, & commatres, nec enim intentio, ac deſignatio parochi prævalere poteſt deſignationi parentum, adeò ut cenſeat Dicaſtillo *de matrim. diſp.* 7. *dubit.* 38. contra alios, licèt hi repulſi à parocho non ſuſceperint puerum ante alios duos, ſed cum illis, fieri nihilominus patrinos.

529 Dices: *Vtraque illa praxis decipit bonos Nobiles*: Reſp. Volenti non fit injuria; Cur ſe præſentant, cùm ſciant repugnare Superiores Eccleſiaſticos?

530 Mentalis deſignationis non expreſſæ ullo ſigno externo valorem revocabunt in dubium non pauci, eò quòd eccleſia nullo modo eſſet approbatura deſignationem patrinorum factam ſolâ mente à parentibus ipſis, vult quippe Eccleſia, ut conſtet, qui ſint deſignati, quia & de occultis non po-

teſt

teſt Papa divinare. text. *cap. un. ut bene. Eccleſ. ſin.* cùm tamen ad Papam, eive ſubordinatos prælatos maximè ſpectet nôſſe, quis verè ſit patrinus; & ipſa Eccleſia non agit cum Chriſtianis per cogitationes, ſed per verba; adeò ut ne Pontifex quidem poſsit validè impertiri indulgentias per deſtinationem animi non indicatam ſigno externo. Lugo *tom. 3. in 3. part. diſp. 27. n. 137.* Itaq; dum approbo praxin ſecundi Casûs, ſuppono, deſignationem non conſtitiſſe integre intra mentem, ſed foras erupiſſe aliquo alio actu.

IV. Nec Tridentinæ, nec Con- 531
ſtantienſes ſanctiones vetant, quò minus unus ſolus maſculus femellam, femella maſculum levet è ſacro fonte, licèt id vetuerit concilium Nicænum IV. apud Suarez *hic q. 67. a. 7.* addentem, id jam non obſervari, quando baptizantur infantes. Id etiam ſentit Filliucius *tract. 2. n. 160.* innuit ſufficicienter utraq; Synodus,

dum dicit: *Sive vir, ſive mulier.* At verò Laymannus *hic cap. 9. n. 3.* abſolutè dicit; patrinum debere eſſe marem ſi mas, feminam ſi femina ſit baptizanda. Sta mi, Domine paroche, conſuetudine tui epiſcopatûs, quæ quidem in hôc Conſtantienſi eſt conformis Nicæno concilio. do tamen conſiderandum hunc

Caſum.

532. *Cùm Beatus Antonius presbyter baptizaret (in carcere) Marionillam, Venerabilis filius ejus Celſus eam ſuſcipiens pater ejus in baptiſmi gratia factus eſt.*

Sic refert Laurentius in vita S. Juliani Martyris 9. *Ianuarij* conſiderandum verò dico hunc Caſum, utpote ex quo elucet, quàm fuerit antiquus, quámque religiosè obſervatus mos adhibendi patrinos. Dicerem imitandum in circumſtantijs hic expreſsis quamvis non neceſſario.

V. Hôc

V. Hôc ipſo, quòd concilium di- 533
cat: *Sive vir, ſive mulier.* apparet, quid pronunciandum de hôc

Caſu.

ANte 20. annos Cooperator N. noluit baptizare infantem naturalem, cùm adeſſet ſola matrina ad baptiſterium, cujus ſcrupulo ut conſulerem, adij, & me ipſum patrinum ſtiti.

Sic mihi ſcripſit, qui ſeſtitit tunc, nunc verò parochus præcipui oppidi ac Decanus Ruralis. Fuit quidem ille ſcrupulus, cùm neque concilium Tridentinum, neque Synodus diœceſana præcipiat adhiberi duos in baptiſmo legitimorum, vel illegitimorum; non tamen carebat ille ſcrupulus omni ratione, ſi aut infans erat maſculus, aut ille Cooperator nunquam viderat quid ejusmodi (nam conſuevêre in hâc diœceſi eſſe duo) ſciebátque eſſe cavendum, ne in adminiſtratione cujusquam ſacramenti

agatur quidquam contra morem dioeceſanum.

534 *At iſte mos accipiendi duos obligátne ad culpam?* Non auſim affirmare, quia conſtitutiones expreſsè loquuntur ut Tridentinum ſub disiunctione de uno, vel una.

535 VI. Patrinus, vel matrina non efficitur, niſi fuerit deſignatus à parentibus, vel parocho, eſto fortè levet quempiam è ſacro fonte. Sanchez *hic q. 67. a.* 8. & alijs contra Navarrum *c. 22. n. 39.* Henriquez, & alios; eſtque hæc doctrina vera, etiamſi talis non deſignatus intendat eſſe verus patrinus. Sanchez *ibid. & diſp. 59. n.* 12. contra Palaum *tract. 19. punct. 1. ſſ. 2. n.* 9. nam videtur Tridentinum concilium ſatis hoc indicare verbis ſuprà deſcriptis, maximè ſi attendatur ſcopus ejuſdē Concilij, qui voluit impedire multiplicationem contrahentium cognationem ſpiritualem, quæ non impediretur, ſi omnes, qui pro libitu tenerent,

nerent, vel tangerent infantem, fierent ſponſores.

VII. Quando plures duobus patrini deſignantur, aut duo viri, duæve feminæ, admittuntúrq; omnes à parocho, ſoli illi evadunt fide juſſores, qui primi intra numerum permiſſum à Tridentino concilio tangunt puerum baptizatum. Suarez hic *q. 67. a.* 8. Sanchez *cit. diſp.* 57. *n.* 14. Dicaſtillo *de matrim. diſp.* 7. *n.* 286. Si verò omnes ſimul tangant, tum nullus contrahit cognationem ſpiritualem juxta Suarez, omnes contrahunt juxta Sanchez, Dicaſtillum, & alios, quia concilium videtur ſolùm prohibere talem concurſum, non irritare actum. At verò non contrahunt, in hôc caſu, niſi quos admiſit parochus. Sanchez *n.* 15. Sicut nec illi, quos ultra numerum deſignatum à parentibus admiſit ipſe. Sanchez *n.* 17. Et quando neutrum ex deſignatis, aut unum ſolum ipſe admiſit, ſine legitima cauſa, uterque tangens 53

infantem evadit verus patrinus. Sanchez *n.* 18. Vice versâ, quando parentes, aut habentes curam infantis nullum patrinum deſignaverunt, veri patrini erunt, quos parochus nominaverit. Sanchez *n.* 19. utpote cui incumbit providere, ut omnia circa patrinos ritè peragantur, ſicuti patet ex verbis Tridentini deſcriptis ſuperiùs, etſi non niſi venialiter teſte Poſſevino, delinquat omittens electionem, quando plures offerunt ſe.

Quòd ſi denique vel nullus ſit deſignatus, vel deſignatus quidem, non tamen velit ſuſcipere, putat Dicaſtillo *loc. cit. n.* 280. *&* 281. nullum ex iis, qui ſuſcipiunt, contrahere cognationem. Diſſentiunt alij apud ipſum. Vide eundem, & Sanchez *n.* 20. philoſophantes de ſignificatione præpoſitionis: *ultra.*

Sectio

Sectio II.

Aliæ conditiones patrinorum ediſſeruntur.

VIII. Præter deſignationem faciendam per ſe quidem à curatoribus baptizandi, per accidens, & in defectum à parocho ſupplendam exigitur in primis intentio ſuſcipiendi aliquem inſtar patrini, ſeu volendi fieri patrinum. Dicaſtillo *cit. diſp.* 7. *de matrim. n.* 265. poſt Sanchez *libr.* 7. *de matrim. diſp.* 58. Coninck *de matrim. diſp.* 32. & alios; nam tenere præcisè idcirco, ut non cadat infans, vel ut fiat res grata alteri, eſt quid nimis materiale, etiamſi fingat in gratiam patris, ſe velle eſſe verum patrinum. Bonacina *de matrim. q.* 3. *punct.* 5. *ſſ.* 2. *n.* 16. Poſito autem, quòd quis velit verè tenere, ſeu exercere illum actum tanquam cæremoniam præſcriptam ab Eccleſia, contrahit cognationem ſpiritualem, 537

eſto eam non intendat; reſultat enim ex illo actu exercito inſtar cæremoniæ ſacræ. *Quid ſi verò leuem è fonte filium Caij, putans eſſe filium Stichi?* Bonacina *loc. cit.* cum alijs contra Coninck & alios rectè pronunciat, te non contracturum cognationem, niſi fortè habeas intentionem tenendi, quiſquis offeratur; quam quidem ego non cenſeo in dubio præſumendam de omnibus, aut pleriſque.

538 IX. Requiritur deinde tactus phyſicus baptizati, ita ut teſte Martino Perez *de matrim. diſp. 29. ſect. 4. n. 1.* certum ſit (contra Sotum, Lopez, & Sa apud Sanch. *l. 7. d. 56. n. 5.* ratos ſufficere aſsiſtentiam) ad contrahendam cognationem hanc, adeóque veram denominationem patrini poſtulari, ut quis vel actu teneat infantem, dum aqua ſuper illum affunditur à baptiſta, vel certè immediatè accipiat è manu ipſius baptiſtæ, ac proinde non eſſe patrinum

vel

vel matrinam illum, vel illam, cui tradit infantem is, qui accepit mediatè vel immediatè à baptizante. Sic etiam ſentit Dicaſtillo *loc. cit. n.* 13. exprimens poſt Perez, & Bonacina *loc. cit. n.* 13. commatrem non contrahere cognationem, quando ſuſcipit infantem de manibus compatris, quia non cenſetur, ſuſcipere ex baptiſmo, aut confirmatione. Hanc communem doctrinam declaro reſolutione hujus

Casûs

Multis mirabili.

539 *IN epiſcopatu Abulenſi eſt conſuetudo communiter, quòd vulgariter dicta commater non tangat infantem, donec compater poſtquam infans eſt baptizatus, & infuſa ſuper eum aqua baptiſmi, ponat infantem in manibus commatris; itaque mater non tangit baptizatum donec (ut præfertur) baptizatus levatus eſt ex fonte baptiſma-*

tiſmali, dubitatur ergo, an attentis præmiſſis dicta commater contraheret cognationem ſpiritualem cum ipſo infante, & illius parentibus ex ſuprà geſtis, & aſſiſtentia in dicto actu, ut commater nominata ad ipſum effectum; & ne deſuper dubitari contingat, ſupplicabatur ſacræ Congregationi pro declaratione difficultatis hujus modi. Ipſa verò Congregatio Concilij cenſuit mulierem, quæ aſſiſtiti nfanti, & jam non tetigit infantem, non contrahere cognationem ſpiritualem.

Hanc declarationem ratione reſolutionis multis mirabilem reperiet ad verbum lector, apud Joannem Galemart. in Tridentinum *ſeſſ.* 24. *cap.* 2. *de reformatione matrimonij.*

540 At inquies: Damnabiſne Obſequiale Conſtantienſe, quòd *fol.* 59. diſertè ordinet, ut patrinus infantem recipiat de manu baptizantis, tenendo eum, quoad ſacerdos chriſma requirat? &c. Nomen verò patrini accipiendum eſſe in ſingulari nume-

ro,

ro, ùt ſonat, certum eſt ex antecedentibus & ipsà praxi; nam matrina non tangit in hâc urbe Conſtantia baptizatum infantem niſi acceptum è manibus patrini, & quidem communiter non juxta baptiſterium, ſed juxta altare. Auguſtæ ſolus vir maſculum, ſola femina femellam accipit è manibus baptizantis; in Rhetia ſuperiore Curienſis diœceſis ſervatur mos Conſtantienſis.

Reſp. Abſit ut damnem; quin imò in defenſionem adſcribo, & deſcribo duplici titulo hunc

Caſum Papalem.

SVper eo, quod à nobis tua frater- 441
nitas requiſivit de duorum compatrum filijs, reſpondemus, quòd ſi tales ſint filij, per quorum alterum, vel utrumque parentes ad compaternitatem venerunt, eos conjungi nullâ ratione ſuſtineas. Cœterùm ſi per neutrum eorum ad compaternitatem ventum fuerit, de his te volumus de con-

ſuetudine tuæ metropolitanæ eccleſiæ vel aliarum circumpoſitarum inquirere, & diligentius imitari, &c.

542 Duplici, ut præmiſi, titulo deſcripſi hunc Caſum ex cap. tertio *de cognat. ſpirit.* tum quia inſeruiat doctrinæ *n.* 575. adferendæ circa perſonas, cum quibus initur cognatio ſpiritualis, tum quia manifeſtè ſignificat, poſſe per conſuetudinem induci, abrogaríque impedimenta matrimonij quod etiam fusè cum multis contra alios defendit Sanchez *libr.* 7. *de matrim. diſp.* 4. eò quòd conſuetudo non habeat minores vires, quàm lex humana. Ergo poteſt ordinatio illa Conſtantienſis ſacerdotalis titulo longævæ (prope 70. anni ſunt, ex quo prodijt in lucem editio, quam ſequor) conſuetudinis, quam adducta declaratio Congregationis non videtur reprobâſſe. Sanè fieri poſſe, ut conſuetudine inducatur impedimentum matrimonij in ſpecie ob cognationem ſpiritualem,

Digitized by Google

tualem, patet ex cit. cap. *Super eo.* traditque Sanchez *libr. 7. de matrim. diſp. 29. n. 60.* ac ſcio, fore ut Magiſtratus Eccleſiaſticus hujus loci eſſer improbaturus, & fortè etiam diſſoluturus matrimonium, ſi quod vel attentaretur, vel contractum eſſet cum ejuſmodi matrina à parte baptizati, licèt Tannerus *tom. 4. diſp. 8. q. 4. n. 70.* dicat, non eſſe hic facilè cuiquam movendum ſcrupulum ob probabilitatem ſententiæ contrariæ.

Adde, quòd Barboſa in Tridentinum *ſeſſ. 24. cap. 2. de reformat. matrim. n. 26.* ex Aldan. teſtatur, fuiſſe à Congregatione Concilij *a.* 1601. declaratum, ſufficere ad compaternitatem, ſi commater tradat infantem ſacerdoti jam jam baptizaturo; quod quidem facit in hâc diœceſi matrina, ut indicat Obſequiale, & teſtantur, quos interrogavi. 543

Quid ſi verò obſtetrix accipiat è manibus 544

manibus baptizantis, ut tradat patrino, impedieturne omnis cognatio? Reſp. Spectato jure communi impedietur; nam obſtetrix ea non contrahet, quia deeſt intentio, de qua ſupra: nec contrahet deſignatus patrinus ob auctoritatem, causámq; ſuperiùs expreſſam. Et ita in terminis docet Tannerus hic *diſp. 4. q. 2. n.* 28. Verùm quia cœpi eſſe patronus diverſarum diœceſeon, pergo eſſe, videlicet ob conſuetudinem inveteratam plurium diœceſeon, in quibus obſterix accipit immediatè è manibus baptiſtæ infantem, tegitque pannis, ac porrigit matrinæ, vel patrino pro diverſitate locorum; in qua practica, ſicut certum eſt, cognationem non contrahi ab obſtetrice ob defectum intentionis, ita non dubitatur, quin eam contrahat, qui è manibus obſtetricis accipit; & conſentit apertè Poſſevinus *n.* 34. *de bapt.*

545 X. Tactus ille, quo de loquimur, debet eſſe talis, ut poſsit vocari *tentio.*

tio. Perez *de matrim. diſp.* 29. *ſect.* 4. ex communi; etenim Canones, qui habentur partim in decreto Gratiani *cauſ.* 30. *q.* 1. & 3. *ſub init. partim in decretalibus ſub titulo cognationis ſpiritualis.* partim in Tridentino Concilio ſuprà relato, utuntur verbo levandi, ſuſcipiendi, accipiendi, tenendi, quæ verba non ſignificant tactum factum uno, aut duobus digitis, ſed tentionem, apprehenſionem.

XI. Itaque non ſufficit tactus moralis, ſed poſtulatur phyſicus, factus per ſe, vel per ſubſtitutum; etenim ſufficere ad officium verum patrini, ſi quis illud obeat per procuratorem, fert longè communior opinio, imò nunc, ut reor, certa, adverſus Sanchez *libr.* 7. *diſp.* 5. & plurimos, quos ipſe, aliique referunt, certa, inquam, ſaltem quando non tota Reſpublica, ut limitat Poſſevinus *de Baptiſm. q.* 27. ſed ſingularis perſona mittit procuratorem; etenim 546

Barboſa

Barboſa *de offic. & poteſt. epiſcop. alleg.* 30. *n.* 50. & *in cit. cap.* 2. *Trident. concil. n.* 26. ex alijs refert, fuiſſe ita ſæpius reſolutum à Congreg. Concil. & quidem ſemel anno 1630. Accedit revera generalis conſuetudo, de qua teſtatur Barboſa; ac nominatim hujus diœceſis Conſtantienſis, in qua certum eſt non permiſſum iri mittenti procuratorem, ut contrahat cum matre prolis, quam ſuus procurator ſuſcepit ejus nomine.

547 Quæ proinde conſuetudo cùm habeat vim interpretandi legem, declarat regulam illam *in 6. qui facit per alium, eſt perinde ac ſi faciat per ſe ipſum.* habere, & non habere in hâc materia cognationis locum; habet enim locum reſpectu conſtituentis ſuſceptorem ſuo loco, non habet reſpectu conſtituentis baptiſtam ſuo loco. Licèt quippe rogatus parochus ut velit eſſe compater baptizando infantem, condicat, ſi tamen impedi-

impeditus mandet ſuo cooperatori, ut ipſe ſuum vicarium agat in actu baptizandi, & hic recipiat, ſe obiturum partes vicarias, fiet hic Vicarius æquè cognatus, ſeu pater ſpiritualis baptizati, quàm ſi ſuomet nomine, & quidem ad inſtantiam parentum admiſiſſet illum infantem ad vivificum laticem. Atque ita docent Perez *de matrim. diſp.* 29. *ſect.* 7. Dicaſtillo *de matrim. diſp.* 7. *n.* 296. atque alij.

Ergo, inquies, ſi rogatus, ut ſuſ- 548 cipiam è fonte baptiſmali, dicam me ſuſcepturum, ſed pœnitens dicti rogem meum vicinum, ut velit eſſe patrinus, me libenter facturum ſumptus, qui ſolent fieri ratione talis actûs, evadam etiam patrinus? Reſp. Non evades, quia is, quem rogâſti, non levat procuratorio nomine ſed proprio.

Cæterùm, quia paulò antequam 549 hunc XVII. Caſum conſcriberem, quidam Religioſus ex Helvetia à me

nun-

nunquam viſus, per ſacerdotem mihi notum inter duodecim quæſtiones, quarum reſolutionem à me petebat propoſuit Caſum huc facientem apprimè, illum exhibebo.

Caſus.

O*Rdinarius patrinus domi non eſt; ideo à parentibus infantis poſtulatur vicarius pro ipſo ordinario ſuſceptore alijs vicibus adhibito, ſed neſciente, alium eſſe ſui vice, ſeu nomine ſuo poſtulatum patrinum, uter hic contrahit cognationem ſpiritualem?*

Speciem facti exprimit ille Religioſus ex Ordine ſanctiſsimi Patriarchæ Benedicti, verbis huc tranſlatis, pro quorum intellectu notandum eſt, in pluribus locis eſſe moris, ut novi conjuges deligant primo fructui matrimonij, patrem ſpiritualem eà intentione, expreſsaque rogatione, ut velit etiam aliàs, ſi Deus benedixerit matrimonium pluribus

ribus prolibus, eſſe fidei doctor, ut vocat S. Auguſtinus *epiſt.* 23.

Reſcripſi autem tribus verbis, quid ſentirem, indicans fore ut plena reſolutio ſecutura eſſet in hôc Alphabeto; eam nunc do, & ſic ſtatuo. I. Vicarius ille non eſt verè patrinus; quia defuit ipſi intentio tenendi ſuo nomine; & generatim loquendo rectè negat Caſtropalaus *tract.* 19. *punct.* 11. *n.* 1. cum Sanchez *cit. diſp.* 59. ex declaratione Congregationis Cardin. & alij adverſus Toletum, Vivaldum, Sotum, Lopez, alios, contrahi cognationem ab illo, qui vicario nomine aliquem tenet. 550

II. Sed neque hic ordinarius ſponſor abſolutè dicendus eſt fuiſſe hîc patrinus, quandoquidem ſpecies facti ſupponit, non fuiſſe ab illo expreſsè quemquam ſubſtitutum pro tali actu; tacitam ſubſtitutionem non poſſum conijcere ex verbis conſulentis, nec ex praxi aliorum. Et ſanè cùm quisque cenſeatur in dubio 551

impo-

imponere ſibi quàm minimam obligationem. Menoch. *de præſumption. præſumpt.* 9. Sanchez *libr. 6. moral. c.* 18. *n.* 48. atque alij, ſit autem onus eſſe patrinum; non eſt præſumenda in hôc negotio tacita commiſsio. Imò, quamvis ratificaret poſtea illam ſuſceptionem factam, non tamen exurgeret cognatio ſpiritualis, quia regula illa *in 6. ratihabitionem retrotrahi, & mandato non eſt dubium comparari,* habet locum in illis ſolis caſibus, in quibus ipſa jura probant illam retrotractionem. Suarez *tom.* 5. *in* 3. *part. diſp.* 44. *ſect.* 3. *n.* 26.

552 XII. Etſi autem, ut dixi, mittens procuratorem fiat verè patrinus, & patronus, ut loquitur concilium Pariſienſe, non tamen fiet, ſi procurator aſsiſtat ſolùm exorciſmis, & abrenunciationibus, reſpondeátue loco infantis, atque ejus nomen indicet; nam neque univerſi, neque ſinguli hi actus ſufficiunt ad rationem patrini. Perez *diſp.* 29. Dicaſtillo *cit.*

diſp.

Digitized by Google

diſp. 7. Sanchez *cit, libr.* 7. *diſp.* 5. 6. atque alij plures, neque ſunt neceſſarij. Bonacina, Sanchez, Perez alij; ſed ille omnis & ſolus, quo quis tenet infantem vel dando eum immediatè baptizaturo, vel accipiendo immediatè è manibus ejus, qui baptizavit juxta dicta *n.* 538. contra Sotum, Lopez, & Sà ibi citatos.

XIII. Atque nullo modo eſt pa- 553
trinus, qui infantem baptizatum domi ſine cæremonijs tenet tunc, cùm eæ adhibentur ipſi ante, & in templo. Ita citati.

Sicut nec ille, qui tenet rebaptizan- 554
tum ſub conditione, ut jam monui. *n.* 523. Aliud eſt ſentiendum de abſoſolutè baptizante, ſeu ſolenniter, ſeu privatim; nam DD. negant, eſſe hic faciendum diſcrimen; & quidem etiamſi quis ante matrimoniũ, ſuam, aut alienam, in matrimonio alienam prolem baptizet in extrema neceſſitate. Bonacina *de matrim. q.* 3. *p.* 5. *ſſ.* 2. *n.* 11. & declarabo paulò pòſt aliquot Caſibus.

Sectio

Digitized by Google

Sectio III.

Adhuc aliæ qualitates patrinorum explicantur.

555 XIV. Sicuti non baptizatus nequit eſſe validè hic fide juſſor. *can. in baptiſmate. de conſecr. diſt.* 4. & omnes DD. ita è diverſo quivis compos rationis adéoque puer ſeptennis poteſt eſſe pater ſpiritualis. Ita citati. Nam jura non excludunt talem; ſicut nec vetant, quò minùs patrinus ſit junior ſuo filiaſtro. Barboſa *de offic. & poteſt. epiſc. allegat.* 30. *n.* 39. Habenda tamen ratio moris diæceſani, & decentiæ. Sicuti & validè, non tamen licitè hoc munus exercent excommunicati, interdicti. Laymann. *de bapt. c.* 9. *n.* 2. excludens facinoroſos, & criminoſos; quemadmodum mutum excludunt propter *capit. parvuli. de conſecr. diſp.* 4. Anchar. & Fernandez apud Barboſ. *in Trid. ſeſſ.* 24. *de reform. matrim.*

cap. 2,

cap. 2. n. 11. Abbatem verò & conſequenter Monachos repellit *capit. non licet Abbati. de conſecr. diſt. 4.* cujus deciſionem extendunt conſtitutiones Conſtantienſes *ad cujuscunque Ordinis Regulares, & Moniales.* ſicuti etiam extendunt multi DD. à quibus diſſentit Quintanaduenn. *ſingul. tr. 1. ſing. 25.* ubi licét fateatur, olim id non licuiſſe monachis, contendit tamen licere nunc ipſis, omnibúsque alijs Religioſis, niſi quibus ſit peculiarite prohibitum. Rationem hanc adfert, quòd olim fuerit ſolùm idcirco vetitum, quia tunc erat moris, ut compatres oſcularentur ſuas commatres, ſicuti colligitur ex *cap. monachi de conſecr. diſt. 4. & Gloſſ. ibid. verbo oſculentur.* jam verò ceſſavit ille mos, ceſſante autem cauſà legis totali ceſſat & ipſa lex, *cap. cum ceſſante de appellat.*

Ego in primis judico, ſolos propriè dictos monachos comprehendi hâc prohibitione, quia lex correcto- 556

ria, & reſtrictiva juris naturalis, utpote odioſa non debet extendi ultra proprietatem verborum. Ergo non obſtante utroque illo Canone poſſunt Religioſi ex Ordine Canonicorum, Clericorum, Mendicantium obire illud munus, tametſi repugnet Laymannus *hic cap.* 9.

567 Judico deinde, illius antiquæ prohibitionis cauſam adæquatam non fuiſſe morem oſculandi commatres, quæ ſanè actio quemvis Regularem ſummopere dedecet, ſed alias rationes, videlicet curam ſpiritualem, quam debet ſuo filiaſtro patrinus, ut dicemus *n.* 572. & maximè periculum diſſoluendi diſciplinam per crebra colloquia, negotiaque cum compatribus, & commatribus, & per ingreſſus in domus iſtorum. Unde Marchantius *in reſol. paſtoral. de ſacram. tract.* 2. *c.* 5. *n.* 5. cupiens, ut ne quidem ſacerdotes ſæculares, & præſertim ne parochi ipſi ſuſcipiant munus ſuſceptoris, refert hoc proverbium Gallicum: *De*

De compere, & commere les noms,
Font toutes entrees de maiſons.

Quem rhythmum Gallicum ſic exprimo Latino:

Compatris, commatris nomen
Domorum recludit limen.

Judico proinde tertiò, eſſe æquè nunc, atque olim interdictum monachis propriè dictis accipere aliquem de lavacro ſacri fontis, ut loquitur concilium Triburienſe relatum *cap. qui ſpiritualem*, 30. *q.* 4. Conſuetudinem contrariam negat Marchantius eſſe piorum, & doctorum monachorum vocans eam corruptelam. Ego autem abſtineo hâc cenſurâ, quia nec Canones, contra quos militat hæc conſuetudo, ſunt ullius Pontificis, aut Generalis concilij, neque video in hôc actu quidquam per ſe mali, ergo etiam poſſunt hic reperiri conditiones omnes conſuetudinis derogantis legi. 558

XV. Tametſi hæreticus poſsit vali- 559

dè eſſe patrinus, cùm nuſpiam declaretur talis actus eſſe nullus. Sanchez *de matrim. libr. 7. diſp. 60. n. 2.* reijciuntur tamen omnes hujus farinæ homines tum per conſtitutiones Synodales hujus diœceſis. *p. 1. tit. 6.* tum per ipſam rationem naturalem, ſuppoſito fine hujus muneris, de quo paulò pòſt; quare non ſunt ij per ſe loquendo admittendi. Sanchez. *loc. cit.* Suarez *q. 67. a. 7.* dicens (aſſentiente Marchantio *in Candel. tr. 2. lect. 6.* in fine.) eſſe omnino ineptos ad hoc officium; Tannerus *tom. 3. diſp. 1. q. 7. n. 125.* ſcribens, nunquam videri licitum, eò quod videatur eſſe intrinſecè malum, ut addit *tom. 4. diſp. 4. q. 2. n. 28.* Ergo imitandum eſt in neceſsitate exemplum, quod exhibet hic

Caſus.

560 E*Xpulſis è Palatinatu ſuperiore præconibus Evangelij Lutherani, & Calvi-*

Calviniani, unus è Nobilibus novâ prole beatus jubet, illam deferri ad templum baptizandam â Catholico ſacerdote, ſed ſponſore Calviniſtâ. Videns parochus, non poſſe ſine grandi incommodo repelli hunc patrinum, diſſimulat ſuam juſtam diſplicentiam, non interrogat, num hic credat, ſed omnia ſimilia pertinentia ad patrinum omittit, baptizat infantem, eumque tradit immediatè obſtetrici involuendum ſuis pannis, quem involutum dat hæc putatitio patrino, dico: Putatitio. *quia ſpectato jure communi non eſt patrinus propter cauſam allatam* n. 544.

Sæpius hunc Caſum fuiſſe practicatum teſtatur Tannerus *cit. n.* 28. probans hanc practicam, quam & ego probo; non ignarus tamen P. Laymannum *libr.* 5. *cap.* 5. *n.* 7. fortiter propugnare conſuetudinem illorum, qui cùm in provincijs, è quibus emigrare juſsi ſunt miniſtri heterodoxi, non poſsint haberi patrini Catholici, & à parentibus infan- 561

tium deſignantur hæretici, hos admittunt eò quòd Germani potiùs delaturi ſint infantem ad locum hæreticum pro baptiſmo, quàm ut permittant baptizari ſine patrino.

562 Laymanno ſubſcribit Palaus *tr.* 15. *punct.* 11. *ſſ.* 1. *n.* 9. caſu, quo vel graviter offenderentur parentes infantis, ſi repelleretur patrinus, vel eſſent delaturi illum ad miniſtrum hæreticum; putátque ipſe rectè cum Tannero contra Laymannum, eſſe potiùs (extra hos duos caſus) ſine patrino omni baptizandum, quàm cum hæretico. Ejusdem Laymanni ſententiam vocat abſolutè probabilem Buſenbaum *de bapt. dub.* 5. *a.* 2. ſicuti & ego, addito, quòd addit Laymannus, ut ſcilicet patrinus non faciat ſponſionem; addito quoque cum Palao, ſatius omitti omnem patrinum, quàm ahhiberi hæreticum, ſi non timeatur extrinſecum aliquod malum. Quòd ſi fortè contingat, ut talis patrinus ſpondeat pro clientu-

lo,

Digitized by Google

lo, meritò dicit Laymannus, eſſe monendum populum, quòd ille infans fuerit baptizatus in fide Catholica.

At quid ſi non ſolùm patrinus, ſed etiam parentes alieni ſint à fide Orthodoxa, ſcianturque non cogitare de illa amplectenda. Reſp. Quid liceat præcisè, quatenus parens hæreticus petit baptizari à Catholico ſuam ſobolem dixi *Caſu* 11. *n.* 324. Licet autem difficultatem illic indicatam augeat circumſtantia patrini hæretici, non dubito tamen, quin Laymannus eſſet etiam cum hâc circumſtantia (nec improbabiliter, ſi nequirent aliter evitari grandia incommoda,) propugnaturus ſuam illic, & hîc expreſſam ſententiam, quandoquidem hic, id eſt *cit. n.* 7. expreſsè loquitur etiam de patre, qui non ſpondet, ſe amplexurum veram Religionem. 563

Illud autem ſingulariter, & rectè notat Hermannus Buſenbaum, *loc. cit.* 564

nefas eſſe, rogare hæreticum, ut velit eſſe patrinus; rogatur quippe ad faciendum id, quod facturus non eſt ſine peccato; nam & hœreticis interdicta eſt communicatio cum alijs in rebus ſacris, & baptiſmales ritus riſum facturus eſt talis patrinus. Confirmatur Caſu infantis Mariæ relato *n.* 519.

565 XVI. Faciliùs tolerandum eſt, ut Catholicus rogatus obeat partes patris ſpiritualis, quando filius hominis heterodoxi eſt regenerandus à miniſtro magiſtro heterodoxorum. Tannerus *cit. tom.* 3. *diſp.* 1. *q.* 7. *n.* 125. Laymann. *hic. cit. c.* 9. *n.* 6. *fusè.* Palaus *loc. cit. n.* 10. contra Navarrum *libr.* 1. *conſil. conſ.* 1. *de conſtit. n.* 66. Azor *part.* 1. *libr.* 8. *c.* 10. *q.* 9. ac Leſsium *in Auctario ad primam ſecundæ verb. baptiſmus. Caſ.* 1. Ratio eſt, quia Catholicis non eſt jure Eccleſiaſtico prohibitum communicare cum hæreticis toleratis, & quando proteſtatur patrinus (quod quidem facere

facere debet juxta Palaum, facere decet juxta Tannerum) ſe infantem ſuſcipere juxta morem Eccleſiæ Romanæ , nihil incommodi oritur moraliter loquendo ; quare cenſeo poſſe admitti hoc officium , non ſolùm ob grave damnum imminens tibi , aut tuæ familiæ, ut reſtringit Palaus, ſed etiam ob piam (notabilémq;) utilitaté, ut rectè Tañerus non repugnante Laymanno, qui in ventilanda præcedente paternitate accuratior eſt cæteris ſcriptoribus ; quanquam & Leſsius *loc. cit.* tangit hic aliqua practica ab alijs prætermiſſa.

XVII. Poteſt quis eſſe patrinus ſui filij per ſe loquendo, at per accidens quandoque non poteſt. Utraque pars declaratur hôc 566

Caſu ingenioſo.

Titius habuit filium ex Berta, quam volebat poſtea in uxorem ducere ; ſed tamen Sejus , qui hoc matrimoni- 567

um impedire volebat, ſuaſit Titio, ut patrinus eſſet, & è ſacro fonte ſuſciperet filium illum illegitimum; hâc quippe viâ obtinebat Sejus contractâ cognatione, ut matrimonium omnino impediretur. Quæſitum fuit à me, an Sejus peccaverit conſulens Titio fieri patrinum ſui filij contra juris prohibitionem.

568 Teſtimonium hujus quæſiti dat Cardinalis de Lugo *libr. 1. reſp. moral. dub. 6.* ac reſpondet, Sejum per ſe loquendo non peccâſſe, quandoquidem nihil mali ſuaſit, nullæ enim leges vetant, quò minùs quis fiat patrinus ſui filij illegitimi, ſiquidem ratio unica, cur Canones interdicànt ſuſceptionem proprij filij eſt, ne per hanc contrahatur cognatio cum matre filij, hæc quippe eſt cauſa, ob quam dixi, eſſe quandoque per accidens nefas fieri patrinum proprij filij, contrahere autem cognationem cum matre, prohibetur ſolùm ne impediatur petitio debiti conju-

conjugalis. Sanchez *de matrim. l.* 9. *diſp.* 26. ex communi, neutrum autem impeditur per ſuſceptionem filij illegitimi, quia nullum debitum conjugale intercedit inter parentes illegitimæ prolis, cùm non ſint conjuncti matrimonio. Adde quòd ipſe Sanchez *l. c. n.* 7. fateatur eſſe probabile, quòd ne quidem petere debitum prohibeatur patrinus communis filij.

Ergo, inquies, *quando matres moriuntur in partu, adeòque antequam regenerentur fœtus, poſſunt veri genitores fieri horum patres ſpirituales?* Reſp. Poſſunt; uti & matres evadent matrinæ validè & licitè, ſi levent è fonte Luſtrico ſuas proles poſthumas. S. Celſus, ut vidimus *n.* 532. fuit ſuæ matris pater ſpiritualis, quid ni & mater ſui filij? Sicuti fuit S. Monica Auguſtini, quamvis in aliquantum diverſo genere. 569

Utrùm autem ille Sejus peccârit 570
procurando cognationem ſpirituale,
& con-

& conſequenter impediendo, ne Titius iniret matrimonium cum fornicaria, non eſt hujus loci dijudicare. Certum eſt, hujusmodi procurationem non eſſe ex natura ſua peccaminoſam, ut rectè idem Cardinalis.

571 XVIII. Tametſi *cap. final.* 30. *q.* 4. Papa Urbanus vetat, ne uxor & maritus ad hoc aſpirare præſumant, ut de baptiſmate ſimul ſuſcipiant puerum, id tamen uſu receptum non eſſe teſtatur Suarez *q.* 67. *a.* 7. Marchantius, atque alij paſsim, licèt Laymannus *hic c.* 9. *n.* 3. ſcribat, id eſſe hodiéque minus decens; certum eſt ex tali actu non oriri ullam cognationem inter ipſosmet ſuſceptores.

Sectio IV.

Officium & cognatio patrinorum.

572 Quæres I. *Quidnam oneris incumbat veris patrinis.*

Reſp. I. Tenentur in primis ſuos filiaſtros

filiaſtros docere veram religionem. S. Thomas *q.* 67. *a.* 7. ſunt quippe primitus ob hanc præcipuè cauſam inſtituti, ut patet ex S. Th. & ex *cap. vos ante. diſt. 4. de conſecr.* & concilio Moguntino *c.* 47. vocantúrque ab Auguſtino Doctores fidei.

II. Et quidem hæc obligatio eſt 573
per ſe loquendo gravis. Palaus *punct.* 11. *ſſ.* 1. *n.* 3. etenim ſubrogatum ſequitur qualitates illius, cui ſubrogatur; patrini verò ſubrogantur parentibus. Quòd ſi tamen tuum clientulum ſemel docueris neceſſaria ad ſalutem, ísque comprehenderit, quæ docuiſti, ac poſtea obliviſcatur, non teneberis denuò inculcare, hoc enim onus perpetuum non eſt injungendum ſine claro jure. Laymannus *hic cap. ult. n.* 1. rectè addens, jam eſſe rarum uſum ſeu effectum memoratæ obligationis, quandoquidem ſolent infantes erudiri à parentibus, pædagogis, ludimagiſtris. Quanquam illi Catholici, qui rogatu parentum Acatholi-

Digitized by Google

tholicorum levant è lavacro Chriſtiano ipſorum pignora, obligantur in actu ſecundo ſæpius, quàm patrini aliorum, quandoquidem tales proles ſugunt cum lacte materno venenum, quod ex inferno halant, Lutherus, Calvinus, Zvvinglius &c. contra hoc venenum debent patrini antidotum, vel alexipharmacum, porrigere.

574 III. Alibi obſervavi, & ſcripſi, neque leges neque conſuetudinem ſuffragari Fabro, Franco, atque alijs apud Tiraquellum, *comment. in leg. ſi unquam. Cod. de revoc. donat.* contra Guiliel. Benedictum ratis, patrem ſpiritualem teneri alere ſuum filium, ſi negligatur à parentibus, ſicuti etiam alibi ſcripſi, patrem ſpiritualem eſſe idoneum teſtem in cauſa filij, niſi conſtet de ſingulari amore in illum.

575 Quæres *II. Inter quas perſonas oriatur impedimentum cognationis ſpiritualis ratione ſuſceptionis è ſacro fonte?* Reſp.

Reſp. I. Quamvis id ſatis clarè exprimant verba Tridentinæ Synodi relata ſuprà *n.* 524. aliquid tamen amplioris luminis adferent reſolutiones ſequentium Caſum.

Caſus I.

Martinus Bertham duxit uxorem, Tebergam ſibi copulavit Lotharius, qui Berthæ & Martini filium de ſacro fonte ſuſcepit. Lothario verò & Berthâ ſublatis de medio Martinus cum Teberga præfata contraxit. Nos autem conſultationi tuæ duximus reſpondendum, Tebergam non poſſe matrimonialiter copulari Martino, qui compater ejus fuerat, cum quo una caro Teberga noſcitur extitiſſe. 576

Nominatiſsimæ in ſcholis Caſiſtarum Berthæ, ac trium cæterorum nomina cum reliquo contextu expreſsit Clemens III. *in cap. Martinus de cognat. ſpirit* reſolutione jam non ſequenda, quia hôc tempore, ob decretum concilij Tridentini compaterni- 577

ternitas contracta à marito non extenditur ad uxorem ipſius, expreſsè enim ſtatuit illa ſynodus, ut in poſterum non enaſcatur cognatio ſpiritualis, niſi inter perſonas, quas ipſa nominat. Unde notant omnes, jam non amplius enaſci confraternitatem, quæ olim multis in locis vigebat, ut ſcilicet non ſolùm ſuſceptor, & ſuſceptrix contraherent cognationem, ſed etiam filius ſuſceptoris cum filia ſuſceptricis eandem contraheret. Vide Caſum *n.* 541. deſcriptum; & nota, patrinum baptiſmi privati non fieri cognatum ſpiritualem. Sanchez *libr. 7. de matrim. diſp. 62. n. 14.* contra Navarrum.

578 II. Baptizantem etiam in vera neceſsitate contrahere cognationem, & impedimentum matrimonij faciliùs meminerit, qui ſuæ memoriæ impreſſerit Caſum, quem noviſsimè accidiſſe teſtis eſt Marchantius *in reſol. moral. de bapt. cap. 5. n. 3.* his verbis:

Caſus

Caſus II.

QVædam mulier abortum paſſa eſt ob febrim, ob quam etiam mortua eſt. Cùm autem fœtus haberet aliquid vitæ, vicina mulier illum baptizavit, quia ſciebat formam baptiſmi, & inter aſſiſtentes nulla erat hâc in re magis perita. Interim vir prædefunctæ mulieris jam viduus huic etiam viduæ cupit jungi matrimonio, quæritur an poſſit. 579

Reſpondet autem Marchantius non poſſe, etiamſi nec habuerit intentionem contrahendi cognationem, nec ſciverit ita contrahi. Quæ reſponſio habet etiam locum in ſuſceptoribus quamvis id officium præſtitum in extrema neceſsitate non officiat matrimonio, ſicut officium baptizantis, quemadmodum jam monui ſuprà.

Dices : *Si baptizatio impedit ne matrimonium ineatur validè, ſequitur, quòd diſſoluat jam initum?* 580

Reſp.

Reſp. Diſſoluit illud, quod initum eſt poſt baptizationem, non autem quod ante. Eſt mihi prope religio non repræſentare Caſum, quem ad ſedem Apoſtolicam delatum hâc ſuper re ad epiſcopum Anſelmum Lemovicenſem reſolvit ipſe Joannes *VIII.* Pontifex, ut videre eſt *cap ad limina.q.* 1. Verba ſunt, quæ ſequuntur.

Caſus III.

581 *AD limina Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum Principum hic homo nomine Stephanus, noſtro Præſulatui intimando innotuit, quod filium ſuum in extremo vitæ poſitum, necdum baptiſmatis undâ lotum, abſentia ſcilicet ſacerdotum cogente neceßitate baptizâſſet, eumque proprijs manibus, retinendo ſuſcepiſſet atque pro hujus rei negotio Reverentia tua quaſi rectitudinis Zelo flagrans præfatum hominem â conjuge ſua judicaverit ſeparandum. Quod fieri nullatenus*

latenus debet dicente ſcripturá: Quod Deus conjunxit, homo non ſeparet. *Quapropter dicimus, omittendum eſſe, & inculpabile judicandum, quod neceßitas intulit. Vnde ſi ſuprà dictus genitor filium ſuum corpore morientem aſpiciens, ne animam perpetuâ morte morientem dimitteret, ſacri undâ baptiſmatis lavit, ut eum de poteſtate auctoris mortis eriperet, bene feciſſe laudatur, & idcirco ſuæ uxori ſibi legitimè ſociatæ impune, quam diu vixerit, judicamus manere conjunctum.*

Hactenus Pontifex omiſsis quibusdam, quæ nullo modo mutant ſenſum.

Inquies I. *Quid ſi baptizâſſet ſine neceßitate?* Reſp. Non fuiſſet quidem facienda ſeparatio, ut patet ex ratione Pontificis, fuiſſet tamen orta cognatio ſpiritualis. Sanchez *l. 9. de matrim. d. 26. n. 2.* & probabiliſsimè privatio juris petendi debitum conjugale. Sanchez *ibid. n. 6.* cum plurimis contra permultos apud eundem 582

dem cum Diana *part. 5. tr. 3. reſ. 25.* quorum opinio obtinet majorem probabilitatem tunc cùm adeſt ignorantia juris, aut facti. Marchantius enim *in Candel. Myſtico tr. 2. prorſus in fine* reſoluit mulierem, quæ extiterat in ſacramento Confirmationis matrina puellæ, quam ejus maritus ante matrimonium furto genuerat, non incurriſſe privationem debiti conjugalis, ignorantia enim juris & facti excuſat in ſimilibus, inquit Marchantius. Porro eam puellam tenuerat jam contracto matrimonio, ſi enim tenuiſſet ante, ortum fuiſſet impedimentum dirimens, cujus ſicuti nec aliorum impedimentorum vim impedit ignorantia.

583 Inquies II. *Videtur Pontifex indicare, illum Stephanum functum fuiſſe munere baptiſtæ, & ſuſceptoris, adêoque duplicem cognationem iniiſſe cum uxore.*

Reſp. Videtur omnino, ſi inſpiciatur ſolus cortex verborum, quia tamen

tamen tum alij Canones, tum DD. diſſerentes de patrinis ſemper ſupponunt, eſſe realiter diſtinctum à baptiſta, idcirco licèt Stephanus ille baptizando tenuiſſet ſiniſtrâ manu filium, ac baptizatum recepiſſet in dexteram, non fuiſſet factus duplici titulo cognatus ſuæ uxori.

Inquies III. *Hæc ſpeculatio eſt inutilis.* Reſp. Non eſt, quia ſiquis poteſt eſſe ſimul patrinus & baptizans, tum qui fuit talis, non poterit inire matrimonium cum matre baptizati, niſi per diſpenſationem talem, in cujus petitione ſit facta mentio utriusque cognationis, & tituli, cùm ſint ſatis diverſi. 584

Hæc prorſus omnia jam ſcripſeram, cùm quidam ſpectabilis D. Decanus hujus diœceſis me convenit, atqueinter cætera ex me quæſijt, utrùm poſsit idem eſſe patrinus, & baptizans, etenim non rarò fieri in quibusdam locis hujus epiſcopatus, ut parochus rogetur à parentibus 485

tibus baptizandi, velit eſſe ſimul patrinus & baptizare; proindéque ſolam commatrem præter parochum baptizantem comparere haud raro. Reſpondi autem illum morem adverſari juri Canonico, atque communi ſenſui DD. Sanè neque ſacri Canones prohiberent, ne monachi ſint patrini, neque DD. dicerent, omiſsionem patrini in baptiſmo ſolenni continere culpam lethalem, ſi idem eſſet quandoque patrinus, & baptiſta. Et cùm principalius ad patrinum, quàm ad matrinam ſpectet reſpondere baptizanti, quærenti de nomine, fide, abrenuntiatione, infantis, an fungetur talis parochus munere interrogantis & reſpondentis? Interrogatio quidem, & reſponſio caſu conveniunt, at non ſubjecto. Hæc jam exarata dedi pro reſponſo petito legenda alteri ſacerdoti interroganti, an rectè feciſſet quòd nuper, etſi rogatus, noluerit eſſe baptiſta, & ſuſceptor ſimul.

Inqui-

Digitized by Google

Inquies IV. *Quid reſpondendum ſit ad ſequentem* 586

Caſum anilem.

P*Etronilla obſtetrix videns adoleſcentem obire velle unà cum adoleſcentula munus patrini, ſtatuit ſe mediam inter utrumque, tunc cùm ea peragerentur, quæ ſunt patrini; fecit autem ideo, ut ſuo interpoſitu impediret ortum cognationis inter utrumque.*

Reſp. Eſſe utique anilis aut ſimplicitatis, aut ſuperſtitionis, contigiſſe tamen auctor eſt Marchantius *in reſol. paſtoral. de bapt. cap. 4. n. 3.* teſtans, ſe remedium attuliſſe acri reprehenſione, quandoquidem illa interpoſitio nihil prorſus virium habeat in hâc materia. Adde, quòd ſuprà diximus, nullam cognationem oriri inter illos duos, qui tenent in baptiſmo unum aliquem.

Sectio

Sectio V.

Munus parochi circa librum baptizatorum.

587 Quæres: *Quænam obſervanda circa Regiſtrum, ſeu librum baptizatorum?*

Reſp. I. Conformiter menti concilij Tridentini *ſeſſ. 24. de reform. matrim. c. 2.* ſtatuunt conſtitutiones epiſcopatûs Conſtantienſis. *p.1. tit.6. n. 11.* hunc in modum: *Omnium baptizandorum, eorundem parentum, ac patrinorum nomina & cognomina cum annotatione anni, menſis & diei in librum ſpecialiter ad id deputatum inſcribant, illúmque ſingulis annis Decano ſuo oſtendant, ut in hôc negligentes nobis, vel Vicario noſtro dignâ pœnâ plectendos denuntiare poſſint.*

588 II. Quintanad. *ſingul. tr. 2. ſing. 2.* damnat peccati mortalis parochum, qui ſcienter, & ex negligentia frequenter, ſeu plures baptizatos non ſcribit, quia videlicet concilium Triden-

Tridentinum *loc. cit.* vult, arbitrio Ordinarij puniri negligentes, & multa incommoda oriuntur ex hâc negligentia. Poſſevinus *q.* 44. fert æquè rigidam ſententiam ſine limitatione ad frequentiam, quia ſcilicet vergit in magnum præjudicium. Equidem fuerunt his bellis non pauci magnas difficultates, incommoditatésq; perpeſsi, idcirco quòd libri baptiſmales fuerint amiſsi, vel flammis exuſti, nam ex ijs petitur teſtimonium ætatis pro Ordinibus, profeſsione, matrimonio, jejunij inchoatione neceſſaria, liberatione à tutela, minorennitate &c. item teſtimonium de cognatione ſpirituali, déq; parentibus.

Quapropter vehementer hortor Dominos parochos, ut notent diligentiſsimè non ſolùm dies baptiſmi 589
ipſius, ſed nativitatis, imò etiam horam, quâ quis natus eſt; nam primùm hôc anno quidam excelſi ingenij religioſus debuit abſtinere ex jure communi ab Ordine ſacro, quòd de-

V eſſet

eſſet illi unica hora; alius, quòd non eſſet ſcriptum, utrùm ante, an poſt prandium prodijſſet in lucẽ; quâ de re plura volente Deo trademus *in Alph. Ordinantium & extremè ungentium.*

Inducentur ijdem Domini parochi
590 ad tantò ſeduliùs, fideliùsque condeſcendendum huic cohortationi, ſi meminerint, talem librum, ſeu Regiſtrum facere plenam fidem coram quovis tribunali, quando eſt quæſtio vel de baptiſmo revera collato, de vel ętate Menoch. *de præſumpt. præſumpt.* 51. *n.* 53. Maſcardus de probat. concluſ. 1147. *n.* 12. *&* 673. *n.* 1. *&* 2. Barboſa *de paroch. p.* 1. *c.* 2. *n.* 4. *&* Quintanaduenn. *loc. cit. ſing.* 3. *n.* 2. cum multis alijs apud ipſos. Nam parochus eſt in tali & pro tali actu notarius publicus; & ſic primum nu-
591 per reſpondi in caſu contentioſo.

IV. Probatur quoq; auctoritate ejuſdem libri plenè, qui fuerint patrini, & quis baptizarit. Quintanad. *l. c. n.* 6. Quin Maſcard. *cit. concluſ.* 1147. *n.* 2.

itém-

itémq; Barboſa *n.6.* poſt Gonſalez, Rebuſſũ, & alios opinatur, eo libro probari originem, modò fraus non protur interveniſſe, ut addit Piaſecius *in prax.epiſcop.p.* [illegible] *c.1.n.9.* Verùm quia non poteſt parocho tam certò conſtare de patre baptizati, quàm de cęteris, idcirco notat Quintanad. illum librũ non habere tantam auctoritatem in hôc puncto, quantam in prioribus; quamvis utique habeat magnam.

Eam ob rem conſtitutiones ſyno- 592
dales Conſtantienſes *p. 1. tit.* 14. *n.* 4. ſtatuunt, ut legitimitas pro Ordinibus probetur teſtimonio magiſtratûs civilis, aut publico inſtrumento; quod quidem teſtimonium magiſtratus volunt *n.* 3. etiam pro ætate addi teſtimonio parochi; ſed id non obſervatur cum tanto rigore. Quòd ſi proles ſit illegitima, ſuadeo, nec abſolutè ſcribatur nomen nominati patris, niſi ipſe fateatur ſe patrem, ſed ſcribatur: *Pater ejus Titius N.N. ut dicit mater*; communiter autem ob-

ſervatur modus, quem Poſſevinus uſu peritiſsimus parochus tenuit, teſtans *q. 43. de Baptiſmo*, ſe ſolitum ita ſcribere: *Die N. menſis N. anno N. Paulus filius Petri de. N. & Berthæ de N. ejus uxoris baptizatus eſt à me N. compatre N. commatre N.* Suadeo tamen rurſum, ut etiam notetur hora nativitatis, adeóque ſaltem poſt patrinos addatur: *Natus autem die N. horâ N. antemeridinanâ &c.*

593 V. Quando offerunt ſeſe plures patrini, quàm permittat Tridentina Synodus, inſcribenda ſunt duntaxat nomina duorum ſelectorum à parocho, ut providè ſtatuitur in conſtitutionibus hujus diœceſis *p. 1. tit. 6. n. 8.* Quòd ſi parochus notaverit plures, quàm duos, tunc omnes præſumuntur contraxiſſe cognationem ſpiritualem, ut cenſet Stephanus Gratianus apud Barboſ. *in Trident. ſeſſ. 24. cap. 2. de reform. matrim. n. 21.* Verùm mihi videtur id ſatis durum, ſaltem ſi loquamur de hâc reſolutione in

in ordine ad dirimendum matrimonium, non enim video, cur Judex non poſsit prudenter præſumere, illos duos, qui primo loco ſunt ſcripti, fuiſſe ſolos admiſſos à parocho ut veros patrinos.

VI. Quando quis per procurato- 594
rem levat aliquem de fonte, providè aget parochus, ſi ſcribat nomen utriúsque, primi tamen expreſsè ut mittentis, alterius ut miſsi. Sanè ſi alteruter ſolùm ſcribatur debet ſecundùm ſententiam à nobis defenſam *n.* 546. exprimi nomen mittentis; ſicut etiam accuratè ſpecificandum, quando quis fuit patrinus in baptiſmo non ſolenni & inconditionato, quandoquidem ex neutro horum oritur impedimentum matrimonij. ſuprà *n.* 523. *&* 585.

Prolixam equidem non tamen in- 595
utilem, ut ſpero diſſertationem de patrino finio reſponſione ad mihi propoſitam diebus proximis à nonnemine quæſtiunculam.

596 *Vtrùm ſcilicet admittat peccatum qualificatum is, qui laceßit, ſed fruſtra, ſuam commatrem ad turpitudinem?* Reſpondi, quandoquidem fornicatio realis inter ejusmodi perſonas eſt absque dubio ſpecie diſtincta ab illa, quæ committitur ab alio genere hominum, deſideria autem, & tentamenta ſortiuntur omnem ſpecificam malitiam ſui objecti, eſſe tam parùm dubitandum de diverſa malitia refuſa in hanc ſollicitationem, quàm parùm ambigitur, an qui alienam conjugem, aut propriam ſororem pellicit ad turpe facinus, teneatur in confeſsione exprimere has circumſtantias objectorum. Atque hiſce jam deſcriptis reperio hanc ipſam reſolutionem apud Marchantium *in Candelabro tr. 2. cap. 4. in fin.* Sicuti & video, ab eodem ſingulariter probari varijs hiſtorijs, ſanctos Angelos fuiſſe ſæpius functos officio patrinorum, ut diſces ex *eodem 2. tractatu. Lect. 5. propoſit. 2.*

Baptiſ-

Baptiſmus ſanguinis & flaminis.

Sectio I.

De baptiſmo ſanguinis.

Caſus XVIII.

Zeli ſancti, an imitandi?

S. *Emerentiana Virgo Romana Collactanea B. Agnetis adhuc catechumena fide, & charitate flagrans furentes in Chriſtianos idolorum cultores cùm vehementiùs accuſaret, à concitata multitudine obruta lapidibus eſt. Quæ in cruciatibus orans ad ſepulchrum S. Agnetis proprio ſanguine, quem pro Chriſto conſtanter effudit, baptizata animam Deo reddidit.* 597

Ita Breviarium Romanum ad 23. Januarij, addente S. Ambroſio apud Joannem Bollandum die 21. Januarij *in vita S. Agnetis*, Chriſtianos perſpecto furore plebis profugiſſe, 598

Emerentianam perſtitiſſe imobilem, atque arguiſſe hunc impium furorem; ut proinde clarum ſit, illam quoque potuiſſe evadere mortem, ſi voluiſſet. At nonne tenebatur per ſe loquendo fugere? An licitè objurgavit furioſos prævidens ſe ab ijs mactatum iri? An in his imitanda?

599 Hæc & alia dubia pulſant animum legentis vitas, ac geſta SS. Martyrum, quorum occiſio eſt in non baptizatis ipſiſsimus baptiſmus ſanguinis, habens proinde eosdem effectus, & conditiones cum hoc, idcirco in gratiam ſæpe cogitantium, diſſerentium de SS. Martyribus, referam hôc loco complura de martyrio ſcitu digna, alia quidem ſatis obuia in Theologis moralibus; alia non item. Et verò de cauſis, conditionibúsque martyrij diſſerunt in ipſamet materia de baptiſmo ex inſtituto Henriq. *l.* 2. *c.* 30. Bonacina *diſp.* 2. *q.* 1. Coninck *in* 3. *p. d.* 66. *a.* 12. Palaus *tr.* 19. *p.* 14. & alij plures.

Quæ-

Quæritur ergo I. *Quid propriè martyrium, & quæ generatim ejus conditiones?*

Reſp. Martyrium ſtrictè, & ut ſolet à multis ſæculis uſurpari hoc nomen, eſt paſsio, ſeu cruciatus lethalis ſuſceptio pro Chriſti fide. Bonacina *loc. cit.* Ejus conditiones ſunt quinque. 1. perpeſsio mortis. 2. perpeſsio ejus ob fidem Chriſti. 3. illatio in odium fidei Chriſti. 4 perpeſſio voluntaria. 5. perpeſsio in ſtatu gratiæ. Ita citati cum alijs referendis in decurſu, at intelligendi ſequentibus modis.

Dico enim I. Ad martyrium requiritur perpeſsio mortis, ſeu cruciatus ex ſe lethalis. Ita omnes cum S. Th. *in ſupplem. q. 96. a. 6.* Unde Eccleſia colit ut Martyrem S. Joannem Evangeliſtam, qui è feruentis olei dolio (ſeu ſolio, ideſt, ſedili balneantium, at apud Theoph. Raynandum in S. Georgio Megalomartyre *n. 9.* contendit legendum Stellertius) illæ- 601

ſus

ſus exivit, adeoque ſufficit, ſi mors inferatur in actu primo, eſto divinitus impediatur actus ſecundus.

602 Dico II. Secunda, & tertia conditio martyrij ita intelligenda eſt, ut verus martyr patiatur non ſtudio vanæ gloriæ, ſed ſtudio, ſeu ob ſtudium veræ fidei, alius verò necem inferat, non principaliter ſtudio vindictæ, pecuniæ &c. ſed ſtimulatus odio fidei, ſeu in odium fidei, hanc enim utramque conditionem exigit ſcriptura, dum loquens de martyre vult, ut perdat animam ſuam propter Chriſtum *Luc.* 12. confiteatur Chriſtum coram hominibus *Matth.* 10. patiatur non ut fur, & homicida, ſed ut Chriſtianus 1. *Petri* 4. Denique *martyres dicuntur tanquam teſtes, quia ſuis corporalibus paſſionibus uſque ad mortem teſtimonium perhibent veritati, non cuicuncque, ſed veritati, quæ ſecundùm pietatem eſt, quæ per Chriſtum nobis innotuit*, inquit S. Th. 2. 2. *q.* 124. *a.* 5. Unde vulgatiſsimum

mum illud ex S. Cypriano & alijs Patribus. *Martyrem facit non pœna, ſed cauſa.* videlicet aliqua virtus cognita lumine ſupernaturali.

Etenim per odium Chriſti, quo 603 vocabulo Theologi conſueverunt uti in hâc materia, intelligitur inſectatio & perſecutio Chriſti, vel directa, & immediata, ut cùm Turca dicit Chriſtiano: *Nega Chriſtum eſſe Deum, aut te Machometi victimam dabo.* vel indirecta & mediata, quæ eſt, quando vita alicui eripitur ob exercitium operis boni, & aliquo tandem modo ad fidem propugnandam, tuendam, illuſtrandámve tendentis, ab homine tamen iniquè prohibiti. Raynaud. *de Martyr. part.* 2. *c.* 1. *n.* 11.

Hanc diſtinctionem ſupponunt 604 cùm Theologi communiter, tum nominatim Henriquez *loc. cit. cap.* 37. *n.* 2. Item Valentia *tom.* 3. *diſp.* 4. *q.* 2. *p.* 1. ita ſcribens: Quarta conditio (martyrij) eſt, ut mors obeatur propter juſtam cauſam, ideſt, ob fi-

Digitized by Google

dei defenſionem vel in ſe, vel ut relucet in opere pio virtutis, in quo videlicet ad mortem uſque propugnando, vel eo ipſo oſtendat quis placere Deo pia opera virtutis, quod eſt nimirum, quædam fidei veritas. Ita Valentia teſtans paulò inferiùs hanc eſſe receptam, communémque doctrinam D. Thomæ.

605 Ac proinde annumerandus eſt cruentis teſtibus Chriſti, quisquis (ſi cœteræ conditiones adſint) occumbit propter exercitium alicujus virtutis cognitæ lumine fidei. S. Th. *cit. q.* 124. *a.* 5. & in ſupplem. *q.* 96. *a.* 6. *ad.* 9. Henriq. *l. c.* Leſsius *de virtutibus l.* 3. *c.* 1. *n.* 27. Coninck *in* 3. *part.* 66. *a.* 12. *n.* 125. Tannerus *tom.* 2. *diſp.* 1. *q.* 4. *n.* 33. & *tom.* 3. *diſp.* 3. *q.* 2. *n.* 31. Bonac. *l. c. n.* 11.

606 Patet exemplo tum S Emerentianæ lapidibus obrutæ, idcirco quòd reprehenderet impios, crudelésque idololatras, tum Sanctorum Joannis Baptiſtæ, Thomæ Cantuarienſis, Stanis-

Stanislai Cracovienſis Antiſtitum, de quibus in Breviario, quia hic & alij ſimiles rectè dicuntur necati pro Chriſti fide juxta communem explicationem hujus locutionis paulò antè allatam.

At quid ſi quis ex errore invincibili credat, illud opus, ob quod obtruncatur, eſſe præceptum à Deo, cùm ſit vetitum. *An erit appellandus martyr?* Reſpondet Raynaudus *cit. part.* 2. *c.* 3. *n.* 16. *&* 17. affirmativè, eò quòd talis mortem adeat idcirco, quòd nolit agere contra conſcientiam invincibiliter errantem. Sed ut ſit hoc verum, inde tamen haud rectè inferes, hæreticos formales combuſtos, ſuſpenſos &c. pro veris, aut falſis articulis fidei potiri laureâ martyrij; etenim ſinè fide impoſſibile eſt placere Deo, *Heb.* 11. in hæreticis autem formalibus non eſt fides. 607

E diverſo fulget corona purpuratorum pugilum Chriſti, qui vitam 608

profundunt ob exercitiū veræ virtutis quidem, at non præceptæ, modò non deſinat ob inſtans mortis diſcrimen eſſe virtus. Raynaud. *l. c.* excommuni. Equidem poterat S. Emerantiana ſuperſedere objurgatiōne Gentilium.

Item dic de obtruncato idcirco, quòd detractaverit exhaurire craterem propinatum ſibi ab alio, ideo autem recusârit, quòd cognoſceret, illo evacuato rationem penitus exturbatum iri, Sic docui in Theologia Juridico-morali *cap.* 18. *ſect.* 6. probans, hoc eſſe verum, etiam in ſententia meritò ſuſtinente, ejusmodi evacuationem eſſe permiſſam in tali diſcrimine.

609 Item pronuncia de quocunque vitâ ſpoliato à quocunqne homine etiam privato, dummodo hic illum neci dederit ex odio unius virtutis coruſcantis in animo occiſi; quippe Theologi hactenus nominati loquuntur generatim de quocunque perempto in odium fidei, non excludendo

dendo necatum ab homine privato. Adde quoque paulo antè dictis reſolutionem hujus:

Caſûs

Comico-tragici.

Marcianus militiæ tyrocinium po- 610
ſiturus (poſtea laudatiſſimus Imperator) proficiſcens Philipolin, conſpicatur ſecus viam cadaver hominis recens occiſi; cui dum parat juſta perſolvere viſus à quibusdam, atque in ſuſpicionem patrati homicidij vocatus rapitur in vincula, dúmque tribuitur conjecturis plus, quam inficiationi innocentis, damnatur capitis, ſed Deo tempori ſuccurrente priusquam ſententia executioni mandaretur, capitur verus homicida, liberaturque periculo Marcianus. Quæritur, utrùm ſi ipſe fuiſſet plexus capite gaudens hâc ratione conſervari vitam illius homicidæ, habendus eſſet pro martyre?

Reſp. Non ideo potitus fuiſſet pal- 611

mâ

mâ martyrij; quia non fuiſſet illata mors in odium alicujus virtutis. Unde errant rudes, dum ajunt eſſe martyres, qui Chriſtiano animo excipiunt necem inſontibus illatam.

612 Dico III. Quarta conditio martyrij eſt voluntaria acceptatió illius. S. Th. 2. 2. *q.* 142. *a.* 1. *&* 2. receptus communi calculo, tam quatenus includit hâc propoſitione omnes adultos, quàm quatenus excludit eâdem parvulos, quos quidem, ſi perimantur in odium fidei, triumphare inter fortiſsimos Chriſti teſtes teſtatur ipſa Eccleſia in Oratione de SS. Innocentibus. Vide Vaſq. *tom.* 2. *in* 3. *part. diſp.* 153. *c.* 7. & Bonacinam hic *d:* 2. *q.* 1. *p.* 1. extendentes hanc doctrinam ad fœtus occiſos in uteris maternis cum matre tunc enim reputantur unum quid cum illa.

613 Adultos autem quod attinet, debent ipſi aliquo modo voluntariè acceptare mortem, cum ne quidem baptiſmus aquæ proſit ijs deſtitutis omni

omni voluntate ſuſcipiendi. Supra *n.* 293.

Quare milites Catholici interempti proximis, ac ſuperioribus annis ab hæreticis atque Turcis ex odio religionis orthodoxæ ſunt extra cenſum verorum martyrum, ſi animam exhalârunt, dum ſe ſe armis defendebant. Leſsius *l.* 3. *de virtut. c.* 1. *n.* 36. Tannerus *tom.* 2. *d.* 1. *q.* 4. *dub.* 3. *n.* 31. 614

Porro voluntaria acceptatio mortis, de qua ſuprà, non eſt neceſſariò actualis, ſed ſufficit habitualis. S. Th. 2. 2. *q.* 83. *a.* 1. *ad* 2. & alij paſsim, nec enim oſtenditur, Chriſtum ſupremum Agonothetam plus exigere, quàm habitualem, ſi per hanc intelligatur vel virtualis, id eſt, aliquando verè elicita, & in effectu aliquo ſuo perſeverans ſaltem moraliter vel conſiſtens in habitu charitatis, talem enim ſufficere tradunt adverſus Raynaudum, atque alios Coninck *l. c.* atque Bonacina *n.* 4. 615

Con-

616 Conſequenter exprimunt hi DD, ſi vir juſtus, qui nunquam cogitavit de martyrio, interficatur in odium fidei dormiens, dormientem meriturum laureolam martyrij; ſecus, ſi quis ſit in ſtatu peccati mortalis; hic enim debuit priùs habuiſſe, & non revocâſſe voluntatem actualem ſaltem implicitam potiùs occumbendi, quàm deſerendi Deum, ſeu peccandi mortaliter.

617 Dico IV. Martyr conſecuturus gloriam cœleſtem debet per ſe loquendo eſſe in ſtatu gratiæ acquiſitæ aliter, quàm per ipſum præcisè martyrium. Ita omnes; nam præcepta de baptiſmo vero, confeſsione & contritione urgent etiam per ſe loquendo proximum matryrio. At per accidens ſufficiet peccatori attritio, ſi hanc eliciat vel ignarus, vel oblitus præcepti de contritione. Suarez *tom. 3. in 3. part. diſp. 29. ſect. 3. concl. 2.* & alij contra alios. Siquidem valde emphaticæ ſententiæ SS. PP. æqui-

PP. æquiparantium baptiſmum ſanguinis baptiſmo aquæ conciliant magnam probabilitatem huic doctrinæ, eam extendentibus eôdem Suarez, atque aliquantùm trepidè Tannero *tom.* 4. *d.* 4. *q.* 3. *n.* 186. ad caſum, quo quis itidem immemor contritionis, & attritionis, reus tamen criminis mortiferi elicit ſolum propoſitum fundendi ſanguinem pro Deo, obtruncatúrque durante hôc propoſito.

Quæritur II. *Quinam ſint effectus* 618
martyrij?

Reſp. Effectus per accidens eſt delectio peccati Originalis, & actualis mortalis in duntaxat attrito, juxta paulo antè dicta; at effectus per ſe eſt tum in infantibus, at perpetuò amentibus expiatio peccati originalis tum in adultis augmentum gratiæ ſanctificantis, expiatióque omnium pœnarum luendarum in igne purgatorio, juxta illam notiſsimam, atque ex S. Auguſtino in ipſum jus Canonicum

cap.

cap. cum Marthæ ſſ. fin. de celebr. miſſ. inſertum gnomen : *Injuriam facit martyri, qui orat pro martyre.* tum conſecutio vitæ æternæ. *Beati, qui perſecutionem patiuntur propter juſtitiam &c.* tum denique laureola, ſeu ut cum S. Th. loquuntur communius Theologi, & Canoſtiſtæ, Aureola.

619 Eſt autem aureola, ſeu laureola ex ſententia S. Th. *in ſupplement. q. 96.* in genere, nihil aliud, quàm gaudium peculiare proveniens ex operibus præſtitis, habentibúsque rationem excellentis victoriæ redundans etiam in corpus. Tannerus *tom. 2. diſp. 1. q. 4. dub. 3.* atque alij plures. At juxta Raynaudum de martyrio *part. 2. c. 6. n. 32. & 33.* aliósque aureola præſertim martyrum conſiſtit partim probabiliter in aliqua ſpirituali qualitate impreſſa animæ, ſicut imprimi ſolet in baptiſmo, confirmatione, & ordine, partim probabiliſsimè in aliquo corporali decore, & inſigni colluſtran-

luſtrante præ omnibus pyropis illas præſertim partes, in quibus fuere cruciati martyres, ut ſatis indicat S. Auguſtinus *l.* 22. *de Civit. Dei. cap.* 20. & clariùs *ſerm.* 103. *&* 115. *de diverſ.* quæ ſententia mihi multùm arridet, utpote valde congrua & rationi, & pluſquam regiæ liberalitati Chriſti.

Quæritur III. *Quænam ſpecialia de* 620
martyrio videantur obſervanda legentibus acta SS. Martyrum.

Reſp. Sequentia.

I. Ea acta atque actorum circumſtantias, quæ & quas Eccleſia approbavit, in Breviario aut Martyrologio Romanis, approbabit utique & ipſe, etſi fortè abludant à communibus placitis, regulíſque Theologorum moralium; nam Spiritus ſanctus, quo SS. Martyres pleni erant, non tenetur regulis Theologorum; & à ſenſu Romanæ Eccleſiæ non eſt etiam in his rebus recedendum.

II. Quæ verò leget in, vel ex Me- 521
raphraſte

taphraſte valde aliena à perſuaſione ſapientum, habentium talia pro incredibilibus, vel etiam ridiculis, non neceſſariò approbabit, memor ſapientiſsimum Cardinalem Bellarminum *in lib. de ſcriptur. Eccleſ. ad ann. Chriſti* 650. ſcribere Simeonem Metaphraſtem addidiſſe hiſtorias ex proprio ingenio, non ut geſtæ fuerunt, ſed ut geri poterant, ut e. g. multa colloquia Martyrum cum perſecutoribus; item aliquas converſiones aſtantium paganorum in tanto numero, ut incredibiles videantur; deinde miracula plurima, & maxima in everſione templorum, & idolorum, quorum nulla eſt mentio apud veteres hiſtoricos. Ita Bellarminus. Sicuti igitur non ſunt temere reijcienda omnia, quorum rationem nullam aſſequimur, eſto non conſtet eſſe comprobata judicio Eccleſiæ, ita etiam non ſunt facilè, & ſine delectu narranda pro ſuggeſtu illa, quæ & non habent niſi autoritatem Metaphra-

phraſtis, aliorúmque ſimilium, & tamen ſuperant fidem prudentium, vel ſunt contra communes regulas, exceptionéſque Theologorum.

III. Itaque licèt per ſe loquendo 622
non liceat tibi præcisè ex deſiderio martyrij provocare tyrannum ad te occidendum, S. Th. 2. 2. *q.* 124. *a.* 1. *ad* 6. qui enim *perſecutorem provocat, facit.* S. Petrus Chryſologus ſerm. 151. facere autem perſecutorem eſt nefas, cùm nemini liceat alterum provocare ad faciendum, quod nequit facere ſine peccato præſertim mortali, ejusmodi quippe provocatio eſt proprijſsimum ſcandalum activum (niſi fortè fiat ad impediendum majus peccatum, quam tamen limitationem ne quidem admittunt plurimi Theologi) adeóque illud ipſiſsimum, de quo præcipuè Salvator loquitur Matth. 18. *Væ homini illi, per quem ſcandalum venit.* Et *lex martyrij ſancit, ut urgente quidem tempore pro veritate periculum*

lum adeamus, quam diu autem licet, pericula ipſa ne provocemus ſive animarum, noſtrarum metu, ſive ut ijs conſulatur (id eſt, non ſcandalizentur) *qui periculum nobis inferunt.* inquit, S. Gregor. Nazian. Orat. 10. *de S. Cæſario.*

623 Licèt, inquam, ſit per ſe loquendo nefas, provocare tyrannum ad inferendam necem, fatendum tamen eſt, eſſe per accidens licitum; hoc enim eſt non plus probant argumenta Cardinalis de Lugo *tom. 1. de juſtitia diſp. 10. ſect. 1. n. 44.* atque exempla ſanctorum, ut inprimis S. Gordij, quem S. Baſilius pulcherrimâ oratione de illo effert magnis laudibus, quòd ultro provocaverit ipſum tyrannum. Deinde S. Laurentij, cujus ipſa Eccleſia nobis proponit magnanimitatem dicentis tyranno: *Aſſatum eſt jam, verſa, & manduca.* Adhæc SS. Franciſci Aſiſij, Paduani, Tereſiæ Abulenſis profectorum ad terras infidelium animo potien-

potiendi palmâ martyrij, quâ, videbant, ſe non poſſe potiri, niſi cum ingenti ſcelere inferentis necem; dum ergo petebant martyrium, petebant peccatum alienum, at petebant ſine peccato; nec enim intendebant martyrium abſolutè, præciſè, & ſolitariè, alioquin intendiſſent directè interfectionem ſui ipſorum, ſed ſub disjunctione hôc modo: *Siſtam me ultro tyranno: provocabo tyrannum, ut vel meâ conſtantiâ meisve admonitionibus motus mitigetur, vel non mitigatus aperiat mihi viam ad cœlum per necem.* Ita Cardin. de Lugo. *cit. n.* 44.

IV. Non eſt per ſe loquendo fas ingerere ſe in martyrium, etſi ſæpiſſimè liceat per accidens. Nefas eſſe per ſe loquendo docui in Theolog. Jurid. moral. *cap.* 18. *n.* 66. poſt S. Th. Cajet. Silv. Navarr. Lopez. Sanch. Laymann. *ibidem* fideliter relatos, quibus nunc addo Henriq. *l.* 1. *cap.* 39. *n.* 4. Bonac. *diſp.* 2. *de* 624

ſacram. p. 3. *n.* 6. Raynaudum *loc. cit. part.* 2. *c.* 5. *n.* 8. *& ſeqq.* Probo, tum quia homo non eſt vitæ ſuæ dominus. *l. liber. ff. ad l. Aquil.* tum quia non licet per ſe loquendo dare alteri graviſsimam peccati occaſionem; tum denique quia ita ſe ingerere ſine neceſsitate eſt quædam tentatio Dei. Has duas poſtremas cauſas exprimunt S. Clem. Alexandr. Strom. 4. *c.* 5. Origenes ejus diſcipulus *tom.* 31. in Joan. *fol.* 471. *edit. Baſil.* S. Athanaſ. *pro ſua fuga.* S. Greg. Nazianz. *l. c.* & *Orat.* 20. *in S. Baſil.* ac S. Chryſol. ſerm. 151.

925 Quia tamen S. Sebaſtianus 20. Januarij, S. Menas 11. Novembr. S. Th. Cantuarienſ. 29. Decembr. ipſa noſtra S. Emerentiana, atque alij permulti partim in Martyrologio, partim in ipſo Breviario celebrantur etiam idcirco, quòd ſe ultro ſtiterint tyrannis, eos etiam graviter objurgando, dicendum eſt hic in

Digitized by Google

in primis cum S. Athanaſio *loc. cit. ſub fin. Quòd ſi quidam ex ijs ſe perſecutoribus dedidêre, non temeritate eò rapiebantur; ſed paßim apud omnes profitebantur, à Spiritu ſancto hanc ſui oblationem profectam eſſe*; adeóque tribuendum id eſt peculiari inſtinctui Spiritus ſancti. Deinde permulti id fecerunt, quia prudenter, etſi fortè decepti exiſtimabant, id ceſſurum in defenſionem, amplificationémque gloriæ Chriſti, ínque roborationem timidiorum, ut inſinuant Sanchez, Laymann. alij; quod etiam inſinuat Origenes *loc. cit.* ſubdens, tales eſſe ob promptitudinem fortitudinémque dignos honore apud Servatorem, quem confeſsi fuerint. Et ſic probata eſt altera pars ſuperioris doctrinæ.

V. Quin imò vel præceptum, vel 626
certè honeſtum eſt, per ſe loquendo declinare pericula mortis imminente perſecutione. Eſſe honeſtum tradit

in terminis Origenes *l. c.* Eſſe præceptum tradit apertiſsimè S. Athanaſius *loc. cit. ſub finem* illius Apologiæ. Adſtipulatur S. Chryſologus *ſerm.* 151. hâc aureâ ſententiâ. *Perſecutorem, qui provocat, facit, corrigit, qui declinat, fugere debemus, provocare non debemus.*

627 Nihilominus tamen poteſt facillimè, ſæpiſsime occurrere cauſa, quæ permittat, & etiam aliquando imperet perſiſtere. Unde libri antiqui de priſcis, novi de Japonibus pleni ſunt exemplis heroum Chriſtianorum, qui nec pedem moverunt inſtante periculo mortis etiam acerbiſsimæ. *Spiritus ubi vult, ſpirat.* Joann. 3. ſcandala puſillorum oriuntur ſæpe ex fuga, vel occultatione; pagani crebrò inducuntur in contemptum religionis, dum fugam & occultationem imputant ignaviæ, quæ eſt veræ prudentiæ per ſe; adeſt in noſtro caſu ſolùm indirectiſsima provocatio ad homicidium, adeſt è diverſo occaſio

evo-

evolandi glorioſiſsimè in cœlum, obverſantur ob oculos exempla plurimorum fortiſsimorum Chriſti pugilum; hæc & ſimilia faciunt alijs non fugientium conſcientiam bonam formaliter duntaxat, alijs formaliter & materialiter ſimul.

E quibus inferes, utrùm noſtræ S. 628
Emerentianæ Zelus fuerit & ſanctus, & imitandus. Fuiſſe ſanctum ſaltem formaliter, ſeu ſpectatâ intentione, & relatione ad conſcientiam certum eſt, teſtimonio Eccleſiæ; fuiſſe ſanctum etiam materialiter malo dicere, quàm negare, quia debemus, quo ad poſſumus, removere à nimis honoratis amicis Dei omnem nævum. Potuit ſine dubio Deus facere poteſtatem & perſiſtendi in loco, & objurgandi improbos; & verò re ipsâ feciſſe libentiſsimè credo inductus etiam regulis prudentiæ naturalis, quòd ſcilicet non ſit præſumendum delictum etiam materiale de aliquo, ſed quiſque ſit præſumendus bonus,

atque innocens etiam materialiter, donec probetur eſſe vitioſus. Non tamen forem facilè privato homini autor imitandi, propter rationes allatas ſuperiùs; ſi tamen conſtaret de juſsione, aut permiſsione divina, mandarem pareri imperio, ſuaderem acquieſci permiſsioni.

629 VII. Meritò graviter puniretur à magiſtratu competente Catholicus, qui legens in Breviario Romano ad 9. Novembr. S. Teodorum Martyrem incendiſſe fanum idolorum, ſubderet flammas alicui templo Lutherano, aut Synagogæ Judaicæ. Inprimis enim factum illud S. Theodori non laudatur in Breviario, ſed tantum refertur, nec colitur ipſe tanquam occiſus propter id factum, ſed quia maluit interfici quàm in ſignum pœnitentiæ execrari Chriſtianam fidem. 2. Nefas eſt homini privato per vim impedire peccata aliena, nec alterum, à quo non læditur, afficere gravi damno reali. 3. Ergo vel bona fides,

fides, vel peculiaris inſpiratio divina excuſat S. Theodorum.

VIII. Peccas mortaliter, ſi in quadrageſima abſtineas carnibus inter hæreticos, ſciens, te ob tuam abſtinentiam habitum iri pro Catholico, atque ideo afficiendum extremo ſupplicio. Laymann. *l.* 3. *tr.* 3. *part.* 3. *cap.* 1. *n.* 6. nam ex una parte lex Eccleſiaſtica te non obligat in hâc circumſtantia; ex altera parte adeſt obligatio non exponendi vitam periculo, non tentandi Deum, non dandi alteri occaſionem peccandi. Si tamen ſperetur major gloria Dei ex illa profeſsione fidei, aut timeatur grave malum ex diſsimulatione, meritò dicit Laymannus, eſſe aliud pronunciandum. 630

IX. S. Ambroſius *lib.* 2. *de virgin.* 631 pulcherrimis verbis, ac ſententijs deprædicat S. Pelagiam Virginem ac martyrem, quòd ex alto in præceps; ejus matrem ac duas ſorores etiam virgines, quòd in profluentem ſe pro-

jecerint, quò evaderent manus inſidiantium ipſarum pudicitiæ. Euſebius quoq; apud Baronium an. Chriſti 309. *n.* 10. extollit Sophroniam Urbis præfecti uxorem Chriſtianam, quòd eâdem de cauſa ſe ipſam transfixerit enſe. Sed & Pelagiam, ac ſorores fuiſſe cultu martyribus debito honoratas in Græcia teſtatur idem Baronius. At cur? Quia ſcilicet id fecerunt vel ex peculiari inſtinctu divino. S. Th. 2. 2. *q.* 64. *a.* 5. *ad* 4. poſt S. Auguſtinum, quem ipſe citat, vel per errorem invincibilem putarunt, id eſſe ſibi in ijsdem circumſtantijs licitum, honeſtiſsimúmque, ut ſatis indicat S. Ambroſius *loc. cit.* & exprimit Leſsius *l.* 2. *de juſt.* *c.* 9. *n.* 33. ſubdens, eas moraliter loquendo fuiſſe potius à tyrannis, quàm à ſe ipſis interfectas, etenim tyranni impulerunt eas ad tale facinus. Et verò potuerunt eæ facilè in re tam abſtruſa putare ſe rectè agere. Lugo *de juſtit. d.* 10. *ſect.* 1. *n.* 16.

Digitized by Google

n. 16. bene etiam præmittens, ſen-
tentiam S. Thomæ eſſe veram re-
ſpectu S. Apolloniæ, quæ ſe ipſam
injecit in rogum.

X. Licet multa millia novorum, 632
ac præcipuè antiquorum hæretico-
rum fuerint neci data propter con-
tumaciam in ſuis erroribus, rectiſsi-
mè tamen Theologi annumerant
Notis veræ Eccleſiæ tantam multitu-
dinem Martyrum in Eccleſia Ro-
mana, ſi videlicet expendatur tam
ingens & quaſi innumerus numerus
omnis ætatis, ſexûs, conditionis, om-
niúmq; ſæculorum, & locorum pro
fide Romana cæſorum longè crude-
liſsimis, exquiſitiſsimis, longiſsimis
ſupplicijs, toleratis tantâ excelſita-
te, & jucunditate animi, nullo alio
(quantum humanitus cognoſci po-
tuit) propoſito fine, quàm honoris
Dei, ſi denique conſiderentur ſum-
ma etiam extra martyrium innocen-
tia & ſanctitas, eruditióque plurimo-
rum, ac multitudo miraculorum pa-

tratorum tempore ſuppliciorum, aut ſtatim poſt.

633 XI. Inter ea miracula fuit frequentiſsimè illud, quòd non potuerit ullis modis ipſis eripi vita, quàm gladio. Quæret ergo fortè curioſus parochus, cur, quibus pepercerunt feræ, ignis, rotæ, aquæ, non pepercit gladius? Reſp. 1. Judiciorum Dei abyſſus multa. 2. quia gladius eſt præcipuum, & maximè legitimum, ordinariúmque juſtitiæ ultricis inſtrumentum. Ita Martinus Delrius *Magicar diſquiſition. l. 2. q. 25. ſub initium.* 3. quia ſectio gladij impedita potuiſſet dolo carnificis adſcribi. 4. quia Deus eà quoque in parte voluit jura libertatis humanæ eſſe integra, ut quia gladius, etiamſi ex ſe contiguus non ageret, niſi ab homine vibratus (contrà quàm contingeret contiguo igne & ferâ) cenſeatur gladij actio eademmet, quæ liberæ voluntatis, quam Deus cum reverentia diſponens, ne cùm ſuorum

qui-

quidem vita periclitatur, vult præpedire. Ita ex S. Bonaventura *n.* 4. *diſp.* 4. *q.* 3. loquitur Raynaudus *p.* 2. *cap.* 1. *n.* 6. Denique voluit Deus oſtendere Martyres eſſe verè Nobiles, ſoli enim Nobiles olim plectebantur gladio. Philippus Berlaymont *in Parad. Puer. part.* 3. *cap.* 4.

Sectio II.

De baptiſmo Flaminis.

Caſus Sacerdotalis.

INquiſitioni tuæ taliter reſpondemus, presbyterum, quem ſine unda baptiſmatis extremum diem clauſiſſe ſignificâſti, quia in ſanctæ Matris Eccleſiæ fidei, & Chriſti nominis confeſſione perſeveravit, ab originali peccato ſolutum, & cœleſtis patriæ gau- 634

 dium

dium aſſecutum aſſerimus incunctanter. Lege libro octavo Auguſtinum de civitate Dei, *ubi inter cætera legitur*: Baptiſmus inviſibiliter miniſtratur, quem non contemptus religionis, ſed terminus neceſsitatis excludit. *Igitur in Eccleſia tua juges preces, hoſtiáſque Deo offerri jubeas pro presbytero memorato.*

635 Sic reſpondit Innocentius *III.* Epiſcopo Cremonenſi *in cap. Apoſtolicam de presbyt. non baptiz.* Circa quam reſolutionem, ejusque objectum noto breviter ſequentia.

636 I. De fide eſt, poſſe quem ſalvari baptiſmo Flaminis ſine baptiſmo vel fluminis, vel ſanguinis. Patet ex traditione Eccleſiæ, & expreſſa deciſione Innocentij.

637 II. Baptiſmus Flaminis tunc adeſt, quando quis elicit actum perfectæ contritionis, dilectionisve Dei ſuper omnia. S. Th. *hic q.* 68. *a.* 2. Gregorius de Valentia *hic q.* 3. *punct.* 4. Vaſquez hic *diſp.* 152. *cap.*1. Suarez

Suarez *hic diſp. 27. ſect. 2.* Etiamſi huic actui non addatur expreſſum votum baptiſmi. Ita citati cum pleriſque contra Didacum Nugnum *in 3. part. a. 60. n. 2.* clarè diſſentientem non minus à communi recentiorum Theologorum, quàm ab Innocentio *III.* qui pronunciavit, presbyterum illum cenſendum habuiſſe ſufficienter baptiſmum in voto, quòd perſeveraverit in Eccleſiæ fide, non quòd putârit ſolam formaliter fidem ſufficere, ſed quòd vixerit, ut ſolent communiter boni Chriſtiani, qui ſanè non eliciunt formale propoſitum baptiſmi.

III. Porro contritio ſufficiens ad 638
delendum peccatum Originale, concipienda eſt de peccato actuali, nam de originali non debemus aut propriè poſſumus atteri, vel conteri. Quòd ſi habeas animam inquinatam peccato mortali, clarum eſt, attritionem de illo, ſicut non ſufficicit extra ſacramentum ad delendum peccatum

mortale, ita neque ſufficere ad originale; nam originale non dimittitur niſi per infuſionem gratiæ ſanctificantis, quæ infuſio non peragitur cum ſola attritione extra ſacramentum, aut martyrium; ſecus eſt, ſi ei adjungatur ſacramentum baptiſmi, aut martyrium. Vide plura Caſu X. & hanc rationem applica habenti ſolum veniale cum originali.

639 Quæres fortè, an *presbyter ille, de quo noſter Caſus, fuerit canonizatus à Papa, aſſerente incunctanter illum aſſecutum eſſe patriam gloriæ cœleſtis, & utrùm ſit fas orare pro cælitibus, quandoquidem idem Papa mandat, ut pro illo presbytero offerantur preces & hoſtiæ.*

Reſp. Minimè. Nam reſcripta ſunt intelligenda ſecundùm mentem ſupplicantis, utpote cui ſe ſolet accommodare reſcribens; epiſcopus autem Cremonenſis non petijt à Papa, ut canonizaret illum presbyterum, ſed quæſijt, utrùm videretur deſperata

ejus

ejus ſalus ob defectum baptiſmi, & utrùm ob hunc defectum baptiſmi eſſet nefas fundere pro illo preces publicas. Reſpondit ad primum Innocentius, non eſſe illius ſalutem pro depoſita habendam ex defectu præcisè baptiſmi, ſed potiùs credendum, illum jam potiri gloriâ cœleſti, ſi nihil aliud obeſſet, quàm ille defectus; quia tamen conſecutioni in actu ſecundo poſſunt officere alia, e. g. ſufficiens pœnitentia pro peccatis actualibus, idcirco eſſe juvandum publicis ſuffragijs.

Sed poterâtne ille presbyter tumulari loco ſacro? 640

Reſp. Negaſſet ipſi ſacram glebam Joannes Sanchez, ſi fuiſſet ipſe parochus, ut patet ex ijs, quæ ipſe diſſerit *in ſelect. diſp.* 44. *n.* 48. ego benignior Sanchezio conceſsiſſem, quia fallitur in ratione fundamentali pro ſua reſolutione, ſicuti & Suarez *tom.* 4. *in* 3. *part. diſp.* 48. *ſect.* 6. *in fin.* quem ipſe allegat nitens, &

& nitentem deciſione concilij Bracharenſis, vetantis fieri pro talibus oblationis ſanctæ commemorationem, hanc enim deciſionem manifeſtè reprobat Innocentius hôc loco, ſicuti & Abbas & Hoſtienſis, atque Barboſa *in cit. cap. Apoſtolicam.* Quare cùm Eccleſia non neget ſacram ſepulturam illi, cui concedit publica miſſarum ſuffragia, conceſſoque & principali & majore ſoleat concedi acceſſorium & minus, idcirco ſicut publicis precibus fidelium talem catechumenum inſeram, ita & eorundem ſepulchris inferam. Quare non aſſentior Laymann. *libr.* 3. *tr.* 6. *cap.* 12. *n.* 2. aſſerenti ex Paludano, &, ut addit, communi, omnem catechumenum eſſe incapacem ſacræ ſepulturæ, licèt Eccleſia oret pro illo. Nam in primis Laymannus nullum jus pro ſe allegat, nec ego reperire poſſum; atqui non eſt in re tanta loquendum ſine jure, quandoquidem omnia conceſſa intelliguntur, quæ

quæ expreſsè non prohibentur. *l. nec non. ſſ. quod ejus. ff. in quibus cauſis major.* Deinde diligentiſsimus Silveſter *verb. ſepultura. q. 9.* enumerans illos, de quibus non eſt dubium, quin ſint privandi ſepulturâ ſacrâ, & *q. 10.* illos, de quibus eſt dubium, nec verbulo tangit catechumenos. Item accuratiſsimus Barboſa *de off. & pot. parochi part. 3. cap. 27. n. 40. & ſeqq.* volens practicè, & fideliter docere parochum, quibus debeat negare ſepulturam, & enumerans quatuordecim genera talium hominum, non modò non exprimit catechumenos, ſed *n. 56.* finitâ ſuâ enumeratione ponit hæc verbi. *Suprà dictis igitur tantummodo exceptis, alijs ſepultura negari non debet, & quia eâ conceſſâ conceditur quoque delatio mortui proceſſionaliter, ideo videndum, quæ ſint partes parochi, in ſepeliendis defunctis, & eorundem funeribus ducendis.* Vide, ſi placet, quæ de ſepultura mortui in ebrietate, itémque occiſi

ciſi certò vel præſumptivè à ſe ipſo diſſero in Theologia Juridico-morali *cap.* 50. & factum, quo claudam Caſum ſequentem; cui facto præmitto *n.* 652. improbabile pronunciatum Hoſtienſis de effectu ſacramentorum, quæ presbyter non baptizatus adminiſtravit. Vide quoque prorſus notabilem eventum, quem maximè facientem ad totam materiam hujus ſectionis reperi his ſcriptis apud Caramuelem *in Theol. Fundam.* *n.* 1041. *n.* 11.

Baptiſmi effectus.

Caſus. XIX.

Symbolicus.

641 T*Rinitatis cœleſtis demonſtrator Baſilius, atque Eubulus catechumeni, cùm perveniſſent Hieroſolymam, Maximo ejus urbis Epiſcopo innoteſcunt, ad cujus pedes ſe abjicientes rogabant, divinum ſibi conferri*

ferri baptiſma in Iordanis flumine. ut ille S. Epiſcopus vidit, illorum annuit precibus, venitque cum fidelibus viris ad Iordanem. Ibi tum Baſilius in ripa conſiſtens ſe proſtravit humi, & cum clamore valido, ac lachrimis petebat à Deo aliquod fidei ſuæ ſignum oſtendi, ſurgénsque cum tremore ſuis ſe veſtibus ſpoliat, unáque cum illis veterem exuit hominem, deſcendénsque in aquas orabat. Vnà autem ſacerdos deſcendit & baptizavit. Et ecce coruſcus ignis incidit ſuper eos, atque ex eôdem fulgore columba exijt in Iordanem, turbánsque aquam revolavit in cœlum. Eo *viſo qui aſtabant, timore correpti glorificaverunt Deum.*

Trinitatis cœleſtis demonſtratorem vocavit Baſilium Eubulus, à quo catechumeno adhuc erat doctus hoc ſacroſanctum myſterium, ut teſtatur Metaphraſtes apud Surium *tom.* 1. *ad* 1. *Ianuarij fol.* 6. deſcribentem *fol.* 7. ex eôdem, quæ hic ego ex utroque, meri- 642

meritò vocans hunc Caſum Symbolicum, quia columba typus, ſignum ac ſymbolum eſt præcipui effectus baptismatis, ſcilicet gratiæ ſanctificantis, quam indicat columba teſte S. Ambroſio *libr. 5. in hexam. c. 19.* atque fecunditatis, quæ maximè apparet in columbis. Sunt autem de effectibus baptiſmi notanda ſequentia ex S. Thoma hic *q. 69.* per totam, quem ſequuntur paſsim interpretes.

I. Per baptiſmum tolluntur omnia peccata actualia cum originali; nam Paulus ad Rom. *c. 6.* ſcribit, nos ideo mortuos peccato, quòd ſimus baptizati in Chriſto *cit. q. 69. a.* 1. Hanc autem remiſsionem non fieri ſine dolore aliquo de peccatis, oſtendi Caſu X. *n.* 398.

II. Per baptiſmum liberatur homo ab omni reatu peccati, quia omni baptizato communicatur Paſsio Chriſti ad remedium, ac ſi ipſe paſſus ac mortuus eſſet, ſecundùm illud *ad Rom. 6. Si mortui ſumus cum Chri-*

Chriſto, credimus, quia & ſimul vivemus cum eo. Paſsio autem Chriſti eſt ſufficiens ſatisfactio pro omnibus peccatis omnium hominum, & ideo ille, qui baptizatur, liberatur à reatu totius pœnæ ſibi debitæ pro peccatis, ac ſi ipſe ſufficienter ſatisfeciſſet pro peccatis ſuis. Ita ad verbum S. D. *ibid. a.* 2.

III. Baptiſmus habet virtutem auferendi pænalitates hujus vitæ, non tamen eas aufert in præſenti vita, ſed ejus virtute auferentur à juſtis in reſurrectione, quando mortale hoc induet immortalitatem. 645

IV. Dicendum, quòd ſicut Auguſtinus dicit *in libr. de bapt. parvul.* ad hoc baptiſmus valet, ut baptizati Chriſto incorporentur, ut membra ejus. A capite autem Chriſto in omnia membra ejus gratiæ, & virtutis plenitudo derivatur ſecundùm illud Joannis; *De plenitudine ejus omnes accepimus.* Unde manifeſtum eſt, quòd per baptiſmum aliquis conſe- 646

quitur

Digitized by Google

quitur gratiam & virtutes. Ita idem loquitur *a. 4.* ſubdens *a. 6.* easdem virtutes & gratias, adeóque habitus fidei, ſpei, & charitatis &c. absque omni dubio etiam infantibus infundi cum baptiſmo, eo quòd & hi fiant per baptiſmum membra Chriſti, licèt ob impedimentum corporale non poſsint exercere actus illarum virtutum. Infundi autem omnibus infantibus æqualem gratiam trâdit idem *a.* 8. inæqualem autem adultis ſe ſe inæqualiter præparantibus ad illam.

647 V. Fictio impedit effectum baptiſmi; nam aliquis dicitur fictus per hoc, quòd aliquis contradicat *baptiſmo, vel ejus effectui*; contradicit autem is, cujus voluntas non amplectitur baptiſmum, & baptiſmi effectum, quandoquidem is amplexus eſt neceſſarius, ut quis juſtificetur per baptiſmum *a.* 9. Unde omnes DD gravis ſacrilegij reum agunt, qui ſuſcipit baptiſmum non præmiſſâ debitâ diſpoſitione, quam explicavi-

cavimus *Caſu* 10. Dicitur quoque vel maximè is fictus, qui ſimulat, à ſe ſeriò, ſeu ex animo peti baptiſmum tanquam cæremoniam ſacram, cùm tamen velit ſolam externam ablutionem, juxta ea, quæ Doctores tradunt hôc loco. Vide dicta *n.* 200. & huc applica.

648 VI. Recedente fictione impeditiva ſolius effectus baptiſmus conſequitur ſuum finem; ita ut qui ad baptiſmum ſe non diſpoſuit, ut par erat, ſed propter ſuam indiſpoſitionem peccavit mortaliter recipiendo baptiſmum, ſi recepto eo ſincerè perfectéque doleat de ſuis peccatis, recipiat illam gratiam, & virtutes, quas recepturus erat in ipſo baptiſmo, ſi non poſuiſſet obicem. Probat S. D. *a.* 10. hanc doctrinam inde, quòd, qui ita fictè baptizatur, validè baptizetur, proindéque recipiat characterem, qui character eſt inſtar formæ ſubſtantialis, quæ in proprio ſubjecto producit effectum proprium

um, ſi non impediatur, ſicut formā lapidis producit motum deorſum, quam primum eſt ſublatum impedimentum motûs, ita etiam fit, quando per pœnitentiam removetur impedimentum gratiæ ſanctificantis, mox producitur illa gratia, quæ unà cum charactere fuiſſet indita animæ, ſi non recepiſſet obicem.

VII. Proinde character eſt effectus
649 baptiſmi inſeparabilis à baptiſmo ſeriò (non autem ſimulatè) licèt ſceleratè ſuſcepto, perpetuò inhærens animæ, ut definitur *in concil. Trident. ſeſſ. 7. de ſacram. in genere can. 9.* his verbis: *Si quis dixerit, in tribus ſacramentis Baptiſmo ſcilicet Confirmatione & Ordine non imprimi characterem in anima, hoc eſt ſignum ſpirituale & indelebile, unde ea iterari non poſſunt, anathema ſit.*

650 Utrùm verò illud ſignum inhæreat immediatè ipſi ſubſtantiæ animæ, an ejus alicui potentiæ, item utrùm ſit qualitas an relatio, utrùm ali-

aliquid operetur nec ne, non eſt hujus loci diſputare; omnes, qui ſcribunt in S. Thomæ *q.* 63. reſoluunt cum S. Doctore has & ſimiles quæſtiones de charactere; nam S. Th. inſtituit ſex articulos de hâc ſola materia.

VIII. His addi poteſt effectus, 651
quem ipſosmet Turcas expertos eſſe retuli ſuprà *n.* 325. videlicet liberatio ab infeſtationibus extraordinarijs cacodæmonis, quæ infeſtationes etiam dant cauſam, ut quandoque iteretur baptiſmus. Suprà *n.* 453.

IX. Vtrùm autem ſuprà nominati 652
effectus re ipsâ communicentur homini, in cujus baptiſmo intervenit eſſentialis defectus, indicavi *n.* 208. *&* 209. quid ego ſentiam cum Theologis hujus ſæculi. Negari non poteſt, quin exceſſerit Hoſtienſis, quando in ſumma *libr.* 2. *de presbyt. non bapt. n.* 2. ſcripſit. *Certum eſt, quòd quantum ad populum & Deum, & homines, & ſe ipſum quo ad ea, quæ*

facit, antequam deprehenderat, ſe non baptizatum, perinde eſt ac ſi baptizatus eſſet propter fidem ſacramenti. Re enim verâ hoc non fuit unquam à quoquam habitum pro certo, nunquam defuêre graviſsimi auctores, qui id negarint, quamvis tanquam probabile docuerint, quos citat & ſequi videtur Barboſa *in cap. Apoſtolicam. de presbyt. non bapt.* ſed nullus Theologus id jam docet.

653 X. Eſt etiam baptiſmi effectus, ut quis habeat jus ſacræ ſepulturæ, quâ de re nota hunc

Caſum ſingularem.

QVædam obſtetrix retulit mihi, ſe cùm non poſſet extra uterum habere aliam partem, quàm umbilicum, per quem infans ſugit alimentum à matre, & illi jungitur, baptizaſſe in umbilico, quærebatur an ſit validus baptiſmus, & an talis infans deberet privari Eccleſiaſtiâ ſepulturâ.

Refero

Refero fideliter Caſum ex refe- 654
rente Marchantio *de bapt. c.* 1. Sed illi non aſſentior, prorſus neganti valorem ejuſmodi baptiſmi, & dubitanti, utrùm talis puerulus fuerit tegendus ſacrâ glebâ. Nam in primis *n.* 58. jam admiſi probabiliter valorem talis baptiſmi; deinde non eſſe privandum ſacrâ ſepulturâ, qui baptizatus eſt dubio baptiſmo, docet in terminis Diana *part.* 4. *tr.* 3. *reſ.* 69. poſt Homo bonum exemplificans caſu, quo quis eſt baptizatus in ſecundinis; de quo Caſu nos ſuprà *Caſu I. n.* 57.

Quid de ſepultura catechumeni 6
ſentiendum aperui *Caſu præced. n.* 940. Porro quinam ex baptizatis ſint loco ſacro indigni, explicant illic citati ac refutatus à nobis Laymannus.

Baptiſmorum dubiorum decas.

Caſus XX.

Totius Alphabeti Decadis.

I.

Rurſum Sacerdotalis.

656 *VRſus ſacerdos de valore ſui baptiſmi dubitat. Primò, quia baptizatus ab obſtetrice mortuo ſimilior quàm vivo; unde ipſa obſtetrix facilè turbari potuerit, ut erraret in neceſſarijs vel corrumpendo formam, vel affuſionem aquæ omittendo. Secundò, quia tunc illi obſtetrici nemo alius adſtitit præter unam veneficam; Sed nec ipſa obſtetrix apud omnes optimè audiebat. Tertiò, quia Vrſus tales in anima pati ſolet miſerias, ut ea res non immeritò gravioris alicujus defectus indicium præbere videatur. Quartò, quia rogatns ab Vrſo parochus audacter eum baptizatum aſſerere non*

non eſt auſus. Denique quintò, quia iſte Vrſus ſemper ad petendum baptiſmum fortiſſimè impelli ſe ſentit.

Quæritur ergo, utrùm in Vrſo reiterandus ſub conditione baptiſmus. Reſpondetur, videri reiterandum. Ratio eſt, quia baptiſmus reiterandus eſt, quoties eſt probabilis ratio dubitandi, utrùm aliquis verè ſit baptizatus necne. *c.* 1. *de baptiſ.* atq;, ut refert Ægidius Coninck, Scholaſtici communiter omnes. Et ratio eſt, quia aliàs talis relinquitur in periculo graviſsimi damni, eò quòd validè nullum aliud ſacramentum ſuſciperet, ſi fortè baptizatus non eſſet, & conſequenter non haberet talis aliud juſtificationis remedium, niſi actum contritionis perfectæ. Quod periculum ſi probabile ſit, utique tolerari non debet, præſertim in eo, qui creditur ſacerdos, in quo non ſuſceptio tantùm, ſed & adminiſtratio ſacramentorum invalida ne ſit, timeri debet. Certum igitur, reiterandum baptiſmum quo- 657

ties de ejus valore probabilis dubitandi ratio ſe offert. Imò ſufficit dubium negativum, ut tradunt Suarez *tom. 3. in 3. part. diſp. 22. ſect. 2.* Lugo *in reſp. moral. libr. 1. dub. 1.* Videntur autem omni ſuperiùs dicta, ſi omnia ſimul attendantur, continere ſatis probabilem rationem dubitandi de veritate baptiſmi ipſius Vrſi. Unde neceſſariò reiterandum judico. Movet me ad hanc concluſionem non leviter conſuetudo plurium epiſcopatuum, Antuerpienſis apud P. Palaum *hic p. 13. n. 7.* Paſſavienſis in Manuali *paroch. p. 2. n. 4.* Melchlinienſis apud P. Antonium Quintanaduennam *tr. 1. ſingulari 2.* qui omnes ſtatuerunt, ſub conditione rebaptizandos omnes infantes, qui ab obſtetricibus baptizati referuntur, quod faciendum cenſet etiam P. Antonius *loc. cit.* ſaltem cum pleriſque infantibus, qui domi in neceſsitate à viris vel fœminis laicis baptizati. Ratio hujus rei eſt, quia obſte-

obſtetrices rationem baptizandi ſæpe non ſatis tenent, & licèt, dum examinantur, bene reſpondeant, ut callere videantur, tamen dum urget magnum prolis periculum, quo ſolo caſu ipſis baptizare licet, facilè turbantur, ita ut poſtea vix ipſæ ſciant, an legitimè baptizarint; atque ita ſemper ſubeſt aliquod periculum, quod in tanta re maximi faciendum, & ſufficiens cauſa eſſe debet denuò prolem ſub conditione baptizandi. Quæ omnia à fortiori locum habent in Vrſo, ſi ejus attendatur nativitas.

Hunc Caſum cum ſuo Theologi- 658
co judicio ad me his ipſis verbis perſcripſit Theologiæ in celebri Academia tunc profeſſor, cathedram ſuam egregiè ornans, atque in litteris ad me datis teſtans, D. Vicarium Generalem epiſcopatus, in quo hoc geſtum, viſo hôc ſuo judicio juſsiſſe illum Vrſum denuo baptizari ſub conditione. Quem juſſum non poſ-

ſum non vehementer approbare ob rationes optimas, quibus nititur hæc reſolutio. Sanè qui perpendit, quæ dixi de regulis cognoſcendi rationem dubij moralis, attendi ſoliti in hâc materia *Caſu* 13. *n.* 56. *& ſeqq.* fatebitur, has omnes circumſtantias ſimul ſumptas genuiſſe morale, ac prudens dubium de valore prioris baptiſmi. Quin imò cenſeo, potuiſſe reperi baptiſmum, etiamſi adfuiſſent ſolùm prima, tertia, & quinta rationes, propter cauſam, quam attuli *n.* 177. *&* 451. Unde quia hic ſapiens Theologus habuit tantam rationem tertij & quinti argumenti, cùmque illo ipſe D. Vicarius Generalis ideo utriusque auctoritate, judicióque roboratur reſolutio, quam *n.* 450. *&* 452. indicavimus.

659 Porro licèt ille Doctor mihi non ſcribat, utrùm Vrſus fuerit denuo ſub conditione initiatus ſacris Ordinibus, attamen de hôc ego non dubito, propter cauſam allatam *n.* 438.

438. Sicuti etiam dictis *Caſu* 14. *n.* 444. & Caſu præcedente *n.* 652. liquet, utrùm actus Ordinis, quos exercuit ſacerdos non baptizatus, habuerint ex benignitate Dei effectum.

660 Huic ſat longo Caſui ſubnecto deinceps tres breviores, de quibus parochus quidam egregiè ſtrenuus, probus & diſcretus ſcribit ad me hiſce verbis: *Sequentes Caſus, quos R. V. perſcribo, contigerunt, ut mihi perſonæ fide dignæ, quæ interfuerunt, & ipſæ baptizaverunt, retulêre.* Sit igitur

Caſus II.

Sigibertus parochus in Suevia refert, ſe ante viginti circiter annos vocatum ad mulierem partui, & morti vicinam, ut ei conſueta in tanta neceſsitate ſacramenta adminiſtraret, quod & fecit. Vbi hæc peracta, eò res devenit, ut infantis adhuc in utero materno exiſtentis crines apparerent,

Digitized by Google

cum aliqua, ut refert, capitis parte; indicatur parocho, jubet is, ut præſentium mulierum una (ob pudorem ſibi non licere arbitratus) baptizet, ſed territæ mulieres noluerunt; tandem is perſuaſus & quaſi adactus conſuetam formam, ac materiam adhibuit ſuper capillos, & aliquam partem capitis, poſthoc mater Deo propitio infantem enixa eſt; cæremoniæ quidem conſuetæ adhibitæ, ſed baptiſmus ſub conditione non fuit repetitus. Infans creditur hodieque vivere. Sic litteræ.

661 Circa hunc rarum utique, ſed utique non initerabilem Caſum ſtatuo ſequentia. I. Rectè fecit parochus, quòd voluerit à mulierum aliqua baptizari infantem; debuiſſet tamen oculis aliorſum averſis attendere, utrùm mulier formulam rectè proferret; ſi hâc ratione aſtitiſſet, fortè una aliqua tentâſſet; quæ ſi fortè erraſſet, correctáque non ſe correxiſſet, tum debuiſſet ipſe obire officium, quod poſtea obiuit. II. Quippe non

non tantùm licebat, ſed etiam oportebat in tali caſu neceſsitatis, invocato tacitè Deo, regenerare in Chriſto nondum integre genitùm mundo, quia ubi majus periculum intenditur, ibi pleniùs eſt conſulendum. text. *cap. ubi. de elect. in 6.* Et *in primis providere debemus, ne dum ſpeciem quandam cautionis* (verecundiæ) *tenemus, damnum regenerandarum incidamus animarum*, inquit S. Leo relatus *cap. Si nulla. de conſecr. diſt.* 4.

III. Tametſi bonus ille parochus 662
dignus eſt excuſatione, quòd non repetierit illum baptiſmum, & ſine dubio multi pronunciaturi eſſent, non fuiſſe repetendum, cùm ipſe aquâ tetigerit non ſolùm capillos, ſed & caput cujus quidem ſolius ablutio eſt ſufficiens ad baptiſmum ex omnium ſententia. Suprâ *n.* 55. & probabiliter ego ipſe repetendum eſſe negâſſem, ſi interrogatus fuiſſem, priuſquam legiſſem, & perpendiſſem ea, quæ de neceſsitate hujus

repetionis ſcripſi *Caſu* 13. quia tamen *n.* 56. retuli tam multos Doctores, qui negant, ſubſiſtere baptiſmum infantis, qui nullâ ſui parte extat extra uterum maternum, idcirco exiſtimo, illum puerum fuiſſe tunc rebaptizandum ſaltem ſub conditione, & eſſe, ſi vivat hodiéque iterandum baptiſmum propter fundamentam *Caſu* 13. & tot reſolutiones ex ijs deductas.

Caſus. III.

663 *DVm præteritis bellis exercitus Bavaricus caſtra moveret, Florimundus tum adhuc juvenis ſecutus ſeriùs exercitum offendit mulierem parturientem, nemine alio præſente. Dictus juvenis arripit infantem, & ad proximam aquam deportatum baptizat, & ubi exercitum conſecutus eſt, ſacerdoti indicavit. Nomen quidem infantis baptizati annotatum eſt, ut ſolet, ſed infanti allato conſuetæ cæremoniæ adhibitæ non ſunt.* Ita rurſum ille.

Ego

Ego verò judico, fuiſſe juvenem illum à ſacerdote diligenter examinandum, quo ritu ac modo baptizârit, & ſi fortè oblitus fuit inſtituere tale examen, nec affulgebat ſpes interrogandi, debuiſſe denuo illum conditionato baptiſmo abluere propter doctrinam cum Quintanaduenna allatam *Caſu 5. n.* 177. Cæremonias fortè tunc idcirco omiſit ſacerdos, quod non haberet Rituale ſeu Sacerdotale; qui reperit in libro fuiſſe illas omiſſas, debuiſſet ſupplere ob cauſam allatam *n.* 505. & hodiéque oporteret, ſi absque notabili incommodo fieri poſſet. 664

Caſus IV.

665 *CAllixtus ſacerdos refert, mulierem in ſua parochia peperiſſe infantem, de quo dubitabat, an viveret, cùm tamen quidam motus circa infantis cor adverteretur, ideo à præſentium quopiam infans baptizatus*

eſt, ſed mox nulla ulterior vita apparuit. Requiſitus parochus, ut ſepulturam concederet, conceßit, eâ conceßâ fuerunt, qui referrent tum non vixiſſe infantem, tum monſtro non abſimilem fuiſſe, ideo corpus effodiendum, & aliò transferendum. Hôc audito ſacer Myſta inquirit, & ſciſcitatur ex ijs, qui infantem viderant, & baptizarant, num res ſic ſe habeat, nec ne, ſed cùm negarent illi, & certi nil conſtaret, corpus rurſum effodi noluit. Sic tertiò ille Reverendus Dominus.

666 Ad quæ ego breviter dico, illum utique plebeum hominem, qui in tali dubio de præſenti vita baptizavit, feciſſe, quod Theologiæ Doctor feciſſet, obtenturúmq; in cælo laureolam, ſi non Doctoralem, certè pretioſam quia pretioſum, imò neceſſarium actum exercuit ſecundùm doctrinam traditam *Caſu 9. n.* 281. Nec debuit abſterreri, etiamſi dubitâſit, utrùm eſſet homo, an beſtia, propter

propter cauſam allatam *Caſu* 9. *ibid.* Parochus quoque egit, quod bonus paſtor, declinando in mitiorem partem *juxta cap. fin. de transact.* pióque ceſpite tegendo illud corpuſculum, ut deduces facilè e.. doctrina allata in calce Caſus. 19. *n.* 654. Egit verò quod vir conſtans non refodiendo corpus; erat quippe moraliter certus, non verò deprehenſum iri, ſi refodiſſet, creaturam illam non fuiſſe præditam humanâ animâ; nam tantam certitudinem prius ij deprehendiſſent, qui baptizârant formaliter & auxiliariter, ut ſic loquar. Et quia prudenter credidit prioribus dicentibus, illum fœtum fuiſſe vitalem, dum abluebatur, non debuit fidem habere negantibus; plus enim credi... aſſerenti in favorem piæ cauſæ, qualis eſt ſepultura, quàm neganti. Vide dicta *n.* 386.

Caſus

Caſus V.

667 *SOſipater, dum omnino primum infantem baptizat, ſentit ingentem ſolicitudinem, anxietatem, turbationem, & metum, ne erret ſubſtantialiter & accidentaliter in actu, quem nunquam exercuerat; & qui tamen conſtat tot ritibus tam seriò præſcriptis; facit tamen, quod conſcientia ſuggerit. Peracto integro actu magnopere timet, ne aliquod ſubſtantiale verbum omiſerit, quia non liquidò meminit, utrùm hanc vel illam divinam perſonam nominarit. Cùm autem illa anxietas tenuiſſet aliquot menſes, ſentirétque perpetes inſtinctus ad repetendum baptiſmum, convenit virum non ineruditum, eique rem ita proponit, ut hic judicarit poſſe rebaptizari ſub conditione; quod dum incipit nemine præſente facere bonus ille vir, ita extraordinarium clamorem edit infans, ut deſtiterit ipſe à cœpto. Poſtmodum me conve-*

convenit, quæ refero, recenſuit, addens, baptiſmo illi inter fuiſſe aliquot viros inſigniter peritos rituum eſſentialium, & qui bene attenderint ad ea, quæ faciebat ipſe, ac certò monuiſſent, ſi errorem notaſſent, quare dixi eſſe debere ſine omni ſolicitudine; peccaturum, ſi rurſum tentatet iterationem, eò quòd adeſſet moralis certitudo baptiſmi juxa ea, quæ tradidi . 356. & ſic quietum, pacatùmque imiſi.

Dimiſi, inquam, me enim ita 668
nvenit. Si non produxiſſet tacim teſtimonium illorum aſtantium, rtè reſpondiſſem, quod qui prius erat conſultus; re enim verâ in taperplexitate, & anxietate, quali noxium eſſe optimum illum via ſatis conjicio ex duobus, trive colloquijs cum eo habitis, faciliquid eſſentiale omittitur, ut paex Caſu allato *n.* 351. & ex rae una è præcipuis, & generaliob quas judicant multi pruden-

tes,

ſum non vehementer approbare ob rationes optimas, quibus nititur hæc reſolutio. Sanè qui perpendit, quæ dixi de regulis cognoſcendi rationem dubij moralis, attendi ſoliti in hâc materia *Caſu* 13. *n.* 56. *& ſeqq.* fatebitur, has omnes circumſtantias ſimul ſumptas genuiſſe morale, ac prudens dubium de valore prioris baptiſmi. Quin imò cenſeo, potuiſſe repeti baptiſmum, etiamſi adfuiſſent ſolùm prima, tertia, & quinta rationes, propter cauſam, quam attuli *n.* 177. *&* 451. Unde quia hic ſapiens Theologus habuit tantam rationem tertij & quinti argumenti, cùmque illo ipſe D. Vicarius Generalis ideo utriusque auctoritate, judicióque roboratur reſolutio, quam *n.* 450. *&* 452. indicavimus.

659 Porro licèt ille Doctor mihi non ſcribat, utrùm Vrſus fuerit denuo ſub conditione initiatus ſacris Ordinibus, attamen de hôc ego non dubito, propter cauſam allatam *n.* 438.

438. Sicuti etiam dictis *Caſu* 14. *n.* 444. & Caſu præcedente *n.* 652. liquet, utrùm actus Ordinis, quos exercuit ſacerdos non baptizatus, habuerint ex benignitate Dei effectum.

Huic ſat longo Caſui ſubnecto 660 deinceps tres breviores, de quibus parochus quidam egregiè ſtrenuus, probus & diſcretus ſcribit ad me hiſce verbis: *Sequentes Caſus, quos R. V. perſcribo, contigerunt, ut mihi perſonæ fide dignæ, quæ interfuerunt, & ipſæ baptizaverunt, retulêre.* Sit igitur

Caſus II.

SIgibertus parochus in Suevia refert, ſe ante viginti circiter annos vocatum ad mulierem partui, & morti vicinam, ut ei conſueta in tanta neceſſitate ſacramenta adminiſtraret, quod & fecit. Ubi hæc peracta, eò res devenit, ut infantis adhuc in utero materno exiſtentis crines apparerent,

cum aliqua, ut refert, capitis parte; indicatur parocho, jubet is, ut præſentium mulierum una (ob pudorem ſibi non licere arbitratus) baptizet, ſed territæ mulieres noluerunt; tandem is perſuaſus & quaſi adactus conſuetam formam, ac materiam adhibuit ſuper capillos, & aliquam partem capitis, poſthoc mater Deo propitio infantem enixa eſt; cæremoniæ quidem conſuetæ adhibitæ, ſed baptiſmus ſub conditione non fuit repetitus. Infans creditur hodieque vivere. Sic litteræ.

661 Circa hunc rarum utique, ſed utique non initerabilem Caſum ſtatuo ſequentia. I. Rectè fecit parochus, quòd voluerit à mulierum aliqua baptizari infantem; debuiſſet tamen oculis aliorſum averſis attendere, utrùm mulier formulam rectè proferret; ſi hâc ratione aſtitiſſet, fortè una aliqua tentâſſet; quæ ſi fortè erraſſet, correctáque non ſe correxiſſet, tum debuiſſet ipſe obire officium, quod poſtea obiuit. II. Quippe non

non tantùm licebat, ſed etiam oportebat in tali caſu neceſsitatis, invocato tacitè Deo, regenerare in Chriſto nondum integre genitùm mundo, quia ubi majus periculum intenditur, ibi pleniùs eſt conſulendum. text. *cap. ubi. de elect. in 6.* Et *in primis providere debemus, ne dum ſpeciem quandam cautionis* (verecundiæ) *tenemus, damnum regenerandarum incidamus animarum*, inquit S. Leo relatus *cap. Si nulla. de conſecr. diſt.* 4.

III. Tametſi bonus ille parochus 662 dignus eſt excuſatione, quòd non repetierit illum baptiſmum, & ſine dubio multi pronunciaturi eſſent, non fuiſſe repetendum, cùm ipſe aquâ tetigerit non ſolùm capillos, ſed & caput cujus quidem ſolius ablutio eſt ſufficiens ad baptiſmum ex omnium ſententia. Suprâ *n.* 55. & probabiliter ego ipſe repetendum eſſe negâſſem, ſi interrogatus fuiſſem, priuſquam legiſſem, & perpendiſſem ea, quæ de neceſsi tate hujus

repetionis ſcripſi *Caſu* 13. quia tamen *n.* 56. retuli tam multos Doctores, qui negant, ſubſiſtere baptiſmum infantis, qui nullâ ſui parte extat extra uterum maternum, idcirco exiſtimo, illum puerum fuiſſe tunc rebaptizandum ſaltem ſub conditione, & eſſe, ſi vivat hodiéque iterandum baptiſmum propter fundamentain *Caſu* 13. & tot reſolutiones ex ijs deductas.

Caſus. III.

663 *DVm præteritis bellis exercitus Bavaricus caſtra moveret, Florimundus tum adhuc juvenis ſecutus ſeriùs exercitum offendit mulierem parturientem, nemine alio præſente. Dictus juvenis arripit infantem, & ad proximam aquam deportatum baptizat, & ubi exercitum conſecutus eſt, ſacerdoti indicavit. Nomen quidem infantis baptizati annotatum eſt, ut ſolet, ſed infanti allato conſuetæ cæremoniæ adhibitæ non ſunt.* Ita rurſum illic.

Ego

Ego verò judico, fuiſſe juvenem 664
illum à ſacerdote diligenter examinandum, quo ritu ac modo baptizârit, & ſi fortè oblitus fuit inſtituere tale examen, nec affulgebat ſpes interrogandi, debuiſſe denuo illum conditionato baptiſmo abluere propter doctrinam cum Quintanaduenna allatam *Caſu 5. n.* 177. Cæremonias fortè tunc idcirco omiſit ſacerdos, quod non haberet Rituale ſeu Sacerdotale; qui reperit in libro fuiſſe illas omiſſas, debuiſſet ſupplere ob cauſam allatam *n.* 505. & hodiéque oporteret, ſi abſque notabili incommodo fieri poſſet.

Caſus IV.

CAllixtus ſacerdos refert, mulie- 665
rem in ſua parochia peperiſſe infantem, de quo dubitabat, an viveret, cùm tamen quidam motus circa infantis cor adverteretur, ideo à præſentium quopiam infans baptizatus

eſt, ſed mox nulla ulterior vita apparuit. Requiſitus parochus, ut ſepulturam concederet, conceßit, eâ conceßâ fuerunt, qui referrent tum non vixiſſe infantem, tum monſtro non abſimilem fuiſſe, ideo corpus effodiendum, & aliò transferendum. Hôc audito ſacer Myſta inquirit, & ſciſcitatur ex ÿs, qui infantem viderant, & baptizarant, num res ſic ſe habeat, nec ne, ſed cùm negarent illi, & certi nil conſtaret, corpus rurſum effodi noluit. Sic tertiò ille Reverendus Dominus.

666 Ad quæ ego breviter dico, illum utique plebeum hominem, qui in tali dubio de præſenti vita baptizavit, feciſſe, quod Theologiæ Doctor feciſſet, obtenturúmq; in cælo laureolam, ſi non Doctoralem, certè pretioſam quia pretioſum, imò neceſſarium actum exercuit ſecundùm doctrinam traditam *Caſu 9. n. 281.* Nec debuit abſterreri, etiamſi dubitârit, utrùm eſſet homo, an beſtia, propter

propter cauſam allatam *Caſu 9. ibid.* Parochus quoque egit, quod bonus paſtor, declinando in mitiorem partem *juxta cap. fin. de transact.* pióque ceſpite tegendo illud corpuſculum, ut deduces facilè e.. doctrina allata in calce Caſus. 19. *n*. 654. Egit verò quod vir conſtans non refodiendo corpus; erat quippe moraliter certus, non certò deprehenſum iri, ſi refodiſſet, creaturam illam non fuiſſe prædiram humanâ animâ; nam tantam certitudinem prius ij deprehendiſſent, qui baptizârant formaliter & auxiliariter, ut ſic loquar. Et quia prudenter credidit prioribus dicentibus, illum fœtum fuiſſe vitalem, dum abluebatur, non debuit fidem habere negantibus; plus enim creditur aſſerenti in favorem piæ cauſæ, qualis eſt ſepultura, quàm neganti. Vide dicta *n*. 386.

Caſus

Caſus V.

667 *Soſipater, dum omnino primum infantem baptizat, ſentit ingentem ſolicitudinem, anxietatem, turbationem, & metum, ne erret ſubſtantialiter & accidentaliter in actu, quem nunquam exercuerat; & qui tamen conſtat tot ritibus tam ſeriò præſcriptis; facit tamen, quod conſcientia ſuggerit. Peracto integro actu magnopere timet, ne aliquod ſubſtantiale verbum omiſerit, quia non liquidò meminit, utrùm hanc vel illam divinam perſonam nominarit. Cùm autem illa anxietas tenuiſſet aliquot menſes, ſentirétque perpetes inſtinctus ad repetendum baptiſmum, convenit virum non ineruditum, eique rem ita proponit, ut hic judicarit poſſe rebaptizari ſub conditione; quod dum incipit nemine præſente facere bonus ille vir, ita extraordinarium clamorem edit infans, ut deſtiterit ipſe à cœpto. Poſtmodum me conve-*

convenit, quæ refero, recenſuit, addens, baptiſmo illi interfuiſſe aliquot viros inſigniter peritos rituum eſſentialium, & qui bene attenderint ad ea, quæ faciebat ipſe, ac certò monuiſſent, ſi errorem notaſſent, quare dixi eſſe debere ſine omni ſolicitudine; peccaturum, ſi rurſum tentatet iterationem, eò quòd adeſſet moralis certitudo baptiſmi juxta ea, quæ tradidi n. 356. & ſic quietum, pacatumque dimiſi.

Dimiſi, inquam, me enim ita 668 convenit. Si non produxiſſet tacitum teſtimonium illorum aſtantium, fortè reſpondiſſem, quod qui prius fuerat conſultus; re enim verâ in tali perplexitate, & anxietate, quali obnoxium eſſe optimum illum virum ſatis conjicio ex duobus, tribúsve colloquijs cum eo habitis, facilè aliquid eſſentiale omittitur, ut patet ex Caſu allato *n.* 351. & ex ratione una è præcipuis, & generalibus, ob quas judicant multi pruden-

tes,

tes, eſſe omnes, quos obſtetrices baptizarunt, , rurſum admovendos baptiſmatis lavacro.

Caſus VI.

669 *ANte ſeptem annos natus eſt infans ex nota familia, qui videbatur periclitari. Quare obſtetrix petijt matrinam, inquiens ſe velle adornare* zu-richten / *quam ego ibi parochus interrogavi, quomodo adornârit. Reſpondit, ſe aquam ſumpſiſſe, ſalem miſcuiſſe, candelam circumtuliſſe,* habs befunden / *& guttam unam aut alteram ex candela miſiſſe, ut ſic eſſet aqua baptiſmalis, & tunc baptizaſſe ſub forma conſueta; quia verò mihi res videbatur ſuſpecta, ego ſub conditione rebaptizavi.*

670 Credo ſpectatiſsimo viro, qui hæc de ſe ipſo ad me ſcripſit, non ignarus inſertum iri huic libello, ſicuti & alios plures Caſus, quos in decurſu deſcripſi. Et utique fecit, quod ego

ego in talibus circumſtantijs facerem; licèt enim per prædictam mixtionem ſalis & ceræ non fuerit niſi accidentaliter, & valde modicè mutata aqua, quia tamen inſtans periculum mortis trepidationem, ſolicitudo illius inſulſiſsimæ quamvis cum ſale mixtionis diſtractionem pariebant, quia inſuper mulierum ſuperſtitionibus anilibus addictarum actus ejusmodi vel metum, vel ſuſpicionem movere queunt, & probabiliter matrina illa non fuit auſa pro certo aſſerere, fuiſſe omnia rite peracta, & quia denique eſt vulgatiſsimus mos hujus diœceſis, ut omnes ab obſtetricibus baptizati rurſum baptizentur, ideo imitandum eſt illud factum.

Caſus VII.

Fœmina primaria è viro primo filiam ſuſcipit: in certo matrimonio, ut ipſa rebatur, locat, cum ſecundo marito in convivio accumbens, atque 671

cum

cum filia, de qua loquimur, viſa eſt ſibi Angelum videre adſpectu terribilem: perterrefacta mater illam Angeli horribilem ſpeciem eo pertinere arbitrata eſt, quòd in baptiſmo filiæ negligentior fuiſſet, eâque ſuâ ſocordiâ ipſos viginti quinque, aut etiam triginta annos ſacramenti baptiſmi expertem eſſe ſiviſſet. Itaque cœpit de baptiſmo filiæ acriùs cogitare, invenitque ratiocinando, perquam probabile eſſe, cùm ejus infantis baptiſmum urgeret, rémque viro illi ſuo commendaret, ad ſalutarem fontem delatam non eſſe. Primùm, quia vir ille prior de Chriſtiana religione minus rectè ſentiebat. Deinde, quia quo tempore de natæ baptiſmo inter virum & conjugem agebatur (ruri enim uterque erant) ac de ſacerdote advocando è loco paullò longinquiore, maritus aliò, neſcio, quò uxorem abduxit, ut tam brevi tempore, quod diſceſſum præcurrit, non potuerint omnia adminiſtrari, quæ ad filiæ baptiſmum pertinebant

nebant. Vtraque conjectura ſatis gravis mulieris animum perculit vehementer, in tantáque mentis perturbatione, atque cogitatione, quid de filia nupta deliberandum ei eſſet, à viro religioſo, & concionandi laude inſigni conſultus ſum, ſed ſerò, ideſt re geſtâ, jam enim ille nuptam juvenem baptizaverat.

672 *Reſpondi, quatuor in re tanta facienda fuiſſe, primùm parochi codicem, in quem baptizatorum nomina referri ſolent, conſulendum fuiſſe; illícque puellæ nomen inquirendum: quòd ſi nullus codex in curiâ parochi extabat, à domeſticis, ſi qui erant ſuperſtites, indicia inquirenda eſſe ſi vel mortua codicis, vel viva domeſticorum memoria præterito baptiſmo ſuffragata fuiſſet, filiam nullo pacto baptizandam fuiſſe; ſi non eſſet ſuffragata, ſine conditione ulla meo quidem animo fore baptizandam; nam conjecturæ adeò perſpicuæ erant, ut vix dubitationi locum relinquerent.*

Illud

673 *Illud ſecundo loco agi oportuit, ut baptiſmus non palàm ſed clàm domi ageretur; ſi enim ſecus actum eſſet, multorum animi eſſent videlicet non mediocriter offenſi. Atque hanc cautionem in baptizanda fœmina prætermiſſam non fuiſſe, mihi ille ipſe concionator affirmabat.*

674 *Tertium erat de renovando matrimonio, quod nullum erat ſive ante ſive poſt Tridentini concilij confirmationem initum eſſet; cùm enim baptiſmi ſacramentum cæterorum omnium ſit janua, & absque illo nequeant reliqua ſuſcipi, nec inter baptizatum & non baptizatum velit Eccleſia rata eſſe matrimonia, nimirum nuptiarum fœdera iterum fieri oportebat, perinde quaſi nunquam inter conjuges icta fuiſſent.*

675 *Poſtremò, ſi poſt concilij Tridentini confirmationem novo, veróque matrimonio conjuges copulandi erant, id quod clandeſtinè, ideſt ſine teſtium, & parochi præſentia agi par erat, jus*

ſic contrahendi à Rom. Pontifice impetrandum erat, neque ſine ejus auctoritate ſolennitas à Tridentino concilio præcepta ſeſſ. 24. c. 1. de reform. matrim. *omitti ullo modo potuiſſet. Ac demum de matrimonij vitio, incolumi famâ mulieris vir admonendus erat, ut tam ipſe quàm fœmina novum matrimonio, legitimùmque conſenſum præberent.*

Stylum, ac phraſin Comitoli facilè recognoſcet is, cui ejus lectio fuit aliquando aliquantulum familiaris. Exiſtimavi, placiturum lectori, ſi etiam ejus reſponſionem impreſſam *libr.* 1 *reſp. moral. q.* 2. producerem ejus verbis: Quod in fine addit de modo revalidandi matrimonium jam tetigimus ſuprà Caſu 15. *n.* 466. Quia verò idem Comitolus *ibid. q.* 3. exhibet alium Caſum, cui ſimilis facilè contingere poteſt per Auſtriam, Styriam, & Ungariam, ad quæ loca perveniet hoc Alphabetum, ſi legerit veſtigia duorum fratrum 676

Digitized by Google

natu majorum, idcirco placuit hic illum repræſentare pro

Caſu VIII.

677 *CAptivam puellam quatuordecim annos natam donat Turca quidam homini Chriſtiano Conſtantinopoli, quam in nobiliſsimam Italiæ urbem ſeducit. Hæc hero ſuo ſæpius dixit, ſe Chriſtianam eſſe; ſæpe item ſacramenta confeſsionis & Euchariſtiæ ſuſcepit. Denique eidem ſuo hero aperuit, Turcam ſe eſſe, atque in Mahomethi impuriſsimi latronis perfidia educatam. In tanta inconſtantia puellæ quid dominus agere debeat, non eſt illi conſtitutum: præſertim quòd ejus contrarijs confeſsionibus credi nec debet, nec poteſt; eſsétne ſacramento fidei regeneranda ambigebat, & quibusdam videbatur, baptiſmo, qui adjunctam haberet conditionem, initiandam eſſe.*

678 *Rogatus ipſe ſententiam meam de ſtatu puellæ, atque heri officijs hæc ſenſi*

ſenſi, non eſſe illi baptiſmi ſacramentum priùs impertiendum, quàm Conſtantinopolim ad Conſulem, Legatúmve Venetum litteræ ſcriberentur; ut is omnibus veſtigijs puellæ baptiſmum, ſi quem fortè accepiſſet, odoraretur, & perveſtigaret, ante litteras Conſtantinopoli allatas nihil de baptiſmo decerneretur, ſi allatæ litteræ nuntient de miniſtrato puellæ baptiſmo, eſſe prorſus abſtinendum. Si eam non baptizatam eſſe teſtarentur, abſolutè baptizandam eſſe, ſi rem tanquam dubiam ſignificarent, cum conditione baptizandam. Ac ſi domino fieret veriſimilius, Mahometanâ ſuperſtitione illam inquinatam, nec aquâ Chriſtiani baptiſmatis perpurgatam eſſe, quod mihi verius videbatur, veluti catechumenam tractandam. Quamquam ſi ſuus puellæ baptiſmus exploratus foret, ei cuncta Eccleſiæ jura & leges, quæ cunctum populum Chriſtianum devinciunt, ſervandæ eſſent omnino, ne ſua illi fraus & dolus, quo

herum fallere cogitaſſet, ulli eſſet emolumento.

679 Nec verbum adderem, ſi omnes tales pueri, ac puellæ Conſtantinopoli adducerentur, & de omnibus inde adductis eſſet moralis ſpes comperiendi veritatem, ſed quia fortè nunquam hæc circumſtantia utraque conveniet, idcirco noto generatim, nec eſſe talibus variantibus in ſuis dictis fidem habendam, niſi in neceſsitate, nec tamen opus eſſe, ut expectent moralem certitudinem, donec tales baptizentur aut rebaptizentur, non enim, ſicut moralis certitudo de collato jam ſemel baptiſmo requiritur ad non rebaptizandum, ita moralis certitudo de non collato baptiſmo exigitur ad baptizandum.

Caſus. IX.

680 *LOllia obſtetrix venefica gente N. quoties parochus vel cooperator accingebat ſe ad rebaptizandos, quos ipſa domi abluerat, opponebat ſe quo ad*

ad poterat, conteſtans ſe ſanctè, integre omnia peregiſſe; tandem capta ob veneficia, atque in quæſtione interrogata, an nullum infantem baptizâſſet in nomine cacodæmonis; faſſa eſt, ſe non unum, ſed plures, non tamen omnes hôc conſcelerato modo baptizâſſe. Quid faciendum de ijs, de quibus fatebatur ſuum ſcelus? quid de ijs, de quibus negabat? An omnes rurſum tingendi? Et quid agendum corporibus ita ſepultorum?

681 Nimis vera eſt, prô dolor, hæc tragica hiſtoriola, cujus quæſtioni ut reſpondeam cum tanto majore approbatione reali (verbalem non moror; quippe per Realem intelligo praxin conformem reſolutioni principali adferendæ *n.* 283.) idcirco adijcio alium multò lugubriorem Caſum, qui erit

Caſus X.

682 *Canidia obſtetrix venefica ſanguine N. non modò omnes, quos pri-*

vatim baptizabat, dæmoni offerebat, verùm ut tantò certiùs perirent animo & corpore, pleroſque, dum edebantur in lucem, aciculâ configebat in occipite, diſsimulantiſsiméque necabat, priusquam poſſent in templum deferri. Quid, amabo, ſentiendum generatim de ijs, quos conſtat non fuiſſe ab alio, quàm à venefica baptizatos?

Jam quidem *Caſu* 13. *n.* 402. breviter reſpondi, eſſe meâ quidem ſententiâ ferè omnes rurſum baptizandos, ſed id non probavi, volo autem nunc, &

683 Dico I. Omnes ferè ſunt rebaptizandi, quos conſtat non ab alio, quàm à venefica fuiſſe ablutos. Fateor quidem P. Tannerum *hîc q.* 2. *n.* 221. videri adverſari huic concluſioni, ſed illam probo hôc fundamentali argumento; quia omnes ſunt rebaptizandi, de quibus prudenter dubitari poteſt, an ſint rectè baptizati. Supra *Caſu* 13. *n.* 356. atqui

atqui poteſt id dubitari prudenter ferè de omnibus, quos conſtat fuiſſe à talibus baptizatos. Ergo Minorem propoſitionem, quæ ſola patitur difficultatem, probo in primis auctoritate tam multorum præſtantium virorum, quos Caſu 5. *n.* 170. & 171. adduximus pro repetendo omni baptiſmo collato à quacunque obſtetrice, bona, aut mala. Hæc tanta autoritas certò reddit coram Deo, & Eccleſia inculpabilem illum, qui ſequitur pręſentem concluſionem, cùm etiam Reiſs in Privileg. Morientium 48. velit omnes tales rebaptizari.

Probo deinde hanc Minorem argumento ad hominem. Etenim ipſe 684
Tannerus *tom.* 3. *diſp.* 4. *q.* 5. *dub.* 2. *n.* 37. inde probat, denuntiationes etiam plurium ſtrigum, ſeu veneficarum non ſufficere ad torturam alicujus denuntiatæ conſtitutæ in poſſeſsione bonæ famæ, *quòd ſagæ ex vi, & natura criminis ſint tales perſonæ, quæ cum omnibus tum præcipuè innocentibus quovis modo no-*

cere, adeóque vel maximè falsà denuntiatione ſupplicium parere cupiunt
Dicit quidem ipſe ſuam hanc rationem valere ſaltem ante ſeriam pœnitentiam denunciantis, attamen; tum *ibid.* tum *n.* 44. addit, non poſſe ſatis ferè conſtare in judicio, id eſt comuniter non poſſe conſtare de vera pœnitentia.

685 Probo tertiò eandem Minorem, quia diabolus ita pertinaciter ac malitiosè inſidiatur ſaluti recens natorum, ut minimè dubitandum ſit, quin potentiſsimè inſtiget ſua jurata mancipia (ſagas dico) ad flagitioſiſsimè fungendum officio obſtetricum. Unde in Apocalypſi *cap.* 12. legimus: *Draco ſtetit ante mulierem, quæ erat paritura, ut cùm peperiſſet, filium ejus devoraret.* His tantis inſtigationibus munitis comminatione, gravium verberum, promiſsione neſcio cujus compenſationis, quàm ægre reſiſtant tam miſerabilia ſimul & deteſtabilia ingenia, facilè quivis aſſequi poteſt. Con-

Digitized by Google

Confirmatur I. perpendendo ſum- 686
mum prorſus & inexplicabile odium, quo totus Orcus flagrat in Deum, & cujus luculentum prorſus ac lugendum ſpecimem dedit in illo genere ſagarum, quòd in Sileſia recens ortum deſcripſi in Theologia Juridico-moral. *cap.* 42. *n.* 62. quem *ſſ.* ſi jungas *ſſ.* ſeu numero 58. ejusdem capitis, facilius ſubſcribes huic concluſioni.

Confirmatur II. inde, quòd caco- 687
dæmon absque dubio fortiſsimè repræſentat talibus mulieribus examinandis de hoc ſacrilegio repertum quidem iri, qui habeant cum ijs commiſerationem reſpectu aliorum ſcelerum, at neminem fore, qui non libenter vivas diſcerperet, quòd ſcelere digno mille rogis perdiderint æternùm innocentiſsimas animas, quantum in ipſis fuit. Non dubito, inquam, quin immitat ipſis ſeu ſuſcitet (mediatè) in ijs ejusmodi imaginationes vehementiſsimas, quas

Digitized by Google

naturaliter ſequitur ingens timor, horror, ex timore horrore moraliter pervicaciſsima negatio veritatis.

688 Dico tamen II. Poteſt quandoque omitti rebaptizatio illius, quem certum eſt, eſſe baptizatum à ſaga. Ratio eſt, quia quandoque poſſunt occurrere tales circumſtantiæ, ut non permittant oriri morale, prudensque dubium de valore talis baptiſmi. Ut e. g. quando illa obſtetrix ducta pœnitentiâ ſuorum maleficiorum ultrò ſe ſiſtit judici, petens, ſe tolli è medio, exhibens prorſus eximia ſigna animi pœnitentis, & interrogata de hôc crimine malè adminiſtrati baptiſmi pernegat, ſe ei affinem, aut confitetur de uno, negat de alijs omnibus. Faciliùs adhuc illi creditur, quando ultro fatetur de uno, negat de alijs omnibus. Equidem puto, ſi permaneat conſtans in ſuis dictis, inque valde excellentibus actibus pœnitentiæ & doloris, non poſſe ex eo præcisè quòd ſe dederit in mancipatum dæmonis, prudenter in his cir-

circumſtantijs vocari in dubium reliquos baptiſmos.

Hoc fateor, quòd & remorſus praviſsimæ conſcientiæ, & tentationes 689
ſpiritûs Auernalis perpetuæ & perpetes, fortiſsimaque imaginationes objectorum turpiſsimorum, curioſiſſimorum, cæteris hominibus inſolitorum faciliùs efficiant in ſagis partim terrores, partim diſtractiones, ob quos & quas facilius etiã invitæ errant in ſubſtantialibus, quàm quæ ſunt pacatæ conſcientiæ, & ſerenioris phantaſiæ; quæ ſanè conſideratio reddit reſpectu obſtetricum veneficarum probabiliorem, quàm non veneficarum, ſententiam illam generalem de rebaptizandis omnibus omnino, quos obſtetrix tinxit. Quapropter concludo, omnes planè eſſe rurſum aquâ luſtricâ expiandos, quibus obſtetrix venefica contulit baptiſmum, niſi & conſtet, fuiſſe à Judiceeriò & aliquali torturâ interrogatam de hôc ſcelere, negaſséq;, &

ſciatur exhibuiſſe conſtanter extraordinaria indicia pœnitentiæ, & dixerit, fuiſſe ſibi ſemper valde præſentem quando obibat illud miniſterium; ſi horum trium punctorum unicum ignoretur, oportebit iterare lavacrũ ſalutis mea quidem ſententia.

690 Dices: *Cur pro tua prima concluſione, & hâc explicatione illius non refers unum, alterúmve claſſicum auctorem, cum ſoleas tam ſtudioſè, ne dicam ſcrupuloſè pro alijs tuis effatis decuplo levioris momenti, quâm ſit hæc utraque tua reſolutio.*

Reſp. Ita eſt, prope ſcrupuloſè firmo mea dicta ſenſu unius, pluriúmve DD. quia non mihi id tribuo, ut velim de me dici illud: αὐτὸς ἔφα. Cupio prodeſſe meis lectoribus, quo ad poſſum; ergo conſequenter cupio illis ſubminiſtrare argumenta intrinſeca & extrinſeca, quibus firmentur in opinionibus, quas cupio ab ipſis imbibi.

691 Porro idcirco nullum auctorem laudo

laudo pro præſenti mea doctrina, quia (quod dicerem eſſe propemodum pro miraculo Caſiſtico habendum, niſi deprehenderem multas, eásque graves de moribus quæſtiones eſſe hactenus præteritas ab omnibus, quos ad manus, latera, & in oculis habeo) non reperio, qui ferat ſuum judicium de hâc re præter Buſenbaum hîc & Reiſs *loc. cit.* volentes, omnes à talibus baptizatos rebaptizari, nullum qui de hôc argumento diſſerat, præter P. Tannerum à me diſſentientem; cui quia meritò quiſque generatim plus tribuere debet, quàm mihi, ſi cui placeat ejus hôc de re particulari judicium intelligere, deſcribo hic illud fideliter. itaque *cit. tom.* 4. *d.* 4. *q.* 2. *n.* 121. *&* 122. ſic diſſerit.

Ex quibus etiam colligi poteſt, quid facto opus ſit, quando de aliqua perſona præſertim adulta ſucceſſu temporis manifeſtum fit, eam à parocho vel obſtetrice veneſica, aut 692

de veneficio ſuſpecta fuiſſe baptizatam. Reſpondetur enim I. non ideo talem perſonam continuò etiam ſub conditione rebaptizandam, juxta ea, quæ ex communi univerſim tradunt Suarez *tom.* 3. *diſp.* 31. *ſect.* 6. & Henriquez *libr.* 2. *c.* 31. ſed prius diligenter inquiſitionem inſtituendam de punctis ſequentibus. 1. an tales perſonæ de tali crimine fuerint in publico judicio damnatæ, vel convictæ, aut aliàs meritò ſuſpectæ. 2. an baptiſmus ille fuerit ab ijs adminiſtratus poſtquam hôc crimine eſſent infectæ. 3. an ex actis judicialibus, an alijs indicijs ſeu publicâ famâ conſtet, aut meritò præſumi poſsit, eos malè baptiſmum adminiſtrâſſe; vel an ſaltem ex aliquibus cauſis de hôc ipſo jure dubitari poſsit. 4. an non potius communi ſenſu populi baptizati ab ijsdem pro verè baptizatis habeantur; ipſæque fortè etiam in judicio interrogatæ ſuam hâc in parte innocentiam probarint, videlicet nullum ſe in baptizando eſſentialem defe-

defectum admiſiſſe. 5. an nihilominus ex parte ipſius perſonæ, de cujus baptiſmo agitur, alia quædam particularia, & gravia adſint indicia de nullitate baptiſmi.

Reſpondetur II. Quòd ſi factâ inquiſitione non ſolùm poſitivè conſtet, in judicio deprehenſum fuiſſe, nihil defectûs eſſentialis quo ad baptiſmi adminiſtrationem interveniſſe, ſed etiam in contrarium nihil uſpiam ſit auditum, vel animadverſum, non videtur prudenter dubitari poſſe de baptiſmi valore, nec proinde baptiſmus iterandus erit. Quia tametſi ſtriges utriusque ſexûs ſubinde invalidè baptizant, id tamen cùm accidit, ſolet in judicio deprehendi, quando de talibus criminibus examinantur. Aliàs moraliter certum eſſe videtur, ejusmodi perſonas, ſi quando aliàs ſuum ſcelus confitentur in judicio multóque magis, ſi de eodem ſcelere pœnitentes deceſſerint, nulla ejus modi ſacrilegia circa baptiſmum commiſiſſe, cùm nullus 693

ſit judex tam vecors in ſuo offici
qui non hâc de re vel maximè ſi
ſollicitus, & debitas pro more qua
ſtiones inſtituat, nec ulla etiam ca
ſa eſſe poſsit, cur talis perſona à j
dice interrogata, & alioqui jam ſ
um crimen confeſſa peccatum illu
ſacrilegij ſupprimere velit. Ut proi
de etiam hâc in re meritò valere d
beat illa regula juris, innocentem
eſſe præſumendum, qui non prob
tur nocens.

694 Hactenus, atque ad praxin P. Ta
nerus, qui ſanè ſicuti eſt in materi
ſpeculativis clarus in primis ac ſol
dus, valdéque circumſpectus, ita et
am in practicis judicioſus, ac ſapien
ut putem, illum per bene meriturur
de ſtudioſis Theologiæ moralis,
de omnibus curatoribus animarun
qui in unum volumen colligeret
omnia, quæ de moribus pertractat
in tribus poſterioribus tomis The
logiæ Scholaſticæ, illíque inſcrib
ret hunc titulum, *Theologia Moral*
Adam

Adami Tanneri extracta &c. Quòd ſi quis Theologiæ Profeſſor adderet aliquas appendices ijs materijs, quas jejuniùs (nullam ferè integre omiſit, longè plurimas accuratiſsimè, plurimas mediocritèr, aliquas ſuccinctius ac optarem diſſeruit) tractavit, haberet pro exemplis plures Jureconſultos, illos etiam Theologos, qui ſcripſerunt in Summulam Cajetani, Toleti, Sa. Fuiſſem fortè ante complures annos aliquid ejusmodi molitus, ſi veniſſet in mentem hæc cogitatio, quæ primùm me inceſsit, dum efformo hoc Alphabetum. Habui hunc virum Præfectum ſuperiorum ſtudiorum, dum abhinc annos plus 40. navarem operam Philoſophiæ, quem meritò venerabantur omnes propter excellentiam doctrinæ, morésque ad diſciplinam, religiosámque gravitatem caſtigatiſſimos.

Sed ut ab hâc digreſsiuncula revertamur in ſemitam.

Dico

695 Dico III. Illi ſeu adulti ſeu infantes, quos Lollia & Canidia faſſæ fuerunt, fuiſſe à ſe pravè baptizatos, erant absque omni dubitatione rebaptizandi; licèt enim hæc illarum confeſsio tormentis præſertim expreſſa non pepererit certitudinem moralem de veritate, peperit tamen probabilitatem, quæ ſufficit ad rebaptizationem ſub conditione, quam tamen conditionem ſi non exprimeres verbis, non graviter peccares. Alij quoque, de quibus negarunt ſuam malitiam erant ſub conditione omnes regenerandi, quia in illis duabus miſeris feminis non apparuerunt circumſtantiæ, quas exigo in præcedente concluſione.

696 Quamvis autem Laymannus *hic cap. 5. n. 3.* notet, rebaptizationem poſſe (in eâdem paritate argumentorum, conjecturarúmve) faciliùs & ſæpius omitti in adultis, quàm parvulis, eò quòd adulti poſsint ſe juvare per contritionem perfectam, atque ex

ex eorum repetito baptiſmo faciliùs
exoriantur ſcandula, quàm ex par-
vulorum, in præſente tamen materia
non uterer eâ diſtinctione. Cenſeo
ſanè, vel omnes, qui hæc legent,
vel ſaltem pleróſque eſſe ejus men-
tis, cujus ſum, quòd videlicet eſſem
ſeriò hodiéque petiturus me ſaluta-
ribus undis ablui, ſi mihi conſtaret,
me fuiſſe baptizatum à venefica vul-
garis generis.

Dico IV. Quando ſolùm eſt du- 697
bium, utrùm fuerit ſaga illa, quæ te
baptizavit, eſto illud dubium ſit
rationabile, non puto tamen, alios
Theologos permiſſuros, ut ex hôc
præcisè capite, & abſtrahendo à ge-
nerali doctrina de baptiſmo obſte-
tricum fias anabaptiſta, eò quòd in
dubio forum externum præſumat
immunitatem à tam immani ſcelere.
Certè Tannerus ſe fortiter oppone-
ret. Huic oppoſitioni non reſiſterem
propter allatam rationem & univer-
ſale, ut puto, judicium doctorum at-

que

Digitized by Google

que indoctorum, niſi forſan experientia doceret, te exoticis planè modis exagitari, ſimilémque eſſe ijs, de quibus mentionem *n.* 453. 457. *&c.* feci. Vide tamen Reiff *loc. cit.*

698 Dico V. Sepulturam quod attinet, rametſi jam in fint loco ſacro, ipsóque templo tumulati, quos Lollia vel Canidia cum fletu, cum gemitu confitentur eſſe à ſe devotos erebo, non cælo, haud tamen ſunt idcirco exhumandi. Rationem attuli *Caſu* 18. *n.* 40. quam fulcit hæc alia, quòd ſcilicet afflictio non ſit addenda afflicto text. *cap. ex parte l. de cler. ægrot.* ſunt autem jam ſatis afflicti conſanguinei talium, quòd diabolica nequitia fuerit exercita in ſuos, quæ afflictio capiet incrementa, ſi exhumentur cadavera ſuorum in fide Eccleſiæ verè, aut præſumptivè mortuorum. Sequenda tamen ubique conſuetudo diœceſana, ut his ſcriptis reſpondi ad Caſum recentiſsimum.

Hanc

Hanc decadem baptiſmorum du- 699
biorum, atque alia, quæ ſuperiùs de
his tradidi, non poſſum non illuſtra-
re ſingulari doctrinâ, quam tradit
hanc ipſam in rem Cardinalis de Lu-
go *tom. 3. in 3. part. ſeu de pœnitent.*
diſp. 16. ſect. 15. n. 607. ubi obliga-
tionem repetendi confeſsionem pec-
cati, de quo ob dormitationem con-
feſſarij tui dubitas, an hic illud in-
tellexerit, adeóque an tenearis ite-
rum confiteri, declarat ipſe exem-
plo baptiſmi dubij ita diſſerens *n.* 608.
& 609. Exemplo rem declaro: Si
ego ex revelatione ſcirem, eſſe unum
hominem Romæ, qui exiſtimat ſe
baptizatum, & tamen non eſt verè
baptizatus, non ideo deberem aut
poſſem licitè baptizari ſub condi-
tione, quia hic & nunc non habeo
ſufficiens fundamentum ad dubitan-
dum prudenter de meo baptiſmo
alioquin deberemus omnes iterum
baptizari & ordinari, quia morali-
ter certum eſt, inter Chriſtianos ali-
quem

Digitized by Google

quem vel aliquos reperiri, qui ex defectu intentionis vel materiæ, vel alia de cauſa verè baptizati non ſint vel ordinati. Cæterum in tanta multitudine id non generat dubium morale reſpectu hujus hominis in particulari. Sicut ex eo, quòd aliquis ſoleat repente mori, non generatur dubium de morte hujus hodierna, qui nunc bene valet; alioquin teneretur ſub peccato mortali ſtatim confiteri; ne exponeret dubio morali ſuam æternam ſalutem. Quando autem certum eſſet, unum ex decem, vel viginti hominibus non eſſe baptizatum, poſſent & deberent omnes & ſinguli baptizari ſub conditione, quia tunc de ſingulis poſſemus aliquo modo prudenter dubitare, an eſſent baptizati. At ſi ſcires, eum parochum, à quo baptizatus eras, ſemel caſu ebrium baptizaſſe, non ideo prudenter poſſes de tuo baptiſmo dubitare, quia in tanta multitudine non videtur ſufficiens motivum ſcire,

quòd

quòd unus ſocius fuit baptizatus invalidè.

Hactenus de Lugo ad noſtrum propoſitum addente Dicaſtillo de Pœnit. *tr*. 8. *diſp*. 8. *dub*. 4. *n*. 100. ſi ſis unus è centum vel ducentis, inter quos conſtet moraliter duos vel tres non eſſe rite baptizatos, aut unus ex ijs; quorum unum in primo vel ſecundo caſu aliquem baptizavit ebrius parochus, veliſque creari ſacerdos, incumbere tibi onus repetendi cum conditione baptiſmi. Judicet æquus lector de veritate hujus ac ſuperioris doctrinæ, ſufficit mihi fideli relatione utriuſque claudere totam materiam de baptiſmo, ac facere gradum ad ſacramentum Confirmationis.

Con-

Confirmationis materia, forma, miniſter, ſubiectum.

Caſus XXI.

Memorandus, Rememorandus.

700 XAntippa matrona Maurilio Epiſcopo Andegavenſi in B. Petri Baſilica ſanctam ſolennitatem celebrante advenit cum moriente puero, poſtulans, ut filio ſuo manuum ſuarum impoſitione ſpiritum ſanctum daret, antequam obiret. Sed remorante in ſancta corporis, & ſanguinis Chriſti conſecratione paullulum præſule puer obijt. Expleto autem ſanctæ ſolennitatis myſterio, & obitu pueri, qui absque chriſmatis dono exceſſerat, percognito, totum id ſuæ deſitudini deputavit, lachrimis multo tempore irremediabilibus ſuæ culpam lugens inobedientiæ. Cui cùm nec iſta ſufficerent, diu, multúmque quid ageret,

Digitized by Google

ret, animo colluctante tantùm reperit, quòd inter concives tantæ negligentiæ piaculum plenè expiari nequiret, niſi ſingularis elapſus cives, patriámque relinqueret.

Caſum hunc vocô non *memoran-* 701 *dum* duntaxat, ſed *rememorandum*, repetendúmque ſæpiſsime memoriâ DD. epiſcoporum, atque parochorum. Quantis enim ſupplicijs in ſe animadvertiſset hic Sanctus, ſi puer ille ne quidem baptizatus fuiſſet? Quantis, ſi tractationem profani negotij prætuliſſet huic actui ſpirituali?

Fortunatus Monactus ſcriptor antiquus, & gravis mandans monumentis hanc hiſtoriam apud Laurentium Surium *tom. 5. ad diem* 13. *Sept.* meretur omnem fidem, etiam dum ſubdit, Sanctum præſulem é patria clàm excedentem projeciſſe in mare claves ſacrarij Andegavenſis exclamantem: N*iſi has iterum claves videre meruero, patriam, urbèmque nunquam repetam, quam fugio*; ſeptem

ptem ipſos annos egiſſe hortulanum viri Principis, eis exactis repertum à ſuis, paulò pòſt in piſce exenterato inventas claves, atque Andegavum rediiſſe, puerum illum ad vitam revocaſſe, quem idcirco *Renatum* nominârit.

702 Quæres I. *Quid ſit Confirmatio, quæ materia, quæ forma.*

Reſp. I. Confirmatio eſt ſacramentum, quod baptizatis confertur cum impoſitione manuum epiſcopi, & ſacri chriſmatis inunctione. Sic deſcribit Venerabilis Pater Petrus Caniſius in ſuo Catechiſmo majore, uberiùs Laymannus *libr.* 5. *tract.* 3. *cap.* 1. his verbis: Confirmatio eſt novæ legis ſacramentum, quo baptizatus ex Chriſti inſtitutione ſpiritualis gratiæ augmentum, ac robur accipit, per chriſmatis in fronte unctionem ſub certa verborum forma ab epiſcopo datam.

703 II. igitur materia remota hujus ſacramenti eſt chriſma, id eſt, *unguen-*

tum

tum confectum ex oleo, & balſamo, atque ab epiſcopo benedictum. Ita definit concilium Florentinum *in decreto Eugenij*. Patrum teſtimonia ſuggerit Caniſius atque alij. Et ita quidem, ut balſami admixtio ſit non ſolùm de præcepto, ſed etiam de eſſentia. Pax Jordanus *elucubr. tom.* 1. *libr.* 3. *tit.* 2. *n.* 33. cum communiore contra multos relatos à Tannero *hic q.* 4. *dub.* 1. Bonacina *hic punct.* 3. Laymanno *loc. cit. c.* 1. Palao *hic punct.* 2. hanc enim eſſentialem neceſsitatem ſatis indicat concilium Florentinum, hinc reſolves hunc

Caſum.

N*Arciſſus Epiſcopus deficiente* 704
chriſmate adhibuit pro confirmandis ſolum oleum infirmorum, quid de his, quid de illo ſentiendum?

Reſp. Hi erunt rurſum confirmandi. Quintanad. *ſingul. tr.* 3. *ſing.* 3. referens hunc Caſum; quia omnis dubius de legitima confirmatione de-

 bet

bet rurſum confirmari. Infra *n.* 723. At verò epiſcopus ille peccavit per ſe loquendo mortaliter, adhibendo ſcilicet materiam ſummè dubiam. Si tamen id feciſſet circa conſtitutos in articulo mortis, excuſarem; quia talis neceſsitas reddit inculpabilem praxin contrariæ opinionis probabilis. Si autem potuit confirmatio differri in aliud tempus, puto, quòd nec Quintanad. nec contrariæ opinionis auctores Cajetanus, Sotus, Valentia, Navarrus, Covaruvias apud Tannerum *loc. cit. n.* 16. eſſent propter ſolam difficultatem dimittendi illos, qui jam ſunt in templo præſentes, & aliquot horis jam expectarunt, permiſſuri uſum ſolius olei infirmorum.

705 III. Sufficicit tamen qualiſcunque regionis balſamum ſit. *Iordan. n.* 31. & dummodo ſit in ea quantitate, ut ſuo odore ſufficienter ſe prodat; quamvis in ſingulis partibus olei non ſit aliquid balſami formalis.

Idem.

Idem. *n.* 22. poſt Bonacin. & Coninck *in 3.p.q.* 72. *a.* 11. *n.* 6. Adeo ut probabile ſit, valere illud chriſma Græcorum, in quo ultra oleum, & balſamum concipiuntur triginta tres aliæ ſpecies, quæ ſimul in vino, & oleo conſecrantur, & quidem in magna quantitate, ex quibus ita coctis fit maſſa non liquida, ſed tamen mollis, quâ frontes Confirmandorum unguntur. Sic teſtatur, & conſultus reſpondit Cardinalis de Lugo *reſp. moral. libr.* 1. *dub.* 8. meritò addens, corrigendum illum morem Græcorum, ſi introductus eſt primùm *poſt Concil. Florentin.* Debere autem illud chriſma eſſe ejus anni, quo quis illud adhibet, conſtat ex cap. *ſi quis de alio, de conſecr. diſt.* 4. Ita ut Iordanus *l. c. n.* 39. damnet peccati mortalis utentem veteri. Sicuti autem poteſt Papa impertiri ſimplici ſacerdoti poteſtatem confirmandi. Infra *n.* 709. ita & conſecrandi chriſma. Cajetan. 3. *p. q.* 72. *a.* 4.

Suarez *hic diſp. 33. ſect. 2.* Barboſ. *de offic. & poteſt. epiſcop. alleg. 31. n. 14.* contra Jordanum *l. c. n. 7.*

706 IV. Materia proxima eſt unctio per modum Crucis facta in fronte, cum impoſitione manuum, ut patet ex definitione, & etiam ex formula; ita ut ſi unum horum deſit, non ſubſiſtat ſacramentũ. Suar. *diſp. 23. ſect. 3.*

Quanquam per manûs impoſitionem non intelligitur alius tactus, quàm qui fit ungendo; ut docet praxis Eccleſiaſtica.

Tactus ille debet eſſe immediatus,
707 non autem mediante inſtrumento, Suarez *ibid.* Jordan. *loc. cit. n. 31.* non improbabiliter contrariũ defendente Tannero *cit. q. 4. n. 19.* & Antonio Quintanad. *ſing. tr. 2. ſing. 3.* cum Leandro, Hurtado, & Heredia, ſuadentéque ita fieri tempore peſtis. Fieri quidem debet pollice dextro, valeret tamen, ſi ſiniſtro, aut totâ manu, Jordan. *loc. cit. n. 40.*; non autem per prædictam impoſitionem ma-

nûs

nûs intelligitur alapa, quam epiſcopus infligit, quandoquidem ejus omiſsio non continet culpam niſi venialem. Jordan. *loc. cit. n.* 43. poſt Bonacin. *cit. d.* 3. *punct.* 4. Barboſ. *de offic. & poteſt. epiſcop. alleg.* 30. *n.* 16.

V. Forma eſt hæc: Signo te ſigno crucis, & confirmo chriſmate ſalutis in nomine Patris, & Filij, & Spiritûs ſancti. Omnia hæc verba (exceptâ particulâ Et, & fortè *In*) eſſe de eſſentia tradunt cit. DD. atque alij paſsim, ut proinde invocatio Trinitatis ſit æquè neceſſaria in hôc ſacramento, atque eſt in baptiſmo. 708

Quæres II. *Quis ſit miniſter hujus ſacramenti?* 709

Reſp. Miniſter hujus ſacramenti Ordinarius eſt epiſcopus, ut fatentur omnes, patétque tum ex traditione univerſali Eccleſiæ, tum ex pluribus Canonibus. Non debet tamen dubitari, quin Papa poſsit alicui ſimplici ſacerdoti impertiri poteſtatem illud adminiſtrandi, quando-

quidem certum eſt, quòd Leo X. eam contulerit FF. Minoribus in terris infidelium; quod etiam fecit Adrianus VI. ut videre eſt apud Lugonem *loc. cit. dub.* 6. Suarez *diſp.* 36. *ſect.* 2. Quintanad. *ſing.* 5. & alios, qui rectè obſervant; non hinc ſequi quòd ſimplex ſacerdos poſsit validè, eſto non licitè id facere propria auctoritate; etenim uſus antiquiſsimus docet, Christum Dominum ita conjunxiſſe hanc poteſtatem in actu primo cum charactere ſacerdotali, ut non dederit vim exeundi in actum ſecundum ſine commiſsione ſui Vicarij.

510 Tametſi verò non nullis Abbatibus fuerit conceſſa poteſtas exercendi omnia Pontificalia, exceptis dundaxat collatione Ordinum, & conſecratione altarium, & Eccleſiæ, declaravit tamen Gregor. XIII. apud Cardinal. de Lugo *loc. cit. dub.* 7. eo privilegio non comprehendi facultatem confirmandi; nam hæc facul-

tas

tas non intelligebatur in clauſula : *Omnia*, quandoquidem in generali conceſsione non veniunt ea, quæ ſingulari notâ digna ſunt. Nec innuebatur indirectè per illam exceptionem, quia exceptio firmat regulam quidem, non tamen ampliat illam contra ejus naturam, Tiraquel. *de retract. lingnag. gloſs.* 14. *n.* 93.

Validè autem confirmat epiſcopus, etſi non ſit ipſe confirmatus; non enim à charactere confirmationis, ſed epiſcopalis Ordinis proficiſcitur hæc poteſtas; ut proinde debeat ipſe epiſcopus eſſe conſecratus, nec ſufficiat eſſe præditum jurisdictione epiſcopali. 711

Tenetur autem epiſcopus ſedulò administrare hoc ſacramentum; ita ut graviter peccet, ſi multo tempore negligenter omittat confirmare. Barboſ. *de offic. & poteſt. epiſcop. alleg.* 30. *n.* 9. Adeóque mortaliter. Palaus *cit. tr.* 20. *p.* 9. quia ſcilicet magno fructu ſpirituali privat oves ſibi commiſſas, 712

miſſas. Unde tenetur chriſmatis tantùm conferendi gratiâ ad loca ſuæ diœceſis accedere, & tunc laici, vel rectores eccleſiarum non tenentur ad illius expenſas, Barboſa *n.* 10. Excipe: niſi longæva conſuetudo fecerit jus exigendi. Sic ego alijs tacentibus. Sed cùm hæc res ſit juris humani, videtur planè rationabilis, longáque conſuetudo poſſe locum habere in contrarium, ac nominatim, quando reditus epiſcopales ſunt parvi, & ſubditi negant epiſcopo, quæ de jure communi tenetentur præſtare.

713 De dilatione autem Pax Jordanus epiſcopus Tragurienſis in Dalmatia *tom.* 1. *elucubr. libr.* 3. *tit.* 2. *n.* 14. ſic ſcribit: Non definiunt DD. tempus ipſum moræ peccaminoſæ ad hunc effectum, ſed arbitrarium eſſe dicunt pro amplitudine diœceſis, populorum numeroſitate, curarum multitudine, aliíſque circumſtantijs definiendum, inclinando ſemper ad frequen-

frequentiam magis, quàm ad tarditatem, generaliter tamen loquendo non putarem eſſe damnabilem uſum noſtrarum partium, & multorum epiſcoporum, alternis annis miniſtrandi, quia non videtur dilatio culpabilis, & negligentia peccaminoſa; neq; tamen propterea intelligo, præcisè damnare longiorem moram trium, vel plurium annorũ intercedente rationabili causâ. Ita hic præſignis epiſcopus meritò non damnans abſolutè dilationem illam, utpote ſæpe vacantem culpâ omni.

Porro hoc ſacramentum eſſe conferendum cum ſtola, mitra, baculo paſtorali reſpondit ſacra Congregatio apud Barboſ. *n.* 12. & Jordan. 714
Cùm eſſem in comitatu Reverendiſsimi, & Illuſtriſsimi Domini Jodoci epiſcopi Lauſanenſis viſitantis totam, quà Catholica eſt, diœceſin, Confirmationis causâ, vidi non ſemel illum, ſe ſe rurſum omnibus veſtibus ſacris, & quidem bis, térve

intra horæ dimidium induentem propter unum, alterúmve ruſticellum, qui allatus erat jam peracto ſolenni actu, finitíſque precibus. Alia ſpectantia ad epiſcopum dicam Caſu ſequenti.

715 Quæres III. *Quod ſit ſubjectum hujus ſacramenti?*

Reſp. Omnis, & ſolus homo baptizatus, & nondum confirmatus, ut declarabo Caſu ſequenti. Sit igitur

Confirmationis Accidentia.

Caſus XXII.

Hiſpanicus.

716 *ILluſtris admodùm, Reverendiſſimúſque epiſcopus quidam me præſente duobus ſuſpendendis confeſſis & communicatis ſacramentum Confirmationis Vigiliâ Apoſtolorum Philippi & Iacobi anno* 1589. *contulit.*

Voco hunc Caſum Hiſpanicum, quia in Hiſpania contigit, non ille

ſolus

ſolus ſed plures alij ſimiles; ut colligo ex noſtro P. Antonio Quintanadvennas, qui cùm *ſing. tr. 2. ſing. 2. n. 2.* retuliſſet hanc narratiunculam ex Vivaldo ſcriptore Hiſpano in *Candelabr. de extrem. unct. n. 41.* abdit ſimilem his verbis.

718 In Regio hujus urbis Hiſpalenſis carcere Centurienſis epiſcopus DD. Ludovicus Camargo (me vocante, & præſente) duobus alijs ſuſpendendis pridie ante ſupplicium anno 1641. & 1642. confirmationem miniſtravit.

719 Evenit ſatis frequenter in noſtra Germania, ut educati in erroribus Lutheri vel Calvini patrato uno, vel pluribus criminibus in ditione aliqua Catholica rapiantur in vincula; aliquot autem diebus, priusquam educantur in ferale theatrum, ſuaviſsimâ Dei providentia adſpirante induſtria, Zelóque ſacerdotum quà ſæcularium, qua Regularium agnoſcant ſuos errores, deteſtentur illos, Omologeſi expient, viatico munian-

tur ad ſupremam luctam; nunquam tamen auditione percepi, quenquam illorum vel in carcere, vel loco ei vicino ſignatum ſacro chrismate; éſtque mihi veroſimile, multis confeſſarijs ne quidem veniſſe in mentem facere ullam uſpiam mentionem hujus ſacramenti.

720 Cauſam unicam non obſervati in his partibus moris illius Hiſpanici reor hanc eſſe, quòd epiſcopatus Alemanniæ ſint ampliſsimi; ac proinde longè plurima loca diſtent itinere bidui, aut tridui à ſede epiſcopali, proinde aut omnino nequeant, aut non ſine gravi difficultate tempori advocari Domini Suffraganei ad ungendum in ſupremam luctam Neophytum capite damnatum. Quia verò propter hanc difficultatem omittitur illud miniſterium circa tales perſonas in tot locis, idcirco propagatur exemplum ad loca libera illâ difficultate, tametſi non deſit ijs, quorum intereſt, Zelus. Hiſce quaſi ex-

ſi extra ordinem dictis methodicè lo-
quendo.

Quæres I. *Quænam ſint accidentia Confirmationis, quæ Theologo morali, confeſſario, confirmanti, confirmando, confirmatóque, & alijs quibusdam videantur ſingulariter obſervanda.* 721

Reſp. Sequentia. I. Diſpoſitio, & qualitates confirmandi. II. Obligatio confirmationis ſuſcipiendæ. III. Locus. IV. Tempus. V. De horum ſingulis ſigillatim ſciſcitando.

Quæres II. *Quœnam igitur diſpoſitiones, & qualitates ſeu conditiones exigantur in Confirmando.* 722

Reſp. Sequentes. I. ut ſit baptizatus; nam baptiſmus eſt janua, & fundamentum ſacramentorum. *cap. veniens. de presb. non bapt.* II. ut nondum ſit confirmatus; etenim non tantùm illicitè, & invalidè iteratur hoc ſacramentum, Trident. *ſeſſ. 7. de ſacrament. in gener. Can.* 9. ſed etiam ſecundum Bonacin. *de Cenſuris q. 3. punct,* 3. atque alios, tam

 per-

permittens ſe bis confirmari, quàm bis confirmans eundem fit irregularis, quod tamen meritò negat Barboſa *de offic. & poteſt. epiſcop. alleg.* 30. *n.* 30. poſt Greg. de Valent. *tom.* 4. *diſp.* 5. *q.* 1. *punct.* 7. Suar. *de cenſur. d.* 42. *ſect.* 4. & alios, quia talis irregularitas nuſquam exprimitur in toto jure; ergo neganda per clariſsimè negativum textum *c.* 15. *de ſentent. excom. in* 6.

723 *At dubito, utrùm ſim confirmatus, nec ne.* Ergo pete Confirmationem, ſi nequeas te exſolvere dubio. Nugnus *in* 3. *p. q.* 72. *a.* 5. At majus dubium hic requiritur quàm pro baptiſmo, quia Confirmatio non eſt tam neceſſaria, quàm baptiſmus. Nugnus *ibid.* & Franciſcus Bardi *de conſcientia fol.* 17. qui Bardi *fol.* 718. priorem doctrinam meritò extendit ad caſum, quo dubitas, an fueris confirmatus cum debita materia.

724 III. ut habeat intentionem ſuſcipiendi hoc ſacramentum; intentionem,

nem, inquam, ſeu Chriſti, & Eccleſiæ, qualem pro infantibus ſicuti & in baptiſmo, ita etiam hic ſufficere tenent omnes, ita docente uſu; ſeu propria qualis, pro adultis ſufficit, ſi ſit habitualis deſcripta à nobis Caſu X. *n.* 295. adeóque interpretativa. Palaus *cit. tr.* 20. *punct.* 7. *n.* 8. qualis præſumenda eſt de illo adulto amente, qui aliquamdiu ante amentiam fuit uſus ratione, nec ſcitur tempore mali ſtatûs incidiſſe in amentiam. Palaus *loc. cit.* Si verò nunquam fuit compos rationis, nec putatur futurus, confirmandus, habendúsque, loco infantis. S. Th. *q.* 72. *a.* 8. *ad* 2. Coninck *ibid. n.* 83. Suarez *diſp.* 35. *ſect.* 2. quia tales ſunt utique capaces effectus principalis, qui eſt augmentum gratiæ ſanctificantis. Non tamen ſunt reprehendendi parentes, qui ſecuti morem diœceſanum tales non præſentant epiſcopo. Laymann. *cit. tr.* 3. *cap.* 5. *n.* 3.

IV. Ætatem quod attinet, nulla 725

eſt

eſt nimis matura, nulla nimis ſera. Poſſunt itaque validè, ut omnes conſentiunt, & etiam licitè, ſaltem ſi adſit cauſa aliquantùm rationabilis, chriſmate injungi infantes adhuc à matre rubentes, ut olim fiebat; nam ſtatim poſt baptiſmum liniebatur eorum frons chriſmate, ut videre eſt apud Suarez. *cit. diſp.* 35. *ſect.* 1. Rationabilis autem cauſa eſt tum mors imminens infanti, cui utique æternùm erit melius, ſi moriatur unctus in fronte, qui prius unctus erat in vertice; nam augmento gratiæ ſuccedit incrementum gloriæ; tum quando epiſcopus rariùs confirmat in tali loco. Tannerus *cit. q.* 4. *n.* 37.

726 Si tamen abſtrahamus à periculo mortis, & alijs incommodis, magis expedit, ut differatur collatio hujus myſterij uſque ad primum ſeptennium ætatis, tum ut ſe etiam per actus pios diſponant ad fructuoſiorem ſuſceptionem, tum ut ſint ipsímet memores recepti ſacramenti. Sic ſentiunt

tiunt omnes recentiores Theologi hactenus citati cum Canoniſta Barboſa *de offic. & poteſt. epiſcop. alleg. 30. n. 17.*

V. Licèt verò, quando adulti con- 727
firmandi ſunt, non ſit abſolutè opus
præmittere confeſsionem, ſed ſuf-
ficiat contritio conſcijs peccati mor-
talis, vetant tamen conſtitutiones
Conſtantienſes *loc. cit. ne ullus, qui
ad annos diſcretionis pervenit, acce-
dat ad Confirmationem, niſi prius de
peccatis confeſſus.* Sed hæc conſti-
tutio non utique obligat ſub mortali,
ſicuti demonſtrat ipſa praxis. Dolet
autem meritò Marchantius, ſæpe
fieri, ut ruſticani homines de repen-
te, & ſine inſtructione ullâ præmiſ-
ſa à parochis convolent in templum,
& pauculis precibus fuſis concurrant
ad altare, ad quod peragitur hoc ſa-
cramentum. Sufficere, ſi epiſcopus
reus fortè gravis peccati eliciat con-
tritionem, eſt in confeſſo apud
omnes.

VI. Du-

728 VI. Dubitari non debet, quin impertiendum ſit hoc ſacramentum morituriențibus, ſi petant. Palaus ex inſtituto *cit. tr.* 20. *punct.* 7. *n.* 10. poſt Laymann. hic *c.* 5. *n.* 3. Coninck *in* 3. *p. q.* 72. *a.* 8. *n.* 83. Patet exemplo & Caſu noſtro Hiſpanico; pro cujus confirmatione, ſicuti & doctrinæ allatæ *n.* 725. deſcribo textum ipſius S. Thomæ *q.* 72. a. 8. *ad* 4. ſic reſpondentis: *Ad quartum dicendum eſt, quòd anima, ad quam pertinet ſpiritualis ætas, immortalis eſt. Et ideo etiam morituris ſacramentum hoc dandum eſt, ut in reſurrectione perfecti appareant, ſecundùm illud Epheſ.* 4. *donec occurramus omnes in virum perfectum, in menſuram ætatis, plenitudinis Chriſti. Et ideo Hugo de S. Victore dicit: Omnino periculoſum eſſet, ſi ab hâc vita ſine confirmatione migrare contingeret, non quia damnaretur, niſi fortè propter contemptum, ſed quia detrimentum perfectionis pateretur. Unde etiam pueri*

Con-

Digitized by Google

Confirmati decedentes majorem gloriam conſequuntur, ſicut & hic majorem obtinent gratiam.

VII. Jejunium non requiri in confirmante, vel confirmando declarat praxis univerſalis Germaniæ, ſicuti & Romana teſte Jordano *tom.* 2. *libr.* 3. *tit.* 2. *n.* 13. ut proinde doctrina cap. *ut jejuni. de conſecr. diſt.* 4. fuerit vel ſolùm conſilij, vel abrogata. Conſentit. S. Th. *q.* 72. *a.* 12. *ad* 2. 729

VIII. Debet eſſe ſubditus illius, à quo confirmatur, ut dicetur paulò pòſt. 730

Quæres III. *Quæ obligatio, locus, & tempus confirmationis?*

Reſp. I. Nullum grave præceptum de hôc ſacramento extat. S. Th. *q.* 72. *a.* 8. *ad* 4. ex, & cum Hugone de S. Victore. Imò abſolutè nullum extare docent Henriquez *lib.* 3. *c.* 1. *n.* 6. Suarez *diſp.* 36. *ſect.* 1. Coninck *q.* 72. *a.* 8. *n.* 88. Dian. *part.* 5. *reſol.* 30. Palaus *tract.* 20. *dub.* 8. fusè. Sed certè Vrbanus Papa relatus *cap.* 1. 731

de

de conſecr. diſt. 5. ſic ſtatuit: *Omnes fideles per manûs impoſitionem epiſcoporum Spiritum ſanctum poſt baptiſmum accipere debent, ut pleni Chriſtiani inveniantur.* Unde venialem noxam in ejus neglectu arguit Quintanad. *ſing. tr.* 2. *ſing.* 4. *n.* 2. Qui *ſing.* 2. *n.* 5. præmiſerat, ſi quis moribundus, aut ſuſpendendus petat hoc ſacramentum, epiſcopum teneri ſub mortali adminiſtrare; citátque pro ſe Vivaldum, Suarium, Filliucium, Laymannum, Bonacinam, alios. Notat tamen, mortaliter te peccare, ſi negligas aut ex contemptu tanquam rem puerilem, aut tunc, cùm conſcientia tibi dictat, te lapſurum in grave peccatum contra fidem, ſi non munias te chriſmate. Nec puto, quemquam hic diſſentire.

732 Quinteſtatur Marchantius *in reſol. paſtoral. de ſacram. tr.* 3. *cap.* 1. in Leodienſi ſynodo prohiberi ne quis non confirmatus admittatur ad ſacramentum matrimonij. Sed & in Concilio

cilio Trident. *ſeſſ. 24. cap. 4. de reform.* ſtatuitur: *Primâ tonſurâ non initientur, qui ſacramentum Confirmationis non ſuſceperint.* In quem locum Barboſa ad quindecim DD. nominat, negantes his verbis contineri obligationem lethalem, eorúmque opinionem nominat probabilem Jordanus *elucubrat. tom. 1. libr. 3. tit. 2. n. 21.* At Palaus *loc. cit. n. 6.* poſt Nugnum *in addit. ad 3. p. q. 64. a. 4.* Toletum *libr. 1. cap. 71.* Bonacin. *de ſacram. diſp. 8. punct. 5.* alióſque exiſtimat contineri mortalem.

Puto ego nullum epiſcopũ eſſe, qui 733
agat contra Tridentinam hanc diſpoſitionem, nullum ordinandum, qui fingat ſe confirmatùm, cùm non ſit. Certè in hâc urbe Conſtantia ſive ipſemet Reverendiſsimus Princeps (quod facit, quoties præſens eſt, eſt autem communiter præſens) ſive Reverendiſsimus Dominus epiſcopus Heliopolit. ejus in Pontificalibus Vica-

Vicarius ordines conferant, impertiuntur nondum confirmatis ſacramentum confirmationis ipſo die ordinationis, quod etiam ſe, atque alios doctiſsimos epiſcopos feciſſe teſtatur religioſiſsimus epiſcopus Jordanus *loc. cit. n.* 71. Illud Leodienſe ſtatutum, ſicut & ſi aliquod conderetur de non omittenda profeſsione ante Confirmationem, obligaturum ſub mortali, non deeſſet, qui negaret probabiliter teſte Quintanaduenna *ſingul. tr.* 2. *ſing.* 4.

534 II. Nugnus qnidem *in* 3. *p. q.* 72. *a.* 12. pronunciat, ſibi certum videri, quòd ſit mortale peccatum conferre hoc ſacramentum extra eccleſiam ſine magna neceſsitate; ſed hic ſcriptor ſæpe nimis multum tribuit ſuis opinionibus, ac rationibus, nec enim hæc certitudo probatur vel ex eo, quòd ſit mortale conferre baptiſmum extra eccleſiam, vel ex univerſali conſuetudine; nam negatur hæc conſuetudo, conſtat quippe, ſæpiſſime

ſime fieri contrarium ſine neceſsitate, attamen ex rationabili cauſa, ut mox dicam. De baptiſmo dicitur extare claros Canones de loco illius, nullum prorſus de loco Confirmationis, ut teſtatur verſatiſsimus in jure Silveſter *verb. Confirmatio. n.* 5. ex Paludano, cum quo etiam pronuntiat: *Poteſt dari in omni honeſto loco etiam extra eccleſiam, quia quod non eſt prohibitum, eſt conceſſum.* Hæc ratio, & duplex autoritas tollit illam certitudinem, quam non ridiculè, ſed meritò negat Suarez hic *diſp.* 38. *ſect.* 2. quantumvis ab eôdem Nugno *in eôdem articulo* 12. pronuntietur, dare ridiculam diſtinctionem unius Canonis, cùm det fultam optimâ ratione, & autoritate.

Dico itaque cum Suarez, eſſe de- 735
cens, ut conferatur in eccleſia, nego cum eôdem, itémque cum Paludano, Silveſtro, Henriquez *libr.* 3. *de confirm. cap.* 6. *ſſ.* 7. Bonacina hic *punct.* 2. *n.* 14. Barboſa *de offic. & poteſt.*

teſt. epiſcop. p. 2. alleg. 30. *n.* 13. intervenire hic peccatum mortale, ob cauſam allatam, quod etiam probabiliter negari fatetur Palaus *cit. tr.* 20. *punct.* 10. *n.* 6. Addóque cum his DD. & cum Emmanuele Sa *verb. confirmatio. n.* 1. ac Jordano ſapientiſsimo epiſcopo *elucubrat. tom.* 1. *libr.* 3. *tit.* 2. *n.* 16. poſſe ſine peccato (ſaltem gravi, addit Jordanus, quod non addo) adminiſtrari in loco honeſto ex rationali cauſa, quales ſunt juxta Jordanum collatio primæ tonſuræ, vel impedimentum infirmitatis, aut conſimile; vel quando duo, aut tres, vel parvus numerus conſignatur. Sic loquitur Jordanus; & ſic practicatum non ſemel, méque conſulente factum alicubi.

736 Nec puto, quiſquam eſt, qui non judicet, eſſe laude, atque imitatione dignos illos duos epiſcopos Hiſpanos, qui vel in ipſo carcere, vel loco proximo (quod rationabiliter præſumo factum) carceri inunxerunt illos

Digitized by Google

illos tres reos capitis pridie ſupplicij, aut ipſo die. Quòd ſi confirmanda eſſet multitudo, nulláque ſubeſſet rationabilis cauſa, tunc vix crederem, poſſe excuſari à mortali attentâ generali conſuetudine, inquit idem Jordanus. Sed hic caſus non eveniet. Poſſe etiam in loco interdicto, ſicut & baptiſmum miniſtrari hoc ſacramentum notant citati.

III. Ad circumſtantiam loci refertur, quòd epiſcopus confirmans in aliena diœceſi etiam proprium ſubditum incidat in ſuſpenſionem à Pontificalibus. Jordanus *loc. cit. n.* 51. propter auctoritatem Tridentini Concilij *ſeſſ.* 6. *cap.* 5. *de reform.* illimitatè loquentis. Si verò in propria diœceſi unà cum alijs in communi turba confirmet alienum non peccat. Si autem ſeorſim, adeoque ſciens eſſe extraneum, incurrit ſuſpenſionem juxta Bonacin. *hic punct.* 2. *n.* 11. & alios apud Jordanum, nullam culpam juxta Barboſ. *cit.* 737

allegat. 30. *n*. 14. Jordanum *n*. 43. Laymannum *hic cap*. 6. eò quòd videatur eſſe tunc præſumpta voluntas alieni epiſcopi inquit Jordanus, cui aſſentior, quando hic aliquem mittit cum dimiſſorijs: Laymann. *ibid. n*. 2. bene hoc probans.

738 IV. Fas quoque eſt, quovis die, aut horâ diei illud ſuſcipere. Barboſ. *cit. allegat*. 30. *n*. 12. Palaus *cit. tr*. 20. *p*. 10. *n*. 5. atque alij, probátque conſuetudo, licèt olim conferretur ſolùm valentibus ſabbato Paſchæ, & Pentecoſtes, utpote quo celebrabatur ſolennis baptiſmus.

739 V. Solent in plerisque locis confirmandi adferre vittam ſeu faſciam lineam, quà cingitur caput ob reverentiam ſacri chriſmatis. Hanc alicubi, ut in hâc diœceſi, deponunt ſoli ſacerdotes, alibi expectatur, donec ſit exſiccatum chriſma, ut etiam obſervat Suarez *diſp*. 38. *ſect*. 2. Alibi denique non eſt uſus vittæ, ſed ſtatim, (quod ipſe vidi ſæpius) poſtquam

quis

quis eſt unctus, unus ex aſsignatis ſacerdotibus, ſpongiâ, vel alio linteo detergit frontem chriſmati, ac dimittit. Ita fit in Sabienſi, Ravennat. Trigurienſi epiſcopatibus teſte Jordano *loc. cit. n.* 81. & 82. & in hôc Conſtantienſi perſæpe.

Et verò cùm jam totus hic XXII 740
Caſus à me conſcriptus eſſet, intelligo ex eo, qui interfuit, Reverendiſſimum & Celſiſsimum Principem, epiſcopúmque noſtrum octo ferè ultimis diebus labentis Auguſti anni 1661. cùm in diverſis urbibus, ac monaſterijs conſecraret quatuor eccleſias, pluráque altaria, eâ occaſione impertijſſe propè ter mille capitibus ſacramentum confirmationis, obſervato inter cætera hôc more, ut qui patrinos non habebant, (& quis tot reperiat tam brevi tempore) confirmarentur ſine patrinis; confirmati cingerentur frontem vittâ, cincti ſecederent rectà ad locum vicinum, in quo complures ſacerdotes ſtabant, ut

vittas mox ſolverent, frontes decenter abſtergerent, eas faſcias in corbem proijcerent, móxque easdem adhiberent pro alijs confirmandis, qui carebant. Hunc morem meritò quis imitabitur, præſertim dum multitudo urgebit, & quidem etiam quo ad patrinos, ſi uſus longævus, vel difficultas nanciſcendi patrocinetur; at

741 Quæres IV. *De his patrinis confirmationis quid jura ſtatuant?*

Reſpondeo. De ijs ſunt dicenda omnia, quæ de patrinis baptiſmi dixi Caſu XVII. præter ea, quæ hic indicabo. I. itaque decipiuntur qui putant, non eſſe opus tangere, manúmve imponere illi, cujus ſe patrinos ſiſtunt; ſine hôc enim tactu non fit quis patrinus. II. Ridiculum eſt, quòd nonnulli putent, illos ſacerdotes eſſe ſuos patrinos, qui ſoluunt ſeu deponunt vittam, quâ fuêrunt cincti ſtatim poſt chriſmationem. Nihil de hâc paternitate ſciunt Theologi, nil Canoniſtæ, ut obſervant omnes

nes relati Caſu 17. *n.* 534. *& ſeqq.* In hâc autem diœceſi plerique omnes unguntur chriſmate ſalutis ſine ullo patrino, ut eſt notorium, idcirco quæri poteſt, utrùm cognationem hi contrahant, qui confirmandũ tenent. Occurunt mihi utrinque rationes, at ſuſpendo ſententiam inclinans tamen in affirmativam. Vide dicta *n.* 542. *Caſ.* 77.

III. Non incumbit huic patrino tanta obligatio confirmandi in fide (quod ejus officium proprium eſt) ſuum filiaſtrum, ut nominat *cap. ſi quis filiaſtrum.* 30. *q.* 1. quanta baptiſmi patrino ſuum. Laymann hic *cap.* 2. Bonacina *hic punct.* 4. Henriquez *c.* 7. *n.* 3. atque alij; certè hâc ætate vix eſt, qui ſeriò cogitet de hâc obligatione. 742

IV. Sicut non baptizatus nequit eſſe patrinus baptiſmi, ita neque chriſmationis non chriſmatus. text. *cap. in baptiſmate diſt.* 4. *de conſecr. ibid.* Sanchez. *de matrim. libr.* 7. *diſp.* 60. *n.* 20.

60. *n.* 20. Contrariam tamen ſententiam vocat probabilem loquendo de valore, & de immunitate à peccato mortali Quintanad. *loc. cit. ſing.* 7. cum alijs.

743 V. Etſi monachus nequit eſſe patrinus hominis ſæcularis, ob prohibitionem, *cap. non licet. de conſecr. diſt.* 4. & alia, de quibus diſſervimus Caſu 17. *n.* 556. attamen poteſt eſſe monachi. Barboſa *de offic. & poteſt. epiſc. allegat.* 30. *n.* 36. Palaus *cit. tr.* 20. *punct.* 10. atque Jordanus *cit. tit.* 2. *n.* 64. quia reſpectu horum ceſſat integre ratio legis, quæ ſicuti in baptiſmo probabiliter non eſt irritativa, ſed ſolùm, & ſub mortali quidem; prohibitiva paternitatis inter religioſum, & ſæcularem ſecundùm Barboſ. & Jordan. ita neque hic ſecundùm eoſdem, pluréſque alios, maximè Quintanaduennam mordicus *loc. cit. ſing.* 8. negantem, intervenire hic aliquam culpam; certè compatres hujus ſacramenti non exponuntur tot incom-

Digitized by Google

incommodis; quot compatres baptiſmi, quia minùs curantur. Vide dicta *n.* 557. quorum me non pœnitet.

Imò ſi epiſcopo annuente propter 744
neceſsitatem teneat religioſus confirmandum, rectè facit teſte Jordano *n.* 65. qui *n.* 66. teſtatur ſe in ſua dioeceſi non admiſiſſe Clericós ad hoc officium; at habeo ego mille conteſtes de contraria conſuetudine in Germania, nemini, quartum ſcio, ſcandaloſa.

VI. Non permittitur hîc unus & 745
una ſimul, ſed ſolùm unus vel una, juxta conſtitut. ſynodal. Conſtant. itémque Palaum *punct.* 10. ac Jordanum *loc. cit. n.* 74. teſtantem, ſe ita vidiſſe practicari in plurimis civitatibus Italiæ. Verùm quia verba Concilij Trident. *ſeſſ.* 24. *cap.* 2. *de reform. matrim.* videntur tam ampliativè, quàm reſtrictivè ſtatuere de patrinis hujus ſacramenti, quod de baptiſmi, idcirco contraria opinio placet Navarro *in ſumma cap.* 21. *n.* 40.

Toleto *libr. 2. cap. 24. n.* 11. Sanchezio *de matrim. libr. 7. diſp. 57. n.* 12. & alijs, quos tutò ſequêris, ubi non repugnaverit conſuetudo.

746 VII. *Non rectè ſe gerit epiſcopus, permittens paßim, & absque delectu unum ſuſcipere uno die quatuor, vel plures, nullâ ſubſiſtente rationabili causâ.* Sic loquitur Jordanus *loc. cit. n.* 8. propter expreſſam Rubricam Pontificalis. Verùm tam ipſe quàm Palaus *cit. p.* 10. ante ipſum, & ante utrumque Barboſ. *cit. allegat.* 30. *n.* 52. meritò excuſant, quando conſtat, illum, qui vult tenere plures, eſſe virum probum, ſenem; carentem omni ſuſpicione malæ intentionis, aut quando deeſt copia carentium impedimentis. Vidi ego ſæpius ita factitari, quando alij non habebantur in promptu, aut etiam præcisè, quando rogabantur. Quintanad. *loc. cit. ſing. ult.* contendit, hoc poſſe liberrimè practicari, quia Pontificale continet ſolùm inſtructionem, non verò præceptum.

VIII.

VIII. Barboſa *loc.cit. n.* 51. ait, eſſe 747
maximè animadvertendum, ut patrinus confirmationis ſit alius à patrino baptiſmi, eò quòd in *cap. in catechiſmo. diſt.* 4. *de conſecr.* id non permittatur extra neceſsitatem; ſed non ſcio, utrùm hoc capitulum ſit in Germania receptum. Certè Silveſter *verb. confirmatio in. fin.* negat eſſe uſu receptum, ſicut & Quintanad. *loc. cit. ſing. ult.*

IX. Sicut *Caſu* 17. diximus, eſſe pa- 748
rochi deſignare patrinos baptiſmi, quando non deſignant parentes, ita patrinos confirmationis deſignat in defectum parentum epiſcopus confirmans. Jordanus *loc. cit. n.* 78. Alia de qualitatibus patrinorum, & effectibus paternitatis, aut compaternitatis pete ex cit. Caſu 17.

X. Prohiberi quidem ſolet ex Ru- 749
bricis Pontificalis, ne quis ex confirmatis diſcedat è loco confirmationis antequam epiſcopus confirmans dederit benedictionem; verùm Lay-

mannus *hic c.* 2. dicit, hanc prohibitionem ſeu monitionem omittendam eſſe, quando tantus populus confluit, ut alij debeant ſuccedere alijs. *Profectò neceſſarium eſſe videtur, ſi epiſcopus ad confirmandos fideles longo tempore non acceſſerit, ut modus aliquis ineatur ſuccurrendi, ne ob tantum concurſum homines deliquia patiantur, infantes comprimantur &c.*

750 Hâc monitione claudit Laymannus ultimum caput ſui tractatus de confirmatione; Ego hunc penultimum Caſum hujus Alphabeti, ſi prius adſcripſero ad refricandam aliquorum memoriam verba conſtitut. ſynod. Conſtant. *cit. tit.* 7. *n.* 7. ſic conformiter juri Tridentino, & communi ſenſui loquentium: *Quòd (ne videlicet ſuſceptores confirmationis ijs, quos ſuſceperunt, vel eorum parentibus aliquid tale, ex quo occaſio hoc ſacramentum iterandi, quod ſæpius commiſſum eſt, præbeatur) ut præcaveri, & melius etiam de cognatione*

ne ſpirituali judicari queat, mandamus parochis, ut confirmatos, & eorum compatres annum, menſem, diem collatæ confirmationis ſervatis cæteris omnibus, quæ de libro baptizatorum præſcripſimus, in ſpeciali libro, quantum fieri poteſt, inſcribant.

Confirmationis Effectus.

Caſus XXIII.

Rurſum Conſtantienſis ac Miraculoſus.

Zoſimus puerulus quadrimus è ſil- 751
va Brigantina diœceſis Conſtantienſis, paucis poſt nativitatem menſibus ita fuit quâ febri, quà alijs ægritudinibus debilitatus, ut ad illam uſque ætatem pedibus conſiſtere non poſſet. Ad hujus parvuli parentem cauponem divertit Reverendiſsimus, ac Ampliſsimus Dominus Ioannes Iacobus Mòrgel Epiſcopus Sebaſtienſis, Suffraganeus Conſtantienſis, Canoni-

Digitized by Google

cus, Cuſtòsque Cathedralis eccleſiæ Conſtantienſis, præclarè de hàc, liberaliſſimè de Collegio hòc noſtro meritus; divertit verò, quia ad eas partes excurrerat ſacri chriſmatis conferendi gratiâ. Vbi conſpexit Zoſimum jam grandiuſculum, reſidentem in ſinu patris, ac vultu exanguem, pallidúmque, quæſijt ex patre, cur ita palleret filiolus, cui ille: Gratioſe Domine, *febris frigida, aliique morbi ita illum afflixerunt, pene ab ortu, ut ſemper geſtari debuerit inſtar ſemeſtris infantuli, ingredi planè nunquam potuerit; tum proepiſcopus bene precatus puerulo ſermonem, cogitationésque divertit ad alia. Die inſequenti linit ſacro unguento ingentem turbam hominum, intérque hos Zoſimum, ſed quem neſciebat eſſe Zoſimum; delibutum chriſmate reportat pater ad locum, in quo priùs genua flexerat; vix cæperat precari Deum, cùm puer dicit:* Pater ſine me ambulare, puto, poſſe me ambulare. Tu ambulare, ait pater? Tace, eſtóque

eſtóque modeſtus. *Sed repetit puerulus, quæ dixerat, acquieſcit verbis pater, at mox ſtupentibus vicinis ſtupens ipſe videt ſuum Zoſimum ſaltitantem. Reduci ad hoſpitium Domino proepiſcopo recenſet miraculum, aguntur Deo gratiæ, prius tamen accuratè inquiritur in rei veritatem, atque ad prandium dulciſsimo hôc ſaccaro conditum diſcumbitur.*

Hunc ſanè prodigioſum eventum, 752
effectúmque Confirmationis narravit me præſente, animúmque probè advertente ipſemet Reverendiſsimus Joannes Jacobus in domo ſua Canonicali decumbens è podagra a. 1626, atq; ut tantò certiùs poſſem illud hiſce annis referre alijs, de eo ſeriò interrogavi Reverendnm Dominum Mauritium Hiller, Sacellanum ad S. Pauli hujus urbis, menſe Martio 1657. pauculis diebus, antequam ex ægritudine lethali, quâ tunc laborabat, diem extremum obiret; qui quidem plusquam viginti annis egerat capel-

ſanum illius Reverendiſsimi Domini Suffraganei. Is verò reſpondit, ſe quidem id temporis, quo illud prodigioſum miraculum contigerat, nondum fuiſſe illi Domino à ſacris officijs, attamen non ſemel audiviſſe ex ejus ore, quæ hîc ſcripta legis mi lector; legis, inquam, & credis, omnes enim, qui illum Prælatum norunt, ſciunt alieniſsimum fuiſſe à fucis, & figmentis. Dat igitur hic eventus anſam

753 Quærendi I. *An igitur Confirmationis effectus ſit ſanitas corporis?*

Reſp. Per ſe loquendo non eſt, quia nec divina ſcriptura, nec traditio ulla Eccleſiaſtica nos docet, Salvatorem promiſiſſe robur corporis, ſicuti pollicitus eſt robur animi munitis hôc ſacramento.

754 Per accidens tamen, adeóque propter preces Eccleſiæ non ſemel effectum eſt, ut ſuas vires exerceret etiam in corpus. Preces autem illæ ſunt, quæ funduntur ab epiſcopo benedi-

nedicente ſacrum oleum & chriſma,
nam in benedictione olei poſtulatur
pleniſsima benedictio animorũ & corpo-
rum; benedictione chriſmatis petitur,
ut effugetur omnis incurſus diaboli, ut
videre eſt in Pontificali. Hinc in Sue-
cia à S. Remberto inunctus chriſma-
te cæcus recepit viſum. Bollandus
4. *Februar. fol.* 565. Sicut & puer
confirmatus à S. Foro epiſcopo Mel-
denſi, Surius 28. *Octobris*; lunaticum
quoque puerum hôc eôdem chriſma-
te ſanitati reddidit S. Malchus epi-
ſcopus Leſmor. teſte S. Bernardo in
vita S. Malachiæ. Plura referre poſ-
ſem, ſi luberet; multorum inſtar eſt
noſtrum Zoſimi; ſicuti effugatorum,
aut coercitorum dæmonum per hoc
ſacramentum redditur luculentum
teſtimonium à Prudentio in Apo-
theoſi, ubi differens de impio impe- 755
ratore Juliano ſic canit:

Ipſe quoque exanimis poſito diade-
mate Princeps
Pallet; & aſtantes circum ſpicit, ec-
quis alumnus

Chriſ-

Chriſmatis inſcripto ſignaret tempora ſigno,
Quo Zoroaſtræos turbaret fronte ſuſurros.

756 Cæterùm utrùm ſit fas uti ſacro chriſmate ad puerperium facilitandum, aliáque corporalia mala curanda dixi Caſu V. *n.* 190.

Venerationem erga hoc ſacratiſſimum, atque priſcis Patribus valde pretioſum unguentum meritò augeat, quod Bredembachius *libr.* 1. *collat. ſacr.* 235. ſcribit, ampullam illam chriſmate plenam, quam epiſcopi Donatiſtæ per feneſtram in ſaxa dejecerunt, Angelicas manus ſuſcepiſſe, illæſámque inter ſaxa reſediſſe.

757 Quæres II. *Qui ſint proprij effectus Confirmationis?*

Reſp. Primus, & clariſsimus eſt character, de quo ſupra Caſu XIX. *n.* 649. Qui quidem character omnibus baptizatis & nondum confirmatis

matis imprimitur eo modo, ſeu eâ diſpoſitione cum qua imprimi baptiſmalem dixi *n.* 307.

II. eſt robur animi ad profiten- 758
dam fidem. S. Th. *q.* 72. a. 5. ad 1. ex communi ſenſu Eccleſiæ. Nam in hunc ſenſum ſcribit S. Clemens Papa *epiſt.* ad Julium: *Niſi confirmatus, perfectus eſſe Chriſtianus nequaquam poterit.* & S. Melchiades Papa relatus *cap.* 1. *de conſecr. diſt.* 5. *Omnes fideles per manus impoſitionem epiſcoporum Spiritum ſanctum accipere debent, ut pleni Chriſtiani inveniantur.* Dicimur autem fieri per confirmationem perfecti, ſeu pleni Chriſtiani, quia per illam ſimus quaſi viri, ſicut per baptiſmum ſimus quaſi modò geniti infantes, ut videre eſt partim Canone 2. *de conſecr. diſt.* 5. qui eſt ex S. Melchiade Papa, partim apud S. Th. *loc. cit. & ſeqq. articulis.*

Quod quidem robur animi con- 759
ſiſtit fundamentaliter, atque eſſentiali-

tialiter in gratia ſanctificante, quæ per confirmationem infunditur. S. Th. *cit. q.* 72. *a.* 7. Et ita quidem, ut *ſi aliquis adultus in peccato exiſtens, cujus conſcientiam non habet, vel ſi etiam non perfectè contritus accedat, dummodo non fictus accedat, per gratiam collatam in hôc ſacramento conſequatur remiſſionem peccatorum.* Sic loquitur S. Th. *cit. a.* 7. *ad* 3 adeóque confirmatio facit ex attrito contritum, tribuitque gratiam ſanctificantem, quando reus peccati mortalis nondum deleti per pœnitentiam bonâ fide ſuſcipit hoc ſacramentum cum ſola attritione.

760 Hæc tamen infuſio primæ gratiæ non eſt effectus per ſe confirmationis, ſed augmentum illius eſt effectus per ſe, quod augmentum datur tam abundanter, ut Magiſter *in* 4. *diſt.* 7. Suarez *diſp.* 34. *ſect.* 2. atque alij plures moti aliquibus ſententijs SS. PP. exiſtiment, illam copiam gratiæ ſanctificantis, quæ per

per confirmationem infunditur puerulo baptizato, eſſe ſeorſim majorem eâ, quam ille idem infans accepit per baptiſmum, ac proinde ſi per baptiſmum accepit gratiam ut tria, accedente gratiâ propria confirmationis infantulum poſsidere gratiam ut ſeptem.

Tertius effectus Confirmationis 761
eſt ſpeciale auxilium, quod Deus intuitu characteris, gratiæque ſanctificantis impertitæ per confirmationem, ſeu chriſmationem, largitur homini conſignato, ad ſuperandas tentationes adverſantes habitui fidei divinæ, vel hujus animoſæ profeſsioni. Quod auxilium tametſi non eſt ſemper efficax, nam prô dolor multos videmus impijſsimè diſcedere à vera religione, pro quâ uncti fuerunt, tribuitur tamen certò aliquando, non autem quovis tempore, ſicuti explicant interpretes S. Thomæ *in cit. a. 7.*

762 Sufficiunt hactenus dicta illis; quibus ſingulariter ſervire cupio, id eſt recipientibus hoc ſacramentum; ſicuti tractatio de baptiſmo conſcripta eſt à me tam in miniſtrorum, quàm recipientium pleniorem inſtructionem atque uſum, & conſequenter, ſimul ac antecedenter.

Ad majorem gloriam & honorem Autoris ſacramentorum CHRISTI JESV.

IN-

Digitized by Google

INDEX
RERUM ET VERBORUM.

Numerus, qui indicatur eſt initialis.

A.

ABſolvens etiam ſub conditione peccat. 379.

Actus voluntariæ juriſdictionis poteſt exerceri in alieno territorio. 135. *actus juriſdictionis non eſt baptizatio.* ibid.

Adami Tanneri Theologia Moralis laudatur. 694. *modus perficiendi illam.* ibid.

Angelus an poſſit eſſe miniſter baptiſmi. 157. *Angeli fuerunt aliquando patrini.* 595.

Aquam baptiſmalem an licitè tangat Laicus. 41. *an debeat eſſe benedicta.* ibid. *aliæ conditiones ejuſdem. V. verb. baptiſmi materia audiendi defectus mirificè compenſatus.* 309.

Balbu-

B.

Balbutientium duo genera. 95. *an validè pronuncient formas ſacramentales*, ibid.

Baptiſmi materia.

Remota eſt aqua naturalis. 9. *nullus alius liquor validè adhibetur*, 10. *per naturalem intelligitur elementaris.* 14. *ſecundùm Puteanum etiam non elementaris.* 16. *enumerantur liquores, quos certum aut dubium eſt non eſſe validam materiam.* 18. & multis ſeqq. diſtinctè. *ſingulariter de permixtis.* 29. *cerevïſia.* 28. *offa hordeacea.* 31. *atramento.* 32. *adhibenda in neceſſitate.* 36. & ſeqq. *benedicta.* 41. *quali utantur obſtetrices in diœceſi Conſtantienſi.* ibid. *quali uſa quædam obſtetrix.* 669.

Baptiſmi materia proxima eſt ablutio. 43. *ablutionis modus declaratur variè.* 44. & ſeqq. *quæ pars abluenda.* 53. & ſeqq.

Forma.

Baptiſmi forma quæ. 68. *ei eſſentialia.* 69. & ſeqq. *mutatio quomodo vitiet.* 73. *ſedecim formæ ineptæ referuntur.* n. 64. 87. & ſeqq. *an neceſſario utendum formulâ*

Digitized by Google

lâ latinâ. 77. *an aliquando dubiâ.* 79. *an phyſicè jungenda cum ipſa ablutione.* 80. *prolata tota ante tertiam affuſionem an ſit perfectum ſacramentum.* 82. *eâ inchoatâ, & non finitâ, ſi moriatur infans, perit.* 108.

Baptiſmi miniſter.

Ordinarius & extraordinarius. 127. *&* ſeqq. *baptizans an debeat eſſe adultior baptizando.* 151. *an quiſque teneatur baptizare cum periculo vitæ.* 223. & ſeqq. *an cuivis liceat baptizare in dubio de periculo vitæ.* 246. *catechumenus afficiendus extremo ſupplicio debeâtne baptizari pridie ſupplicij an ipſo die.* 270. *&* 271. *baptizare invitum nefas.* 287. *baptizare quando liceat filios infidelium non baptizatorum.* 226. *&* 311. *&* ſeqq. *quando infidelium baptizatorum* 319. *baptizare an liceat ad depellendas infeſtationes dæmonis.* 325. *baptizantis & baptizati intentio quæ neceſſaria.* vide *verb.* intentio. *baptizare extra templum eſt per ſe mortale.* 481. *quæ neceßitas permittat domi.* 498. *&* 501. *& in eccleſia non baptiſmali.* 512. *alia* vide *verb. miniſter.*

Baptiſ-

Baptiſmi neceſsitas.

*Quæ & quanta.*102.*&* ſeqq. *quam diu differendus baptiſmus infantium.* 107. *an omnibus omnino neceſſarius.* 116. *an ejus præceptum obliget cum periculo vitæ.* 122. *an peccet, qui baptizat cum periculo mortis baptizandi.* 125. *etiam proijciendo in puteum.* 126. *quando iterandus baptiſmus Vide* Verb. rebaptizare.

Baptizatus vel baptizandus.

Baptizatus in capillis. 51. *digito.* 54. *ſolo pectore.* 55. *in utero materno.* 56. *&* 59. *ſecundinis.* 17. *umbilico.* 18. *ſolâ veſte.* 59. *ſub ſtillicidio.* 60. *baptizandi intentio & voluntas qualis neceſſaria.* 191. *&* ſeqq. *quales præterea diſpoſitiones* 308. *baptizandúsne ſit, qui eſt ſurdus & mutus ſimul.* 310. *an ſi ſit ſimul cæcus.* 311. *baptizatorum liber eſt maximæ autoritatis.* 590. alia vide *verb.* monſtrum.

Alia de baptiſmo.

Baptiſmus quando ſit dubius. 364. & multis ſeqq. ordine, item n. 383. & ſeqq. *dubitans an ſit baptizatus licitène ſuſcipiat alia ſacramenta.* 414. *ſolennis & privatus*

vatus baptiſmus quis. 487. *baptiſmus ſanguinis quales conditiones requirat.* 600. *fluminis quales.* 637. *baptiſmi defectus* 643. & ſeqq. *plura vide verb.* dubium, & *verb.* cæremoniæ.

S. Baſilij baptiſmus miraculo illuſtratus. 641. *S. Bernardus defenditur.* 65.

C.

Cæremoniæ baptiſmales obſervandæ ſub mortali. 469. *diœceſanæ ſub veniali.* 470. & *obſervandæ in baptiſmo etiam privato.* 476. *Omiſſæ debent ſuppleri.* 505. *an cum hæreticis converſis.* 506. *an exorciſmi ſupplendi.* 507. *an in conditionato baptiſmo iterandæ, quæ fuerant adhibitæ in abſoluto.* 508. *earum ſignificatio, & defectus remiſſivè.*

Caſuum in hôc opuſculo recenſitorum ſyllabus.

Baptizans arenâ. 1. *ſalivâ.* 22. *excutiendo aquam digitis.* 46. *proijciendo in puteum.* 51. *in umbilico.* 51. *baptizantium exoticæ formæ quinceim referuntur.* 64. 67. & ſeqq. *monitus in ſomno, ut curraret ſe baptizarij.* 102. *baptizans alienos.* 127. *bap-*

baptizans ſe ipſum. 129. *baptizans unus cum alio.*146.*baptizatus à Chriſto.* 158.& 222.*mater nolens prodere patrem filij illegitimi.*161.*obſtetrix proferens formam, dum altera baptizat.* 164. *parochus rebaptizans baptizatũ à matrona honeſta.*174.*baptizans valde exoticè.*179.*baptizans cum addito:* Et verbum caro factum eſt. 189.*petens chriſma baptiſmale pro facilitando partu.* 190. *allegans fruſtra conſuetudinem pro impetranda rebaptizatione.*193.*ſacerdos fungens officio obſtetricis in ſumma neceſſitate.* 191. *baptizans plurimos cum mala intentione.* 197.*ſacerdos ſæpe baptizans invalidè.* 211. *mulier baptizans in nomine Zabuli.* 218. *P. Carolus Spinola baptizans caſu jam jam moriturum.* 252. *B. Paulus Michi baptizans caſu afficiendum extremo ſupplicio.* 67. *medicus jubens ſecari matrem gravidam.* 258.*baptizans nequiſſimum Iudæum.* 269. *monſtrum mirabile.* 274. *aliud.* 275. *aliud.* 278. *aliud.* 279. *aliud.* 238. *aliud.*285. *aliud.*303.*ſubmergens Iudæum ex metu baptizatum.*286.*mutus & ſurdus.* 309. *P. Laymannus quomodo ſurdaſter effectus*

fectus. 309. *Iudæa puella baptizata invi-
tis parentibus.* 312. *baptizans filium
hæretici petentis.* 324. *& Turcæ petentis
ad pellendas infeſtationes dæmonis.* 335.
*parochus nolens baptizare cum nomine
Petri Caniſij.* 330. *infans de cujus ſexu
dubitabatur.* 337. *alius ejusdem dubij.*
338. *obſtetrix oblita imponere in baptiſ-
mo nomen.* 342. *imponens nomen ſorti-
tione.* 448. *ridiculus baptiſmus obſtetri-
cis.* 351. *ſeptem dubij baptiſmi proponun-
tur, & explicantur. à n.* 417. *ad* 431. *ſin-
gulariter dubitantis ex ſcrupulo.* 421. *&
ex inſtinctu divino.* 430. *rebaptizatus ſa-
cerdos.* 432. *rebaptizatus religioſus.* 446.
rebaptizata uxor. 448. *rebaptizatus ob
ſpectra.* 453. *non rebaptizatus ob ſpectra.*
454. *rebaptizandus ob infeſtationes dæmo-
monis.* 457. *baptizatus domi ſine cæremo-
nijs.* 458. *baptizans in ſacello privato &
in Eccleſia filiali.* 404. *chriſmans in fron-
te baptizatum.* 414. *matrix volens
tempore belli præſcribere contra filialem
Eccleſiam.* 515. *infans edens nomen.*
518. *baptizans dextre impedit plura-*

Digitized by Google

litatem patrinorum. 527. & rurſum alius. 528. filius patrinus matris, 532. nolens baptizare cum ſola matrina, 533. matrina non matrina. 539. filij duorum compatrum. 541. patrinus non patrinus ex voluntate præſumpta. 549. hæreticus patrinus. 560. impediens ingenioſè matrimonium. 566. volens ducere commatrem viduam. 576. alius volens idem. 579. baptizans ſuam prolem. 582. S. Emerentiana ut baptizata. Marcianus periclitans vitâ ob bonum opus. ſacerdos mortuus ſine baptiſmo. 634. S. Baſilius baptizatus. 641. baptizatus in umbilico. 653. baptizatus à bibula obſtetrice. 656. ſacerdos baptizans exiſtentem adhuc in utero materno. 660. juvenis baptizans in itinere. 663. baptizans dubius de vita baptizandi. 665. baptizans cum ſumma anxietate. 667. obſtetrix parans exoticam aquam baptiſmalem. 669. mulier dubia de baptiſmo filiæ adultæ. 661. puella inconſtans in dubio de ſuo baptiſmo. 677. venefica baptizans in nomine dæmonis. 680. rurſum alia. 681. S. Maurilij pænitentia ob puerum mortuum ſine confirmatione. 700. confirmatus ſolo oleo infirmorum. 704. confirma-

Digitized by Google

firmati die ſuſpendij. 716. *ſanitas miraculoſa ex confirmatione.* 751. & 754.

Certitudo moralis quid ſit. 365. *character quid ſit.* 649. *characterem imprimunt tria ſacramenta.* ibid. *chriſma an liceat adhibere ad promovendum partum.* 190. *ejus miraculoſi effectus.* 751. & 754. *debet eſſe anni currentis.* 510. *quid ergo fiet die veneris ſancto, quando non habetur novum?* 510. *mos Conſtantienſis.* 511. *quomodo miſcendum aliud oleum* 512. *adhibendum etiam in agone* 514. *non tamen in fronte.* 514. *mira illius mixtio apud græcos.* 705 *Cognatio ſpiritualis non contrahitur in privato baptiſmo.* 577. *Confeſſarij ablutio quando ſortiatur effectum.* 84. *abſolvens cum diſtractione quantum peccet.* 202. *ejus defectum non ſupplet Deus.* 209. *contra nonnullos.*

Confeßio cur non dicatur neceſſaria neceßitate medij. 121. *nõ neceſſariò præmittẽda confirmationi.* 727. *quid Conſtantiæ.* ibid.

Confirmationis eſſentialia. 701. & ſeqq. *oleum infirmorum non eſt hic ſufficiens materia.* 704.

Digitized by Google

Confirmationis accidentalia. 716. & ſeqq. *an capite damnatus vir confirmandus.* 719. *dubius de confirmatione poteſt petere ſe confirmari.* 723. *morituriẽti infanti conferendum hoc ſacramentum.* 725. *ſine ſaltem veniali non negligitur.* 731. *ſine illo non licet Leodij nubere.* 732. *an ordines ſuſcipere* ibid. *de vitta confirmatorum.* 736 *conditiones patrinorum confirmationis.* 741. & ſeqq. *in Conſtantienſi diœceſi ſæpiſsime omittuntur.* ibid. & 740. *ridiculè dicuntur patrini, qui vittam deponunt.* 741.

Confirmationis effectus prodigioſi. 751. & 754.

Conſecrans temere etiam ſub conditione peccat. 379.

Conſuetudo circa rebaptizationem quatenus valeat. 175.

Conſuetudo nulla valet contra jus divinum. ibid. *exemplum.* 193. *Poteſt inducere impedimentum matrimonij, abrogaréque.* 542.

D.

Delegare poteſt quivis præditus ordi-

naria poteſtate. 136.

Diaconus an licitè baptizet ſolenniter 137. *an licitè concionetur.* 138.

Diſtractio voluntaria in proferenda forma ſacramentali an ſit mortalis. 202.

Dubitans; Dubium.

Dubiâ materiâ eſt in neceßitate utendum. 36.

Dubiâ materiâ bapitatus ſepelitur loco ſacro. 40.

Quâ forma baptiſmi utendum in dubio. 62. *formâ dubiâ licet quandoque uti.* 79. *dubitans parochus, utrùm ſuus baptiſmus ſit profuturus non tenetur vitam exponere periculo.* 236. *dubitans obſtetrix, utrùm expectando ſacerdotem non ſit pumilus moriturus ſine baptiſmo, licitè baptizat.* 247. *in dubio de monſtro aut vita quid agendum.* 281. *in dubio melior eſt conditio poßidentis, quomodo intelligendum.* 329. *dubitans an baptizandus ſit mas vel femina, quale nomen imponet.* 337. *in dubio de ſexu an præſumendus maſculinus.* 338. *in dubio de præterito baptiſmo quid agendum.* 356. & ſeqq. *dubium rationabile quod ſit.* 364. & 367. *dubium*

baptiſmum quæ reddant. V. verb. baptiſmus. *in dubio favendum eſt potius animæ quàm ſacramento.* 381. *dubius de baptiſmo ſuo an poßit ſuſcipere alia ſacramenta* 414. *ſacerdos dubitans de ſuo baptiſmo quid aget.* 435. *item epiſcopus.* 437. *&* 442. *& dubius ex ſcrupulis.* 448. *& ex infeſtatione dæmonis.* 453. *&* 457. *dubitans idcirco, quòd ſit unus inter* 10000. *è quibus ſcitur, unum eſſe invalidè baptizatum.* 699. *aut unus ex illis, inter quos unus eſt baptizatus ab ebrio parocho.* ibidem, *præſertim ſi velis fieri ſacerdos*, ibid. *dubius de confirmatione, an ſit confirmandus.* 723.

E.

S. Emerentiana cur Martyr. 597. *&* ſeqq. *Epiſcopus dubius de ſuo baptiſmo quid aget?* 437. *&* 442. *nequit pro lubitu dare facultatem baptizandi extra eccleſiam.* 494. *nec permittere plures patrinos, quàm duos.* 526. *ejus obligatio ad confirmationem.* 712. *quam diu poßit differre.* 713. *an poßit petere procurationem.* 712. *cur*

Digitized by Google

cur Germani epiſcopi non confirment reos capitis.720. tenetur ſubmortali miniſtrare morituri enti petenti 731. peccat juxta Nugnum mortaliter conferendo extra eccleſiam. 734.nequit ſuos confirmare extra ſuam diœceſin.737. quatenus extraneos in ſua. ibid.

Eremitanum ſeu Einſidlenſe ſacellum conſecravit ipſe Chriſtus. 158.

*Exceptio quomodo firmet regulam in contrarium.*710.

*Exorciſmorum vis.*506. *an omiſſi repetendi omnes.* 505.

F. G. H.

S.Franc.Xaverius baptizavit 120000. *hominum.* 44.

*Fictio in ſacramentis quid ſit.*647.

Fidei profeſſio quando obliget. 240.

*Filiorum nomine intelliguntur omnes deſcendentes.*439.

Germani defenduntur contra Victoriam. 47. *non ſolent rebaptizare baptizatos ab hæreticis.*388.

Hæreticorum baptiſmus quomodo valeat

leat. 205. & 387. eorum filÿ an licitè ipſis invitis baptizentur à Catholico. 319. & 223. an ſemper licitè ÿs permittentibus. 324. quandoque rectè baptizant. 389. ſæpiſsimè malè. ibid. baptizati ab ÿs omnes rebaptizandi, de quibus non conſtat poſitivè, quòd ſint rectè baptizati. 393. ſingulariter Anglorum & Hollandorum baptiſmus eſt ſuſpectus. 392. an ſaltem ſupplendi in ÿs ritus. 506. & quomodo. ibid. non debent eſſe patrini Catholicorum. 559. & an liceat illis offerre infantem ad baptizandum. 162.

I.

Infantes quibus legibus teneantur. 105. nondum ſeptennes licitè edunt carnes diebus vetitis. ibid. quando baptizandi. 116. an revera ſit omnibus ÿs baptiſmus neceſſarius neceſsitate mediÿ. 116. an igitur ſine illo mortui patiantur pœnas infernales. 117. quo loco detineantur ſecundùm aliquos Theologos. ibid. infans edicit ſuum nomen. 519.

Infantium tertia pars moritur ante primum ſeptennium. 324. etiam infantes licitè confirmantur. 725.

Intentiò baptizantis qualis eſſe debeat. 199. & ſeqq. explicatur habitualis & virtualis,

tualis, an ſi per jocum baptizet. 201. & 203. virtuali an ſemper jungatur actualis inperceptibilis ſaltem. 204. in hæretico prædicante quomodo reperiatur vera intentio faciendi, quod facit Eccleſia. 205. debet eſſe determinata ad perſonam. 206. ejus defectum non ſupplet Deus. 207. intentio in baptizando qualis neceſſaria. 291. & ſeqq. *an valeat baptiſmus, quem coactus accepiſti. 288. an ſi adſit voluntas ſolùm interpretativa. 299. quid ſi dubitetur, an qui reluctatur, ſit compos rationis. 302. talis eſt ligandus. 306. Intentio ad martyrium qualis neceſſaria.*

Iocosè baptizans an baptizet validè. 200.

Irregularis non fit ſacerdos baptizans alienos. 134. an diaconus, ſi ſolenniter baptizet ſine facultate. 141. non fit irregularis accelerando per baptiſmũ mortem pueruli. 256. an ſit ſcienter rebaptizans. 353. non autẽ rebaptizans ob dubiũ etiam irrationabile. 412.

Iudas cur nemo vult vocari. 346.

Iuramentum eſt quædam tortura ſpiritualis. 162. an credendum matri juranti hunc eſſe patrem ſui filij. 162. juriſdictione conceſſâ conceduntur omnia neceſſaria ad illam expediendam. 425.

L. M.

P. Laymannus quomodo factus ſurdaſter. 309. *aſpectus erat ipſi pro auditu.* ibid.

Liber baptizatorum quantum probet. 590. *ejus ſumma habenda ratio.* 588.

Marcianus propter bonum opus ferè occiſus. 610.

Martyrium verum quid requirat. 600. *&* ſeqq. *diſtinctè.*

Matyrium eſt vice baptiſmi. 629. *at cum certis conditionibus.* 680. *&* ſeqq. *nefas eſt offerre ſe ad martyrium.* 624.

Mater an teneatur prodere patrem ſui filij. 160. *non licet viuam ſecare.* 280. *induſtria circa ſectionem jam mortuæ.* 265. *an licitè ſumat pharamacum cum periculo necandi fœtum.* 261.

Matrimonium aſſiſtente parocho non baptizato valet. 444. *illud inire nequit probabiliter credens ſe non eſſe baptizatum.* 445.

Mendacium obſtetricum Ægyptiarum quomodo compenſârit Deus. 13. *Eſſe aliquando licitum doceri à Ieſuitis falsò ſcribit nonnemo.* 153.

Mi-

Miniſter baptiſmi validus quis? 128. *Ordinarius.* 130. *ne baptizet alienæ parochiæ.* 132. *quid ſi ſint peergrini.* 133. *Diaconus an & quomodo poßit baptizare.* 137. *& nominatim quando ipſe jam eſt parochus.* 138. *in neceßitate an teneatur quisque eſſe miniſter.* 141. *an neceſſariò hic ordo ſervandus?* 142. *poſſunt eſſe plures miniſtri unius baptiſmi.* 143. & ſeqq. *etiam dum uno proferente formam adhibet alter materiam.* 147. *unus poteſt ſimul baptizare plures.* 148. *baptizans ſolenniter in ſtatu peccati mortalis peccat mortaliter.* 149. *quid ſi eliciat contritionem primùm ante ultimum verbum formulæ.* 150. *tenetur ſequi tutiores ſententias.* 154. *fictè non licet baptizare.* 153. *intentionem qualem debeat habere vide verb.* intentio. *quid ſi baptizet jocosè.* 200. *an ſi invalidè baptizavit teneatur cum periculo mortis manifeſtare errorem.* 210. & ſeqq. *quid ſi baptizet filium hæretici.* 324.

Monſtra diverſa recenſentur. 274. & ſeqq. *an baptizanda.* 275. & ſeqq. *quando ſunt duæ animæ, quomodo baptizandum*

dum monſtrum. 275. *quando dubitatur an ſit homo.* 281. *quid ſit conſtet eſſe natum ex concubitu beſtiali.* ibid. *mortis infanti imminentis ſigna.* 499.

N. O.

Neceßitas medij quomodo in rigore differat à neceßitate præcepti. 110. *&* ſeqq. *fundamentaliter & per exempla, omne neceſſarium neceßitate medij cur ſit etiam neceſſarium neceßitate præcepti.* 113.

Neceßitas extrema quæ. 216.

Nobiles malè differunt baptiſmum ſuorum. 496.

Nomen non canonizati an liceat imponere in baptiſmo. 332. *an imponendum ex veteri teſtamento.* 336. *an in dubio de ſexu imponendum nomen duplex.* 337. *nomen viri & feminæ ſæpe imponitur uni.* ibid. *litem de nomine dirimit parochus,* 342. *ſicuti & idem ſupplet omiſſum nomen.* ibid. *& licitè penitus omittit in neceßitate.* 337.

Nomen baptiſmi an mutare liceat. 340. *nomen turpe an faciat aliquam præſumptionem*

ptionem malorum morum. 343. pulchrum indi volunt jureconſulti. 344. quale potiſsimum imponendum. 345. an ſortitione imponendum nomen. 348. nomen olim imponebatur extra baptiſmum. 350.

Obſtetrix quomodo examinanda à parocho. 165. & 169. an teneatur ſcire formam baptiſmalem. 167. ab obſtetricibus baptizati rurſum baptizandi. 170. & ſeqq. *præſertim ab hæreticis. 273. errant perſæpe. 178. ſunt obnoxiæ ſuperſtitionibus. 292. obſtetrix baptizet animosè, etiam quando periculum mortis eſt ſolum dubium. 247.*

Obſtetricis ridiculus baptiſmus. 351.

P.

Parochus ſolum diaconus an licitè baptizet. 139. an licitè quærat è matre ſoluta, quis ſit pater infantis baptizandi. 161. quomodo inſcribet nomen patris ab eâ editum. 262. quomodo examinabit obſtetricem, quæ baptizavit. 165. & 184. invigilet, ne obſtetrices utantur ſuperſtitionibus. 192. tempore peſtis tenetur admi-

adminiſtrare hoc ſacramentum. 231. *non poteſt tunc reſignare officium.* 234. *quid ei agendum, ſi eôdem tempore vocetur ad baptizandum infantem, & abſoluendum adultum moribundum.* 235. *parocho exhibentur tredecim aphoriſmi pro baptizandis in articulo mortis.* 249. & ſeqq. *ſuſpenditur is, cujus negligentiâ moritur quis ſine baptiſmo.* 249. *induſtria, quam ſuadebit uſurpandam circa ſectionem puerperæ.* 260. *quomodo ſe geret circa partus monſtroſos.* 282. & *circa nobiles, qui plures volunt eſſe patrini.* 526. *peccat mortaliter non ſcribens nomina baptizatorum.* 588. *quomodo ſcribet patrem ſpurij.* 592. & *plurium patrinorum.* 593. & *mittentis procuratorem.* 594.

Patrini varia nomina. 521. *qualitates, conditiones, numerus. à* 522. *ad* 572. *in privato baptiſmo non eſt neceſſarius.* 523. *nec in eo fit cognatus* 579. *quid agendum parocho quando plures ſe ingerunt.* 526. & ſeqq. *mas poteſt eſſe patrinus femellæ.* 531. *à quo deſignandus.* 535. & 537. *tactus qualis requiratur.* 538. *qualis ſufficiat*

ficiat Conſtantiæ. 540. *obſtetrix excipiens infantem impedit compaternitatem.* 544. *mittens procuratorem fit patrinus, non autem miſſus.* 546. *&* ſeqq. *nec tenens in baptiſmo conditionato.* 555. *religioſi non monachi poſſunt eſſe patrini.* 556. *par conjugum poteſt tenere eundem.* 571. *obligatio patrini.* 572. *non tenetur alere filiaſtrum.* 574. *eſt idoneus teſtis pro eo.* ibid. *baptizans etiam in neceßitate fit patrinus.* 578. *&* 554. *hæreticus an catholici, hic an illius patrinus eſſe poßit.* 559. *&* ſeqq. *& baptizans baptizati à ſe.* 585. *& pater filij.* 566. *& an privetur jure petendi debiti.* 567. *de patrinis confirmationis vide verb.* Confirmatio.

B. Pauli Michi baptizantis Zelus imitandus. 267.

Præſcriptio non currit tempore belli. 155. *declaratur caſu facto.* ibid.

R.

Rebaptizandi an ſint omnes baptizati ab obſtetricibus. 170. *&* ſeqq. *accuratè, aut*

Digitized by Google

ab alijs mulieribus. 173. & 177. *ſeu viris laicis.* ibid. *rite baptizatum illicitè rebaptizas etiam intentato metu mortis.* 186. *licet ter aliquem baptizare intra breve tempus.* 253. *rebaptizans ſcienter eſt irregularis.* 353. *rebaptizationis tam activæ quàm paßivæ fundamenta traduntur toto Caſu* 13. *rebaptizare temere etiam ſub conditione eſt grave peccatum.* 378. *rebaptizandi an ſint baptizati ab hæreticis.* 307. & ſeqq. & *qui reperiuntur expoſiti cum ſchedis teſtibus baptiſmi.* 397. & ſeqq. *circumſtantiæ obſervandæ in rebaptizatione.* 393. & ſeqq. *rebaptizationis Caſus.* 418. & ſeqq.

Rebaptizatio ſcrupuloſi. 448. & ſeqq.

Rebaptizationis decem Caſus. 656. & ſeqq. *rebaptizandi ferè omnes baptizati à veneficis.* 683. *non tamen omnes.* 688. *judicium Tanneri de hâc controverſia.* 693.

Religioſus rebaptizatus an poßit petere dimißionem. 459. *an religioſus poßit eſſe patrinus.* 555.

Digitized by Google

Repetitio verbi omiſsi in formula ſacramentorum quomodo debeat fieri. 408. *repetenda non eſt temere formula.* 379.

S. T. V.

Sacerdos dubius de ſuo baptiſmo quid teneatur facere ratione baptiſmi iterandi. 435. *& Ordinum repetendorum* 438. *& ſuorum pœnitentium.* 439. *& pœnitentes ipſi confeſsi tali.* 441.

Sacramentorum eſſentialia. 4. *explicatur illud :* Accedit verbum ad elementum, & fit ſacramentum. 5. *pleraque conſtant materiâ remotâ & proximâ.* 6. *Chriſtus Dominus non omnium materiam determinavit in infima ſpecie.* 7. *materiæ illorum mutatio quando reddat irritum ſacramentum.* 8. *forma poteſt mutari octo modis.* 76. *mutatio ex ſe mortaliter mala.* 78. *mutatio per vitium linguæ.* 85. *quæ neceſſaria neceſsitate mediĳ.* 119.

Sacramenti reverentiæ non eſt habenda tanta ratio, quanta ſalutis hominis. 381.

Sepe-

Sepeliendus baptizatus aquâ dubiâ. 39. *item qui vixit ſine baptiſmo ut Chriſtianus.* 640. *& qui baptizatus in umbilico.* 654. *an exhumandi, quos conſtat fuiſſe malè baptizatos.* 698.

Spoliatus quando reſtituendus. 329.

Societas Ieſu non docet eſſe licitum mentiri. 153.

Syncopantes in forma ſacramentorum. 85.

Teſtamentaria clauſula: Si ſine liberis deceſſero. *verificatur, quando naſcitur proles poſthuma ſtatim moriens.* 341.

Teſti neganti, quando credatur plus quàm aſſerenti. 427.

P. Theophilus Raynaudus cur vocatus Theophilus. 348.

Turcarum Filij an licitè baptizentur. 325.

Vmbilicus, ſi tingatur ſolus, an valeat baptiſmus. 654.

Veneficæ baptiſmus an iterandus. 683.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

GEN. 1970

RESTAURO DEL LIBRO ANTICO
Cav. G. DI GIACOMO
PESCARA

Digitized by Google

Digitized by Google